Belg. 229 l/2,2

Digitized by Google

<36635837820018

<36635837820018

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

STAATKUNDIG
NEDERLAND,
DOOR
J. SCHELTEMA.
I. DEEL.
A—K.

STAATKUNDIG
NEDERLAND,
DOOR
J. SCHELTEMA.
II. DEEL.
L—Z.

Digitized by Google

STAATKUNDIG NEDERLAND;

EEN

WOORDENBOEK

TOT DE

BIOGRAPHISCHE KAART

VAN DIEN NAAM,

DOOR

Mr. JACOBUS SCHELTEMA.

TWEEDE DEELS TWEEDE STUK.

T—Z.

TE AMSTERDAM,

BIJ J. TEN BRINK, GERRITSZ.

1806.

Digitized by Google

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Digitized by Google

STAATKUNDIG

NEDERLAND.

T.

TAETS (JOHAN) VAN AMERONGEN, *Heer van Groenewoude, Burgemeester van Utrecht.* *Utrecht.* Geb 151. Gest. 1589.

Was de zoon van ERNST TAETS VAN AMERONGEN en MABELIA DE RIDDER *van Lunenburg;* de vader was een zeer voornaam man ten tijde van Bisschop HENDRIK VAN BEIJEREN en werd door denzelven als zijnen Stedehouder gesteld bij deszelfs gedwongen vertrek in 1526. Wij vinden den zoon reeds in 1541 in ambten vermeld en sedert 1556 in het bestuur der stad als Schepen, Burgemeester en Raad Burgemeester. Hij liep het grootst lijfsgevaar ten tijde van het aanwezen der Spaansche knechten in *Utrecht* bij hun moedwillig gedrag. In 1576 was hij afgevaardigde tot de Gentsche Pacificatie. Hij stierf in 1589, en is gehuwd geweest aan JOHANNA VAN GAESBEEK, weduw van JACOB SCHIMMELPENNINCK.

Digitized by Google

Holland. Haarlem. Geb. 15.. Geſt. 1573.

TALESIUS, (QUIRYN DIRKSZOON) *Burgemeester te Haarlem.*

Was een man van geleerdheid en ſchrijver, huisgenoot en vriend van ERASMUS, zoo als uit de brieven van dezen blijkt. Hij volgde echter geenzins dien voortreffelijken man in zachtmoedigheid en bragt zich, Burgemeester van *Haarlem* geworden, in zwaren haat, door bij de bittere vervolging om het Geloof zeer werkzaam te zijn; onder anderen poogde hij den verdienstvollen DIRK HASSELAER, broeder van KENAUW en vader van PIETER, beide bij *het Heldhaftig Nederland* te gedenken, om het leven te brengen, door na ſchrijven aan den Schout van *Kampen*. Veel gezags had hij ook getoond in andere betrekkingen, en dit een en ander had ten gevolge, dat ten tijde der belegering de volkswoede, getergd door de wreedheid der Spaanſchen, tegen hem, als Spaanschgezind bekend, ſchriklijk uitbarstte. Hij was destijds in hechtenis; na dat de belegeraars eenige Haarlemmers dicht aan den wal ten deele aan den hals, ten deele bij de beenen hadden opgehangen, plantte men ook eene galg op den ſtadsmuur; TALESIUS werd uit den kerker gehaald en weldra zonder beſchuldiging en regtspleging, te gelijk met den Oud-Burgemeester LAMBRECHT JACOBSZOON en een gevangen Haarlemmer, ADRIAAN GROENENTUYCH (*) aan denzelven opgeknoopt.

Zij-

(*) HOOFT heeft GROENEEVEN, doch in een eenvoudig dag-

Zijne vrouw, wier naam nergens gevonden wordt en zijne dochter URSEL, eene Bagijn, betoonden bij de uitvoering van dit lasterſtuk meer moeds, dan men van hare ſexe mogt verwachten; zij vergezelden hem tot aan de leer, hielden niet af van ſmeeken, ſchreijen en kermen, en ſpraken hem hierna moed in, om het uiterſte voor het Roomsch geloof te verdragen; de woede werd hier door aangevuurd en het geſpuis, ſnood genoeg om ook de handen aan vrouwen te ſlaan, teeg weldra moeder en kind te lijve met ſtooten en ſteenigen, en plompte beide in de Bakenesſer gracht, alwaar zij verdronken.

TAMMINGA, (EGER) *Heer van Moersbergen, Hoofdſchout van Dalem en 's Hertogenrade.* *Groningen.* Geb. 1680. Geſt. 1752.

Vroegtijdig wegens de Ommelanden ter Staatsvergadering verſchijnende, ſteeg hij weldra tot verſchillende ambten en bekleedde de meeste commisſiën; door wijsheid en ervarenheid erlangde hij zeer veel invloed en deed in verſcheidene handelingen veel dienſten aan den Staat. Hij ſtierf op 12 Februarij 1752 in den *Haag*, toen hij Lid der Staten Generaal was. Hij was gehuwd aan ISABELLA SOPHIA VAN DER MEULEN, dochter van WILLEM, onder de Regtsgeleerden nader te

dagverhaal van het gebeurde bij de belegering van *Haarlem*, waar van wij een affchrift bezitten, ſtaat de naam zoo als wij denzelven geſteld hebben.

te vermelden, en liet eene dochter na. Hij was de laatſte van zijn oud geſlacht; het wapenſchild werd bij het graf verbroken en met hem begraven; hetzelve en de naam zijn naderhand aangenomen door die van ALBERDA en SICKINGE.

Zeeland. Geb. 15.. Geſt. 1594. TEELLINCK, (JOOST) EWOUTSZOON, *Burgemeester van Zierikzee.*

Was in 1574, 1576 en 1577 in gemelde waardigheid, onderteekende namens *Zeeland* de bekende Unie met *Holland* en werd in 1579 Gecommitteerde Raad van *Zeeland.*

Vervolgens kwam hij in den Raad van State. LEYCESTER benoemde hem in zijne Kamer van Geldmiddelen. Hij bleef vervolgens in gemelden Raad tot in 1594, wanneer hij voor het laatst onder de Leden van dit Collegie gevonden wordt. Zijn opvolger M. VAN CRUYNINGEN is niet voor 1597 benoemd. De Notulen der Staten van *Zeeland* van dien tijd leveren vele blijken van achting, die deze ſtaatsman door zijnen ijver en zijne trouw verdiende.

Hij was gehuwd aan JOHANNA JANS en bij deze vader van twee vermaarde zonen IWOUT en WILLEM TEELLINCK, beide onder de Godgeleerden te melden.

Gelderland. Geb. 152.. Geſt. 153. TELLICHT, (SANDER VAN) *Lid van de Ridderſchap van Gelderland, Quartier Nymegen.*

Hij blonk niet minder uit door edele daden dan door

Digitized by Google

door afkomst, hoe aanzienlijk ook deze was. Wij hebben geene vroegere berigten van hem, dan dat hij het Verbond der Edelen teekende, en later bleek het door zijnen ijver voor het sluiten der Unie van *Utrecht*, dat hij dezelfde gevoelens koesterde; deze ijver wordt bijzonder bij TE WATER *Verb. der Edelen* D. III. bl. 331. en bij BONDAM *Onuitgegevene Stukken* D. IV. bl. 348. en D. V. 19 en 20 gedacht. Hij teekende de Unie wegens de Ridderschap van *Gelderland* en *Zutphen*.

Zijne beproefde trouw en kundigheid hebben hem den weg gebaand tot het verkrijgen van den gewigtigen post van Commissaris Generaal tot de monstering van het krijgsvoik in den dienst der Vereenigde Gewesten.

Wanneer hij stierf heb ik niet kunnen opsporen. Zijne ouders waren OTTO VAN TELLICHT, Drost van *Elten* en MARGRIET VAN GALEN; zijne echtgenoote was ELISABETH VAN MUNSTER.

TEMMINCK, (EGBERT DE VRY) *Burgemeester van Amsterdam*. *Holland. Amsterdam.* Geb. 1701. Gest. 1785.

Was gedurende een zeer lange reeks van jaren een der voornaamste Regenten in ons Vaderland. Te *Amersfoort* geboren begaf hij zich reeds vroeg naar *Amsterdam*. In 1727 werd hij het eerst tot bewind, in 1749 tot de Burgemeesterlijke waardigheid geroepen, welke hij meer dan twintig malen sedert heeft bekleed. Gewigtig waren de diensten

door hem aan den Staat en aan de ſtad bewezen, vooral ten tijde van den zevenjarigen oorlog, toen hij het Vaderland met anderen door het bewaren der onzijdigheid uit den brand hield; zijn gezag bleek ook nog in zijnen hoogen ouderdom bij de toenemende twisten van 1780 tot 1785. Een groot deel had hij aan de belangrijke maatregelen en voorſlagen, als toen door *Amſterdam* genomen en gedaan omtrent de gewapende neutraliteit, het onbepaald convoij, de redenen van misnoegen op den Hertog VAN BRUNSWYK, het toevoegen van een Raad aan den Stadhouder enz. enz.

Zijne deugden en verrigtingen verſchaften hem de eerbied van de Burgerij en den naam van *Vader Temminck*. Zijn lof is naar waarde verkondigd in eenen Lijkzang van den beroemden JERONIMO DE BOSCH, door deszelfs waardigen kweekeling PIETER NIEUWLAND keurig vertaald. Zie de Gedichten van dezen bl. 48.

Hij was de zoon van EVERARD TEMMINCK en CLARA DE VRY en echtgenoot van zijne nicht MARGARETHA TEMMINCK. Hij ſtierf kinderloos in 1785.

Zijne afbeelding is ingelascht in de nieuwe druk van de Vad. Geſch. D. XX. 275.

Holland Dordrecht. Geb. 1580. Geſt. 1643.

TERESTEYN, (CORNELIS VAN) *Burgemeester van Dordrecht.*

Verſcheidene ambten nam hij waar in zijne geboorteſtad en wegens dezelve in den *Haag*. Hij was

was en bleef een voornaam Lid der Vergadering van de Staten van *Holland*, of van die der Staten Generaal; als mede Bewindhebber der West-Ind. Compagnie. In alles hield hij zijnen roem ſtaande.

In vele gewigtige Commisſiën werd hij gebruikt, onder anderen naar *Zeeland* in 1632 ter wering van misnoegen; de meeste zijn in de eerſte deelen bij AITSEMA vermeld.

Hij was de zoon van ADRIAAN en N. 't JONG en ſtierf 14 Maart 1643.

Zie BALEN, 95. alwaar zijn Graffstede en 879 alwaar de zeldzaam plegtige begravenis beſchreven is.

TETMANS, (FEYCKE) of TATMANS, *Grietman van Utingeradeel.* *Friesland.* Geb. 15... Geſt. 1601.

Was om den jare 1574 en later een man van veel gezag in *Friesland* en werd in de gewigtigſte zaken gebruikt. In gemeld jaar drong hij met anderen zeer ſterk bij CASPAR DE ROBLES aan, om het gewest van het onderhoud van de Spaanſche en Walſche knechten te bevrijden. In 1577 zonden de Staten van *Friesland* hem, benevens SCHELTE TJAARDA en MARTEN VAN DER NITSHEM of NYTZEN, naar de Algemeene Staten destijds, volgens de Pacificatie van *Gent*, te *Brusſel* vergaderd. In gemeld jaar is hij tot eene geldligting gelastigd geweest.

Hij werd 1578 Grietman van *Utingeradeel*, was gehuwd aan POPKE RINGIA en ſtierf

vermoedelijk in 1601, wanneer JELLE VAN ANDRINGA zijn opvolger werd als Grietman.

Zie verders WINSEMIUS, *Chron.* bl. 574, 608, alwaar de zeer belangrijke inſtructie der Frieſche Gecommitteerden tot de Algemeene Staten gevonden wordt. Verders *Hiſtor. Libr.* IV. 274.

Holland. Noordholl: Geb. 15... Geſt. 15...

TEYLINGEN, (FLORIS VAN) *Burgemeester van Alkmaar.*

Wij vinden hem, die een zoon was van AUGUSTYN en JODOCA VAN EGMOND, reeds in den jare 1558 als een der voornaamſte en rijkſte burgers van *Alkmaar* vermeld, die opgeroepen werden, om door voorſchot van geld, PHILIPS tot den oorlog met *Frankrijk* bij te ſtaan; VAN TEYLINGEN ſchoot twee honderd guldens. In 1559 werd hij Burgemeester.

Hij ſchijnt vervolgens buiten de regering geraakt te zijn, dan werd in 1572 ten eerſten na het omſlaan der ſtad, op nieuw Burgemeester. In deze bediening was hij ten tijde van de vermaarde belegering der ſtad in 1573. Vroeger had men beraadſlaagd of RUICHAVER met eenig krijgsvolk zoude binnen gelaten worden; hij heeft destijds aan dit ſammelen een einde gemaakt, en na gezegd te hebben: *Ik wil bij den Prins en de Burgers leven en ſterven*, heeft hij het volk dat voor de poort ſtond, naar binnen doen rukken.

Bijzonder veel lof verwierf hij ten tijde van het be-

beleg; door zachte en voorzigtige regering behield hij met zijne ambtgenooten alles in rust en vrede binnen de wallen.

Hij wist het radeloos voorſtel van ſommigen, om de ſtad over te geven, aftewenden, en teekende de geheime brieven, die men afzond tot ontzet.

Voor alle dienſten ſchijnt hij die dankbaarheid niet erlangd te hebben, welke hij verdiende. In 1581 werd hij van zijne ambten ontſlagen, te gelijk met ADRIAAN ANTONISZOON (METIUS) en KLAAS HENDRIKS VAN EDAM. Deze drie hadden gedreigd uit de ſtad te willen gaan, indien men hun als Burgemeesters wilde houden. Men erkende echter hunne waarde, door bij het ontſlag te voegen, dat zij verpligt zouden zijn, om, wanneer men hun in zware gevallen ter vergadering riep, in de Vroedſchap te komen.

VAN TEYLINGEN huwde aan CATHARINA VAN ZEL, en liet kinderen na; geboorte en ſterftijd van hem zijn mij onbekend gebleven.

THIEBOUT, (HENDRIK) *Ridder, Heer van St. Aachtenkerke, Burgemeester van Middelburg.* *Zeeland.* Geb. 1601. Geſt. 1668.

Was de zoon van CHRISTIAAN en JACOBA HERVE, werd in 1633 het eerst als Schepen benoemd, en was in 1634 Burgemeester. In 1651 was hij het hoofd van eene factie, die toen in *Middelburg* beſtond; de andere had APOLLO-

NIUS VETTH, broeder van den Raadpenſionaris tot voorganger. THIEBOUT zeer geneigd jegens het huis VAN ORANJE, wilde verandering te wege brengen in de wijze van aanſtelling der Stads Regenten. Destijds moeste hij het onderſpit delven; deze pogingen hadden voor hem afzetting, bedreiging van plundering en vlugt uit Stad en Provincie ten gevolge. In 1654 werd hij echter Rentmeester bewesten Schelde, en in 1662 op nieuw Burgemeester; hij ſtierf in 1668, na driemaal gehuwd te zijn geweest (1) met MARIA VAN GOGH, (2) met NEELTJE PECKIUS, (3) met ELISABETH PORRENOUW.

Zie WAGENAAR XII. 145.

Stadhouders van Holland. Geb. 14... Geſt. 1534.

THIENNES, (JACOB VAN) *Heer van Castres, Lieut. Stadhouder van Holland, enz.* Was de zoon van THOMAS VAN THIENNES en MARGARETHA VAN EMMERICOURT. VAN GOUDHOEVEN ſtelt dezen om den jare 1522—1527 tot Stadhouder, doch daar het blijkt, dat de Graaf VAN HOOGSTRATEN dit ambt als toen waarnam, is het meer dan waarſchijnlijk, dat hij Onder-Stadhouder van denzelven is geweest, weshalven wij hem op gezag van VAN LEEUWEN, alzoo op de kaart geplaatst hebben; WAGENAAR zegt, dat hij in den jare 1527 hier toe benoemd wierd.

Hij was Heer van *Castres* en *Claarhout* en Groot-Baljuw van *Vlaanderen*. Hij was ook Ka-

Kapitein van *Holland* geweest, doch moet geringe bekwaamheden gehad hebben, en was in den haat van het volk geraakt.

Hij trouwde met ELISABETH VAN ARKEL, Vrouwe van *Heukelom*, doch ſtierf kinderloos in 1534; zijne weduw hertrouwde met dispenſatie van den Paus, aan zijnen broeder THOMAS, die tevens zijne heerlijkheden erfde; deze en zijne nakomelingen, ſchreven zich later VAN THIENEN.

Zie GOUDHOEVEN, VAN LEEUWEN, *Bat. Ill.* bl. 1386. WAGENAAR, D. IV.

THIN, (FLORIS) *Secretaris der Staten van Utrecht.* *Utrecht.* Geb. 15.. Geſt. 1590.

Was een man van grondige regtskunde en een groot voorſtander van de vrijheden van zijn Vaderland, zoo als hij vooral betoonde door zijne pen te leenen, tot dat vermaarde Appél aan den Koning van *Spanje*, van de ſententie van ALVA, waar bij die van *Utrecht*, als ſchuldig aan Majesteitsſchennis van alle voorregten en vrijheden verſtoken waren. Hij trok zelf kort hierna naar den Hertog, om was het mogelijk, de woede van denzelven te verzachten en van de Spaanſche Soldaten ontſlagen te worden. Hij handelde vervolgens heimelijk met SONOY, om *Utrecht* van de Spaanſchen te verlosſen; bij den handel tot de Pacificatie te *Gent* was hij ook tegenwoordig en bragt aan de Algemeene Staten de klagten over van die van *Utrecht*, wegens den overlast der Spaan-

Spaanſche knechten. Verders werd hij tot vele andere zeer belangrijke verrigtingen gebruikt, bevorderde het ſluiten van de Unie van *Utrecht*, was een voornaam Lid van het Collegie, hetwelk aldaar bleef, en trok ter bevordering van de belangen der Bondgenooten naar *Friesland*, *Overyſſel*, enz.

Om zijne vrijheidsliefde en deugd aan LEYCESTER in den weg ſtaande, behoorde hij ook onder die genen, aan wien in 1586 de ſtad *Utrecht* ontzegd werd. Zich vervoegd hebbende bij de Staten van *Holland*, kreeg hij wel eene ſauvegarde van LEYCESTER, doch moest echter vertrekken. Hij kwam echter ſpoedig wederom in vorige bediening, doch voor een korten tijd, wordende het contract met hem 1585 gemaakt, in 1587 weder verbroken. Vervolgens bleef hij meest in *Gouda* wonen. Na het vertrek van LEYCESTER in 1588 in zijne bediening herſteld zijnde, bevorderde hij na den dood van den Graaf van MEURS, de aanſtelling van Prins MAURITS tot Stadhouder. Hij ſtierf weinig tijd hier na, in 1590.

BOR prijst hem inzonderheid wegens zijne groote bekwaamheden en het nuttig gebruik van dezelve.

Zie D. I, II en III. WAGENAAR, D. VI, VII. *Utrechts Placaatboek*, bl. 189. N. 5.

TJAAR-

TJAARDA, (LUDOLPH VAN) VAN STARKENBORG, *Heer van Wee en Suurdijk.* *Groningen.* Geb. 16.. Geſt. 16...

Zoon van LAMBERT en FREDRIKA GAIKINGA. Geboorte en rijkdom voerden hem ſpoedig tot de aanzienlijkſte ambten. In den *Haag* bekleedde hij de gewigtigſte commisſiën, onder deze was zeker de voornaamſte, die tot den vredehandel te *Breda*, in 1667, alwaar hij gerekend werd, onder de voorſtanders van de belangen van den Huize van NASSAU. Hij was gehuwd aan ANNA CATHARINA DE MEPSCHE.

TJADEN, (CORNELIS HENDRIK) *Groningen.* Geb. 1698. Geſt. 1765.

Was gedurende eenen langen reeks van jaren een der voornaamſte Regenten van *Groningen*, en had zeer veel invloed op den loop der zaken. Hij bediende opvolgelijk de meeste en aanzienlijkſte ambten, onder anderen ook die van Sijndicus der Stad, en van Drost van het *Oldambt*. Hij ſtierf 14 Januarij 1765, na gehuwd te zijn geweest aan ROLINA WOLTHERS.

TOCHT, (JACOB VAN DER) *Penſionaris van Gouda.* *Holland. Gouda.* Geb. 16.. Geſt. 1686.

Het eerste wat wij van dezen ondernemenden man vermeld vinden, is dat hij in 1668, toen 's Lands Staten alles deden, wat ſtrekken konde ter bevordering van den vrede, met BURGERSDYK, naar *Bruſſel* gezonden wierd, om al-

aldaar te handelen en tevens de afdoening van de oude Brandenburgſche ſchuld, voor het Hof van *Mechelen* hangende, te bevorderen. In beide opzigten ſlaagden zij gelukkig; omtrent het eerste erlangden zij de goedkeuring hunner Meesters; aangaande het laatſte ging VAN DER TOCHT naar *Berlijn*. Vervolgens werd hij benevens VAN VRYBERGEN naar *Brusſel* gezonden ter beteugeling van de Oostendeſche kaperijen.

Bij den zorgvollen toeſtand van zaken in 1672 was hij een der genen, die op het vertrek van PIETER DE GROOT als gevolmagtigde om met den Koning van *Frankrijk* te handelen, allezins drongen. Dit ſcheen echter geen invloed te hebben gehad op de genegenheid van WILLEM III; niet alleen bleef hij in ſtads bediening, maar zelfs na de verandering van regering vinden wij hem het eerst onder de Raden van *Gouda* vermeld; in 1675 werd hij Penſionaris. Het waarſchijnlijkst is, dat VAN BEVERNINGK zijne waarde en bekwaamheden kennende hem voor het Vaderland behouden heeft.

Zie verders WAGENAAR, D. XIII en XIV. en VAN WYN, *Bijvoegzels*; aan den laatsten hebben wij de uitgaaf van eene fraaije afteekening van het rustige gelaat van VAN DER TOCHT te danken.

Digitized by Google

TOLEDO, (FERDINAND ALVAREZ DE) *Hertog van Alva, enz. Ridder, Algemeen Landvoogd.* *Algem. Landvoogden* Geb. 1508. Geft. 1582.

De wreedste dienaar van den wreedsten meester.

Deze overeenkomst des harten deed hem diep in gunst ſtaan van PHILIPS II, en alzoo vonden zijne redenen, om tegen de Nederlanden middelen van geweld te gebruiken ſpoedig ingang; deze redenen, te regte door HOOFT voorgedragen, als „ gezuld in galle," zijn meesterlijk door denzelven te boek geſteld, op bl. 154.

Hij werd aan het hoofd geplaatst van het leger hetwelk PHILIPS herwaards zond. ALVA kwam in 1567 in Nederland en van hier begint het tijdperk van ellende en ramp; in den korten tijd van zijn bewind werden 18600 menſchen, volgens zijne eigene beroeming, door beuls handen gedood.

Alle Schrijvers van dien tijd, zoo wel vreemde als inlandſche geven van zijne daden verſchrikkelijke verhalen; elk kent dezelve; wij zullen dus deze niet vermelden en verwijzen alleen onze Lezers naar de voornaamſte bronnen, als WATSON, *Leven van* PHILIPS II. WAGENAAR D. VI. en *Bijvoegzels*, STYL, *Opkomst en Bloei der Nederlanden* en *Slotzang* bl. 305. Verders VAN METEREN, STRADA, BOR. In het *Parallelon* van DE GROOT, uitgegeven door MEERMAN, III. 144. en 155—158. is eene zeer fraaije plaats over zijn aard met keurige aanmerkingen van den geleerden vertaler. Eene meer volledige ſchets van zijn

zijn karakter is bij HOOFT en daar wij tot het overnemen van dergelijke meesterſtukken van geſpierden ſchrijfſtijl door kundigen zijn aangemoedigd, laten wij dezelve hier volgen:

„ Hij is geweest rijzig van perſoon, van tronie „ meer ſchoon dan aanvallig, mager, holoogs en „ ſtraf van gelaat. Sommigen hielden 't daar „ voor, dat alle krijgskonst in *Spanje* met hem „ uitſtorf. Zoo veel is er af, dat hij daarin niet „ alleen die van zijnen landaardt wijd overtrof, „ maar eindelijk, mits zijne langduurige oeffening, „ alle hoofdluiden zijner eeuwe hem voor den ver„ maardſten erkenden. Van groote voorzichtig„ heid, in 't drijven der oorloge, diend' hij zich; „ rekenende het fortuin onder d'onwiſe, 't beleid „ onder de wiſe dingen; en dat de zegen vroeg „ genoeg betracht werd, wanneer men zich tegens „ de nederlaag verzekerd had. Boven al muntte „ zijn' gaauwheid uit in 't afzien van veilige leger„ plaats, om altijd de hachlijkheid van 't ſlaan in „ zijn' keuze te hebben. Scherp was hij, en ge„ zwind van begrip, van bedaarden en vastgaan„ den oordeele; hoog van gedagten en aanſlagen; „ doordriftig, kloek en kloekmoedig teffens; on„ kneusbaar in wederſpoed, een ſtreng en onver„ biddelijk handhaaver van tucht en orde, daar 't „ nood deed; in hoofſche listen, en 't heimelijk „ beſteken van allerleij toeleg, deurtrapt; ook „ konſtenaars genoeg om een' dwersdreef zijner „ wederpartij als ongemerkt heen te laaten gaan;

„ uit-

„ uitgezeid, dat hem, bij wijlen, de trotsheid
„ verrukte. Zijnen meester is hij, in 't volvoeren
„ van zijnen last, buiten twijffel getrouw geweest,
„ zonder groen of dor aan te zien, zonder zich
„ aan gunst of afgunst, vriendschap of vijandschap
„ te keeren. Ten opmerke van alle welke gaaven,
„ beide Keizer KAREL en Koning PHILIPS
„ hem, hoewel hij den eerſten luttel, den andere
„ min aangenaam was, bij de zestig jaaren lang,
„ in hunnen dienst, en 't grootſte bewind over
„ hunne heirkragten, gebezigt hebben; en hem on-
„ gelijk meer gezags, dan naar gewoonte inge-
„ ruimd. Dies heeft hij, in achtbaarheid, naam,
„ en luister, zoo veel als de ſchaduw der
„ oppervorstlijke hoogheid lijd, uitgeblonken;
„ en geen' weerga, onder de vasſaalen van dat
„ gewest, in dien deele gehadt. Niettemin, in
„ 't ſtuk van Staate, in 't peilen van den aart
„ en gezindheid der volken, 't bezeffen van de
„ gelegenheid der landen, bleek hij een leerling;
„ hebbende, met zijne ontijdige ſtijfzinnigheid
„ en al te ſtrak een' heerschheid, de zaaken
„ overhoop en in onſchiftelijke verwarrenis ge-
„ worpen, die bij de Hertogin van *Parma*,
„ door raad en nijverheid, beſlecht en opgehe-
„ meld waren. Van wreedheid voorts, die ſnood-
„ ſte niet alleen der menſchelijke, maar ook der
„ helſche boosheden, was hem 't hart zulks be-
„ zeten, als hij bij zijn voorgemeld ſnorken op
„ zoo groot een menigte van meest al onnozele

„ luiden, omgebragt met voorbedagten moede en
„ bij vonnis betuigd heeft. Van gierigheid, zijn
„ er die hem vrij ſchouwen, anderen, die hem
„ met bodemlooze baatzucht betichten; melden-
„ de dat hij, om zijn eigen koffers te vullen, de
„ betaaling der Soldaaten verhongerd hebbe, en
„ hen aan 't muiten doen ſlaan; niet tegenſtaan-
„ de de ondraagelijke tollen den Lande afge-
„ perst; en de zwaare ſlompen ſchats, geſmeed
„ uit het verbeurt maaken der goederen. Want
„ men wil dat, jaar voor jaar, deeze laatſte al-
„ leen, wel ter ſomma van *f* 8,000,000; de
„ eerſte nevens de inlegeringen en andere ſchade
„ bij 't oorlog geleeden, meer dan zes tonnen
„ gouds daar boven beloopen hebben. Zijn on-
„ bedwinglijkheid in voorſpoed, zijn hoogmoed,
„ die ſtinkende bij kleenen en grooten, zelfs
„ zijne prijslijkſte werken wrang en bitter maak-
„ te, is ten opperſten toppe geſteegen, met dat
„ haatlijk beeld, gerecht in den burgh van *Ant-*
„ *werpen*, niet bij raadslot der Staaten, of bij
„ orde des Konings, maar uit eigen verwaand-
„ heid, en over zich genomen magt, op dat 'er
„ niet aan te twijffelen viele, of hij iemand der
„ allervermetelſte tierannen, iets in opgeblaazen-
„ heid toegaf."

Zijn gelaat is ook bij HOOFT, BOR en WAGENAAR afgebeeld. MAURICE zegt dat zijne Ouders waren GARCIAS DE TOLEDO en BEATRIX PIMENTEL DE BENEVENTO, en

dat

dat hij gehuwd was aan MARIA HENRIQUES; hij liet kinderen na, die in den grootſten luister leefden; het geſlacht der Hertogen van ALVA is nog een der rijkſten van *Spanje*.

TORCK, (LUBBERT ADOLPH) *Vrijheer van Rooſendaal, Heer van Petcum.* *Gelderland.* Geb. 1688. Geſt. 1758.

Werd in 1710 in de Ridderſchap van de *Veluwe* beſchreven. Hij bekleedde vervolgens zeer vele min of meer aanzienlijke waardigheden bij opvolging en werd 1730 Landdrost van de *Veluwe*. Verders bediende hij de aanzienlijkſte Commisſiën, zoo in *Gelderland* als in den *Haag* en had de meeste invloed in gemeld gewest, vooral ten tijde der Stadhouderlooze regering, en na de aanſtelling van WILLEM IV in 1722 met bepaald gezag; na de meerdere verheffing van dezen in 1748 verloor hij veel van zijn gezag; hij behield den roem van kunde tot aan zijn overlijden in 1758.

Hij was de zoon van ASSUEER TORCK en ANNA MARIA RIPPERDA, en de Echtgenoot van PETRONELLA WILHELMINA VAN HOORN, Weduw van JAN TRIP; hij liet geene kinderen na.

TUYL, (GODERD WILLEM VAN) VAN SEROOSKERKE, *Heer van Welland*, enz. *Utrecht.* Geb. 1648. Geſt. 1709.

Was de zoon van JOHAN en ANNA WALBURG VAN REEDE *van Amerongen*. Hij

verloor zijnen vader reeds in zijne kindschheid en werd door zijne moederlijke bloedverwanten opgevoed.

Hij ſteeg ſpoedig tot de aanzienlijkſte ambten en was in 1672 aan het hoofd der treurige commisſie om met den overwinnenden Koning van *Frankrijk* tot verdrag te handelen.

In 1674 werd hij bij de verandering der Regering van alle ambten verlaten en bleef buiten bewind tot aan het overlijden van WILLEM III. Na 1702 werd hij op nieuw gekozen, benoemd tot gewoon afgevaardigde ter Vergadering der Staten Generaal, en was vervolgens een zeer voornaam Regent, zoo voor het gewest *Utrecht* in het bijzonder als voor den Staat in het algemeen.

Hij ſtierf in 1709, en liet uit zijne beide huwelijken (1) met ELEONORA CONSTANTIA VAN DER MEYDEN, Vrouw van *Papecoop*, (2) met DOROTHEA PESSER kinderen na.

Zeeland. Geb. 15.. Geſt. 1627. TUYL (HENDRIK VAN) VAN SEROOSKERKE, *Heer van Staevenisſe en Rijnhuizen*, zoon van PHILIBERT, die volgt.

Werd na verſchillende eerambten in 1625 Lid van den Raad van State, wanneer aan *Zeeland* de vervulling van de tweede plaats in dien Raad werd toegeſtaan. In 1622 was hij Lid geweest van die kostbare en aanzienlijke Ambasſade, welke naar *Engeland* ging, zoo om de gere-

rezene verſchillen over de Oost Indiſche zaken weg te nemen, als om den Koning te meer voor de belangen van den Staat te winnen. FRANCOYS VAN AERSSEN, DIRK BAS en NOEL DE CARON waren zijne medebenoemden. Zie AITSEMA D. I. 190.

Hij ſtierf 26 Mei 1627, na gehuwd te zijn geweest met JACOBA OEM VAN WYNGAERDEN, zuster van den Heer *van Benthuizen.*

TUYL (JERONIMUS VAN) VAN SEROOSKERKE, *Ridder, Heer van Serooskerke,* enz. *Burggraaf van Zeeland,* enz. *Zeeland.* Geb. 1510. Geſt. 1571.

Werd reeds in 1534 Raad en Rentmeester Generaal, beoosten Schelde, en bleef zulks tot 1564 wanneer zijn Schoonzoon BRUYNINCK VAN WYNGAERDEN hem opvolgde. Dat hij, zoo als SMALLEGANGE zegt, Luitenant Admiraal van *Zeeland* en Gouverneur van *Bergen op den zoom* geweest is, *is* aan latere Historiekenners niet gebleken; zeker is het dat hij gedurende eene lange reeks van jaren het voornaamst beleid van 's Lands zaken, beoosten Schelde, uitoefende, zoo als zijn zoon PHILIBERT, die volgt, bewesten Schelde deed, dat hij een ijverig voorſtander van den Roomſchen Godsdienst en een getrouw aanhanger van de zaak des Konings was. Hij ſtierf 20 Mei 1571, was de zoon van JACOB en JACQUELINE VAN DEN EYNDE en

is gehuwd geweest aan ELISABETH LEONORA MICAULT.

Zie DE LA RUE, *Heldhaft. Zeeland*, 265. alwaar de daden van JERONIMUS en PHILIBERT verward zijn, en VAN LOON I. 210 en 211.

Zeeland. Geb. 15.. Geft. 1579. TUYL (PHILIBERT VAN) VAN SEROOSKERKE, *Heer van Serooskerke, Popkensburg*, enz. *Burggraaf van Zeeland*, enz. Zoon van JERONIMUS, die voorgaat.

Werd 1562 Schepen van *Middelburg*, en vervolgens Raad en Rentmeester, bewesten Schelde. Hij had veel gezag, was een ijverig koningsgezinde, en hoe zeer uit *Zeeland* gevlugt, behartigde hij getrouw de belangen van zijnen meester. Als Gouverneur van *Bergen op den zoom* zorgde hij in 1572 voor de veiligheid der Spaanſche Soldaten te *Vliſſingen* afgewezen. Hij beſchreef de Staten van *Zeeland* te *Bruſſel* (*Satisf. v. Goes* 96 en 97) en was de Hoofdbeleider van den overtogt van MONDRAGON op *Duiveland*. Hij is in 1579 in *Antwerpen* overleden. Zijne Weduw CATHARINA SANDELYN VAN HEERENTHOUT, begaf zich eerlang naar *Zeeland* te rug, alwaar zijne zonen in de aanzienlijkſte eerambten geplaatst werden, zoo als bij SMALLEGANGE bl. 693 en 694 is nategaan.

TUYL

TUYL (PIETER) VAN SEROOSKERKE, *Ridder, Heer van Serooskerke en Welland*, enz. *Zeeland.* Geb. 1430. Geſt. 14...

Werd 1476 Rentmeester Generaal van *Zeeland*, beoosten Schelde; kort daarna werd hij wegens KAREL DE STOUTE afgezonden tot Koning EDUARD I. Zie SMALLEGANGE, bl. 693. Hij was een man van groot gezag en invloed. De beide Rentmeesters hadden destijds elk in zijn kwartier het voornaam beleid van zaken en oefenden tevens de Hooge Jurisdictie. Hij trad tweemaal in den echt (1) met CORNELIA VAN HAAMSTEDE, (2) met HADEWIG VAN MAALSTEEDE. Hij was de zoon van HUGO en CATHARINA VAN RAVESCHOT.

TULP, (NICOLAAS) *Burgemeester van Amſterdam.* *Holland. Amſterdam.* Geb. 1593. Geſt. 1674.

Was de zoon van PIETER DIRKS, aanzienlijk koopman, en noemde zich TULP, naar zijne woning. Bekwaamheid en deugd baanden hem den weg tot eerambten. Hij werd in den jare 1622 tot Raad en Schepen zijner geboorteſtad gekozen, en bij de vervolging om geloofszaken gerekend onder die geenen, welke tusſchen beiden gingen. Hij was in 1650 een der afgevaardigden tot WILLEM II, die met denzelven het vermaard verdrag ſloten, bij deszelfs onderneming op *Amſterdam.* In 1654 werd hij Burgemeester en was ter dagvaart bij de belangrijke raadplegingen over de Acte van Secluſie, waar omtrent

hij toen met de meeste Hollandſche Regenten ſcheen in te ſtemmen.

In 1672 betoonde hij veel moed en lust om aan den vijand het hoofd te bieden en de ſtad te verdedigen.

Zeer beroemd maakte hij zich door zijne zorg voor de gezondheid der ingezetenen. Hij was de eerſte der Regenten, die zorg droeg voor de bereiding der geneesmiddelen, en de inſteller van het *Collegium Medicum* in *Amſterdam*. Hij gaf ook openbare les in de Genees- en Ontleedkunde en zal om zijne uitgegevene werken nader gedacht worden.

Hij was zeer gezien bij de Burgerij, vierdde de vijftigſte verjaardag van zijne benoeming als Lid der Vroedſchap met eene plegtige maaltijd en uitdeeling van eene gedenkpenning. Hij daalde in hoogen ouderdom in 1674 ten grave. Hij was tweemaal gehuwd, (1) aan EVA VAN DER VOEGH, (2) aan MARGERETHA DE VLAMING VAN OUDSHOORN; eene dochter uit het laatſte huwelijk was getrouwd aan JAN SIX, Heer van *Vromade*.

De Hoogleeraar WOLZOGEN heeft zijne nagedachtenis vereerd met eene treffelijke Lijkrede en daar bij ook zijne verdienste als Curator van de Illustre School gedacht.

Zie WAGENAAR *Amſt.* XI. v. LOON D. III, 70, ook de Levensbeſchrijving door A. S. VAN DER VOORT, voor de 5de druk zijner *Obſer-*

va-

rationes Medicæ 1716. zijne afbeelding is in de *Vaderl. Hist.* D. XII. 104.

V.

VALCKE, (JACOB) *Heer van Cats en Wolfaardsdijk, Thesaurier van Zeeland.* *Zeeland.* Geb. 15 . . Gest. 1663.

Was een der voornaamste Staatsmannen bij den aanvang van dit Gemeenebest; zijne verrigtingen en diensten zijn eene meer volledige levensbeschrijving waardig.

Beroemd als bevorderaar van het toetreden van *Zeeland* tot de Unie van *Utrecht*, bleef hij aldaar in het Collegie tot de nadere Unie, en werd gebruikt in de belangrijkste doch tevens gevaarlijkste bezendingen. Hij was destijds Pensionaris van *Goes*. Hij handelde vervolgens met WILLEM I. over de opdragt der Graaflijkheid en ging misschien verder dan zijnen last. Zie VAN DEN SPIEGEL, *Bundel* D. I. N. 73. bl. 302. Na den dood van den Prins vertrok hij naar *Engeland*, om het hoog gezag aan ELISABETH aan te bieden. Door LEYCESTER in den Raad van State geplaatst durfde hij echter denzelven tegen staan, waar het te pas kwam; na deszelfs vertrek, zocht hij met LEONINUS inlandsche twisten in *Utrecht* te dempen, doch te vergeefs.

Kort hierna 1591 vertrok hij op nieuw in Gezantschap naar *Engeland*, ter bijlegging van ge-

rezene verſchillen, vervolgens 1594 naar *Schotland*, zoo het de naam had om getuige te zijn van den doop van een Prins, doch eigenlijk, om de verbindtenisſen met den Koning te hernieuwen en te vermeerderen, waarom de Staten van *Zeeland* hem daar toe verzochten, *uit aanmerkinge van de importantie dier Legatie en de gaven daer God hem mede had voorzien.* Op zijne terug reis handelde hij op nieuw in *Engeland.* In 1681. was hij benoemd met JOHAN VAN OLDENBARNEVELDT tot een gezantſchap in *Frankrijk.* Hij vertrok in 1603 met denzelven, Prins FREDRIK HENDRIK en WALRAVEN v. BREDERODE naar *Engeland* om JACOBUS I. als Koning van dit Rijk te begroeten en hem voor den Staat te winnen. Hij beleefde het einde van deze Ambasſade niet, en ſtierf te *Londen.*

Alle Geſchiedſchrijvers zijn eenpaarig in het vermelden van zijnen lof. VAN METEREN noemt hem *een cloek ervaaren Man, die te Londen in veele ampten ende Legatien ſeer nuttelijck hadde ghedient ende daerom ſeer beclaacht was.* Hij had zich ook vermaard gemaakt als voorſtander van de vaart op het Noorden, en zoo wel als MAELSON in *Noordholland*, een der Vlieboots helpen uitrusten.

SUSANNA TAYMAN was zijne Echtgenoote.

Zie verders DE LA RUE, *Staatk. Zeel.* 88—96 en de bij hem aangehaalde Schrijvers.

VALC-

VALCKENAER, (HENDRIK VAN) *tot Valckenaer en Rummelaer, Lid van de Ridderſchap van Utrecht.* *Utrecht.* Geb. 15.. Geſt. 157..

Zoon van HENDRIK en OEDA VAN ZUYLEN VAN NYEVELD, werd in 1527 boven de gewoone Ridderſchap 's Lands van *Utrecht* beſchreven, om Keizer KAREL te begroeten en wordt in 1549 gevonden als beſchreven tot de gewoone Ridderſchap; gedurende eenen langen tijd was hij een zeer aanzienlijk Regent in het Sticht. Wij plaatsten zijnen naam op de kaart, om dat hij in 's Lands Geſchiedenis pronkt met bijzondere eere van vrijmoedigheid en ſtandvastigheid. BOR en HOOFT vermelden hem beide, als een van de Regenten die zich met zoo veel ijver in *Utrecht* verzetteden tegen de herhaalde aanvraag door ALVA ter overlevering van de oorſpronkelijke brieven van de vrijdommen der Stad. Hij zeide toen, zegt HOOFT, rond uit: *Hebben wij het lijf verbeurd, dat men het ons neeme, maar laat ons geenzins van onze geregtigheid wijken.* Men moeste echter voor het geweld bukken.

Te weinig vinden wij van dezen waardigen man opgeteekend. Hij was voor April 1573 overleden, wanneer zijn kleinzoon hem in zijne leenen opvolgde. Hij is gehuwd geweest met HADEWICH VAN DER MEYE VAN DER HAER.

VALC-

Digitized by Google

Holland. Amſterdam. Geb. 1624. Geſt. 1680.

VALCKENIER, (GILLES) *Burgemeester van Amſterdam.*

Was de zoon van WOUTER VALCKENIER en CATHARINA VAN DRONGEN, en werd in 1652 Raad van zijne geboorteſtad, in 1665 Burgemeester.

In het volgend jaar werd hij met anderen benoemd om de opvoeding van WILLEM III als *kind van Staat* gade te ſlaan; alle Engelschgezinden werden toen geweerd.

Wij vinden hem in 1667 gemagtigd benevens anderen, om van de Vroedſchappen der Steden den Eed op het eeuwig edict te vorderen; later is de uitvinding van dit edict aan hem toegeſchreven. Hij had verders een voorname hand in het beletten van de verſterking van *Naarden*, in 1668 en lag vervolgens veel roem op door den betoonden moed en onwrikbare ſtandvastigheid tegen den aannaderenden vijand in 1672. Hij deed toen de beroemde aanſpraak, welke de kleinmoedigen opbeurde en de dapperen te meer verſterkte; ook zoude hij een groot deel gehad hebben aan de verandering der Regering.

Vervolgens deelde hij met HENDRIK HOOFT het voornaamst gezag. WILLIAM TEMPLE beoordeeld beiden, en zegt veel belangrijks van hun. Hij ſtelt VALCKENIER echter geenzins in zulk een gunſtig licht dan HOOFT en ſchrijft aan hem veel beleid, overleg en behendigheid toe, zoo in het uitvinden als in het te werk ſtellen

Digitized by Google

len van middelen tot zijne oogmerken bevorderlijk en tevens eene zucht tot najaging van gezag, voorts ſtuurschheid, gemaaktheid en gierigheid. Op eene andere plaats echter geeft hij hem den lof van ſtrikte vaderlandsliefde en van groote wijsheid, inzonderheid blijkbaar uit zeker belangrijk geſprek te vinden bij WAGENAAR, *Amſt.* S. VI. bl. 26.

VALCKENIER ſtierf 3 November 1680; zijne Echtgenoote was JACOBA RANST.

Zie WAGENAAR *Vad. Hiſt.* D. XIII en XIV. *Amſt.* S. V en VI. VALCKENIER, *Verw. Europa*, 645. zijne afbeelding is in de N. D. van het eerste werk, D. XIII. 198.

VALCKENIER. (PIETER) *Holland. Amſterdam.* Geb. 1638. Geſt. 1712.

Was uit het zelfde geſlacht afkomſtig met de Regenten van dien naam te *Amſterdam*; eene andere tak bleef te *Kampen* gevestigt. In verſchillende buitenlandſche bezendingen van den tweeden rang werd hij gebruikt. Hij is gedurende achttien jaren Envoyé van dezen Staat bij de Zwitſerſche Cantons geweest, en verwierf zich veel lof door bekwaamheid, inzonderheid in 1690 en 1691 toen hij voortreffelijke Memoriën ſtelde, om den Staat en deszelfs Bondgenooten te regtvaardigen tegen de bittere lasteringen van de zijde van het Franſche Hof; deze Memoriën zijn bewaard in de *Mercurius* van 1690. IV. 183. 1691. III. 52.

We-

Wegens zijn werk *Verward Nederland*, eigenlijk te kort bij den tijd geſchreven om onpartijdig te zijn, zal hij onder de Geſchiedſchrijvers nader gedacht worden.

Hij was de zoon van PIETER HANSZOON en IDA REMSCHET, gehuwd aan CAROLINA BAX VAN OERSBEEK, van *Stokholm* geboortig.

Zie WAGENAAR, D. XVI. 164. FERWERDA, *Wapenboek*, D. III. *Verzameling van Gedenkſtukken.*

Algemeene Landvoogden Geb. 1533. Geſt. 1584.

VALOIS, (FRANÇOIS DE) *Hertog van Anjou en Alençon, gehuldigd Hertog van Brabant*, enz. *en Beſchermer der Nederlandſche Vrijheid.*

Zoon van HENDRIK DE II., Koning van *Frankrijk* en CATHARINA DE MEDICIS.

Vermits hij door vele der Vereenigde Gewesten, niet als Heer was gehuldigd, en hij echter eenig bewind boven de Stadhouders heeft uitgeoefend, hebben wij hem liever onder de *Algemeene Landvoogden*, dan onder de *Vorsten* op de kaart gerangſchikt.

Bij den radeloozen toeſtand van zaken in de jaren 1576 en 1577. zagen onze voorouders met aandrang om naar buitenlandſche hulp, en zich liever onderwerpende aan een mogelijk gevaar, dan aan zekere ellende, het welk het gevolg zoude zijn, indien men zich op nieuw onder den ſchep-

ſchepter van *Spanje* begaf, nam men ALENÇON in 1578 aan, als *Beſchermer der Nederlandſche Vrijheid*, op wederkeerige belofte van hulp; dan deze niet voldoende zijnde, kwam 'er misnoegen en hierom vertrok hij naar *Frankrijk*; twee jaren daar na kwam hij te rug en begon zijne krijgsbedrijven met meerder geluk, het welk hij echter niet vervolgde.

Zijn uitzigt om met de vermaarde Koningin van *Engeland* ELISABETH te trouwen, verdween; later werd hij door vele gewesten met verſchillende *tijtels* als Vorst gehuldigd; de afgevaardigden van *Holland*, *Zeeland* en *Utrecht* vonden hier in met reden zwarigheid; dit had gezegende gevolgen; want toen het waar inzigt van den Hertog bij zijnen aanſlag op *Antwerpen* in 1583 ten vollen bleek, werd men te meer huiverig en ſpoedig hier na in 1584 werd het vaderland door den dood van hem ontſlagen.

HOOFT ſchetst zijn gedaante en karakter met de volgende woorden, „ kort van perſoon, maar „ wel gezet, bruin van haar, oogen en troonij, „ dezelve wat gezwollen; wanſchapen van pok-„ putten en grofheid der neuze is hij geweest; „ van aart, veranderlijk, ſtreng, meewaarig, groot-„ moedig, welſpreekend, braafdaadig, ſtaatzuch-„ tig, onrustig, en gezwind."

Dezelfde geſchiedſchrijver geeft op bl. 849 en volgende de beste beſchrijving van den aanſlag op *Antwerpen*, en van het uitdrijven der Franſchen; eene

eene beſchrijving om de kragt der ſtijl der lezing bijzonder waardig.

Zie verders de meeste Vaderlandſche Geſchiedſchrijvers, BOR, V. METEREN, DE GROOT, WAGENAAR, D. VI en VII. THUANUS, *Hiſt. ſui Temp.* XIX. p. 273. MESERAY, *Hiſt. de France*, *Tom.* III.

Brabanders en Vlamingen. Geb. 15... Geſt. 15...

VARGAS, (JOAN) *Lid van den Bloedraad.* Een Spanjaard, volgens ſommigen om zijne wreedheid, als Regter uit *Spanje* gebannen, volgens anderen, om vrouwenſchennis of maagdenroof van daar gevlugt; alzoo een waardig Lid van den Bloedraad of Raad der beroerte, dien hij meerendeels beſtuurde.

Niets getuigt beter van de wreedheid en van de veruitſtrekkende bemoeijingen van dezen Raad, dan dat in twee jaren acht duizend vonnisſen geveld zijn, en dat bij het einde van dezen Raad vijftien duizend zaken onafgedaan hingen. Bij het ontdekken dat iemand onverhoord en bij vergissing was ter dood gebragt, toen men aan deszelfs proces zoude gaan en de onſchuld bleek, zoude VARGAS gezegd hebben: „ Dit is goed „ voor zijne ziel. Zie BOR I. 268.

Bij het vervoeren van PHILIPS WILLEM, den zoon van WILLEM I, van de Hooge School van *Leuven* naar *Spanje*, durfde hij aan de Burgers toevoegen: *Non curamus vestros privilegios.* Hij deed aan den Koning den meesten ondienst

en

bragt de Landzaten tot wanhoop. Beladen met den vloek van allen, vertrok hij met zijnen verfoeijelijken Meester in 1573 naar *Spanje*. Van zijn verder lot is niets bij onze geſchiedſchrijvers vermeld.

VEEN, (SIMON VAN) *Hoofd-Officier van Alkmaar.* *Holland. Noord-holland.* Geb. 1625. Geſt. 1690.

Was de Zoon van WILLEM en ISABELLA LEMAIRE, en afkomſtig uit een aanzienlijk geſlacht, het welk geſproten is uit den Hertoglijken ſtam van *Braband*. (zie BUTKENS, *Tropheës de Braband.*) Hij ſteeg ſpoedig tot verſchillende eerambten. Zijn ouderlijk gezin woonde ten tijde van zijne jeugd in *Grootebroek*; hier werd hij reeds in zijn zeventiende jaar in 's Vaders plaats tot Hoofdſchout gekozen. In 1662 verhuisde hij naar *Alkmaar*, kwam aldaar in de Regering en hier uit ter dagvaart van *Holland*. In 1673 werd hij door de Staten tot Gecommitteerde op de Vloot geſteld, benevens de Penſionariſſen MOLENSCHOT en HOP. Na meerdere ambten bekleed te hebben, werd hij Hoofd-Officier van *Alkmaar* en bleef in dit ambt tot aan zijn overlijden in 1690. Bij MARIA CUYK VAN MIEROP liet hij verſcheidene kinderen na.

VEER, (ELLERT DE) *Ridder, Heer van Calandsoog, Secretaris en Penſionaris van Amſterdam.* *Holland. Amſterdam.* Geb. 15.., Geſt. 1620.

Werd in 1610 benevens vier andere voorname

Staatsmannen naar *Engeland* gezonden ter bevordering van den handel en der visscherij, gelijk ook om de zaken van *Gulik* en *Cleve* te handhaven. JACOBUS I. sloeg hem destijds Ridder. Vroeger was hij reeds in vertrouwen bij OLDENBARNEVELDT. Deze riep hem ook tot die gewigtige bijeenkomst der voornaamste Bewindslieden, waar men sprak over eene verhefling van MAURITS. Uit aanteekeningen van hem heeft Mr. H. V. WYN aanleiding gevonden, om deze gewigtige bijdrage tot 's Lands geschiedenis mede te deelen. Zie *Nalezingen* I. 315—328.

DE VEER werd in 1611 Lid van den Hoogen Raad van *Holland* en stierf in 1620, gehuwd geweest zijnde aan SIMONETTA SCHAAK; door dit Huwelijk was hij de zwager van DIRK BAS. Zijne Moeder heette MARIA VAN ADRICHEM.

Zie VAN WYN, *Bijvoegzels* X. WAGENAAR *Amst.* XIII. 236. verg. IV. 108. XI. 228. VAN LEEUWEN. *Bat. ill.* 1483. BALEN *Dordrecht* 1023.

Friesland. Geb. 1690. Gest. 1772. VEGILIN (JOHAN) VAN CLAERBERGEN, *Grietman van Doniawerstal.*

Was de Zoon van HESSEL en MARIA VAN VIERSSEN, en werd in zijnen vroegen leeftijd Rentmeester der Geestelijke goederen in *Kempenland*, in de Meijerij van den *Bosch* en in 1720 Raad in den Hove van *Friesland.* Hij is twee jaren later tot Grietman gekozen. Onafgebroken bleef hij

hij vervolgens in de voornaamſte ambten; door vlijt had hij ervarenis verworven en door een nuttig gebruik van deze en van alle zijne bekwaamheden werd hij een der nuttigſte Regenten voor *Friesland*. Bijzonder had hij zich op Finantiëele kunde toegelegd en bewees in dezen de grootſte dienſten. Algemeen was ook de roem zijner Geleerdheid; zijne zucht viel voornamentlijk op de Griekſche Letterkunde, waar in hij groote vorderingen had gemaakt.

Hij was gehuwd aan CECILIA ISABELLA VAN BURUM, die hij vroeg verloor; eene dochter liet hij na, gehuwd aan SCHELTE HESSEL ROORDA VANEYSINGA, *Grietman van Haskerland*, in 1790 geſtorven, en als een waardig Regent bij velen in hoogachting.

VEGILIN (PHILIP FREDRIK) VAN CLAERBERGEN, *Grietman van Haskerland*. *Friesland*. Geb. 1685. Geſt. 1738.

Was de Broeder van den voorgaanden, en volgde in 1707 zijnen Vader als Grietman. In 1709 Lid van den Raad van State zijnde, werd hij Gedeputeerde te Velde en verwierf zeer veel lof, door het wel waarnemen van dien moeijelijken last. Hij bleef drie jaren in dien werkkring, en is vervolgens benoemd tot Lid der Staten Generaal; hij bekleedde die Commisſie meerendeels, tot aan het einde van zijn leven, op 28 Junij 1738.

Bijzonder was hij om zijne kunde en geleerdheid gezien bij SICCO VAN GOSLINGA, die zeer

vele brieven met hem wisselde; hij muntte uit door kunde in wis- en werktuigkundige wetenschappen; van hier dat hij een groot deel had in het overdijken van den mond van het Dokkumer diep en het leggen der Kollumer nieuwe zijlen in 1729; zijn naam is dus billijk vereerd door de zuil ter gedachtenis van deze stoute onderneming opgerigt. Zie FOCKE SJOERDS, *O. en N. Friesland* 236. ULBE AYLVA VAN BURMANIA was zijn boezemvriend. ELISABETH VAN ESSEN, eerst Weduw van CORNELIS KIEN, en na zijn overlijden hertrouwd aan den Graaf VAN SLIPPENBACH, was zijne Echtgenoote. Hij liet geene kinderen na. Ook als Latijnsch Dichter van de eerste klasse is hij vermaard en zal later door ons gedacht worden.

Holland. Noordholl. Geb. 14... Gest. 1482.

VELAAR, (MARTEN) *Schout van Hoorn.* Had door zijn bedrijf zeer veel invloed op de Stads geschiedenis. Schout geworden in 1475 haalde hij zoo wel als de overige Regering, door vervolgzucht, den haat van vele der misnoegde Burgers op den hals; door het getal der dienaars te vermeerderen, vermeerderde hij het misnoegen. Hij trok naar den *Haag* om te klagen, dan in zijne afwezigheid werden de hekken verhangen; door onvoorzigtig schrijven is de woede tegen hem aangevuurd, zijn huis geplunderd, hij gebannen; na verscheidene aanslagen beproefd te hebben, verkocht hij zijn regt op het Schoutambt, aan JAN VAN EGMOND, die aan het hoofd der Kabeljaauw-

jaauwſchen zijnde de Stad veroverde. VELAAR werd wederom Schout, dan weinig geleerd hebbende door tegenſpoed, vervolgde hij zelf, moest voor de door hem uitgebannenen vlugten, beſtormde op nieuw de ſtad, en ſneuvelde in den derden aanval in 1482.

Zie VELIUS *Chronyk van Hoorn* 103—134.

VELTDRIEL, (JOHAN) *Burgemeester te Dokkum.* *Friesland.* Geb. 16.. Geſt. 16..

Was een man van groote bekwaamheid en veel bedrijf en is door beide tot hoog aanzien geklommen. Hij werd in 1629 wegens *Friesland* ter vergadering der Staten Generaal afgezonden, en trok namens deze Vergadering, benevens Graaf ERNST CASIMIR, H. V. ESSEN, J. V. GOGH, G. V. D. KAMER en R. HUYGHENS, ten tijde van den inval van het Keizerlijk Spaansch Leger in de *Veluwe* naar *Arnhem*; later is hij naar *Weſel* gezonden om aldaar op alles orde te ſtellen. In 1630 is hij met ALBERT COENRAADSZOON BURGH benoemd tot Ambasſadeur naar *Moskoviën*, van welke bezending bij AITSÉMA D. I. bl. 1041 en volg. naauwkeurige berigten gevonden worden. VELTDRIEL keerde vroeger naar het Vaderland dan zijn Ambtgenoot.

In 1634 werdt hij door *Friesland* gelast om in de Admiraliteit van *Zeeland* zitting te nemen, dan onvriendelijk door DE KNUYT afgewezen, bleef hij ſedert de plaats in de Vergadering der Sta-

Digitized by Google

ten Generaal behouden als buitengewoon Lid. Berigten aangaande afkomst, geboorte, huwelijk, ſterftijd, enz. zijn ons onbekend gebleven.

Utrecht. Geb. 1622. Geſt. 1685. VELTHUYZEN, (LAMBERTUS VAN) *Raad in de Vroedſchap te Utrecht.*

Zoon van HUYBERT en GERARDA VAN RYNEVELD. Weinige Nederlanders hebben in zoo vele vakken van wetenſchap uitgemunt, behalven op de fraaije letteren had hij zich toegelegd op de Wijsbegeerte, Godgeleerdheid en Geneeskunde. In 1667 werd hij tot de Regering van zijne geboorteſtad geroepen; later bekleedde hij het Schepensambt, dan werd in 1674 met zoo vele anderen ontſlagen en bleef ſedert buiten bewind.

Hij was door ronde taal en door het beteugelen van de heerschzucht van ſommige kerkelijken, bijzonder in haat van de voornaamſte drijvers onder dezen. In het jaar 1668 had hij als Lid van der Kerkenraad namens de Stadsregering, zulks bijzonder getoond, en de Hierarchie later in zijne werkjes, *de Officio paſtorum*, *de Idololatria et de Superſtitione* nog meer op haar zeef geraakt, tegen deze laatſte werken diende men klaagſchriften in, met verzoek van veroordeling en verbod van dezelve, dan hiervan toen geen gevolg komende, werd hem dit later betaald gezet. GRÆVIUS geeft hier van bijzondere berigten; zie deszelfs brieven bij P. BURMAN *Syll. Epiſt. Tom.*

Tom. IV. 206—213. C. BURMAN, *Traj. Erud.* 386.

Hij ſtierf in het jaar 1685.

Wij plaatſten hem voornamentlijk op de kaart, om dat hij en HENDRIK VAN MERKERK de eenigſte waren, die het wederregtelijke van de handelwijze der Staten Generaal tegen *Utrecht* in 1674 aan het licht bragten. Hij beſchreef dit in eene opdragt van de vereenigde uitgaave van alle zijne werken aan zijnen Broeder WERNARD VAN VELTHUYZEN, in het zelfde jaar van zijn ambt als Secretaris der Finantiën van het gewest *Utrecht* ontzet. Deze Opdragt vereert beide, is een meesterſtuk van welſprekendheid en kracht der taal, en gedeeltelijk te vinden bij CERISIER, D. VII. 482—488.

VERDUGO (FRANÇOIS) DE SCHENGE, *Stadhouder van Groningen, namens den Koning van Spanje.* *Stadhouders van Groningen.* Geb. 15... Geſt. 1595.

Hij was een Spanjaard van geboorte, van aanzienlijken huize, doch van geringe middelen; hier door diende hij eerst bij den Graaf van MANSFELD, en huwde later aan eene Dochter van denzelfden, zusters dochter van HENDRIK VAN BREDERODE. Hij won verders door dapperheid het vertrouwen van den Hertog van PARMA, dermate, dat hij tot opvolger van den Graaf van RENNENBERG na deszelfs overlijden wierd be-

noemd, en in 1581 met tien vaandels knechten naar *Groningen* vertrok.

Hier begon zijn bewind met geluk; der Staatschen Veldoverste NORRITS verslagen hebbende bij *Noordhorn* trok hij in *Friesland*, en veroverde vervolgens *Steenwyk*; moedig en menschelijk was hij als krijgsman, listig als Staatsman; hij wendde pogingen aan om de Regenten van *Friesland* bij de Ingezetenen verdacht te maken.

Hij ondervond later veel wisselvalligs, vooral na dat MAURITS in die streken het opperbevel over de krijgsbenden had bekomen; in 1594 vertrok hij naar *Frankrijk* na het verlies van *Groningen*, en stierf aldaar in het volgend jaar.

Zie BOR, HOOFT en anderen.

Holland. Noordholl: Geb. 15... Gest. 15...

VERDUYN, (GERBRAND) GERBRANDSZOON, *Burgemeester te Hoorn.*

Was één, en wel de voornaamste, van de Regenten van *Hoorn*, „ die haar volgens VELIUS „ niet ontzagen met eigen perikel, een hoop on„ nozele menschen, bij de scherpe vervolging in „ 1568 den strop van de keel te weren.

Hunne zachtmoedigheid werdt eerst verklaagd aan het Kapittel te *Utrecht*, toen bij den Hove of Raad van *Holland*, naderhand aan den Hoogen Raad van *Braband*.

Niet alleen wist VERDUYN door vriendelijk onthaal en schrandere vonden de afgevaardigden van de beide eerste Collegiën op zulken wijze op te hou-

houden, dat men van het bed naar tafel, en van den tafel naar bed gaande, geen tijd of gelegenheid hield om klagten te hooren en alzoo zeer te vreden vertrok, maar ten opzigte van de klagten voor den Hoogen Raad trok hij zelf met meer Regenten naar *Brusſel* of *Mechelen* en wist het gevaar aftewenden, op de volgende wel overlegde wijze, welke wij met de eigene woorden van VELIUS het liefst mededeelen.

„ Eenige Heeren trokken heen, onder anderen de „ voorzeide VERDUYN, en daar komende was „ haar eerſte werk eene heerlijke maaltijd te bereiden, „ daar op zij de Heeren daar zij 's anderen daags „ voor gehoord zouden worden, nodigden en be„ neffens haar ook den voorzeiden Heer DIRK, „ hunnen aanklager. Over maaltijd werd gezorgd „ dat men Heer DIRK niet voorbij dronk, en toen „ hij nu goed heugs was, begon de voorzeide „ VERDUYN zeker beklag, *van den droeven* „ *tijd daar men toen in was, als zo vele nieuwig*„ *heden overal deur het land inkropen, zo veele* „ *ſecten overal in zwang gingen, dat men zelf* „ *met droefheid had moeten zien, dat de beelden der* „ *Heiligen geſlagen, de Outers gebroken, de* „ *Kerken geſchend en ontheijligd waren, en dat* „ *niet op eene plaats, maar heele landen deur;* „ Hij viel uit dit propoost ten lesten op onze „ ſtad, en verhaalde, roemens wijze, *hoe ſtil en* „ *gerust alle ding, tot onzent was, hoe devoot* „ *en ijverig, dat de Burgers tot het oude Catho-*

„ *lijk geloof waren, dat men de beelden, daar*
„ *nooit geſlagen, de Kerken nooit beroofd had,*
„ *dat men van geene ſekten noch nieuwigheden,*
„ *in de ſtadhoorde, enz.* Dit zeggende vraagde hij
„ op elken poinct aan Heer DIRK, of het zo niet
„ was. Dewelke, zijn bitterheid deur den wijn
„ wat vermilderd zijnde, niet als *ja* en *amen*
„ zeide op al het geene, dat hem afgevergd wierd,
„ zo dat zijn tegengetuigenisſe bij de Heeren zelf
„ gehoord zijnde, hij daar na tot geen beſchuldi-
„ ging konde koomen."

Dit alles krijgt te meerder waarde wanneer men overweegt. dat dit voorviel ten tijde van het hevigst woeden der vervolging door ALVA. De Regenten (*) vereeuwigden alzoo hunnen roem, deden hunne Stad bloeijen en bewaarden velen voor den dood.

Echter moest VERDUYN bij de omwenteling in 1572 de Stad verlaten, waar aan hij zoo veel verdiend had. Hij woonde ſedert te *Amſterdam* of te *Utrecht*, van waar hij op last van BARLAYMONT of NOIRCARMES eenen brief zond aan DIRK ELDERTS EDAM, Burgemeester van *Hoorn*, om denzelven te bewegen, van zich met den

(*) Wij meenen, geregtigheidshalven, de namen van allen te moeten melden, zij waren in 1568, JOOST HUIGESLOOT, *Schout*, HENDRIK KORVER, *Onderſchout*, GERBRAND VERDUYN, KLAAS JANS KORT, YSBRAND WILLEMSZOON en JAN SYMONSZOON ROL, *Burgemeesteren*.

den Koning van *Spanje* te verzoenen, en waar bij hij zich als Vredemaker aanbiedt.

Deze brief is te vinden bij BOR I. 473. Zie verder VELIUS bl. 280 en volg. Deze beſluit het verhaal van de nooitvolprezene beleefdheid der Hoornſche Regenten, met eene wijze les tot gematigdheid in geloofszaken.

VERELST, (DIRK HUBERT) *Lid van den Raad van State.* *Zeeland.* Geb. 1717. Geſt. 1774.

Hij was de eenigſte zoon van JOHAN LOUIS VERELST, die volgt en werd in 1737 reeds Lid van den Raad van State, waarin hij tot aan zijn overlijden bleef.

Inmiddels nam hij verſchillende buitenlandſche bezendingen waar. Hij vertrok in 1750 naar *Turin*, wel met last om den Koning van *Sardiniën* te begroeten over deszelfs Huwelijk met de dochter van den Koning van *Spanje*, doch eigenlijk met het oogmerk om de vriendſchap met dat Hof aantekweeken, ten welken einde hij zijne terugreis in het volgend jaar over *Napels* moeste nemen. In 1758 werd hij naar *Berlin* gezonden en bleef aldaar gedurende eene lange reeks van jaren. Hij erlangde vele blijken van hoogachting van FREDRIK DEN GROOTEN en werd door denzelven in den Gravenſtand verheven; bij de feesten ter gelegenheid van het Huwelijk van den Stadhouder met 's Konings Nicht, zag hij zich met zeer veel onderſcheiding behandeld en toen de Monarch na het overlijden van VERELST in 1774 rouwbeklag

aan

aan de Staten liet doen, noemde dezelve hem: *een getrouw Minister van zijne Meesters, een liefhebber van zijn Vaderland.*

In de *Oeuvres Posthumes de Frederic* II. (druk VAN VOSS. *Berlin* 1789. IV. 150) vindt men van deze achting de reden door den Koning zelf vermeld.

„ Op den zelfden dag (9 October 1760.) trok-
„ ken de Rusſen in *Berlin*. Men kwam overeen,
„ dat de Burgerij om vrij te zijn van plundering
„ twee millioenen zoude opbrengen. Dit belette
„ echter DELASCY en CHERNICHEFF niet,
„ om een gedeelte van de Stad in brand te ſteken.
„ Waarſchijnlijk zoude er een deerlijk ſchouwſpel
„ gevolgd zijn, had de Heer VERELST, Minister
„ van den Nederlandſchen Staat gene ernſtige verto-
„ gen hier tegen gedaan. Deze waardige Gemeene-
„ bestgezinde hield hun het regt der volken voor
„ en ſchilderde hun deszelfs eeuwige uitſpraken
„ met zulke ſterke verwen, dat men zich ſchaam-
„ de. Hunne woede en dolheid wendden zich hier-
„ op naar elders." Hij was getrouwd (1) met . . . DIODATI, (2) met SOPHIE *Baronnes* VON PLAATEN. Bij de eerſte Vrouw had hij eenen Zoon JEAN LOUIS, Drost van *Buren*, in 1761 ongehuwd overleden.

Zeeland. Geb. 1694. Geſt. 1752.

VERELST, (JOHAN LOUIS) *Burgemeester van Veere.*

Zoon van DIRK ADRIAAN VERELST, ins-

insgelijks Burgemeester, en van MARGARETHA MARIA GODIN. Hij werd Commis Stapelier van *Zeeland*, Monster Commisfaris en Equipagiemeester der Admiraliteit. Burgemeester geworden was *hij* bijzonder de belangen van het Huis VAN ORANGE toegedaan en wordt voor een der voornaamfte bewerkers gehouden van de verheffing van WILLEM IV. Hij was de Man die op begeerte van de Schutterij de Stads Regering op 15 April 1747 'smorgens om vijf uur bijëen riep, ten einde den Prins tot Stadhouder te benoemen, en bragt alzoo die groote gebeurtenis aan den gang, die in weinige dagen, dit Gemeenebest geheel van gedaante deedt veranderen. Hij verfchoonde zich van den last om den Vorst als Stadhouder in *Friesland* te begroeten, en bleef vervolgens Prefident Burgemeester tot aan zijn overlijden in 1752.

Hij was gehuwd aan ELISABETH MARIA SAPPIUS en bij deze Vader van den zoo aanftonds vermelden Ambasfadeur.

Uit bijzondere brieven is mij gebleken, dat hij reeds in 1741 tot verheffing van WILLEM IV. werkte en bij de Staatsgezinde Regenten verdacht was.

VERHEYE, (JACOB) *Raadpenfionaris van Zeeland.* *Zeeland. Raadpenfion:* Geb. 1610. Geft. 1718.

Was de Zoon van CORNELIS VERHEYE en QUIRINA HOLLENBOOM. Reeds in 1666 trad deze deugdzame man in de Staatkundige loop-

loopbaan. Na het waarnemen van verſchillende eerambten volgde hij in 1683 JUSTUS DE HUYBERT, als Secretaris der Staten, in 1687 PIETER DE HUYBERT als Raadpenſionaris. In deze gewigtige bediening bleef hij bij zorgvolle en ongelijke tijden gedurende een reeks van achtentwintig jaren en ontſloeg zich in 1715. Hij had door getrouwe en opregtelijk aan den lande bewezene dienſten den meesten lof en de goedkeuring zijner Meesters weggedragen, waar van hij verſcheidene dadelijke bewijzen ondervond.

Hij ſtierf in 1718, bij zijne Echtgenoote JOHANNA DE JONGE verſcheidene kinderen nalatende.

Zie P. DE LA RUE, *Staatk. Zeeland.* 96—103.

Groningen. Geb. 1546. Geſt. 1601. VERRUCIUS, (HIERONIMUS) *Syndicus van de Ommelanden.*

Zijne Ouders GERLACUS VERRUCIUS en ALEIDA ROTTERS, ſpaarden niets aan zijne opvoeding en gaven hem over aan de zorg van de beste Meesters, onder anderen aan REGNERUS PRAEDINIUS. Dit gevoegd bij de uitmuntende vermogens maakte hem ſpoedig beroemd, zoo zelfs dat hij een der eerſte plaatſen onder de vroege geleerden verwierf en op den ouderdom van twaalf jaar over de donkerſte vraagſtukken in het openbaar redentwistte. In den beginne viel zijne lust op de Geneeskunde, doch bij buitenlandſche reizen veranderde dezelve en hij ging over tot de beoefening der Regtsgeleerdheid. Te *Parijs* onderwees hij

hij in zijn 15de jaar en vertrok later naar *Orleans Doornik* en *Leuven*; later hoorde hij CUJACIUS en bezogt de meeste buitenlandſche Akademiën. In 1571 in *Parys* zijnde erlangde hij bijzonder veel roem, werd Raad des Konings en door dezen met brieven van adeldom vereerd; uitlokkende aanbiedingen werden verders aan hem gedaan, dan daar het Vaderland hem noodig had, oordeelde hij het pligt te zijn, om te huis te komen. Weldra, te weten in 1573 werd hij Syndicus der *Ommelanden* en bekleedde de gewigtigſte bezendingen aan de Hertogen van *Alva*, *Holſtein* en *Gulik*, gelijk ook naar den Koning van *Denemarken*. Daar hij de ſpil was waar op de zaken in de *Ommelanden* merendeels draaide, werd hij natuurlijk door zijne bekwaamheid gewikkeld in de verſchillen tusſchen de Regenten van *Groningen* en de *Ommelanden*. Hij was een van hun, die het opzeggen van het tusſchen beide beſtaande verbond werkten; van hier ook dat hij het bijzonder ſlachtoffer wierd, toen de Groningers van hunne magt gebruik maakten en de Ommelander Regenten gevangen namen. (*) Van deze merkwaardige gebeurte-

(*) De andere Gevangenen waren: de Abten van *Aduwert*, *Tezinga*, *Rottum*, *Selwert* en *Oldenklooster* bij den *Dam*, verders AILCO ONSTA, CHRISTOFFEL VAN EUWSSUM, EDSERD RENGERS, *van Tuwinga* en zijn zoon JOHAN RENGERS *ten Post*, REINT JENSUMA Vader en Zoon, ONNO TAMMINGA, EGBERT CLANT *tho Stedum*, HERMEN en FEYO SICCINGHE, Broeders, CLAAS VAN BURMA-

tenis is een breed en naauwkeurig verhaal by BOR, uit de *kronijk* van RENGERS ontleend, en dit zoude door ons in vele omſtandigheden uit het zelfde werk kunnen aangevuld worden. VERRUCIUS werd op de Botteringe poort in een klein en duister gat in ketenen en ſloten gelegd; toen de anderen ontvlugtten durfde hij het niet wagen om mede te gaan, uit hoofde van den bijzonderen haat; in het eerst moest hij veel lijden, dan eindelijk werd hij ontſlagen; kort hier na in 1579 is hij afgevaardigd naar de vergadering der Algemeene Staten te *Antwerpen*. In 1580 woonde hij te *Leeuwarden*, dan na eenige bijeenkomsten met Ommelander Regenten en vlugtelingen te *Embden* bleef hij aldaar en wist op eene wonderbare wijze in de benaauwdſte tijden de zaken aan den gang te houden. In 1582 werd hij met RENGERS *tho Hellem* afgevaardigd tot de huldiging van den Hertog van ALENÇON; de belangrijke inſtructie waar in bijzonder vele blijken van de zucht der Ommelandſche Regenten, om op zich zelf te ſtaan, is door RENGERS bewaard en gedeeltelijk overgenomen in het voortreffelijk werk van Mr. H. L. WICHERS, *over het Tractaat van Reductie*, I. 250.

MANIA, JOHAN DE MEPSCHE *op den Ham*, AZINGA ENTENS, JOHAN TO LELLENS, AEPCO FOCKENS *ten Dam*, Rigter, JOHAN STARCKENBORG, JOHAN WESLING VAN GENNEP, Redjer, HERMAN WYNBRUGGE Rentemeester PETRUS CORNELIUS, Secretaris.

Digitized by Google

250. Zij ſloten het verdrag op 12 Julij 1582; dit is bij ALTING *Pijlaren en Peerlen van Groningen*, bl. 73.

Na den dood van WILLEM I. trachtte hij Graaf WILLEM LODEWYK tot Stadhouder der *Ommelanden* te doen benoemen, doch ſlaagde hier in niet naar wensch; in 1586 nam hij eene zeer gewigtige bezending waar, naar de Algemeene Staten te *Bruſſel* en in 1594 vinden wij hem onder de gecommitteerden namens de *Ommelanden*, bij de belegering van de Stad. In alles toonde hij een man van grooten bedrijve te zijn; de Staatsſtukken uit zijne pen gevloeid munten bijzonder uit door eenen vasten, ronden en mannelijken ſtijl, doorgaans met meerdere zwier en levendigheid, dan men anders in die tijden opmerkt. Dit werd hoogstwaarſchijnlijk veroorzaakt door de vlijtige beoefening der beste oude ſchrijvers, in welker navolging in het Latijn hij vooral uitmuntte; dit hoopen wij nader bij volgende kaarten van hem als Regtsgeleerde en Letterkundige te bewijzen. Hij betoonde zich in zijne brieven een voorſtander te zijn van het *Zeendregt* (*Judicia morum*) het welk de Proosten over de zeden uitoefenden, gaarne had hij deelen hier van ook na de reformatie behouden gezien.

Bijzonder was hij gezien bij de voornaamſte Geleerden van zijnen tijd, met wien hij veel briefwisſeling hield. Sommige brieven zouden als nog onuitgegeven bewaard zijn. Hij ſtierf in December van 1601, na dat hij de laatſte jaren van zijn leven in wijsgeerige

rust had doorgebragt. Uit zijne Huwelijken (1) met AUCKJE PIETERS VAN RUNIA, die verwant was aan de HOPPERSEN, CANTERS en anderen, (2) met ATTJE METSMA, liet hij kinderen na. SUFFRIDUS PETRI, *de Script. Fris. Dec.* XVI. 8.

Zeeland. Geb. 1656. Geſt. 1719. VERSLUIS, (CORNELIS) *Penſionaris en Burgemeester van Middelburg.*

Schoon hij een Hagenaar van geboorte was, werd hij in 1684 Raad, en in 1692 Penſionaris van gemelde ſtad en had een groot deel aan de gebeurtenisſen, die in 1702 en 1704 *Middelburg* en *Zeeland* ſchokten.

Hij werd na het overlijden van WILLEM III. wiens belangen hij toegedaan was geweest, met DE MUINCQ en anderen uit de Regering gezet. In 1704 waagde hij eene poging om zich en zijne lotgenooten te herſtellen; van wederzijden nam men toevlugt tot de wapenen, hij overweldigde het Stadshuis; dan na eenige weinige uuren geregeerd te hebben, moesten hij en zijne medeſtanders op nieuw het onderſpit delven; eerlang neigden zich de gemoederen tot rust. Hij bleef Advocaat Fiscaal bij den Raad van *Vlaanderen* en Bewindhebber der Oost-Indiſche Maatſchappij; vervolgens geraakte hij wederom in de Regering en werd in 1719 Burgemeester, welke benoeming hij echter niet lang overleefde. Een werkje over *de Costumen van Middelburg* met zijn naam uitgegeven, en de *Verant-*

Digitized by Google

antwoording der Regering van Middelburg, zoo als die was voor 1702, volgens DE LA RUE door hem geſteld, getuigen van zijne bekwaamheid en ſcherpzinnigheid. Hij was de zoon van PIETER en ANNA VOET VAN VORMESEEL, en huwde (1) aan SUSANNE CORNELIA VAN DER NISSE, (2) aan ADRIANA DE MUINCQ en (3) aan SUSANNA RADERMACHER.

Zie WAGENAAR XVII. 151, 246. DE LA RUE, *Gelett. Zeeland.* 238.

VERSTEGE, (BERNARD JOOST) *Burgemeester van Zutphen.* *Gelderland.* Geb. 1723. Geſt. 1796.

Deze wijze en deugdzame Staatsman werd in 1747 in de regering van zijne geboorteſtad gekozen in plaats van zijnen Vader GOSEWYN VERSTEGE, die aldaar insgelijks de voornaamſte waardigheden met lof bekleed had en toen van dezelve afſtand deed. Hij nam ſedert de aanzienlijkſte Stads en Staatsambten *bij opvolging* waar.

Bijzonder bemind was hij bij de Burgerij; hij vermeerderde deze achting door een waardig gedrag van 1781 tot 1787, wanneer zijne deftige en waarlijk Patriottiſche voorſtellen en adviſen, ter Stads en Staatsvergadering uitgebragt, bijzondere opmerking wekten en bij velen goedkeuring verwierven; in 1787 werd hij echter van zijne Regeringsposten verlaten. Bij de omwenteling in 1795 bleek de genegenheid der Zutphenſchen jegens *Vader* VERSTEGE op eene bijzondere wijze; de aan-

zienlijkſte Burgers droegen hem, die niet konde gaan door ziekte en ouderdom, naar het Stadshuis, dan om de laatſte verzocht en bekwam hij weldra zijn ontſlag.

Hij overleed op 2 September 1796. MARIA GEERTRUID SCHLUITER was zijne Moeder. Hij huwde (1) aan JOHANNA CATHARINA SAAL, (2) aan ANNA VAN SLINGELANDT, en liet kinderen na.

Friesland. Geb. 1550. Geſt. 1621.

VERVOU, (FREDRIK VAN) *tot Martena-huis*, *Ridder*.

RAAS VAN VERVOU, Luiksch Edelman, huwde EMERENTIA VAN GRUMBACH, Weduw van JAN VAN EGMOND MERESTEIN, en mede-erfgename van de goederen van den hoofdtak van het geſlacht MARTENA. Uit deze ouders werd hij te *Franeker* geboren en daar zijne meeste bloedverwanten zich tegen *Spanje* verklaarden trok hij weldra insgelijks voor de vrijheid te velde.

Wij zullen de melding van zijne daden in den oorlog, die hij van 1572 tot 1591 volgde, uitſtellen tot de volgende kaart en melden thans alleen die in de Staatkundige loopbaan, in welke hij eigenlijk niet trad voor 1616.

Tuſſchen beiden was hij echter geenszins bedrijveloos. Men riep hem in 1592 naar *Delfzyl* om als Commisſaris de twisten tuſſchen het krijgsvolk en de Burgerij gerezen te dempen, en de ſtijds in bij-

Digitized by Google

bijzonder vertrouwen ſtaande bij Graaf WILLEM LODEWYK handelde hij geſtadig met vertrouwde perſonen in *Groningen*, om het overgaan van de Stad te bevorderen. Na de belegering in 1594, die hij bijwoonde, werd hij een der Gijſelaars voor het verdrag en ging eerlang als Hofmeester over in bijzonderen dienst van gemelden Stadhouder, die hem tot de belangrijkſte handelingen gebruikte, ook in zaken van den Huize VAN ORANGE; hij was destijds een ijverig tegenſtander van CAREL ROORDA en deszelfs vrienden.

In 1604 werd hij Bevelhebber te *Embden* en had vele moeite door de onophoudelijke twisten tusſchen de ſtenden en den Graaf van *Oostfriesland*. Hiervan ontſlagen leefde hij eenigen tijd ambteloos te *Franeker*, tot dat hij in 1616, als Lid van den Raad van State naar den *Haag* trok. Hier was hij een man van bedrijve en werd tot belangrijke bezendingen gebruikt, onder anderen naar *Groningen* om de oneenigheden over de bezetting van *Delfzyl* aftedoen en naar *Zeeland*, met den Theſaurier DE BYE ter vereffening van de verſchillen aangaande de Quotas. In 1619 werd hij Lid der Staten Generaal, en is in het volgend jaar met anderen in ſtatelijk gezantſchap naar *Engeland* gezonden, ten einde nieuwe verbonden te ſluiten, voor het eindigen van het Beſtand. De Koning ſloeg hem destijds tot Ridder.

Hij ſtierf in het volgend jaar en werd te *Franeker* met groote rouwpracht begraven. Bij zijne

Echtgenoote JEL VAN OOSTHEM, liet hij geene Kinderen na; deze waren alle voor hem ten grave gedaald; van een Zoon bleven nakomelingen over.

Wij hebben hem en zijn bedrijf bijzonder leeren kennen uit zijne eigene handſchriften, beſtaande in twee deelen, in folio, waar van het eerſte loopt van 1562 tot 1609 en op de Nationale Bibliotheek bewaard wordt; het ander van 1616 tot 1620 is in eigendom van den Heer J. F. W. VAN SPAEN *van Biljoen*. Hier in heeft hij zeer naauwkeurig geboekt, het geen hij gezien of van ooggetuigen gehoord heeft; het eerſte is zeer belangrijk ten opzigte van gebeurtenisſen te velde, en verſpreidt veel licht over ſommige donkere deelen van onze Geſchiedenis. Uit het laatſte ſtuk blijkt het dat hij Prins MAURITS en deszelfs belangen toegedaan was. Hij heeft er verſcheidene Godgeleerde en zedekundige aanmerkingen bijgevoegd, die meer eer doen aan zijn hart dan aan zijn verſtand. Hij toont in alles eene bijzondere zedigheid, eerlijkheid en Godsvrucht. Onder meer ſtaaltjes van naauwgezetheid vonden wij aangeteekend, dat hij, deel genomen hebbende in de uitrusting van een ſchip naar de Oost-Indiën, om handel uitgezonden, het aandeel in de uitdeeling van genomene prijzen bleef weigeren, als zich met geen geroofd geld willende verrijken. Wenſchelijk was het, dat eenige uittrekſels uit deze boeken werden gemaakt en in het licht gegeven.

Zij-

Zijne zinſpreuk was: *Sine labore nihil.* (Niets zonder arbeid.)

VETTH, (ADRIAAN) *Raadpenſionaris van Zeeland.* Zeeland. Geb. 16... Geſt. 1663.

Was eerst Secretaris en Penſionaris van *Middelburg*; daarna Raad in den Hove van *Vlaanderen*, vervolgens Secretaris der Staten van *Zeeland*, toen hij 1658 tot het gemeld gewigtig ambt werd gevorderd. Vroeger was hij tegenwoordig geweest bij de Groote Vergadering, en had aldaar voor *Zeeland* het woord gevoerd. Als Raadpenſionaris begroette hij KAREL II. Koning van *Engeland* in den *Haag*, en deed het bekend voorſtel aan *Holland*, om den Prins VAN ORANGE voor te ſchikken tot Stadhouder. In zijne bedieningen verwierf hij zoo zeer de goedkeuring zijner meesters, dat dezelve tot een blijvend gedenkteeken hier van een kostbaar zilveren lampet aan de Weduw en Kinderen vereerden. Hij ſtierf in 1663, gehuwd geweest zijnde aan ELISABETH VAN DER MERKT, bij wie hij twee Dochters naliet. Zijne Ouders waren JAN VETTH en BARBARA VAN ROZENBURGH.

Bij P. DE LA RUE, *Gelett. Zeeland*, 495 en 575 vindt men vele getuigenisſen van zijne geleerdheid en zucht voor de dichtkunst. Zie verders AITSEMA D. IV. 648. alwaar vermeld wordt welke gevolgen eene aanval van hem op de eer van KAREL ROORDA *den Ouden* had.

Groningen. Geb. 15. . . Geſt. 1580. UFKENS. (POPKE) Hoe zeer geen deelgenoot der verbondene Edelen was hij echter hunne belangen bijzonder toegedaan; in 1569 en 1570 gevlugt naar *Embden* om het geloof en de vrijheid, bood hij zich aan ten dienſte van den Prins VAN ORANGE. Hij bragt krijgsvoorraad bijeen, en wapende een ſchip tot een aanſlag op *Vliſſingen*, doch op de *Eems* aangehouden, zag hij zich in zijn voornemen belet. Bij het verlosſen van *Groningen* van Spaansch krijgsvolk in 1575 was hij een der voornaamſten en de verordende Lieutenant van den Stadhouder in plaats van JOHAN DE MEPSCHE. Hij kwam met den Graaf van RENNENBERG binnen de Stad, en werd toen bij ongeluk in zijn aangezicht gekwetst. In 1577 en 78, was hij een der ijverigſten ter bevordering der vereeniging of Unie in *Friesland* en de vertrouwde van WILLEM I.

RENNENBERG zond hem in 1580 naar *Utrecht* tot de afgevaardigden der bondgenooten; hier toonde hij zijne zucht voor 's Lands belangen door zijn vermoeden aangaande des Graven ontrouw te openbaren. Op raad van den Prins van ORANGE reisde hij ſpoedig naar *Groningen* ten einde RENNENBERG te bewegen bij den Prins te *Kampen* te komen; nu het verraad ten vollen ziende, wendde hij nog pogingen aan, om het voor te komen, waarſchuwde een ieder, dan toen zijn raad niet geloofd werd, zocht en vond hij zijne veiligheid in de vlugt. Hij overleefde dit verraad niet lang,

Digitized by Google

lang; in den rampvollen ſlag bij den *Hardenberg*, op 26 Junij 1580 tegenwoordig, werd hij na het einde van dezelve doodgeſlagen.

Hij was gehuwd geweest aan TEETKE JARGES, de zuster van EISO JARGES, insgelijks vermeld; zij is na zijn overlijden hertrouwd aan JACOB VAN BRIENEN.

Zie BOR D. I. en II. WAGENAAR VII.

VIERSSEN, (MATTHYS VAN) *Raad in den Hove van Friesland.* *Friesland.* Geb. 158 ; Geſt. 166.

In 1611 Advocaat, in 1625 Raadsheer bleef hij in dit ambt het Voorzitterſchap, als oudſte Raad, met grooten lof van bekwaamheid tot 1655 bedienen. Hij droeg zijn ambt aan zijnen zoon WILLEM over en werd later op nieuw in de Staatkundige loopbaan gebruikt. In 1656 Lid der Staten Generaal zijnde, werd hij met VAN BEUNINGEN en REEDE *van Amerongen*, naar *Denemarken* gezonden, om was het mogelijk den vrede in het Noorden te herſtellen. Zij bleven vrij lang in gemeld Rijk; VIERSSEN deed alleen een keer herwaarts in 1657 en deed afzonderlijk rapport, zeer gunstig vóor *Denemarken*, het welk later de aanzienlijke hulp van dezen ſtaat onder WASSENAAR en DE RUYTER ten gevolge had.

Zijn ſterftijd is ons niet gebleken. Hij was gehuwd aan CLARA MELLINGA, bij wie hij

zes kinderen verwekte. De beroemde WILLEM VAN HAREN was aan zijne zuster getrouwd.

VILLERS, (JAN VAN MONTIGNY, *Heer van*) Zie op MONTIGNY.

VILLERS, (JOOST DE SOETE, *Heer van*) Zie op SOETE.

Holland. Haarlem. Geb. 16... Geſt. 1746.

VISSCHER, (ADOLPH) *Penſionaris van Haarlem.*

Was geboortig te *Rotterdam* van ADOLPH VISSCHER en LOUISA JACOBA BLOEN en om zijne bekwaamheid door de Regering van *Haarlem* tot Penſionaris geſteld. SIMON VAN SLINGELANDT ſchatte deze bekwaamheid zeer hoog; niet alleen had hij een groot deel aan die raadplegingen over het herſtel van 's Lands middelen te water, welke het generaal plakkaat van 1725 ten gevolge hadden, maar ook werd hij benoemd als Lid van de Commisſie tot het redres van de Finantiën van *Holland* in 1727. Het ſchoon rapport te vinden in het 2de deel der Finantiëele Stukken gevoegd bij het beroemd rapport van GOLDBERG C. S. zoude door hem geſteld zijn.

In 1730 werd hij aangeſteld tot Raad-Fiscaal van de Admiraliteit op de Maas, en maakte van dezelve bekwaamheden zoo in dit ambt, als bij de raadplegingen over de herziening van gemeld plakkaat in 1731 het nuttigst gebruik.

In

In 1744 werd hij Secretaris van de Admiraliteit en was tevens Lid van de Vroedſchap te *Rotterdam*. Hij ſtierf ongehuwd in 1746.

Zijn Overgrootvader, Leeraar bij de Lutherſchen te *Briſſac*, was bij de vervolging om het geloof, met den Bijbel eerst naar *Antwerpen*, later naar *Amſterdam* gevlugt, en had zich door huwelijk met eene Hollandſche vrouw, hier te lande gevestigd.

VISSCHER, (CAREL WOUTER) *Penſionaris van Amſterdam.* *Holland. Amſterdam.* Geb. 1734. Geſt. 1802.

Was de Zoon van JOHANNES VISSCHER, Leeraar van den Godsdienst te *Amſterdam*, en van IDA HILLEGONDA VALCKENIER, en verwierf reeds lof in jeugdigen leeftijd, door de uitgaaf en verdediging van eene voortreffelijke Staatkundig - regtsgeleerde Verhandeling *over de wettige afzweering van* PHILIPS II.

Ook als Advocaat vermaard geworden, werd hij in het jaar 1769 tot gemeld gewigtig ambt gevorderd. In vele opzigten volgde hij het voorbeeld van zijnen ambtgenoot, ENGELBERT FRANÇOIS VAN BERCKEL, en gelijk deze der Gemeenebestgezinde partij toegedaan, had hij deel aan die pogingen, welke ondernomen werden, om de magt van den Stadhouder te beperken. Door dit een en ander deelde hij tevens in de gevolgen van de omwenteling van 1787 en was een van die Regenten of Staatsmannen, wier uitſluiting van ambten

Digitized by Google

ten en bewind, een deel uitmaakte van de voldoening die de Echtgenoote van WILLEM V. voor zich begeerde. Vervolgens leefde hij ſtil tot in 1794, wanneer hij aan het hoofd van eene bezending uit vele burgers, ter overbrenging van een verzoek over 's lands belangen, gevonden wordt. Later gevangen genomen, werd hij veroordeeld tot eene zesjarige opſluiting en vervoerd naar het Werkhuis van *Amſterdam*, alwaar een bijzonder verblijf voor hem was gereed gemaakt; hij zag op 19 Januarij 1795 zijn ontſlag opdagen, wordende toen als Maire aan het hoofd der Politie van *Amſterdam* geſteld.

Sedert onderging zijn lot, met de ſchokken die de ſtad leed, verſchillende veranderingen. Hij ſtierf in 1802, en is gehuwd geweest aan ANNA ANTHONIA VAN MUIDEN; er beſtaat eene fraaije afbeelding van zijn gelaat, door BAUSE naar SCHMIDT.

Stadhouders. van Holland.

UITKERKE, (ROELAND VAN) *Heer van Heestert en Heemstroode, Stadhouder van Holland.*

Geb. 13... Geſt. 1442.

Was een Vlaamsch Edelman, met PHILIPS VAN BOURGONDIEN herwaarts overgekomen en zeer bij hem gezien; vroeger was hij door denzelven gezonden aan den Koning van *Engeland*. In 1425 wordt hij door denzelven in eenen brief genoemd: *Onze lieve getrouwe Raad en Kamerling*. Hier te lande vinden wij hem ſteeds in de gewigtigſte ambten. Hij voerde het bevel in *Haarlem* ten tijde van het beleg door Vrouw JACOBA in 1426.

Hij

Hij verving FRANK VAN BORSSELE als Stadhouder en erlangde denzelven later met FLORIS en PHILIPS VAN BORSSELE tot opvolgers. Zijne aanſtelling was gedagteekend 24 Mei 1427.

In het volgend jaar toen na de zoen tusſchen JACOBA en PHILIPS een Raad van negen perſonen met het beſtuur van zaken belast werd, was hij een van de twee vreemdelingen door PHILIPS hier toe benoemd.

Hij was gehuwd aan MARGARETHA DE LA CLITE DE COMINES, vroeger gehuwd aan OLIVIER VAN HALEWYN, Dochter van COILART DE COMINES insgelijks door PHILIPS onder de Raden geſteld. Zijn Zoon JAN VAN UITKERKE, Heer van *Ruwerſchuuren*, deed aan PHILIPS insgelijks zeer gewigtige dienſten, onder anderen door zich aan het hoofd van zevenhonderd Vlaamingen bij denzelven te voegen. ROELAND ſtierf op 22 April 1442.

Zie MAURICE, *Toiſon d'Or* p. 6. WAGENAAR III. 470.

VITRINGA. (HERMAN HENDRIK) *Gelderland.* Geb. 1757. Geſt. 1801.

Zoon van MARTINUS VITRINGA Predikant te *Arnhem* en DIDERICA MARIA OTTENS. Was in het jaar 1786 Secretaris der Stad *Elburg*, en nam deel in de gebeurtenisſen aldaar; hij verliet de ſtad bij de bezetting van dezelve, en werd later door het Hof van *Gelderland*, voor zes jaren uit dit gewest gebannen. Na zich eenigen tijd buitens-

tenslands te hebben opgehouden, leefde hij vervolgens van 1788 tot 1795 als ſtil burger, meestal in *Kampen*.

In 1795 tot bewind geroepen, werd hij weldra Lid van het Collegie van Politie, Finantie en algemeen Welzijn in *Gelderland*, en verwisſelde ſedert dit ambt met dat van Secretaris van gemeld Collegie. Vervolgens tot de Vergadering der Staten Generaal afgevaardigd, moest hij in 1796 als Lid der Nationale Vergadering optreden, en werd Lid van de Commisſie tot het ontwerpen van eene Staatsregeling. Bij den aanvang van de tweede Nationale Vergadering genoot hij hetzelfde vertrouwen, doch bij de omwenteling van 22 Januarij 1798 werd hij met zeven en twintig ambtgenooten gevangen genomen, en tot 14 Julij op het Huis in 't bosch bij den *Haag* gevangen gehouden, zonder dat immer tegen hem eenige beſchuldiging is ingebragt.

Later Lid van het Hof van *Gelderland* geworden, zag hij zich benoemd tot dat van het Departement van den Ouden Yſſel te *Kampen*, dan konde tot dit ambt geene zitting nemen, door zijne roeping als Lid van het Wetgevend Ligchaam in 1799, in welke bediening hij overleed in 1801. Hij liet bij zijne Echtgenoote CATHARINA METTA LUCRETIA VAN HOEKELUM verſcheidene kinderen na.

VI-

VIVIEN, (NICOLAAS) *Penſionaris van Dordrecht.* *Holland. Dordrecht.* Geb. 1631. Geſt. 169..

Was afkomſtig uit een aanzienlijk geſlacht van *Valenciennes*, het welk zich om de vervolging naar *Dordrecht* begeven hebbende aldaar door huwelijken met de aanzienlijkſte geſlachten verbonden was. Hij was de Zoon van ANTHONY VIVIEN, Heer van *Buvignes* en van ANTHONIA VAN DEN CORNPUT en volle Neef van den Raadpenſionaris DE WITT. Hij geraakte vroegtijdig in ambten. In 1664 werd hij Penſionaris van *Dordrecht* en verſcheen vervolgens ter dagvaart. Hier erlangde hij veel invloeds. Toen JOHAN DE WITT in 1665 als Gedeputeerde naar de vloot ging liet dezelve aan hem het beſtuur der zaken in de Vergadering over. WICQUEFORTH, die beiden kende, noemt VIVIEN bij deze gelegenheid, „ als de Boezemvriend van den Raadpenſionaris, „ als een man van vele verdienſten en zeldzame „ opregtheid, die de bijzonderſte zorg voor des- „ zelfs belangen dragende, gelukkig genoeg was „ om de gevaarlijke partijſchappen, welke zich „ tegens den afwezenden Staatsdienaar vereenigden „ uit een te brengen." Zie v. WYN, *bijv.* D. XIII. 93. Hij werd in 1668 naar *Zeeland* afgevaardigd om de Staten tot overeenſtemming met die van *Holland*, aangaande de ſcheiding van de ambten van Stadhouder en Kapitein Generaal over te halen. Toen GASPAR FAGEL in 1670 tot Griffier der Staten Generaal gekozen werd, had men

men over het algemeen verwacht, dat hij zoude benoemd worden.

Bij het naderen van het gevaar van den oorlog in 1672 was hij naar de grenzen gezonden, doch bij bijzonder beſluit werd hij verzocht en gecommitteerd om den Raadpenſionaris in zaken van het grootst gewigt in het ſtellen bij te ſtaan. VIVIEN kwam wel ten ſpoedigſten over, dan vond DE WITT gekwetst, waar op het gansch beleid der Vergadering aan hem werd toevertrouwd. In dien hagchelijken en zorgvollen tijd verwierf hij lof; na de verandering van zaken, deed hij op 16 September 1672 afſtand van het Penſionaris ambt.

In 1684 is hij benevens H. SOETE DE LAKE gevolmagtigd tot het regelen der grensſcheidingen met den Biſſchop van LUIK.

Zijne ſterftijd bleef ons onbekend. CORNELIA VAN DER MEER was zijne Echtgenoote. (*)

Groningen. Geb. 13... Geſt. 1435. UKEN of UKENA, (FOKKO) *Hoofdling te Leer.*

Was een zeer voornaam Edelman in de Groninger Ommelanden en in *Oostfriesland*, waar van des-

(*) De volgende anecdote is nog van VIVIEN bewaard gebleven. Toen het eeuwig Edict bezworen werd ſneed hij het leer van een boek met een pennemes aan reepjes; dit trok de aandacht van den Raadpenſionaris DE WITT en deze vroeg: *Wat doet gij Neef?* Hij erlangde tot antwoord: *Ik beproef wat het pergament tegen het ſtaal vermag.*

Digitized by Google

destijds de grenzen niet bepaald waren, en het hoofd der Vetkoopers tegen KOPPEN JARGES en anderen. Hij leed in 1420 bij *Hindelopen* eene nederlaag, en ſloot in 1422 den Vrede met SICCO SJAARDEMA en de andere Schieringers; dit merkwaardig verbond is bewaard in het *Frieſche Charterboek* D. I. 450. Hij begaf zich naderhand bij de Schieringers, na dat hij met OCCO TEN BROECKE verſchil gekregen had. De magt van dezen werd door hem verſlagen en TEN BROECKE gevangen; het welk gevolgd werd van het erlangen van het bezit van *Reiderland.* Hij deed zich huldigen, na dat zijn gevangen de ingezetenen van den eed ontſlagen had.

Later trachtte hij *Bremen* te veroveren, dan dit mislukte. De Graaf van *Oostfriesland* beoorlogde hem in 1531 en belegerde zijn Kasteel te *Leer*, dan hij vlugtte vroeger naar *Munſter*; hij beleefde nog veel tegenſpoeds tot 1535, wanneer hij op *Dykhuiſen* bij *Appingadam* ſtierf; zijnde volgens BENINGA: *van land und luijden vordreven.* Zijne Erfdochter DEDT verwekt bij HUNA ITSINGA, dochter te *Grietzyl*, huwde aan ULRICH SIRCZENA, die Graaf van *Oostfriesland* werd.

Bij denzelfden Geſchiedſchrijver, die wij in dezen gevolgd zijn, vinden wij het getuigenis, dat hij, hoe zeer als knaap ten ſtrijde getogen, en als jongeling bij de wapenen opgevoed, zich altoos menſchelijk en eerlijk bij veldſlagen en ſtormen heeft

gedragen; volgens de Cronijck van RENGERS had hij vijf-en-dertig gevechten geleverd.

Stadhouders van Holland.

VLAANDEREN, (LODEWYK VAN) *Ridder, Heer van Praat, Stadhouder van Zeeland.*

Geb. 1490. Geſt. 1555.

Was de zoon van LODEWYK en ISABELLE VAN BOURGONDIEN, *Basterd dochter van* PHILIPS I.

Vroeger in vele betrekkingen als Krijgs- en Staatsman Keizer KAREL gediend hebbende, werd hij in 1544 tot Stadhouder benoemd. Hij was afkomſtig uit eenen natuurlijken zoon van de voormalige Graven van *Vlaanderen*, rijk in heerlijkheden, gehuwd aan eene inlandſche Erfdochter JOSINA VAN PRAAT en bij de ingezetenen wel gezien. Hij ontſloeg zich reeds volgens ſommige geſchiedſchrijvers van dit ambt na verloop van drie jaren, MIERIS, *Hiſt. der Vorſten*, D. III. 185. vermeent, dat hij tot aan zijn overlijden Stadhouder bleef, en dat MAXIMILIAAN VAN BOURGONDIEN alleen bij afwezigheid van hem werd aangeſteld; hoe dit zij, hij heeft nimmer na 1547 eenig deel van het Stadhouderſchap geoefend, en is in dat jaar naar *Braband* en *Vlaanderen* vertrokken, alwaar de Keizer hem in gewigtige zaken gebruikte. In 1550 ſloot hij voor den Keizer te *Binch* in *Henegouwen* een verbond van Vrede met MARIA Koningin van *Schotland*. Ook was hij door Keizer KAREL bij zijne uiterſte wille van 12 Ju-

Junij 1554 onder de uitvoerders van dezelve omtrent de Nederlandſche zaken geſteld.

Zie WAGENAAR *en Bijv.* D. V. MIERIS D. III. 216, 255, 256. HOYNCK VAN PAPENDRECHT, *Anal.* I. 155. waaruit blijkt dat de Stadhouder zeer gezien was bij VIGLIUS, en een vriend van geleerden en geleerdheid.

VLIET, (JOHAN VAN) *Heer van Heilo en Hoencoop, Burgemeester te Haarlem.* *Holland. Haarlem.* Geb. 15... Geſt. 16...

Was de zoon van HUYBERT VAN WOERDEN VAN VLIET en ANNA VAN NYEVELT, en reeds in 1571 Burgemeester. Hij moet echter de Staatsgezinde partij zijn toegedaan geweest, vermits hij bij de omwenteling in 1572 Burgemeester bleef.

Vervolgens toonde hij veel ijver voor de goede zaak, en liet zich tot gewigtige bezendingen gebruiken. In gemeld jaar werd hij met REYNIER CANT naar *Noordholland* gezonden, om nevens SONOY het beleid van den oorlog in die oorden te hebben. Ten tijde van de belegering deed hij gewigtige dienſten, en verfoeide de wreedheid door de belegerden uit weerwraak aan de Roomſchen getoond. Na het overgaan werd hij met andere Regenten gevangen genomen, en eindelijk na lang zitten op zijn woord uit den kerker ontſlagen, wist hij in molenaars gewaad door hulp van ALBRECHT CLAASZOON buiten de ſtad te geraken. Later kwam hij niet weder in de Regering van *Haarlem*, maar werd in 1575 Lid

van den Landraad, die aan den Prins werd toegevoegd, en vervolgens Bailjuw van *Voorne* en Gouverneur van den *Briel*. Wij vinden hem ook tot 1589 als Ridder beſchreven ter dagvaart van *Holland*. Hij was gehuwd (1) aan ALYD VAN DUVENVOORDE, (2) aan MARIA VAN DUVENVOORDE. Hij liet eene Erfdochter na, gehuwd aan JAN VAN DOORNICK, en was het laatſte manlijk oor van zijn geſlacht. Wanneer hij geboren en geſtorven is, hebben wij niet kunnen opſporen.

Zie VAN LEEUWEN, *Bat. ill.* 1137. WAGENAAR, VI. VII.

Friesland. Geb. 14... Geſt. 1499.

UNIA. (WORP)

Was de zoon van KEMPO, Olderman te *Leeuwarden* en FROUWK AMMEMA, de Broeder van AUKE, die in de Frieſche Geſchiedenis om den jare 1498, insgelijks zeer vermaard en een der voornaamſte Vetkoopers was. WORP behoorde ook bij dezelve en was een der *Capitanei*, (Hoofdlingen) in *Leeuwarden*. Hij moest in 1500 het UNIA huis, waarvan hij bezitter was, afſtaan aan den Hertog van *Saxen*, om dat het te na ſtond aan de plaats waar het blokhuis zoude geſticht worden. Hij was een zeer ijverig voorſtander der Frieſche onafhankelijkheid, en huwde aan TET VAN BURMANIA.

Naamgenooten van hem maakten zich beroemd bij den tegenſtand van *Spanje*. Het geſlacht UNIA

is

is om het midden der laatſte eeuwe in de manlijke, onlangs in de vrouwelijke linie uitgeſtorven.

Zie GABBEMA, *Verh. v. Leeuwarden*, 185. 189, 222, 236—238.

VOERST, (DERK ERNST VAN) *tot Averbergen. Lid der Ridderſchap van Overyſſel.* *Overyſſel.* Geb. 1732. Geſt. 1785.

Was de zoon van HENDRIK CASIMIER GERRIT en IDA CHARLOTTA VAN ITTERSUM, en de kleinzoon van den volgenden.

Wij hebben hem geplaatst, om dat men hem kan en moet aanmerken als een der voornaamſte Regenten van *Overyſſel*, die eenigzins als het hoofd kan worden beſchouwd, van dat deel der Staatsvergadering, het welk zich tegen veranderingen ſtelde en zich vooral tegen de pogingen van JOHAN DERK VAN DER CAPELLEN en anderen verzette. Hij was ook een der voornaamſten, die, ten tijde van de verſchillen aangaande het regt van overſtemming, ſtaande hielden, dat een derde van de Ridderſchap zich bij de Hoofdſteden moeste voegen om de meerderheid te kunnen uitmaken.

Hij wordt algemeen geroemd wegens bekwaamheid en moed en ſtierf ongehuwd in 1785.

VOERST, (HIDDO VAN) *tot Haagenvoorde, Heer van Jaarsveld, Drost van Salland.* *Overyſſel.* Geb. 1603. Geſt. 1660.

Werd in 1639 tot *Drost van Vollenhove* gekozen, in 1664 tot gemeld ambt bevorderd en

oefende ſedert een groot gezag in *Overyſſel*. Hij was bijzonder werkzaam in die onlusten, welke *Overyſſel* in 1654 verdeelden. Hij had zijnen zwager RUTGER VAN HAERSOLTE *tot Haerst*, Drost van *Lingen*, tot Drost van *Twenthe*, na eenen tegenſtand van drie jaren, weten benoemd te krijgen, en was met denzelven aan het hoofd van dat gedeelte der Ridderſchap, hetwelk met *Kampen* en *Zwol*, WILLEM III tot Stadhouder, en WILLEM FREDRIK *van Nasſau* tot Lieutenant had gekozen.

Hij was gehuwd aan JOHANNA VAN HAERSOLTE, en liet vele kinderen na. Hij ſtierf in 1660.

Gelderland. Kanſeliers. Geb. 15.. Geſt. 1607.

VOETH, (GERHARD) *Kanſelier van Gelderland.*

Werd in 1579 tot Raad in den Hove gekozen en was insgelijks Raad van den Stadhouder van *Gelderland*, Graaf JOHAN VAN NASSAU. In hetzelfde jaar werd hij afgevaardigd tot het Collegie van Gecommitteerden tot de nadere Unie, om aan *Gelderland* eenige ontlasting van krijgsvolk te bezorgen, blijkens *Notulen* 14 Mei; weinig tijds te voren had hij namens gemelden Graaf getracht om die van *Overyſſel* tot het toetreden der nadere Unie te bewegen; volgens het boek der dagvaarten ter Secretarie van *Kampen* 1579. f. 199. vergeleken met DUMBAR, *Anal.* III. 562. alwaar zijn naam verkeerdelijk *Urth* geſchreven is.

Hij

Digitized by Google

Hij trok namens gemeld Collegie eerlang naar *Munster*. In 1579 werd hij Raad in den Hove, en in 1603 Kanſelier, in welke waardigheid hij in 1607 ſtierf.

VOGELZANGH, (PIETER) *Penſionaris van Amſterdam.* *Holland. Amſterdam.* Geb. 16... Geſt. 1663.

Werd in 1650 Penſionaris van gemelde Stad, na vroeger eenen grooten naam door Regtsgeleerde praktijk verworven te hebben.

Eerlang bekwam hij ter Staatsvergadering van *Holland* veel invloed, en is in de belangrijkſte bezendingen gebruikt.

In 1654 benoemd bij eene Commisſie naar *Engeland*, verſchoonde hij zich om zijne onkunde in de Engelſche taal. In 1659 vertrok hij met VAN HAREN naar de *Zond*, en hier was het, dat hij met dezen, GOVERT VAN SLINGELANDT en DE HUYBERT, de zoo beminnelijke als belangrijke taak van Vredemaker volbragt, en den roem van den Staat vermeerderde.

Hij bleef het langst in *Denemarken*, alwaar nog verſcheidene zaken moesten behandeld worden. Zie AITSEMA, D. IV. 570. 842.

Hij ſtierf in den bloei van zijn leven in 1663.

Zie BRANDT, *kort Dagregister* 1663.

VONCK, (JOHANNES) *Proost van St. Marie te Utrecht, Raad van Keizer* KAREL V, *en van* PHILIPS II. *Utrecht.* Geb. 15... Geſt. 1585.

Geboortig van *Amersfoort*, baande hij zich door zyne bekwaamheden den weg tot gemelde eerambten. Kanſelier van de Orde van het Gulde Vlies, erlangde hij hier door in 1576 zitting in den Raad van State. Hij bekleedde vele Gezantſchappen voor KAREL V en PHILIPS II.

De laatste ontbood hem na het overlijden van HOPPERS naar *Spanje*, om er den post van Voorzitter in den Raad der Nederlandſche zaken te bekleeden. Deze zond hem in 1579 tot den Vredehandel te *Keulen*, en in 1583 naar den Rijksdag te *Augsburg*.

Hij ſtierf twee jaar later te *Mouſon* in *Arragon*.

Zie verders over hem DRAAKENBORG *Aanteekeningen tot de Kerk. Oudh.* bl. 281. BURMAN in *Præf. ann.* Tom. I. p. 16. Volgens JOH. BLAUW, in *Belg. Regia* zoude hij in 1575 benoemd zijn geweest tot Biſchop van *Gent*, in plaats van CORNELIS JANSENIUS, dan HOYNCK VAN PAPENDRECHT, geeft D. III. bl. 283 gegronde reden van twijfel.

Holland. Delft. Geb. 15... Geſt. 1602.

VOOGD, (LEONARD DE) *Penſionaris van Delft*, *Lid van den Hoogen Raad.*

Werd in 1588 door den Raad van State aan den Koning van *Schotland* gezonden, ten einde de eiſchen van den Koning ten behoeve van eenen Kolonel STUART, zoo niet weg te nemen, ten minſten te verminderen: hij reisde over *Engeland*, handelde daar met WALSINGHAM, ten nut-

Digitized by Google

nutte van den Staat, en tevens met DOUGLAS, waar door het hem geraden werd, om niet naar *Schotland* te gaan. Hij keerde naar huis en vertrok toen derwaards met VAN DER WARCK; zij ſpraken den Koning, deden hooge betuigingen van het regt van den Staat, en eindigden de zaak naar wensch.

In het volgend jaar bleek zijne wijsheid en beſcheidenheid door het dempen van den zorgvollen twist tusſchen de Burgerij en het Engelsch Guarniſoen in den *Briel*. In 1594. werd hij Lid van den Hoogen Raad. In 1600 is hij naar *Friesland* gezonden, ter demping van twisten, en bewees aldaar vele diensten.

Hij ſtierf in 1602, na zich bijzonder veel roem verworven te hebben als Regtsgeleerde.

VOS VAN STEENWYK, (HENDRIK DE) *Drost van Drenthe*. *Drenthe.* Geb. 1522. Geſt. 1597.

Was zoo door bezittingen, als door geboorte, een der voornaamſte in gemeld gewest, en werd door de Regering tot de gewigtigſte handelingen gebruikt, onder anderen ook tot de Unie van *Utrecht*, die hij benevens JOHAN VAN ECHTEN, in 1580 teekende. In 1584 werd hij Drost. Zoo lang *Coevorden* in 's vijands handen bleef deed hij alle 's Lands beſchrijvingen te *Kampen* of te *Steenwijk*, na 1592 in *Coevorden*.

Bij toenemende zwakheid in hoogen ouderdom werd hij van dit ambt ontſlagen; hij had het genoegen, dat zijn Zoon COENRAAD uit aanmer-

king van de diensten door hem bewezen, werd aangesteld. Hij overleed in 1597. Zijne Weduw MECHTELD VAN RIPPERDA, overleefde hem, en genoot nog na het overlijden van gemelden Zoon, van deszelfs Opvolger in het Drostambt CASPAR VAM EUWSUM, eenig Penfioen, uit aanmerking van de verdienften van haren Echtgenoot.

Overysfel. Geb. 713 Geft. 1779. VOS VAN STEENWYK, (JAN AREND GODERD DE) *tot Nyerwal, Drost van Vollenhove, Lid van de Ridderfchap van Overysfel.*

Bediende vele Staats-Commisfiën in en voor dit Gewest, en was Drost van *Vollenhove.* WILLEM IV trok na deszelfs verheffing tot Stadhouder veel voordeel van zijne raadgevingen in 's Lands zaken, en fchonk hem deszelfs vertrouwen. Hij genoot gelijk vertrouwen van deszelfs Weduw, tot dat hij door dezelve geraadpleegd werd over het vermaard ontwerp van tutele, gedurende de minderjarigheid van den Erfftadhouder, het geen zij voornemens was ter Staatsvergadering van *Overysfel* voorteftellen. Vermits hij hetzelve befchouwde als ftrijdig mét 's Lands en Stedelijke voorregten, raadde hij het voorftellen hier van af, en toen deze raad niet gevolgd werd, verzette hij er zich tegen ter Staatsvergadering.

Niet alleen veroorzaakte dit eene vermindering van dit vertrouwen, maar ook van den invloed, welke hij te voren op de Staatsleden van *Overysfel* plagt te hebben.

In

In 1777 verklaardde hij zich ijverig tegen de handelwijze, die men destijds ter Vergadering der Staten van *Overyssel* tegens J. D. VAN DER CAPELLEN TOT DEN POLL hield; zijne schriftelijke adviſen in de Staatsnotulen ingelascht ſtrekken hier van ten voldoende bewijze. Hij voedde ook ten opzichte van de Drostendienſten gelijke begrippen met gemelden Ridder; deze dienſten beſchouwende als ſlaafsch en vernederend trok hij, gedurende de acht en twintig jaren, dat hij het Drostambt bediende, hier van nimmer eenig geldelijk of perſoneel voordeel. Algemeen was verders zijn lof, wegens zucht voor en kunde en doorzigt in 's Lands belangen; bij helderheid van oordeel bezat hij de gave van gemakkelijk zijne meeningen aan anderen te kunnen mededeelen.

Hij was de Zoon van JAN AREND en LEONORA SUSANNA TUYL VAN SEROOSKERKE, en ſtierf in 1779. Uit zijn huwelijk met GEERTRUID AGNES VAN ISSELMUDEN, liet hij vijf bekwame Zonen na, alle in onze latere Geſchiedenisſen bekend geworden.

VOS VAN STEENWYK, (PELGRIM DIE) *Heer van Putten.* *Gelderland.* Geb. 146.. Geſt. 150..

Zijn Grootvader PELGRIM DIE VOS VAN STEENWYK was met de Erfdochter van het magtig geſlacht van PUTTEN gehuwd geweest, (zie SLICHTENHORST 158.) de erfhaat van hetzelve tegen die van *Kampen*, om het vernielen van het huis

huis *Puttenſteyn* in 1375 was op hem overgegaan.

Zijn ouders waren HENDRIK en MARGRIET VAN UITERWYCK.

Zich de algemeene verdeeldheid ten nutte makende, vierde hij zijnen wraaklust den ruimen teugel. Alle naburigen trokken tegen hem op, waaronder driehonderd Burgers van *Kampen*. Zijn Kasteel werd veroverd en geſlecht; de woede vermeerderde; hij maakte de *Zuiderzee* onveilig, nam de Kamperſchepen, die destijds bijzonder met Noordſche waren voeren, het welk eindelijk zoo ver liep, dat men eene prijs van 100 oude ſchilden zette voor hem, die PELGRIM doodſloeg, op het hoofd van zijnen Broeder werden 100 Goudguldens geſteld. Niets hielp. Later, in 1498, vereenigde hij zich met HENRIK VAN WISCH, die *de groote gaarde*, den heerloozen hoop uit alle Volken bijeengebragt, in dienst had genomen, en rigtte op nieuw vreesſelijke verwarringen aan. De verdeeldheden duurden voort tot aan zijn en zijns Broeders overlijden om den jare 1500; beide ſtierven zonder manlijk oor natelaten. Hij was gehuwd geweest aan JUTTA VAN ARNHEM, Weduw van JOHAN VAN APPELTERN, zijne Erfdochter huwde aan GEORG SCHENCK *van Toutenburg*; VAN BORCOP is zeer breedvoerig over de onlusten door hem verwekt.

Zie ook *Tegenw. Staat v. Overyſſel*, III. 2de St. 319. I. 149, alwaar twijfelingen worden bijgebragt over de tweede vernieling van het Kasteel in 1485.

Vos-

VOSBERGEN, (CASPAR VAN) *Hoog-Bailjuw van Zierikzee.* *Zeeland.* Geb. 15.. Geſt. 1598.

Als een der ijverigſte en moedigſte voorſtanders der vrijheid tegen de Spaanſchen, verdient hij loffelijke melding, zoo om zijne Staatkundige als heldhaftige verrigtingen.

Hij was Hoog-Bailjuw van *Zierikzee*, toen deze Stad in 1576 door MONDRAGON belegerd werd. Onder ſchijn van te handelen tot overgaaf, wist hij door list krijgsbehoeften en volk binnen te brengen, en vertraagde alzoo het overgaan der Stad. Toen werd hij door den verbitterden vijand buiten het verdrag gefloten, doch door den edelmoedigen MONDRAGON bewaard. Deze zocht hem tot des Konings dienst overtehalen, met waardigheid floeg hij dit aanzoek af. „ Met eerbiedige dank-„ zegging," zegt HOOFT, antwoordde hij, „ dat „ hij door den eedt aan den Prins en de Staaten, „ door het gewisſe aan den gezuiverden Godsdienst „ verknocht was." Hij wist zich met list en moed uit *Zierikzee* te redden, en kwam bij den Graaf VAN HOHENLO, die hij veel gewigtige openingen deed, doch of die de verovering van *Zierikzee* ten gevolge hadden, zoo als WAGENAAR verzekert, wordt met reden in twijfel getrokken. Zie VAN WYN, *Bijvoegzels*, VII. 37.

Hij bekleedde later gewigtige posten, in 1577 Bailjuw van *Veere*, floot en teekende hij wegens *Zeeland* de *Unie* van *Utrecht*, bleef een voornaam Lid van het Collegie, het welk aldaar de belangen

gen der Bondgenooten behartigde, droeg de Graaflijkheid aan WILLEM I. op, en handelde met ANJOU, en vervolgens met LEYCESTER over eenige bezwarenisſen. | Hoogstwaarſchijnlijk is hij overleden in 1598, wanneer JACOB CAMPE de opvolger werd in zijn ambt, als Gecommitteerde Raad.

Hij was gehuwd aan N. NOORTHOEK; wegens geleerdheid is hij geroemd bij D. HEINSIUS *in Dedic. Orationum* p. 1, 2. Zie verders HOOFT, *Hiſt.* 440—457. *Brieven* 185. WAGENAAR, D. VII. en VIII. In het Register bij dezen zijn de bedrijven van Vader en Zoon vermengd. P. DE LA RUE, *Staatkundig Zeeland*, 103, 107.

Zeeland. Geb. 15.. Gest. 1649.

VOSBERGEN, (CASPAR VAN) *Ridder, Heer van Isſelaar en Cats, Lid van den Hoogen Raad van Holland en Zeeland.*

Zoon van den voorgaanden volgde hij het voetſpoor van denzelven in vele opzigten.

Verſcheidene jaren bleef hij in de Regering van *Zeeland;* in 1609 tot Lid van den Hoogen Raad benoemd, verwisſelde hij deze bediening in 1626 voor het ambt van gewoon Afgevaardigde tot de Vergadering der Staten Generaal. Inmiddels had hij bezendingen voor Prins MAURITS waargenomen; eerst in 1618 naar *Breda*, om aldaar de erfenis van PHILIPS WILLEM overtenemen, later naar *Orange*, om aldaar de hulde voor den

den Vorst te ontvangen. In de laatſte ging hij niet vrij van beſchuldiging, als of hij de Roomsch Katholijken niet wel behandeld had. Geregtvaardigd zijnde werd hij in andere bezendingen gebruikt, zoo naar *Frankryk* als naar Duitſche Hoven, waarvan bij AITSEMA breedvoerig en loffelijk verſlag te vinden is, die inzonderheid zijne deftigheid, vlijt en oordeel prijst; hij ſloot ook het beſtand met *Portugal* in 1641. In 1630 verloor hij zijne Echtgenoote BARBARA VAN PANHUIS, bij wien hij verſcheidene Kinderen verwekt had. Drie zag hij volwaſſen voor zich ten grave dalen, een zijner zonen, CASPAR, *Heer van Duivendijk*, Ridder, was gereed om als Ambasſadeur naar *Venetiën* te gaan. Hij zelf ſtierf in hoogen ouderdom in 1649.

Zie WAGENAAR, D. X. XI. AITSEMA, D. III. en IV. DE LA RUE, *Staatk. Zeeland* 107. en wegens zijne geleerdheid D. HEINSIUS in *Ded. Orat.* I, 2. *Libr.* II. *Eleg* IV. *Epigrammata* p. 283—284. HUGENII, *Epigr.* pag. 192.

VREDEBURGH, (ADRIAAN VAN) *Burgemeester van Delft.* *Holland. Delft.* Geb. 1680. Geſt. 1759.

Was de zoon van JACOB, insgelijks Burgemeester, en door het wel waarnemen van gewigtige Commisſiën, waaronder dat van Gedeputeerde te velde, bij het beleg van *Namen* beroemd geworden en van MARIA VAN DER GOES.

Hij

Hij werd in 1702 Secretaris van het Hof van *Holland* en verwisfelde die bediening in 1714 met het Lidmaatfchap der Stadsregering van *Delft*; onafgebroken bleef hij vervolgens in de voornaamfte ambten, en was een der voornaamfte Regenten van *Holland*, zich zeer vermaard makende bij het beftuur der binnenlandfche zaken. Na 1747 heeft hij het Burgemeesterfchap niet meer bediend, en zich vervolgens van verfcheidene bedieningen ontflagen. Hij ftierf op 5 November 1759 en liet bij HENRIETTE GAAL, twee kinderen na.

Zie *Jaarboeken* 1759, 1083.

Zeeland. Geb. 16... Geft. 1711.

VRYBERGEN, (MARINUS VAN) *Lid van de Vroedfchap te Tholen.*

Was de kleinzoon van MARINUS DE BOET VAN VRYBERGEN in 1652 overleden, die in de *Brieven* van DE WITT D. V. bl. 28. voorgefteld wordt als een man van groot crediet, de zoon van BONIFACIUS, Lid van onderfcheidene Generaliteits-Collegiën, en ELISABETH VAN DER HAER, en werd Raad in de Vroedfchap van *Tholen* en van wegens *Zeeland* gewoon Lid van de Vergadering der Staten Generaal. In 1702 werd hij met WILLEM BUYS, nog bij het leven van WILLEM III, als buitengewoon Gezant naar *Engeland* gezonden, en begroette na het overlijden van dien Vorst, Koningin ANNA over de komst op den troon. Hij trachtte federt de vorige verbonden met het gemelde Rijk te vernieuwen. Vervolgens bleef

bleef hij aldaar alleen en verwierf bij den gewigtigſten handel het genoegen zijner meesters; vooral deed hij de meest belangrijke dienſten aan den Staat door zijne pogingen ter beveiliging van de Zeevaart der Nederlanders, die toen zeer veel leed door de handelwijze der Engelſchen.

VRYBERGEN ſtierf te *Londen* in 1711 en was aldaar getrouwd aan ANNA GIBSON, bij welke hij eene dochter naliet, genaamd ELISABETH, gehuwd aan THOMAS KENNEDY, Lieutenant Kolonel van een Regiment Schotten.

Zie verders WAGENAAR D. XVII. VAN WYN *bijvoegzels*, D. XVII. en *Nalezingen* II. 329.

UTENENG, (BERNT) of WTENENG. *Utrecht.* Geb. 15.. Geſt. 157..

Een Stichts edelman van zeer aanzienlijken Huize. Zijn vader was FREDRIK WTENENG zijne moeder AGNES VAN RENESSE VAN BAAR. Hij was de zaak der Vrijheid met ijver toegedaan, nam deel in het verbond der Edelen, was bij de vergadering te *St. Truijen*, zocht *Vianen* met buskruid te voorzien en werd door ALVA gebannen.

Hij kwam ſpoedig bij het opdagen van de zon der vrijheid terug, hielp VAN SWIETEN *Gouda* verzekeren, moet bij de eene of andere onderneming in handen van de Spanjaarden zijn gevallen, en is te *Arnhem* door hun onthoofd.

Waarſchijnlijk ſtierf hij ongehuwd.

Zie TE WATER *Verbond der Ed.* D. III. 381.

Utrecht. Geb. 1699. Geſt. 1775. UTTEWAALL (HENDERIK ASSUERUS) of WTTEWAALL, *Heer van Stoetwegen, Burgemeester te Utrecht.*

Zoon van ARNOUD en MARIA SIMONIDES VAN NYS kwam in 1729 in de Stadsregering, werd in 1746 Burgemeester en bediende ſedert verſcheidene ambten en commisſiën. Zijn naam is meest in 's Lands geſchiedboeken vermaard geworden door het verſchil in denkwijze met de Prinſes Gouvernante.

Vooral verzette hij zich tegen een voorſtel van Mr. ALBINUS, een der jongſte Raden, om aan de Echtgenoote van den Stadhouder de opvolging in de hooge ambten aan te bieden, ingeval de Vorst zonder kinderen overleed. Hier over zijn verſcheidene ſtukken uitgegeven, die destijds opzigt baarden.

Hij werd misſchien om dit een en ander in 1752 bij de keus tot Burgemeester voorbij gegaan.

Hij was gehuwd aan MARGARETHA VAN BUCHTELEN en liet kinderen na bij zijn overlijden in 1775.

W.

Digitized by Google

W.

WAAL, (ADOLPH VAN DE) *Heer van Moersbergen, Lid van de Ridderſchap van Utrecht.* *Utrecht.* Geb. 15.. Geſt. 1636.

Zoon van BARTHOLOMEUS, die volgt. In 1606 was hij in de Ridderſchap beſchreven, en werd ook buitengewoon Raad in den Hove; vriend en vertrouwde van OLDENBARNEVELDT, trok hij met dezen denzelfden lijn bij de Staatsonlusten in het eerst gedeelte der laatstvoorgaande eeuwe.

Hij is vervolgens met BERKHOUT en anderen naar *Leeuwarden* gezonden, ten einde de Regering te handhaven. Hij droeg kennis van het voornemen, het welk eenige Hollandſche Regenten zouden gehad hebben, om zich van *Woerden* en andere plaatſen te verzekeren en handelde benevens eenige andere Utrechtſchen met de Hollandſche Penſionariſſen in de wel vermaarde, doch nimmer volledig ontwikkelde bijëenkomst ten huize van den Klerk TREZEL in den *Haag*.

De afdanking der Waardgelders te *Utrecht* werd ſpoedig door de geheele verandering der Regering gevolgd. Hij werd met nog drie Heeren uit het Lid der Edelen gezet; de Vaders of Grootvaders van dezen hadden allen een gelijk lot met gevangenis vergezeld, in 1587 door LEYCESTER geſmaakt.

Na de gevangenneming van OLDENBARNEVELDT zich hier te lande niet veilig achtende begaf hij zich naar *Munſterland*, en hield zich op het huis *Merfeld*; dan van hier werd hij door eenige ruiters geligt, eerst naar *Zutphen*, toen naar den *Haag* gevoerd en hier aan de vier entwintig Regters overgeleverd.

Door deze werd hij dikwijls ondervraagd, hård behandeld, blijkens zijne brieven, en ſchijnbaar bedreigd met het lot van den Advocaat, vermits men ook nog na het vonnisſen van DE GROOT en HOGERBEETS het ſchavot liet ſtaan en de beuls in den *Haag* hield.

Dit laatſte gevoegd bij het medelijden met en de liefde voor zijne vrouw en kind en bij den raad van vrienden, deed hem bezwijken voor de verzoeking; hoe zeer hij ook in het eerst zich ontſteld had, op het hooren van den voorſlag om pardon te vragen, zich beroepende op zijn onſchuld, verviel hij er toe en vroeg het bij de Staten Generaal. Dit werd verleend, echter zoo bitter gemaakt als mogelijk was, en na eene breede optelling van als erkend aangenome misdaden, niet anders toegeſtaan dan op zeer bezwarende voorwaarden, zekere ballingſchap voor 6 jaren en langere naar willekeur der Staten Generaal. Hij begaf zich vervolgens naar *Holſtein*, werd aldaar Opperregter of Vertegenwoordiger van den Vorst bij het bouwen van de nieuwe Stad, door eenige gevlugte Remonſtranten, nu nog genaamd de *Fre-*

de-

derikſtad; zijne dochter CATHARINA lag aldaar den eerſten ſteen aan de nieuwe kerk. Na dat de zaken in het Vaderland zachter beſtuurd wierden, keerde hij weder derwaards en eindigde zijne dagen in ſtilte; wanneer is ons niet gebleken, echter na 1635, toen hij tegenwoordig was bij de verloving zijner dochter en voor 1637 wanneer deze met MOERSBERGEN beleend werd; hij was gehuwd geweest (1) met OCCA VAN DEN CLOOSTER, (2) met N. VAN WYLICH TOT PRÖBSTING, die den Roomſchen Godsdienst beleed. Zie verders BRANDT *Historie der Regtspleging* alwaar de brieven van hem en de reſolutiën der Staten Generaal gevonden worden. WAGENAAR D. X. en *bijv.*

WAAL, (BARTHOLOMEUS VAN DE) *Heer van Moersbergen.* *Utrecht.* Geb. 15... Geſt. 1591.

Was de Zoon van JAN en van WILHELMINA VAN BRAKEL, ſloot en teekende namens *Utrecht* de eerſte of proviſioneele Unie, bleef lid van het Collegie van de nadere Unie en nam verſcheidene bezendingen waar.

Later werd hij als Lid der Rid derſchapbeſchreven; bij VAN DE WATER is hij niet vermeld; het blijkt echter uit HOOFT bl. 1201; hij was bijzonder ingewikkeld in de twisten tusſchen die van *Utrecht* en den Graaf VAN LEYCESTER. Hij ijverde bijna bovenmate voor de voorregten, en vervoegde zich met zeven andere Ridders,

bij den Graaf met een klaagſchrift. Het gevangen nemen van zes hunner was het antwoord; drie werden ten eerſten ontſlagen, hij benevens twee anderen langer gehouden. De Landvoogd ziende, dat deze daad opzigt baarde, ontſloeg hem insgelijks, doch hij ſchijnt later buiten bewind te zijn gebleven. Vroeger had hij eenige onlust gehad over zijne zitting ter vergadering der Algemeene Staten.

Hij ſtierf volgens melding in HOOGSTRATEN's *Woordenboek*, D. IV. 172. in 1591 of 1592.

Hij was gehuwd met CATHARINA VAN MERVELD, die in 1610 hertrouwde met FREDRIK VAN REEDE *Heer van Amerongen*, en in 1625 ſtierf.

Holland. Haarlem. Geb. 16... Geſt. 1663.

WAAL, (JAN DE) *Heer van Ankeveen, Burgemeester te Haarlem.*

Werd in 1618 bij de verandering der regering tot Raad aangeſteld en was in het jaar 1622 Hopman van een der vaandels Burgers, welke destijds naar *Hasſelt* trokken, om aldaar met andere gewapenden, eene afleiding van de Spaanſche magt te maken, die destijds *Bergen op den Zoom* belegerd hield, zoo als ook gelukte. In 1627 werd hij voor het eerst Burgemeester en bediende die waardigheid vervolgens nog negentien malen; dikwijls was hij wegens *Haarlem* ter dagvaart en betoonde zich hier een der moedigſte en ſtoutſte Regenten van dien tijd te zijn, vooral in het wederſtaan van de aangroeijende magt van den Stadhouder.

der. Van hier ook dat hij met vijf andere Leden der Staatsvergadering van *Holland*, in 1650 op last van WILLEM II. gevangen genomen, naar *Loeveſtein* vervoerd en bij het ontſlag op 13 Augustus van zijne ambten verlaten wierd.

Na het overlijden van den Stadhouder is hij in eere en waardigheden herſteld, en zag de eerſte op eene voldoende wijze, door die van *Haarlem* geſtaafd.

Hij was de Zoon van JAN DE WAAL en van deszelfs eerſte Vrouw CORNELIA JUIJST.

Hij ſtierf den 23 November 1663.

De oorſpronkelijke afbeeldingen van hem en van zijne Echtgenoote AALTJE PATER door FRANS HALS bijzonder krachtig geſchilderd waren nog in 1802 te *Kampen* voorhanden.

WAEYEN. (JACOBUS VAN DER) *Friesland.* Geb. 1666. Geſt. 1743.

Was de Zoon van den vermaarden Hoogleeraar JOHANNES VAN DER WAEYEN en ALETTA VAN HOFLAND en geboortig te *Leeuwarden*.

Na Burgemeester van *Franeker* en Secretaris van het Collegie ter Admiraliteit in *Friesland* te zijn geweest, werd hij tot Grietman van *Hemelumer Oldeyaart en Noordwolde* gekozen, en bekleedde ſedert de aanzienlijkſte Commisſiën van Staat. Zoo door bekwaamheid als ervarenheid was hij een Regent van veel invloed; de belangen van het Huis van NASSAU werden bijzonder door hem voorgeſtaan.

Hij ſtierf op 10 Jan. 1743, was gehuwd aan HERBERTINA DE WITT en liet twee dochters na, waar van de eene gehuwd was aan den Raadpenſionaris VAN DER HEIM.

Friesland. Geb. 15... Geſt. 16... WALLES, (TJERK) *Burgemeester van Leeuwarden.*

Bij den opſtand tegens *Spanje* was hij een der moedigſte en meest voortvarende Regenten. In 1562 werd hij reeds geteld onder de voorſtanders der vrijheid en der vrienden van de Hervorming.

Hij teekende het verbond der Edelen, toonde eene ſtandvastige verkleefdheid aan deze verbindtenis, deed een zeer belangrijk voorſtel ter vordering van de openbare preeke, ging zelf voor in alles, bragt de Leeraren gewapend op den predikſtoel, en genoot aldaar het eerst van allen het H. Avondmaal naar de wijze der Hervormden.

Natuurlijk wekte dit den tegenſtand van AREMBERG; hij bleef ſtandvastig, bemoedigde de Leeraren, en moest zelf eindelijk vlugten. Eerst vertrok hij naar *Amſterdam;* JOOST BUYK verjoeg hem van daar; toen ging hij naar *Embden*; ſelert werd hij ingedaagd en bij vonnis, waarin eene breede lijst van gewaande misdaden, gebannen.

Van zijne latere lotgevallen is mij niets voorgekomen. Hij ſtierf voor 1607 blijkens een opſchrift voor eenige kamers te *Leeuwarden*, geſticht door zijne Weduw REINSCK JORRITS ANDRIN-

BRINGA, wier bloedverwanten zich bij het verbond der Edelen en den opſtand insgelijks zeer verdienſtelijk maakten. Wenſchelijk ware het, dat zoo iemand zijne eigenhandige aanteekeningen, waar van GABBEMA gebruik heeft gemaakt, nog bezat, voor de uitgave gezorgd wierd.

WARCK, (JOHAN VAN DE) *Raadpenſionaris van Zeeland.* *Zeeland. Raadpenſion.* Geb. 15... Geſt. 1615.

Deze wijze en werkzame Staatsman was te *Antwerpen* geboren, en wordt in 1575 gevonden als Penſionaris van *Middelburg*.

Kort hierna ſchijnt hij Penſionaris van *Antwerpen* geworden te zijn, vermits hij met dezen tijtel gevonden wordt bij de bezending van den Hertog VAN BOUILLON, PHILIPS VAN MORNAY Heer van *Pleſſis*, en hem naar den Rijksdag te *Augsburg*, om het afzweeren van PHILIPS en het aannemen van ANJOU als Vorst te regtvaardigen. Zie *Leven van* WILLEM I. D. III. 530.

In 1585 was hij tot Penſionaris van *Amſterdam* gekozen, dan hij werd niet ter dagvaart toegelaten, om dat hij een geboren Brabander was: van hier waarſchijnlijk dat hij in 1586 ambteloos zijnde als 's Lands Advocaat voor den Hove zaken waarnam.

Vervolgens op nieuw als Penſionaris naar *Middelburg* geroepen, was hij afgevaardigd ter Vergadering van de Staten Generaal en bediende ſedert

de gewigtigſte en aanzienlijkſte Gezantſchappen naar *Engeland*, *Schotland* en *Denemarken*. Onder anderen was die in 1598 naar het eerstgemeld rijk om de voortzetting van den oorlog te bevorderen, vooral aanmerkelijk; het wel uitvoeren van dezelve had de benoeming van hem als Raadpenſionaris van *Zeeland* in 1599 ten gevolge.

Hij bleef meestentijds in de Vergadering der Staten Generaal, en had deel aan de gewigtigſte en geheimſte raadplegingen, onder anderen ook aan die omtrent eene meerdere verheffing van Prins MAURITS. Zie VAN WYN *nalezingen*. I. 318.

In November van 1614 ontving hij op eigen verzoek, doch wat de wijze hoe aangaat, niet naar zijn genoegen het ontſlag uit dit zorgvol ambt. In het volgend jaar ſtierf hij.

Zie BOR II. III. IV.

Holland. Edelen. Geb. 1669. Geſt. 1721.

WASSENAER, (AREND VAN) *Heer van Duivenvoorde, enz. Ruwaard van Putten.* Was de Zoon van JACOB en JACOBA VAN LYERE.

Hij werd wegens de Ridderſchap van *Holland*, Preſident van de Rekenkamer der Graaflijkheids Domeinen, en bekleedde bovendien zeer vele luisterrijke eerambten. In het jaar 1714 werd hij benevens VAN BORSSELE VAN DER HOOGE tot buitengewoon gezant aan het Hof van *Engeland* benoemd, om GEORGE I. als Koning te be-

begroeten (*). Later ſloot hij aldaar in 1716 een Verbond voor dezen Staat ter vernieuwing en bevestiging van vorige verdragen. Hij keerde ſpoedig na het ſluiten van hetzelve herwaards en ſtierf in 1721. Bij zijne Echtgenoote ANNA MARGARETHA BENTINCK, dochter van den Graaf VAN PORTLAND, liet hij een talrijk geſlacht na.

Zie WAGENAAR D. XVIII.

WASSENAER (CAREL GEORG, *Graaf* VAN) *Twickel*, *Heer van Waſſenaar*, enz. *Holland. Edelen.* Geb. 1733. Geſt. 18..

Was de Zoon van UNICO WILLEM en van DODONEA LUCIA VAN GOSLINGA en was door erfenisſen zoo wel in *Friesland* en *Overyſſel* als in *Holland* zeer gegoed.

Bij deze voordeelen van geboorte en ſchatten genoot hij den zegen van uitſtekende verſtandelijke vermogens, en door deze verwierf hij in het eerst van den tijd zijner ſtaatkundige verrigtingen veel lof en men had alzoo veel van hem verwacht.

Hij werd in 1758 Grietman van *Franekeradeel*, bekleedde de aanzienlijkſte Staatsambten, zoo in, als wegens *Friesland*, was Voorzitter in den Raad van State toen WILLEM V. in 1764 in dezelve werd geleid, wanneer hij eene belangrijke aanſpraak deed. In 1782 werd hij tot Ambasſadeur be-

(*) Geen gezantſchap werd immer door beroemder Secretarisſen bediend dan dit. JUSTUS VAN EFFEN en WILLEM JACOB 'S GRAVESANDE waren hier toe gekozen.

Digitized by Google

benoemd aan het Hof van *Wenen*, en na het einde der ontſtane onlusten met hetzelve vertrok hij nog eens in 1785 derwaarts in onaangenamere zending volgens het tractaat van *Fontainebleau*. In hetzelfde jaar had hij zich van zijne ambten in *Friesland* ontſlagen en was Lid geworden van de Ridderſchap van *Holland*; deze waardigheid lag hij neder, om in 1794 zich te laten beſchrijven in de Ridderſchap van *Overysſel*.

Na de omwenteling is hij in 1795 als vertegenwoordiger van het volk van *Overysſel* opgetreden.

Bijzonder verdienſtelijk maakte hij zich door op zijne landgoederen in *Overysſel*, vlijt en handel aan te moedigen; wenſchelijk is het dat zijn voornemen om het Munſterſch Kanaal met een ander bij *Delden* te vereenigen, nog eens wordt ter uitvoer gebragt.

Hij ſtierf 14 Julij 1800 door een langzaam verval van krachten, en was gehuwd aan JACOBA ELISABETH VAN STRYEN Weduw van DIRK TRIP.

Holland. Edelen Geb. 1701. Geſt. 1771.

WASSENAER, (FREDRIK HENDRIK VAN) *Ridder, Heer van Katwijk*, enz. *Lid van de Ridderſchap van Holland*, enz.

In de Jaarboeken 1771 bl. 1449. is eene breede optelling van de zeer veelvuldige ambten, door hem opvolgelijk bekleed. Hij was de Zoon van WILLEM en HERMELINA PETRONELLA SCHAAP,

Digitized by Google

SCHAAP, *van den Dam.* Hij werd gekozen in den Hove van *Holland*; later in de Ridderſchap beſchreven, had hij door bekwaamheid veel invloeds op het binnenlandsch beſtuur, vooral in de jaren 1747 en 1748. De Stadhouder zond hem toen naar *Rotterdam* om de Regering tegens oproerige heethoofden te handhaven; kort daarna werd hij tot den vredehandel te *Aken* afgevaardigd en vervolgens gebruikt tot de buitengewone verandering der Regering in de Hollandſche Steden.

In 1750 werd hij ook benoemd als Lid der Commisſie tot redres der Finantiën van *Holland*, welke op 20 November 1750 het lezenswaardig rapport uitbragt, het welk te vinden is in het 2de Deel bl. 420 van het groot Rapport van GOLDBERG en anderen, in December 1797 ter Vergadering van *Holland* ingediend. Ten blijke van het vertrouwen waar in hij bij Prinſes ANNA ſtond dient, dat dezelve hem benevens zeven andere Regenten ſtelde tot Voogd over haren minderjarigen Zoon.

Hij was gehuwd (1) aan ANNA SOPHIA VAN WASSENAER DUVENVOORDE, zijne volle Nicht, (2) aan J. J. J. VAN WYHE TOT ECHTELD.

WASSENAER (JACOB VAN) OBDAM, *Lid der Ridderſchap van Holland.* *Holland. Edelen.* Geb. 1610. Geſt. 1665.

Vermits deze zich zoo wel in Staats- als Krijgs-

zaken heeft beroemd gemaakt, vermeenen wij hem in beide betrekkingen te moeten gedenken.

JACOB VAN DUVENVOORDE die in 1590 met andere naamgenooten, den naam en het wapen van WASSENAER aannam, en Admiraal van *Holland* was en ANNA RANDERODE VAN DER AA, waren zijne ouders.

Zijne afkomst en vriendenbanden hem den weg tot de voornaamste ambten. Een nuttig gebruik van zijne bekwaamheden bevestigde de verwachting, die men van hem voedde; wij vinden hem het eerst in 1647 onder de afgevaardigden wegens *Holland*, om de Staten van *Gelderland* en *Overyssel* te bewegen tot den Vredehandel met *Spanje*; vervolgens bij die bezending, welke in dezelfde gewesten het houden van de bekende Groote Vergadering na den dood van WILLEM II. moesten aanraden, en later met JOHAN DE WITT, nog Pensionaris van *Dordrecht* zijnde, om die van *Zeeland* te bewegen, zich niet te voegen, bij die gewesten welke WILLEM III tot Kapitein Generaal wilden verheffen. In alle deze bezendingen slaagde hij gelukkig.

Hij was gemagtigde op de vloot en werd kort hier op, na het sneuvelen van den Admiraal MARTEN HARPERTSZOON TROMP, in 1653 tot Lieutenant Admiraal Generaal benoemd. Wij zullen zijn bedrijf in dezen en zijnen roemrijken dood in 1665, bij het Woordenboek tot de tweede kaart vermelden.

Hij

Hij was gehuwd geweest aan AGNES VAN RENESSE VAN DER AA en liet drie kinderen na, waaronder den Zoon, die volgt.

Zie WAGENAAR D. XII en XIII.

WASSENAER (JACOB, *Graaf* VAN) OBDAM, *Ridder, Lid der Ridderſchap van Holland.* enz. *Holland. Edelen.* Geb. 1635. Geſt. 1714.

Wij zouden eene breede lijst van tijtels van ambten door denzelven bekleed en van heerlijkheden door hem bezeten kunnen opnoemen, dan deze daarlatende, melden wij dat hij, zoo wel uitmuntte in de behandeling van Staats- als van Krijgszaken en zich beroemd maakte bij vele bezendingen aan buitenlandſche Hoven; tweemaal trok hij naar *Frankryk*, eens naar *Engeland*, eens naar Duitſche Vorſten. Hij werd door den Koning van *Denemarken* met de Ridder Orde van den Olifant, door den Keurvorst van den *Palts*, met den tijtel van Graaf begiftigd voor zich en zijne nakomelingen.

Hij was Generaal van de Ruiterij en zal als Krijgsman bij de volgende kaart nader gedacht worden.

Hij huwde met ADRIANA SOPHIA VAN RAASVELDT eene Erfdochter, waar door de heerlijkheden *Twickel*, *Lage*, enz. aan zijn geſlacht geraakten.

Zie WAGENAAR D. XIII. XV. XVI. XVII. en *bijvoegzels*.

WAS-

Holland. Edelen. Geb. 1433. Geſt. 1528.

WASSENAER, (JAN VAN) *Burggraaf van Leyden.*

Door geboorte en rijkdom van belang voor den Vorst, zag hij zich reeds vroeg door deze met de Ridderorde van het Guldenvlies begiftigd, en verwierf zich bovendien krijgsroem door dapperheid, vooral in het beleg van *Padua*.

Zeer ſterk liet hij zich in de binnenlandſche oorlogen tegen de Gelderſchen zien. In een der gevechten in 1512 gevangen genomen, liet Hertog KAREL veel haat tegen hem blijken, zoo zelfs dat men hem in een toren van *Hattem* in eene kooi die op en nedergelaten konde worden en ſedert de *Wasſenaars Kouw* geheten, gevangen hield. Na zijn ontſlag werd hij aan het hoofd geſteld van die benden, welke de Keizer naar *Friesland* zond om de Gelderſchen en die hunne zijde kozen te beoorlogen. Hij ſlaagde hierin zeer gelukkig voor den Vorst, doch niet voor zich zelf. In de belegering van *Sloten* gekwetst, verergerde eene vroeger bekomene wonde zoodanig dat hij eerlang te *Leeuwarden* ſtierf. Zijn lijk werd naar den *Haag* vervoerd en aldaar met groote pracht begraven. Zijn dood werd door velen tot door den Keizer betreurd. Zijne Ouders waren JAN VAN WASSENAER en JOHANNA VAN HALEWYN, bij zijne Echtgenoote JOSYNE VAN EGMOND, liet hij geene Zonen na, waar door zijne heerlijkheden in de Huizen LIGUE en VAN DER MARCK geraakten; de naderhand

zoo

zoo vermaarden Graaf VAN DER MARK, *Heer van Lumey*, was zijn kleinzoon.

Zie VAN LEEUWEN *Bat. Illustr.* 1151. SLICHTENHORST, 361. 371. *de Frieſche Geſchiedſchrijvers* enz.

WASSENAER, (JAN VAN) *Duvenvoorde*, *Heer van Voorſchoten*, *Lid der Ridderſchap van Holland*, enz. *Holland. Edelen.* Geb. 157.. Geſt. 1645.

Zoon van AREND VAN DUVENVOORDE en THEODORA VAN SCHERPENSEEL voerde hij tot 1590 den naam en het wapen van *Duvenvoorde*; dan heeft toen die van *Waſſenaer* aangenomen, als zijnde de hoofdtak van den ſtam uitgeſtorven.

Door vele bezittingen en aanzienlijke afkomst vermogend bekleedde hij vele zeer gewigtige ambten, gedurende eenen langen reeks van jaren, en maakte zich beroemd door binnenlandsch beſtuur.

Bij de Kerktwisten ſchijnt hij in het eerst als met en benevens DE GROOT gebruikt tot bezendingen naar *Amſterdam* en elders, om den Vrede te bevorderen; tot gematigdheid geheld te hebben; hij bleef echter na de omwenteling niet alleen in het bewind, maar werd ook Bezorger der Leydſche Hoogeſchool.

Hij was gehuwd (1) aan MARIA VAN VOORST, (2) aan CLARA VAN HINOJOSA. Hij ſtierf in 1645 en liet vele kinderen na, waar door het

geſlacht van WASSENAER ſedert in verſcheiden takken heeft gebloeid.

Holland. Edelen. Geb. 13... Geſt. 1428.

WASSENAER, (PHILIPS VAN) *Burggraaf van Leyden.*

Was een der voornaamſte Hoekſche Edellieden. Medepligtig aan den moord van ALEIJD VAN POELGEEST, de bijzit van Hertog AELBRECHT, moest hij eenigen tijd het land ruimen, doch reeds voor 1399 was hij te rug gekeerd. In den twist of oorlog tusſchen Vrouw JACOBA en Hertog JAN VAN BEIJEREN haren oom koos hij de partij van de eerſte; *Leyden* zo wel als hij geraakte hier door in ongeluk; hij verloor zijne overige heerlijkheden door zijnen zoon en later zijne vrijheid door JACOB VAN GAESBEEK, die hem verſcheidene jaren op het Kaſteel van *Wijk bij Duurſtede* gevangen hield. Hij ſtierf aldaar in 1428.

Zijne echtgenoote was MARIA VAN EGMOND.

Zijne ouders waren DIRK VAN WASSENAER en MACHTELD OEM.

Zie VAN LEEUWEN, *Bat. Ill.* 1149.

Holland. Edelen. Geb. 14... Geſt. 1493.

WASSENAER, (PHILIPS VAN) *Heer van Voorburg.*

Was de zoon van JAN VAN WASSENAER, die als Hoofd der Kabeljaauwſchen *Leyden* veroverde en zijnen vader gevangen nam, en van *N.* uit den Huize VAN EGMOND. Hij was dezelf-

zelfde partij toegedaan, en bij de Bourgondiſche Vorſten zeer gezien. Bailjuw en Dijkgraaf van *Amſtelland* zijnde werd hij Rentmeester van *Noordholland*. Intuſschen was hij Ridder geſlagen door Koning LODEWYK XI. ter gelegenheid van deszelfs krooning te *Rheims* in 1460.

Toen REYNER VAN BROEKHUIZEN *Leyden* innam in 1481 werd hij gevangen. In het volgende jaar ontſlagen werd hij Kapitein of Gouverneur van *Hoorn* en hielp in 1484 *Amersfoort* winnen. Hij ſtierf in 1493.

Hij was gehuwd (1) aan CATHARINA VAN ROMMERSWAAL, (2) aan HAAZE VAN CATS.

Zie verders VELIUS, *Chron. van Hoorn*, N. D. 189. GOUDHOEVEN, VAN LEEUWEN, enz.

WASSENAER, (WILLEM VAN) *Heer van Ruijven en Starrenburg, Lid van de Ridderſchap van Holland.* *Holland. Edelen.* Geb. 1650. Geſt. 1723.

Zoon van PIETER en ANNA VAN CATS en was een der voornaamſte Edelen, eerſte Raad in het Collegie van Gecommitteerde Raden en verders in de aanzienlijkſte eerambten geplaatst. Eerst en oudst Lid zijnde der Ridderſchap werd hij in 1720 Grootzegelbewaarder en Stadhouder van de Leenen van *Holland* en in het volgend jaar benevens anderen in de Commisſie benoemd tot herſtel der geldmiddelen van *Holland*. Zij brag-

ten hun rapport uit op 24 Mei 1724. Dit merkwaardig ſtuk is op nieuw uitgegeven bij het hoogst belangrijk Rapport van GOLDBERG en anderen in December 1797 gegeven. Zie D. II, bl. 355. Vroeger in 1682 was hij Ambasſadeur geweest van dezen Staat in *Frankrijk* en had zich bijzonder gekweten voor WILLEM III ten opzigte van het Prinsdom *Orange*. Met lof nam hij ook het ambt van verzorger der Leydſche Hoogeſchool waar. Hij ſtierf in Aug. 1723 en liet bij JOSINA VAN DER DOES verſcheidene kinderen na.

Holland. Edelen. Geb. 1696. Geſt. 1766.

WASSENAER (UNICO WILLEM, *Graaf* VAN) TWICKEL, *Heer van Waſſenaar*, *Laage* enz. *Lid der Ridderſchap van Holland.*

Zijne ouders JACOB (reeds vermeld) en ADRIANA SOPHIA VAN RAESFELT lieten hem groote ſchatten na.

Na in 1717 beſchreven te zijn in de Ridderſchap van *Overyſſel* ging hij in 1724 tot die van *Holland* over. Veelvuldig waren vervolgens de binnenlandſche eerambten en tijtels waar toe geboorte, rijkdom en bekwaamheden hem den weg baanden. Hij verklaarde zich tegen de verheffing van den Prins van Orange tot Stadhouder en werd door CHESTERFIELD in deszelfs Brieven (D. XII. bl. 10. F. D.) voorgedragen als zijnde benevens BOETSELAER VAN NYEVEEN en HALEWYN, de drie hoofden van de Gemeene-

nebestgezinden. Zeer talrijk waren tevens en gewigtig de buitenlandſche bezendingen die hij waarnam. De eerſte was in 1744 naar *Frankrijk* om de verklaring der Staten Generaal over te brengen op de vermaarde aanſpraak van den Ambasſadeur DE FENELON, en tevens om de goede dienſten aan te bieden tot bijlegging der uitgebarſtene geſchillen tusſchen *Frankrijk* en *Groot-Brittanniën*. Vruchteloos te rug gekeerd werd hij naar den Keurvorst van *Keulen* afgevaardigd, om denzelven verbonden te houden aan het belang van het Huis van *Oostenrijk*. In een maand tijds volvoerde hij zijnen last naar wensch en reisde in het volgend jaar op nieuw naar *Bon*, met het oogmerk om den vrede tusſchen de Hoven van *Wenen* en *Munchen* te helpen bevorderen, ook hierin ſlaagde hij gelukkig, zoo wel als bij een verdrag tot het leveren van 7000 man.

In 1746 vertrok hij weder naar *Frankrijk* ten einde was het mogelijk verdere verwijdering voor te komen, de gekrenkte vriendſchap te herſtellen, en tot eene algemeene bevrediging te werken. De Griffier der Staten Generaal JACOB GILLES werd aan hem toegevoegd. Eene nieuwe benoeming van hem tot het Congres te *Breda* ſtrekte ten blijke van de goedkeuring zijner meesters over den handel te *Parijs*. Het een zoo wel als het ander liep vruchteloos af. Gedurende dit alles werd door hun, die den oorlog zochten, de haat van het graauw tegens hem gaande gemaakt; blij-

kens vele plak- en ſtrooibrieven enz. in *het Praaltooneel van Neerlands Wonderen* bewaard gebleven.

Vermindering van geestvermogens bij klimmenden ouderdom veroorzaakte dat zijne werkkring vervolgens meer bepaald wierd Hij leefde tot 9 November 1766. Hij was gehuwd met DODONEA LUCIA VAN GOSLINGA, dochter van den beroemden SICCO VAN GOSLINGA, en bij deze vader van twee zonen, waar van de oudſte JOHAN JACOB een man was van zeer groote bekwaamheid; de andere CAREL GEORG is reeds door ons gedacht.

Holland. Amſterdam. Geb. 15.. Geſt. 1659.

WAVEREN, (ANTHONY OETGENS VAN) *Ridder, Burgemeester van Amſterdam*, enz. Zoon van FRANS en ALYD VAN HOVE VAN ZIJL.

Na verſchillende bedieningen voor de Stad en den Staat waargenomen te hebben, werd hij in den jare 1626 Burgemeester gelijk ook vervolgens meermaalen; in 1631 is hij met DE BEVEREN en SCHAFFER naar *Denemarken* in Ambasſade gezonden, gelijk ook aan den Raad van *Hamburg*; in 1650 was hij in de bezending aan WILLEM DE II. om aan deze de komst in de ſtad af te raden en de meening van de Stadsregering te doen weeten. Op 30 Julij was hij afwezig om ambtsverrigtingen. Het vertrouwen waar in hij ook later ſtond bleek zoo door de benoe-

ming

ming van hem als Gezant naar het Noorden ter bemiddeling van den vrede tusſchen de Koningen van *Polen* en *Zweden*, als door de keus onder de vijf Raden, die in 1654 voor de veiligheid en zekerheid van *Amſterdam* zouden zorgen. Hij was insgelijks Commisſaris tot den bouw van het Stadshuis; minder eer had hij opgeleverd in 1637 door zich benevens eenen Binnenlandſchen Edelman VAN ZUHM, FOPPE VAN AITSEMA en SIMON VAN BEAUMONT door den Keizer, als Heeren van *Ameland* te laten beleenen. Zie HUBER *Opera Minora* II. 79. Hij ſtierf in 1659. na gehuwd te zijn geweest met ANNA SPIEGEL.

Zie AITSEMA I. 1145. en meer, zijne afbeelding is bij WAGENAAR *Vaderl. Hiſt.* N. D. D. XII. 75.

WAVEREN, (GERARD BORS VAN) *Burgemeester van Amſterdam.* *Holland. Amſterdam.* Geb. 1639. Geſt. 1693.

Reeds zedert 't jaar 1658 in ſtedelijke bedieningen gebruikt, zag hij zich bij de buitengewone verandering der Regering in 1672 tot Raad benoemd, en werd vervolgens in 1683 Burgemeester. In deze waardigheid ontving hij den Stadhouder en de andere leden der vermaarde bezending over de werving der 16000 man; later in 1685 liet hij zich ten ſterkſten zien bij het verſchil tusſchen den Prins VAN ORANGE en de Regering van *Dordrecht* over de Nominatie van de Goede Lieden van achten; waar bij de

Regering van *Amſterdam*, de ſtreng van *Dordrecht* trok. VAN WAVEREN, de ſtoutmoedigſte, ſchrijft D'AVAUX, van alle de Amſterdamſche Burgemeesteren, voerde hier bij het woord.

Hij had tevens zitting in verſcheidene Staats-Collegiën. Hij was de zoon van BURGERT en ADRIANA VAN SCHAGEN, en overleed op 23 Nov. 1693. na gehuwd te zijn geweest aan ELISABETH VAN DER MARCKT.

Zie WAGENAAR D. XV. 145. 296.

Utrecht. Geb. 16:6 Geſt. 1702. WEEDE, (EVERHARD VAN) *Heer van Weede, Dijkveld*, enz. *Voorzitter van de Staten van Utrecht.*

Van aanzienlijke en rijke ouders, JOHAN VAN WEEDE en CATHARINA DE CUPERE geboren, erlangde hij eene uitmuntende opvoeding, en had ter betere ontwikkeling zijner verſtandelijke vermogens het geluk, dat GODARD VAN REEDE, *Heer van Nederhorst*, afgevaardigd tot den Vredehandel te *Munſter* hem derwaards in zijn gevolg nam; hier was hij op de beste leerſchool voor den Staatkundigen werkkring, die hem wachte en waarin hij naderhand zoo veel lof verwierf; hier zag hij als in een ſtrijdperk, alle die listige pogingen in het werk geſteld, die de Staatsman zal hij ze vermijden, moet leeren kennen.

Gedurende het tijdvak der Stadhouderlooze Regering was hij in binnenlandſche ambten. Tot Lid der Gekorenen (*Geëligeerden*) benoemd, behar-

tig-

tigde hij de belangen der Ingezetenen, met trouw en ijver. De benaauwde toeſtand der zaken in 1672 riep hem tot gewigtiger en zorgvoller bedieningen. Eerst werd hij gezonden naar *Engeland*, om was het mogelijk den Koning van deszelfs verbintenis met *Frankrijk* aftetrekken, vruchteloos terug gekeerd, zag hij hier te lande de omwenteling van zaken.

Naar *Utrecht* gegaan, ten tijde hetzelve overheerd was door de Franſchen, deed VAN WEEDE aan zijn ongelukkig Vaderland de gewigtigſte diensten; door zijne achtbaarheid en moed had hij op den vijand den meesten invloed; vele rampen verhoedde hij; vele brandſchattingen wist hij met waardigheid aftewenden; niets liet hij onbeproefd, wanneer het het belang van den Burger gold. Had hij gedeeld met de Stad en den Staat van *Utrecht* in de rampſpoed door de vijanden, hij deelde ook in het leed, het welk beiden door de Bondgenooten ondervonden, en bij de weder aanneming der drie veroverd geweeſt zijnde gewesten in 1674 werd hij van alle ambten ontſlagen.

WILLEM III. herſtelde hem echter kort daar na, en ſedert zien wij hem in de belangrijkſte Staatsambten en bezendingen, en vereerd als de wijze vraagbaak voor de meeste Regenten. Hij handelde in 1678 te *Bruſſel* en lag daar de laatſte hand aan het Vredestractaat, het welk te *Nymegen* gesloten werd.

Spoedig hier na vertrok hij met BOREEL in

een luistervol Gezantschap naar *Frankryk*, bragt veel toe ter bevordering van den algemeenen Vrede en zag zich in 1684 gemagtigd tot het sluiten van een verdrag met hetzelfde Rijk.

In het volgend jaar vertrok hij naar *Engeland* niet alleen om den Koning JACOBUS II met de komst tot de kroon geluk te wenschen, maar ook, zoo sommige meenen, om de belangen van den Prins VAN ORANGE te behartigen, dit laatste deed hij, geholpen door den beroemden Utrechtschen Godgeleerden, HERMANNUS WITSIUS, die hem vergezelde. Vervolgens vertrok hij op nieuw derwaarts meer bepaald met dit laatste oogmerk; hij bereidde de groote omwenteling en daar GASPAR FAGEL het beweegrad was, waar door alles in *Holland* bestuurd werd, bragt en hield WEEDE in *Engeland* alles aan den gang. Ook bij de Regering van *Amsterdam*, door wien geld en schepen moesten bezorgd worden deed hij den Stadhouder gewigtige diensten. Na de landing en de omwenteling in 1688 was hij de man, die de zwarigheid hoe met den Prins te handelen, (vermits sommige denzelven alleen Koning wilden maken, andere de kroon aan MARIA wilden opdragen en WILLIAM Protector noemen,) wist weg te nemen, door de kroon aan WILLEM en MARIA te zamen aan te bieden. Hij was het ook die den Prins overhaalde, om de gestelde voorwaarden aan te nemen. Met een woord, hij had zulk een groot deel in dit gewigtig

tig werk, dat BURNET aan hem hier van de meeste eer geeft, onder anderen zeggende: „dat „ hij hierom waardig was dat voor hem in *En-* „ *geland* een marmeren eerebeeld werd opgerigt."

Hij bleef vervolgens langen tijd met WITSEN buitengewoon gezant in *Engeland;* bezorgde vervolgens de voldoening der voor den overtogt gedane verſchotten en bewees ook toen aan den Staat de gewigtigſte diensten. Vervolgens was hij bij de vermaarde Haagſche bijeenkomst in 1691 en ſloot den Vrede te *Ryswyk* in 1697. Zijn doorzigt ontdekte in 1699 den handel van *Frankryk* over de Spaanſche opvolging. Zijne wijsheid bleef hem tot in hoogen ouderdom bij. Hij werd na den dood van den Koning nog als den geſchiktſten man geoordeeld, om de verbonden van den Staat met ANNA te vernieuwen. Hij had zich om zijne hooge jaren kunnen ontſlaan, dan het Vaderland riep hem; hij nam den last op zich, doch ſtierf voor de volvoering van denzelven op 5 Junij 1702. Zijn lijk werd met een Oorlogſchip naar het Vaderland gevoerd en ten koſten van den Staat begraven.

Algemeen was de lof zijner bekwaamheden in verſchillende wetenſchappen, gelijk ook van zijne deugden. BURMAN heeft eene uitmuntende Lofrede op hem als Curator der Utrechtſche Hoogeſchool gehouden. Hoe zeer wij Akademiſche Redevoeringen, waar in men doorgaans het geprezen voorwerp alleen van de beste zijde beſchouwt niet

niet als geloofwaardig voor den Geſchiedſchrijver aanmerken, vinden wij in deze zoo vele daadzaken aangehaald, dat wij geene zwarigheid gemaakt hebben om dezelve te gebruiken, en onze lezers derwaards te verwijzen. Met gerustheid nemen wij ook het getuigenis aangaande de matigheid en belangeloosheid van VAN WEEDE aan, als rustende op het zigtbaar blijk, dat hij die zoo veel op WILLEM III. vermogt, noch tijtels noch ſchatten zoo als andere gunſtelingen, aannam. Hij ſtierf nagenoeg in gelijken rijkdom als hij van zijne ouders bekomen had. Hij was gehuwd aan JOHANNA DE LA CHAMBRE; de kinderen uit dit huwelijk verwekt zijn alle vroeg geſtorven.

Zie verders WAGENAAR D. XIV, XV, XVI en XVII en *bijvoegſels* XV. Eene afbeelding van hem is te vinden in het eerſte werk D. XV. bl. 354.

Utrecht. Geb. 15. . Geſt. 1658.

WEEDE, (JOHAN VAN) *Heer van Oud Weede, Burgemeester van Utrecht.*

Geraakte in 1624 in Stadsbeſtuur, en bij afwisſeling in de meeste eerambten; afgevaardigd ter Vergadering der Staten Generaal had hij veel invloed op het beſtuur der algemeene zaken van het Gemeenebest, en werd tot de gewigtigſte bezendingen gebruikt; zoo was hij in 1631 een van die Gecommitteerden van gemelde Vergadering, die de hooglopende geſchillen des tijds in *Fries-*

Friesland zouden beflechten, en derhalven zich van krijgsvolk deden vergezellen. In 1632 vertrok hij met C. VAN TERESTEIJN naar *Zeeland* over zaken de zee betreffende.

In 1641 is hij met BOREEL en SONK naar *Denemarken* gezonden, ter handeling omtrent de Zondſche tollen. Hij ſtierf 1 April 1658. Hij was gehuwd (1) aan CATHARINA DE CUPERE, (2) aan MARIA DE GONES, en had bij de eerſte den zoon in vorig artikel vermeld.

Zie AITSEMA D. I. 1168, 1220, 1241. II. 788. v. D. WATER *Gr. Utr. Plac. boek.* 184.

WELDEREN, (BERNARD *Graaf* VAN) *Heer van Ubbergen, Hemmen*, enz. *Gelderland.* Geb. 1700. Geſt. 1770.

Zoon van JOHAN die volgt, had den beroemden JUSTUS VAN EFFEN tot Gouverneur of leidsman zijner letteroefeningen, nam in 1723 zitting in de Ridderſchap van *Nymegen*, en bediende vervolgens de meeste en aanzienlijkſte Commisſiën van Staat. In 1729 was hij Lid der Vergadering der Staten Generaal en werd naar *Engeland* gezonden, zoo om GEORGE II als Koning te begroeten als om de beſtaande verdragen te vernieuwen en te bevestigen. Bij dit gezantſchap nam hij zijnen vorigen Leermeester tot Secretaris en betoonde later in vele opzigten zijne erkentelijkheid aan denzelven.

Hij bleef onafgebroken in bewind, was Stadhou-

houder der Leenen en Voogd van den Lande van *Vaickenburg*, enz.

Uit het huwelijk met GENEVIEVE MARIE VAN STERNHUIZEN liet hij bij zijn overlijden in Maart 1770 vier kinderen na.

Gelderland. Geb. 1659. Geſt. 1726.

WELDEREN, (JOAN VAN) *Heer van Ubbergen, Valburg en Oudenhoorn.*

Was als Lid der Ridderſchap beſchreven in het kwartier van *Nymegen* en bediende de aanzienlijkſte Commisſiën zoo in als buiten *Gelderland.* Hij was zeer gezien bij WILLEM III. die zijne wijsheid en kunde dikwijls raadpleegde.

Hij was gedurende eenen langen tijd een zeer voornaam Lid der Vergadering van de Staten Generaal, en teekende namens dezelve op 28 Mei 170) de voorlopige voorwaarden tot Vrede, die geen dadelijk gevolg hadden en veel voordeeliger waren dan de latere te *Utrecht* geſloten.

Hij ſtierf op 24 Julij 1724, bij zijne Echtgenoote ODILIA LOUISA VAN STEELAND kinderen nalatende.

Holland. Leyden. Geb. 1529. Geſt. 1604.

WERFF, (PIETER ADRIAANSZOON VAN DE) *Burgemeester van Leyden.*

De Hoogleeraar KLUIT heeft onlangs alle beminnaars der Vaderlandſche Geſchiedenis aan zich verpligt, met levensberigten van dezen wijzen en dapperen Burgervader aan den dag te brengen, die te voren of geheel niet, of zeer weinig be-

Digitized by Google

bekend waren. Wij zullen kortelijk het een en ander hier uit aanſtippen, en in de hoop, dat de wensch van gemelden Hoogleeraar naar eene volledige levensbeſchrijving van VAN DE WERFF eens zal vervuld worden, onze lezers verwijzen, tot het I. en III. D. van *de Geſchiedenis der Hollandſche Staatsregeering*, vooral tot de bijlagen.

VAN DE WERFF was de zoon van ADRIAAN VERMEER, Zeemtouwer, Doopsgezind Leeraar van *Leyden*, te *Haarlem* in 1538 om het geloof onthalsd; hij leefde als ſtil Burger en had gezuiverde begrippen van Godsdienst beleden, weshalven hij bij de vervolging in 1568 met zijne twee broeders moeste vlugten; kort hier na werd hij door den Bloedraad gebannen. Nog in het zelfde jaar had hij de ſtoutheid zich wederom naar *Holland* te begeven, ten einde de hoop op verlosſing door WILLEM I. levendig te houden; de moedige ADRIAAN VAN SWIETEN was zijn reisgenoot. In 1570 trok hij door *Holland*, om de geheime contributiën optehalen, ter vorderring van de gemeene zaak. Naar *Dillenburg* gekeerd, deed hij aan den Prins de ſtoutſte Patrioten kennen; verzocht deze tot eene bijeenkomst aldaar, en beſloot met hun, hoe de zaken het best aantegrijpen. Vervolgens woonde hij in 1571 te *Wezel* en was aldaar het middel ter onderhandeling tusſchen *Nederland* en *Dillenburg* en ontving en verzond alle boden en brieven. Na den overgang van den *Briel*, enz. in 1572 bragt hij

Zui-

Zutphen aan de zijde van WILLEM I, vertrok op nieuw naar *Dillenburg*, en toen zijn vriend VAN SWIETEN, *Gouda*, *Leyden* en *Dordrecht* had doen omslaan, vertrok hij spoorslags naar *Holland*, om de Staatsgewijze Vergadering te bevorderen; zoo gewigtig als menigvuldig waren zijne verdere bedrijven in dat belangrijk jaar; hij voerde den tijtel van: *Commissaris van de Furstelijke Genade van Oraengien om de gemeene zaak te vorderen*, was de ziel van alles, en gaf leven, moed en beweging aan het geheele ligchaam; bevorderde de geldinwilliging en geldligting en stelde hier door den Prins in staat, om legers aan te werven. Geen lijfsgevaar ontzag hij; tweemaal werd hij om bij zich hebbend geld, door muitende krijgsknechten, aangevallen; door zijne cordaatheid en moed werd echter alles gered.

In hetzelfde jaar lid van de Vroedschap in zijne Vaderstad, en in het volgend Burgemeester, was hij bij de vermaarde belegering in 1574 Voorzitter. Bij alle Geschiedschrijvers vindt men zijne loffelijke daden toen bedreven vermeld. Wij kunnen echter niet voorbij om met zijne hoofddaad, eene glonkerbag in de kroon der Vaderlandsche Geschiedenis, ons werk op te sieren, en doen zulks door het overnemen der krachtige woorden van HOOFT, die, na den treurigen toestand van *Leyden* bij prangenden honger, wasdende vrees en stervende hoop aangewezen te hebben, het uitspruiten van het zaad van wederstreving na-

hagaat en de wijsheid der Regenten om hetzelve te onderdrukken leert kennen, en eindelijk na meerdere verhaalt: „ 't Gebeurde teffens, als zeker „ getal poorteren, waanende den Burgemeester, „ PIETER ADRIAANSZOON VAN DER „ WERVE tot daadigen met den Spanjaard te „ beweegen, hem bij klag- en driesch-woorden „ hunnen noodt uitmaaten, dat deeze dapper- „ deftige regeerder en ſpiegel voor alle Holland- „ ſche borsten en anderen, die gelijke ambten „ betreeden, hun dit andwoord toepaste:" *Ik, lieve meedeburghers, heb eenen eedt gedaan en vertrouw den verleener van alle goede gaaven toe, dat hij mij in ſtandvastigheid geſticht zal houden, om denzelven waardiglijk te betrachten. Ik weet dat mij eens te ſterven ſtaat en geen keur daar aan, als het zoo weezen moet, of gij 't mij oft de vijand doe. Leurigh en ooverig-waar het ijet anders, dan de gerechtigheid mijner zaaken tot hartzalf te gebruiken. Dies, zoo ghij met mijn doodt beholpen zijt ſtaat handt aan dit lighaam; ſnijdt het aan ſtukken en deelt ze om zoo wijdt als het ſtrekken mag.* „ Welke reedenen, aasſemen- „ de een vaderlijke geneegentheid, een verſtaalde „ trouw op Godszaligheit gegrondt, een rustig- „ heit en verdraagzaamheit om 't lagenis en 't „ ongedult zelf koen en lijdzaam te maaken, hen „ tot in der zielen troffen, en zulks dat zij, als „ overtuight van tastbaar ongelijk, zonder eens

„ meer te kikken, zich beſchaamt zijnen gezich-
„ te onttrokken."

Na het ontzet bleef hij in de Regering, genoot en verdiende de achting van allen. Zijne ambtgenooten, zoo wel als de gewezen Bevelhebber in *Leyden* VAN DER DOES gaven hem den ſchuldigen lof.

VAN DER WERFF werd later door de Staten bij openen brief van den Stadhouder, Commisſaris Generaal van de vivres voor 's lands krijgsvolk. Van deze aanſtelling zag men de nuttigſte gevolgen door zijne trouw, ijver en ſpaarzaamheid. Veelvuldig waren zijne latere verrigtingen, in alles bleek zijne bekwaamheid, het zij de ſtaat het zij de ſtad zijnen dienst behoefde. In 1585 was hij een der eerstbenoemden bij de vestiging van het collegie van Gecommitteerde Raden. Hij onttrok zich toen, doch men ſchreef hem aan, om deze bediening aantenemen en te aanvaarden op verbeurte van zes guldens daags. Deze aanſchrijving ſchijnt geen gevolg te hebben gehad, vermits zijn naam onder de eerſte leden van dien Raad niet gevonden wordt. Wij vinden dien wel bij eene bezending aan den Graaf van LEYCESTER namens *Leyden*; om eene poging van ſommigen ter verplaatſing van de Hoogeſchool naar *Utrecht* tegentegaan, en aan den Graaf open te leggen de redenen, waarom zij hunne kerkendienaren verboden hadden, op eene Synode te verſchijnen, buiten orde uitgeſchreven.

In

In het volgend jaar werd hij door de Staten verzocht om Prins MAURITS, op zijnen eersten tocht bij te staan tot een inval in *Braband*, of hij aan dit verzoek voldaan heeft, is ons niet gebleken, het verstrekte echter tot een blijk van het vertrouwen hetwelk hij algemeen genoot; dit vertrouwen behield hij tot aan zijn dood die voorviel in 1604. Twaalf maal was hij Burgemeester, vier maal Schepen.

Hij was driemaal gehuwd geweest, (1) aan EVA LAURENS, (2) aan IDA VAN TOLL, (3) aan MARIA DUIJST VAN VOORHOUT. Eenen zoon liet hij na, in 1618 uit de Regering gezet. Van eene dochter aan B. VAN ASSENDELFT getrouwd zijn nog nakomelingen in leven. Op kosten van zijne kindskinderen is een gedenkteeken in de Hooglandskerk te *Leyden* voor hem opgerigt. Door het Vaderland en zijne geboortestad, beide zoo duur aan hem verpligt, is niets gedaan.

Omtrent zijn gedrag en grootmoedigheid ten tijde der belegering zijn berigten bij de meeste geschiedschrijvers van dien tijd; bij vele latere en zeer vele dichters is insgelijks zijnen lof vermeld; wij zouden vele kunnen opnoemen, dan de palen van ons bestek gedoogen geene meerdere uitwijking. Wij noemen echter van de laatste alleen onze beide grootste dichteressen L. W. VAN MERKEN en J. C. DE LANNOY, de eene in het voortreffelijk treurspel: *het beleg en ontzet van Leyden*; de an-

dere in de heerlijke Lierzang tot lof van V. D. WERFF, V. D. DOES en VAN HOUT, te vinden in *de werken van het Leijdſche Kunstgenootſchap.*

Braband. Vlaanderen enz. Geb. 15.. Geſt. 15..

WESEMBEECK, (JACOB VAN) *Penſionaris van Antwerpen.*

Weinig is er van dezen man bekend, doch dit weinige geeft veel gronds om van zijne bekwaamheden groote gedachten te vormen. Volgens THUANUS *Hist.* L. XL. f. 520. werd hij in 1563 naar den Koning van *Spanje* gezonden, ten einde denzelven beter te berigten van alles wat omtrent den Godsdienst was voorgevallen. Hij heeft dit verrigte later zelf te boek geſteld.

Bij BOR vindt men het verhaal van latere handelingen; in 1566 was hij bij de Landvoogdes om aan haar den ſtaat van zaken te *Antwerpen* open te leggen. Hij deed toen en later ook bij de leeraren der Hervormden de ijverigſte pogingen, om ware het mogelijk den beeldenſtorm te beletten en te ſtuiten. Ten tijde van de ergſte vervolging hield hij met den Prins VAN ORANGE geſtadige briefwisſeling, over 's lands belangen; deze ſchatte hem zeer hoog, en na de wending in 1572 werd hij tot Commisſaris over het krijgsvolk, door denzelven geſteld.

Bij TE WATER, *Verbond der Edelen*, D. I. 37 en 38 en D. IV. 390 en 391, als mede bij GERDES, *in Floril. Libr. rar.* 294 en 295 vindt

vindt men berigten van zijne geſchriften die zeer zeldzaam maar zeer belangrijk zijn voor de geſchiedenis, vermits hij zelf als deel hebbende in de voornaamſte gebeurtenisſen de beste kennis van alles droeg. Wij zullen dezelve nader gedenken.

WESTERWIJK, (ADOLPH VAN) *Burgemeester van Goes.* *Zeeland.* Geb. 16... Geſt. 17...

Werd vermaard door het aandeel, het welk hij nam en had in de gebeurtenisſen, welke de ſtad *Goes* in 1692 ſchokten.

Hij was aan het hoofd van dat gedeelte der ſtads regering, het welk bij eene benoeming van Rentmeesters bijzonder voor 's ſtadsvoorregten waakte en tegen de pogingen van den Bailjuw CORNELIS VAN EVERSDIJK en anderen, die alleen de belangen van den Stadhouder, WILLEM III. waren toegedaan. Hij hield zijne begrippen ſtaande en bleef met moed voortgaan. Hij zag zijn gedrag bij de burgerij goedgekeurd.

De Bailjuw zich beklaagd hebbende aan den Stadhouder wist denzelven in zijne belangen te brengen. Deze begeerde hierop dat de Wethouderſchap voor dat jaar niet veranderd zoude worden; de regering en burgerij voldeden niet aan deze begeerte; de Vorst zond krijgsvolk van den ſtaat om de ſtad te bezetten; de regering ſloot de poorten, beriep zich op 's ſtads regten en deed de ernſtigſte pogingen; dan alles vergeefs, na eenige ſchermutſelingen trok het krijgsvolk bin-

nen, vergezeld van twee gemagtigden van WILLEM III; de voornaamſte leden der Regering werden gevangen genomen en onder dezen ook den Burgemeester WESTERWIJK. Er kwamen andere Regenten en deze werden de Regters over de gevangenen. Spoedig volgde het vonnis waar bij WESTERWIJK tot het zwaard, met verbeurte van alle goederen en zijne medeſtanders tot mindere ſtraffen werden veroordeeld. De vonnisſen werden naar *Engeland* gezonden aan den Koning; de veroordeelden verzochten vergiffenis en uitwisſing, bij requesten die bewaard zijn in de *Mercurius* 1692. IV. 218. en volg., en ſchoon de Stadhouder de vonnisſen wel goedkeurde, verzachtte hij dezelve echter in zoo verre dat de ſchavotſtraf en de verbeurte der goederen bij voorraad zoude blijven onuitgevoerd, mits WESTERWIJK en zijn broeder in *'s Hertogenbosch* op eene verzekerde plaats op hunne kosten bewaard bleven.

De vervoering geſchiedde op 30 December; zeer aandoenlijk was het tooneel bij deze gelegenheid; niet alleen moest zijne echtgenoote uit zijne armen geſcheurd worden, maar ook gaf de burgerij de zeldzaamſte blijken van genegenheid. Hij zat tot 1697 gevangen, toen kreeg hij verlof, om te *Bergen op den Zoom* te gaan wonen, later om in *Zuid Beveland* te komen, doch niet voor het overlijden van WILLEM III. in 1702 keerde hij in *Goes* terug, alwaar hij vervolgens wederom in de

de Regering geraakt, en in zijne gekrenkte eer herſteld is.

Geboorte en ſterftijd, ouders en huwelijk zijn aan ons onbekend gebleven.

WESTVALINK, (ADRIAAN) *Janszoon*, *Schout van Dordrecht.* *Holland. Dordrecht.* Geb. 14... Geſt. 1481.

Werd in 1477 Schout, dan na dat *Dordrecht* onder het beleid van JAN VAN EGMOND door de *Kabeljaauwſchen* met twee rijsſchepen was ingenomen, werd hij gevangen genomen, naar den *Haag* vervoerd en benevens DIEDERIK VAN BEAUMONT onthoofd. Zie verders dit Artikel en de ſchrijvers aldaar aangehaald.

WIARDA, (SJOERD) *Potestaat van Friesland.* *Friesland.* Geb. 13... Geſt. 14..

Woonde te *Goutum* en werd kort na den dood van Hertog AELBRECHT VAN BEIJEREN, wanneer de Friezen zich meer tegen de Hollanders begonnen te vereenigen, in 1404 te gelijk met HARING HARINXMA van *Sneek* tot Poteſtaat aangeſteld.

Dit was een ambt met groote magt voor eenigen tijd, het welk de Friezen vroeger aan een perſoon hadden opgedragen, om bij dringend gevaar 's lands belangen te behartigen, en dus eenigzins gelijk aan dat van *Dictator* bij de Romeinen. Weinig tijds te voren hadden zij ten dezen einde SIKKE DEKEMA en GAALE HANIA vruchte-

loos aangezocht. Hij en zijn ambtgenoot hielden het land eenigzins in rust en verdienden lof, doch toen de factiën der *Schieringers* en *Vetkoopers* op nieuw opſtaken, liep hun bewind te niete. SCHOTANUS geeft hem grooten lof, noemt hem een man van hooge gaven en deugden en der zaken ervaren, zie bl. 229.

WINSEMIUS *Chron.* 225.

Groningen. Geb. 1560. Geſt. 1640. WICHERINGE, (RUDOLPH) *Burgemeester te Groningen.*

In den Ouderdom van acht jaren moest hij met zijne ouders BARTHOLD WICHERINGE en TEETKE DOEMA het Vaderland verlaten; niet voor 1595, na dat de Spanjaard verdreven was, keerde hij terug. Intusſchen had hij bij den vermaarden Sterrekundigen TYCHO BRAHE gewoond en eenige jaren aan het Hof van den Hertog van *Sudermanland* in *Zweden* doorgebragt. Spoedig na de reductie van *Groningen* tot de Unie riep men hem tot ambten, hij bekleedde de meeste die in zijne vaderſtad aan hem konden opgedragen worden, alle met lof. Na negen en dertig jaren met groot gezag in den dienst van den ſtaat en de ſtad te hebben geſleten nam hij zijn ontſlag in 1634 en bragt zijnen overigen leeftijd door in wijsgeerige rust, tot in 1646 wanneer hij ſtierf. Tweemaal was hij gehuwd (1) aan LIEFKE HORENCKEN, (2) aan LAMME HILLEBRANDS weduw van BERNARD ENTENS THOE HELPEN,

PEN, dochter van JACOB HILLEBRANDS bij het verraad van RENNENBERG geſneuveld. Als Curator der Hoogeſchool had hij zich verdienſtelijk gemaakt en werd des door den beroemden JACOB ALTING in een deftig Programma geprezen, waar uit wij dit berigt ontleend hebben.

WICHERS, (AREND LUDOLF) *Groningen.* Geb. 1709. Geſt. 1759.

Werd in 1741 tot Raadsheer in zijne geboorteſtad gekozen en ſteeg eerlang tot het Burgemeesterſchap. Hij had in de omwenteling in 1747 en 1748 een aanzienlijk deel, dan behoorde echter, hoe zeer hij met velen destijds oordeelde, dat de verheffing van WILLEM IV. met 's lands belangen overeenkwam tot de gematigde regenten. Zijn overlijden in 1759 werd zeer betreurd. JAN HENDRIK WICHERS, Major, en WALBURCH VAN BOSCHHUIJSEN, de laatſte telg van dat oud geſlacht, waren zijne ouders, WIBBINA GERLACIUS zijne echtgenoote.

WICHERS, (JOHAN) *Burgemeester van Groningen.* *Groningen.* Geb. 16... Geſt. 1667.

Zijne ouders WICHER ROTGERS en BEERTA SCHOENINKS waren om het geloof voor de vervolging door den Bloedraad uit *Antwerpen* gevlugt en hadden zich te *Groningen* neergezet. JOHAN, de oudſte van hunne zonen, voltrok zijne letteroefeningen naar de gewoonte van dien tijd, bij eene reis naar *Frankryk* en *Italiën*

en werd Doctor te *Orleans* in 1643. Met eere te ruggekeerd zag hij zich weldra tot ambten geroepen en had vervolgens veel invloeds op ſtads en lands belangen; eerst was hij Burgemeester der ſtad, later Lieutenant of Voorzitter in de hooge Juſtitiekamer. Veel had het Vaderland nog van hem mogen verwachten, dan de hoop werd afgeſneden door zijnen vroegen dood op 15 Nov. 1667. Hij was gehuwd aan CLARA LUDOLPHI GOCKINGA, kleindochter van den vermaarden Sijndicus der *Ommelanden*.

Groningen. Geb. 1651. Geſt. 1715.

WICHERS, (WICHER) *Burgemeester van Groningen.*

Was de eenige zoon van ABRAHAM WICHERS en WIBBINA DE DREWS, en ſteeg ſpoedig tot de verſchillende eerambten in zijne geboorteſtad; eerst was hij Secretaris der Hooge Juſtitiekamer, later werd hij Burgemeester.

Afgevaardigd ter Vergadering der Staten Generaal is hij aldaar tot de voornaamſte raadplegingen gebruikt; onder anderen vonden wij zijnen naam bij de handelingen met den Graaf D'AVAUX in 1700, tot voorkoming van den oorlog over de Spaanſche Succesſie; in 1709 bij den handel tot de preliminairen, welke destijds voordeelig voor den ſtaat geſloten, doch niet door den vrede achtervolgd werden en in 1713 tot het voorlopig tractaat van barriere met *Engeland*.

Hij overleed in 1715 na gehuwd te zijn geweest met

met BEERTA TAMMEN, en liet eenen goeden naam na zoo wegens trouw als wijsheid.

WILDE, (GOOSEWYN DE) *Stadhouder van Holland*, met den naam van *Preſident*. *Stadhouders van Holland.* Geb. 13..; Geſt. 1448.

Was een voornaam Vlaamsch Heer, waarſchijnlijk te *Brugge* geboortig en werd na de afzetting van WILLEM VAN LALAING, in deszelfs plaats aangeſteld, wel met bijna gelijke magt, doch met den naam van Preſident.

De tijd van zijn bewind was vol onrust, te meer aangevuurd door zijne onberadene partijſchap tegen de *Hoekſchen*. PHILIPS veranderde zelf de regering in vele ſteden en de *Hoekſchen* werden bedwongen, zonder dat van de handelingen van den Preſident in dezen iets blijkt.

Gerucht gevend was later het verſchil tusſchen denzelven en BENJAERT SCEY, het welk den dood door beulshanden op beſchuldigingen van misdaden van ſchandelijken aard voor DE WILDE ten gevolge had. Sommige tijdgenooten hielden hem echter onſchuldig.

Breedvoerig en naauwkeurig is dit duister en bewimpeld geval ontwikkeld in de *bijvoegzels van* VAN WIJN op WAGENAAR, D. IV. bl. 14—17. Zie ook SUIJKERS en VERBURG, D. III. 544.

WIL-

Digitized by Google

Graven van Holland.

WILLEM VI. *Hertog van Beijeren, Graaf van Holland.*

Geb. 1365. Geſt. 1417.

Tot 1404, nog Graaf van *Oostervant* zijnde, genoot hij door de tegenſtelling met het gedrag van zijnen vader AELBRECHT de liefde der Ingezetenen, doch zelf Vorst geworden, deed hij door onvoorzigtigheid nieuwe onlusten ontſtaan. Ingewikkeld in twisten met den Heer van ARKEL, met den Biſchop van *Luijk*, den Heer van EGMOND, den Hertog van *Gelder*, met JACOB VAN GAESBEEK, Heer van *Abkoude* en met die van *Utrecht*, vonden de Friezen gelegenheid tegen hem op te ſtaan. De *Hoekſche* en *Kabeljaauwſche* twisten bleven woeden. Bijna alle landen leden toen door binnenlandſchen tweeſpalt (*). Zich tevens bemoeijende met de Franſche twisten, zag

(*) Misſchien is dit nergens korter en beknopter beſchreven dan in de volgende dichtregels uit het treurſpel van P. VERHOEK: *Karel de Stoute*, bl. 20.

Europa ſtaat in 't vuur ontvlamd in alle landen;
Een binnenlandſche krijg verteerd haar ingewanden.
'k Zag *Napels* en *Anjou* en *Arragon* in twist,
Italie om *Gibelin* en *Guelf* in tweeën geſplitst.
In *Duitschland* de Oostenrijkſche en Beijerſche en de Beemen,
Bourgonje en *Orleans* de Franſche welvaart neemen.
De witte en roode roos ontvonken *Engeland*.
De witte Caperoen ſtak *Vlaanderen* in brand.
Hier Schieringers daar weer Vetkopers bij de Frieſen.
Bronkhorsten, Heekers 't vuur in *Gelderland* opbliezen;
Gelijk de Kabeljaauwſche en Hoekſche hier verwoed,
Het veld doen rooken van het laauw geſtorte bloed.

zag hij ook de gehoopte voordeelen van het huwelijk van zijne dochter JACOBA met den Dauphin, door deszelfs ſpoedigen dood verdwijnen, en bezweek zelf kort hierna; hij liet zijne landen na aan zijne gemelde dochter, bij MARGARETHA VAN BOURGONDIEN verwekt. Beter dan zijn vader miste hij echter alle bekwaamheden om een volk gelukkig en magtig te maken. In zijnen jeugdigen leeftijd was hij gehuwd geweest aan MARIA, dochter van den Koning van *Frankrijk*. Zie de meeste oude geſchiedſchrijvers, WAGENAAR D. III. VAN WIJN, *Bijvoegzels en nalezingen*.

Hertogen van Gelder. Geb. 1516. Geſt. 1582.

WILLEM VAN CLEEF, *Hertog van Gelder*. Aangezocht tot opvolger van Hertog KAREL *van Gelder* en bij deszelfs leven gehuldigd, verrigtte hij weinig na deszelfs dood. Hij dacht zich een ſteun te bezorgen, tegen den ſtorm, die hem van de zijde des Keizers dreigde door het huwelijk van zijne zuster met HENDRIK VIII, Koning van *Engeland*, doch na dat dezelve door dien wuften Vorst wegens gebrek aan ſchoonheid verſtoten was, ontviel hem die hoop. In 1543 drong de Keizer met zoo veel magt in 's Hertogs eigene Erflanden, dat hij om niet alles te verliezen, de pas bekomene Staten van *Gelder* en *Zutphen* aan den Keizer bij het vermaarde verdrag van *Venlo* in 1543 afſtond, waar door alzoo de laatſte der zeventien Gewesten aan de heerſchappij van het Huis van *Oostenryk* werd onderworpen.

Hier

Hier door houdt alle betrekking van hem tot ons beſtek op. Hij ſtierf in 1582 na verders in vrede geleefd en veel luister voor zijn Huis verworven te hebben, door zijn huwelijk, met MARIA van *Oostenrijk*, dochter van Keizer FERDINAND, en door de aanzienlijkſte echtverbindtenisſen zijner kinderen.

Zie SLICHTENHORST *Geld. Geſchied.* B. XI. W. TESCHENMAKER, *Annales Cliviæ.* D. I. p. 552. D. II. p. 335.

WILLEM I *Prins van Orange en Nasſau, Stadhouder van Holland*, enz.

Stadhouders van Holland.

Geb. 1533. Geſt. 1584.

Van de uitmuntende deugden, bekwaamheden en verdienſten van dezen Vorst zijn bij elken geſchiedſchrijver breedvoerige berigten te vinden. Elk Nederlander kent tevens de afkomst, den aanleg, de lotgevallen en den dood van dezen Vorst, meestal als den *Vader des Vaderlands* en als *de grondlegger van dezen Staat* en *deszelfs Vrijheid* verëerd.

Het berigt van zijn leven en lot te groot voor ons beſtek beſchouwende, doen wij alleen eenige aanwijzing van volledige beſcheiden aangaande denzelven. Behalven bij VAN METEREN, BOR, VAN REIJDT, HOOFT, WAGENAAR, VAN WIJN, de *Woordenboeken* en velen vindt de beoefenaar, hoogst belangrijke, geheel *nieuwe*, berigten, nopens de gedane opdragt van het hoog bewind

Digitized by Google

wind aan WILLEM I. en de wijze van uitöefening van magt door hem, in het voortreffelijk werk van den Hoogleeraar KLUIT, *Geſchiedenis der Staatsregeling van Holland*, D. I. en vooral in de Bijlagen.

Teffens kunnen wij aan ieder de lezing aanraden van het te weinig bekend werk, *Leven van* WILLEM I. enz. in drie deelen in gr. 8vo. zonder naam van den ſchrijver, uitgegeven te *Leyden* in 1732.

Deze was LEVINUS FERDINAND DE BEAUFORTH. Hij had toegang tot de Staatsſtukken, heeft de meeste geſchriften over de geſchiedenis van dien tijd gekend, en verëenigde doorzigt met gepaste vrijmoedigheid. Daar WILLEM I., bij alle zijne deugden, een mensch bleef, had hij natuurlijk zijne zwakke zijde, en daar BEAUFORTH, die historieſchrijver en geen lofredenaar alleen was, ook deze aan zijne lezers doet kennen, is dat werk ſomtijds beoordeeld, als te zeer overhellende tot de Staatsgezinde partij; wij beſlisſen dit niet, maar beſchouwen dit werk als nuttig en dienſtig om de menigte leerrijke tusſchenvoegſels aangaande andere zaken, en om de menigvuldige aanhalingen, allen zoo veel wij nog hebben bevonden met naauwkeurigheid gedaan, en den weg banende voor den vlijtigen onderzoeker tot vele belangrijke berigten.

De Zinſpreuk van *Vader* WILLEM was: *Sævis tranquillus in undis;* eene ſpreuk die met zijn ka-

karakter overeenkwam, dit laatſte is vooral meesterlijk geſchetst bij HOOFT, D. II. bl. 907 en 908, alwaar verders de niet verdachte lof van vijanden en vreemden wordt aangehaald; aldaar zijn ook genoegzame berigten van zijne gedaante, huwelijken en kinderen. Zijne afbeelding is bij WAGENAAR D. VII. 536.

Stadhouders van Friesland. Geb. 1560. Geſt. 1628.

WILLEM LODEWIJK, *Graaf van Naſſau, Stadhouder van Friesland, Groningen*, enz.

Hij was de zoon van Graaf JOHAN *de Oude*, dien wij reeds als Stadhouder van *Gelderland* met lof hebben gedacht en van ELISABETH VAN LUCHTENBORG. Reeds in de vroege jeugd verwierf hij krijgsroem en dit veroorzaakte waarſchijnlijk dat hij na het ontſlag van BERNARD VAN MERODE in 1583 tot plaatsbekleeder van WILLEM I. zijnen oom, en na den dood van dezen tot Stadhouder van *Friesland* werd benoemd.

Hij vermeerderde dien roem door vele dappere daden bij verſchillende gelegenheden; Prins MAURITS en hij vermeesterden *Groningen* in 1594, en na dat deze ſtad tot de Unie was terug gebragt, werd hij aldaar tot Stadhouder benoemd. Door zijn voorbeeld was de woede des oorlogs eenigzins verzacht; hij en VERDUGO kwamen overeen, om alle vrouwen, welke men gevangen moest nemen, terſtond te ontſlaan.

In 1608 werd hij aan het hoofd geſteld van de Ge-

gemagtigden, die tot het ſluiten van het beſtand handelden.

Hij had verders groot gezag in het Staatkundige; nam deel in de kerkelijke ſcheuring, trok wel eenen lijn met Prins MAURITS, doch betoonde in het laatst eenige meerdere gematigdheid dan deze, zoo als onder anderen blijkt door het ſchrijven van den belangrijken brief aan MAURITS, ten einde denzelven af te raden om in de zaak van OLDENBARNEVELDT, DE GROOT en HOGERBEETS tot uiterſtens te komen.

Deze brief met het antwoord, geſchreven op den dag der onthoofding van BARNEVELDT, is onlangs medegedeeld door den Hoogleeraar KLUIT in de bijlagen van het in vorig art. aangehaald werk.

WILLEM LODEWIJK ſtierf kort hierna aan eene beroerte, zonder kinderen verwekt te hebben bij zijne echtgenoote ANNA VAN NASSAU ORANGE, de dochter van WILLEM I. In het handſchrift van VERVOU, waar in belangrijke en zeer ongunſtige berigten zijn van de zucht voor wijn en vrouwen bij die van den Huize NASSAU, is omtrent WILLEM LODEWIJK eene eenigzins vereerende uitzondering. De fraaije graftombe ter zijner eere opgerigt is in 1796 weggenomen. *Friesland* is voornamelijk na de binnenlandſche beroerten door hem in rust gebragt, en onder het gedruisch der wapenen vergat hij geenszins de bevordering der wetenſchappen;

de Akademie van *Franeker* erkent hem voor haren voornamen ſtichter. UBBO EMMIUS vereerde den Graaf met eene lijkrede, die gedrukt is, en melding en lof verdient. SCHRADER gaf in 1780 eene heerlijke lofrede in Latijnſche verſen.

Zie verders de meeste geſchiedſchrijvers. AITSEMA I. 2. Zijne afbeelding is bij WAGENAAR D. X. 58.

Stadhouders van Holland. Geb. 1626. Geſt. 1650.

WILLEM II. *Prins van Orange*, enz. *Stadhouder van Holland*, enz.

Zoon van FREDRIK HENDRIK en AMALIA *Gravin* VAN SOLMS.

Een Vorst, die door te vroege verheffing en bijna algemeene vleijerij, zich zelven niet konde leeren kennen, en alzoo in de drift der jeugd bij het gevoel van vele bekwaamheid tot ſtappen kwam, waar door het Vaderland en de luister van zijn Huis in groot gevaar geraakten; ſtappen die hij waarſchijnlijk zich zelf bij meerdere ervarenis en rijperen ouderdom zoude beklaagd hebben.

Bekend zijn de wederſtand tegen het ſluiten van den vrede, de pogingen tot uitbreiding van gezag, het gevangen nemen van zes leden der Hollandſche Staatsvergadering, de aanſlag op *Amſterdam* en zijn vroege dood, die door velen als een geluk voor het Vaderland werd aangemerkt.

Hij liet zijne echtgenoote MARIA STUART, *Prinſes van Engeland*, in hoogzwangeren toeſtand na, die moeder werd van WILLEM III, la-

Digitized by Google

later de herſteller en vermeerderaar van den luister van zijn geſlacht.

De onverwachte dood van WILLEM II. had gewigtige gevolgen voor den Staat en voor zijne Familie, waar van de voornaamſte leden eerlang over de Voogdijſchap van zijnen zoon en nalatenſchap in moeijelijke twisten vervielen. Men raadplege over dit alles nader, zoo wel als over de daden van denzelven, WAGENAAR en *bijv.* D. XII. CERISIER, AITSEMA, vooral ook *de Gedenkſchriften* van ALEXANDER VAN DER CAPELLEN *tot Aertsbergen*, uitgegeven in 1778, door R. J. V. D. CAPELLEN *tot den Marsch.* De levensbeſchrijving van WILLEM II. in 1738 uitgekomen, is van veel minder belang, dan die van zijnen grootvader, in laatstvoorgaand art. vermeld.

Zie zijn pourtrait *Vad. Hist.* D. XII. 120.

WILLEM FREDRIK, *Vorst van Nasſau*, enz. *Stadhouder van Friesland.* enz. *Stadhouders van Friesland.* Geb. 1613. Geſt. 1664.

Was de zoon van ERNST CASIMIER en SOPHIA HADEWICH VAN BRUNSWIJK, en is benevens de meeste Graven van NASSAU door den Keizer tot den ſtand van Rijksvorst verheven.

Bij het overlijden van zijnen broeder, Graaf HENDRIK CASIMIER I. ontſtond er een vrij hevig geſchil tusſchen Prins FREDRIK HENDRIK en hem; de eerſte wilde gaarne Stadhouder zijn van alle gewesten, de laatſte verlangde

zijnen broeder op te volgen. De Staten van *Friesland* verkozen hem, doch die van *Groningen* en *Drenthe* FREDRIK HENDRIK en later WILLEM II. Na het overlijden van den laatſten erlangde hij ook deze ambten.

Deze geſchillen hadden voor WILLEM FREDRIK onaangenaame gevolgen gedurende het leven van FREDRIK HENDRIK.

De Staten van *Friesland* zochten echter bijzonderlijk zijne belangen te bevorderen en ſloegen hem voor tot hoofd van de Ambasſade, die te *Munſter* tot den vrede zoude handelen. WILLEM II. ſchonk hem derwijze zijn vertrouwen, dat dezelve hem gebruikte tot den hagchelijken aanſlag op *Amſterdam*. Hier door geraakte hij zoo wel als de Prins van ORANGE bij velen in haat.

Hij huwde kort hierna aan ALBERTINA AGNES, de dochter en zuster van gemelde Vorſten; hier door zijne belangen met dat van het Huis van ORANGE meer vereenigd ziende, bevorderde hij, zoo veel zijn konde, deszelfs voordeel, en van hier zijne reis naar *Texel* en *Noordholland* in 1653, die als toen veel opſpraak baarde.

Vroeger had hij aan de meeste Regenten brieven afgezonden, om voor den zoon van WILLEM II. eenige bevordering te bewerken.

Hierin ſlaagde hij in *Overyſel*, alwaar hij in 1654 gekozen zijnde als Lieutenant van den benoemden Stadhouder WILLEM III., later met JOHAN DE WITT ſchikkingen beraamde

om

om ter demping der gerezene geſchillen, deze keus als niet gedaan te beſchouwen; door dezen afſtand verwierf hij destijds veel lof. Zijne toenmalige uitzigten naar het Veldmaarſchalksambt bleven onvervuld; waarſchijnlijk zoude hij later in dezelve geſlaagd zijn, doch het ongeluk dat een piſtool afging onder of kort na het laden maakte in 1664 een einde aan zijn leven.

Hij liet twee kinderen na; Vorst HENDRIK CASIMIER II en AMALIA, getrouwd aan den Hertog VAN SAXEN EYSENACH; verders bleef de roem over wegens goede zedelijke hoedanigheden, krijgsmans moed en beleid van ſtaatszaken.

Zie WAGENAAR, AITSEMA en anderen, bij den eerſten D. XIII. 98. is zijn pourtrait.

WILLEM HENDRIK, (WILLEM III) *Prins van Orange*, enz. *Stadhouder van Holland*, enz. *Koning van Engeland.* *Stadhouders van Holland.* Geb. 1650. Geſt. 1702.

In zijnen vroegen leeftijd met tegenſpoed geworſteld hebbende, zag hij dit later, door tot het toppunt van tijdelijke grootheid te ſtijgen, vergoed.

Het gedrag van zijnen vader WILLEM II, had bij velen tegen hem en zijn Huis, eenige vrees en mindere liefde verwekt en van hier dat zijne verheffing niet dan na geweldige ſchokken plaats had; deze zijn bekend zoo als ook zijn gedrag als Stadhouder, waar bij hij zich geenszins menschkundig en kiesch in de middelen ge-

droeg en veel opſpraak gaf, door geſtadig naar meerdere magt te haken; breedvoerig is dit alles bij WAGENAAR D. XIII, XIV, XV, XVI en XVII, ook in de *bijvoegſels* van VAN WIJN tot die deelen, en bij CERISIER vermeld.

Zijn huwelijk met MARIA, dochter van JACOBUS II, *Koning van Engeland*, het onberaden gedrag van dezen Vorst, de voortvarendheid van GASPAR FAGEL, het ſchrander beleid van E. VAN WEEDE *van Dijkveld* en de Nederlandſche wapenen en ſchatten, hielpen hem op den troon van gemeld rijk.

Aldaar wist hij ook even min de harten der ingezetenen te winnen, als hier te lande, en zich aldaar meer gedwarsboomd ziende, in de uitoefening van magt naar willekeur, noemde men hem ſomtijds met reden: *Koning van Holland* en *Stadhouder van Engeland.*

Hij zoude zelfs willens geweest zijn in 1698 het rijk te verlaten, volgens berigt in de *Anecdotes of ſome diſtinguiſhed Perſons*, om den jare 1795 of 1796 in *Engeland* uitgegeven, alwaar de ſchrijver meldt, het oorſpronkelijk opſtel van 's Konings eigene hand, met de daar in door hem zelven gemaakte veranderingen aldaar medegedeeld, gezien te hebben, en waar van ons eene vertaling is bezorgd, in het *Mengelwerk der Ned. Letteroefeningen*, 1796. bl. 648. tevens wordt hier opheldering gegeven, aan één bij WAGENAAR aangehaald gezegde van BURNET.

De

De eerstgenoemde schrijver geeft bl. 108 van het XVII Deel, eene korte doch keurige schets van des Konings aard, gedaante en regering. Verders zijn 'er vele levensbeschrijvingen van hem, in verscheidene talen; het voornaamste en beste is bij de latere Engelsche geschiedschrijvers, inzonderheid bij MACPHERSON en MACAULEY.

Zie ook het oordeel van SLINGELANDT, over WILLEM III, *Staatkundige Geschriften*, D. I. zijne afbeelding is te vinden bij WAGENAAR XIX, 86.

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, (WILLEM IV) *Prins van Orange en Nassau, Erf-Stadhouder der Vereenigde Nederlanden.* *Stadhouders van Holland.* Geb. 1711. Gest. 1751.

Na den ongelukkigen dood van zijnen vader JOHAN WILLEM FRISO geboren, volgde hij dadelijk in het Erf-Stadhouderschap van *Friesland*, werd later 1718 tot Stadhouder van *Groningen* en *Drenthe* en 1722 van *Gelderland* benoemd.

Door verstandige geleerden onderwezen, bekwam zijne geest eene geschikte leiding, en deze erlangde tevens door de worsteling met tegenspoed nog meer vastheid.

Zijn huwelijk met ANNA, *Prinses van Engeland*, vermeerderde zijn aanzien, het welk later toenam door het erven en aankoopen van Duitsche Staten; doch zijne verheffing tot de

hoogſte waardigheden in deze landen gelukte hem niet eerder dan in 1747, toen de Staat, gelijk bij de verheffing van WILLEM III, door eenen buitenlandſchen oorlog geſchokt werd.

Bekend en wijdloopig beſchreven zijn de gebeurtenisſen en oproeren, die deze omwenteling voorafgingen, vergezelden of volgden. De Vorst zag zich ſpoedig tot algemeenen Stadhouder benoemd, en een ieder ſcheen zich te beijveren, om het zijne tot de verheffing van denzelven te willen bijdragen; men ſchonk alles weg en zelfs meer dan men konde. De vrede volgde en eerlang eene erflijkverklaring der hooge ambten, zoo wel in de vrouwelijke als in de mannelijke linie. Sedert maakte hij verandering in de regering van de meeste Gewesten, en beſtuurde de zaken met wijsheid. Dit mogte echter een' korten tijd duren; hij ſtierf reeds in 1751.

Dezen dood werd toen algemeen betreurd en met reden, want misſchien kende geen Stadhouder den aard van deze volken beter, dan deze Vorst; hij bediende zich van deze kennis meesterlijk en zocht de grootheid van zijn Huis in de grootheid van dezen Staat. De weelde nam tevens zigtbaar toe ten tijde van zijn bewind, door den luister en pracht zijner Hofhouding.

Zoo veel ons bekend is zijn er geene andere levensbeſchrijvingen van hem, dan die meerendeels lofredenen zijn.

Wij verwijzen alzoo onze lezers tot WAGE-

NAAR en de *bijvoegſels* op deszelfs werk; aldaar, D. XX. 96. is zijne afbeelding.

In de *Jaarboeken* 1753. *bl.* 118. is eene beſchrijving van zijne perſoonlijke gedaante, opvoeding, lot en karakter.

Zijn eenige zoon WILLEM VI heeft een groot deel gehad aan onze latere geſchiedenis; wij hebben vermits deze Vorst bij het vervaardigen van de kaart nog leefde, zijnen naam op dezelve niet kunnen plaatſen, en ſchoon hij nu onlangs is overleden, vermeenen wij bij het woordenboek ook geene levensſchets te moeten geven.

WISCH, (HENDRIK VAN) *Bannerheer van de Graafſchap Zutphen.* *Gelderland.* Geb. 14.., Geſt. 14..

Was geboortig van JOHAN en MARGARETHA VAN KETTLER en dus uit de aanzienlijkſte Huizen afkomſtig; dat van WISCH voerde den tijtel van *Bannerheer*, te gelijk met drie andere, die eenen afzonderlijken ſtand in de Staten van *Zutphen* uitmaakten, en even veel te zeggen hadden, als de overige Ridderſchap te zamen. Zie F. V. D. SANDE, *Conſuet. Feud.* en het ſchoone werk van W. A. V. SPAEN, *Inl. over de Geld. Geſchiedenis*, D. I. 257. VAN WISCH betoonde groote ſtoutheid, vermeende eenige gelden van den Biſſchop van *Utrecht* en de Overysſelſche Hoofdſteden als verſchoten door zijnen vader te kunnen vorderen en eischte deze ſchuld op, in den jare 1489, met bedreiging van geweld.

De betaling werd geweigerd; hij vereenigde zich met PELGRIM DE VOS VAN STEENWIJK, Heer van *Putten*; zij vielen eerlang gewapenderhand in *Overijsſel*, na den oorlog aan den Bisſchop verklaard te hebben. Hij ſpaarde niemand; na *Overijsſel* gedeeltelijk verwoest te hebben, viel hij in het Zutphenſche, doch na dat twee kasteelen van zijnen vader, *Ter Borg* en *Wildenberg*, belegerd waren, volgde eerlang de vrede.

In 1498 dacht hij met de woeste en heerelooze hoop krijgslieden, bekend met den naam van *de groote gaarde*, zijne oogmerken beter te bereiken, nam dezelve in zijnen dienst, vereenigde zich met zijnen vorigen vriend, kwam op nieuw met zijne eiſchen voor den dag, viel in *Overijsſel* en rigtte groote verwoestingen aan.

Het grootſte gedeelte zijner magt, onder JAN VAN BALLINGEN werd later bij *Deventer* geſlagen en tegens de gevangenen eene verſchrikkelijke wraak genomen. Hij trouwde 1495 met WALBURG, *Gravin* VAN DEN BERG, verwekte twee kinderen, en daar van dit onrustig mensch na 1498 niets gemeld wordt, zal hij waarſchijnlijk om dezen tijd in den bloei zijner jaren geſtorven zijn.

Zie *Tegenwoordige Staat van Overyſsel*, I. 152. MONEN, BEKA.

WITT,

Digitized by Google

WITT, (ANDRIES DE) *Penſionaris van Dordrecht*, *Advocaat van Holland*. . . . *Holland. Raadpenſion.* Geb. 1573. Geſt. 1637.

Wij plaatſten hem onder de Raadpenſionariſen of Advocaten van *Holland*, om dat hij in eerstgemelde bediening zijnde na het gevangen nemen van OLDENBARNEVELDT tot op de aanſtelling van ANTHONY DUIJCK, dat ambt waarnam. Wij vinden weinig van het door hem in dezen verrigte aangeteekend; alleen is 'er een verbaal van hem over het gebeurde bij de toelating van DANIEL DE HERTAING, *van Marquette* en FRANCOIJS AERSSENS *van Sommelsdyk* in de Ridderſchap van *Holland*; een verbaal het welk zeer belangrijk is op dit punt. Zie WAGENAAR, D. X. 333; naderhand is de waarheid hier van wel in twijfel getrokken, maar ook nader geſtaafd. Zie *bijv.* D. XVIII. 131. Voor de waarneming van het ambt van Advocaat gedurende twee en een half jaar erlangde hij vijf duizend guldens ter belooning; hij werd later Raad in den Hove van *Holland* en ſtierf 1637.

Bij de meeste geſchiedſchrijvers vindt men zijnen naam *de With* geſpeld en het als twijfelachtig geſteld of hij uit dat geſlacht was, het welk later zoo beroemd is geworden; dit is echter zeker, blijkens BALEN, bl. 1320. Hij was de zoon van CORNELIS DE WITT, die volgt, de broeder van den Rekenmeester JACOB DE WITT, en dus de oom van den Raadpenſionaris. Aldaar vindt men ook de volgreeks der vroegere door

Digitized by Google

door hem bediende ambten. Zijne echtgenoote was ELISABETH VAN DEN HONERT.

Holland. Dordrecht. Geb. 1545. Gest. 1622.

WITT, (CORNELIS DE) *Burgemeester van Dordrecht.*

Na in zijnen jeugdigen leeftijd buiten 's lands gereisd te hebben, werd hij in 1575 Schepen en in 1586 Burgemeester in zijne geboorteſtad en bediende deze ambten ſedert dikwijls en met grooten lof.

Veelvuldig waren de Staats- en Generaliteits Commisſiën, waar in hij gebruikt werd; onder anderen was hij ook Gedeputeerde te Velde toen Prins MAURITS in 1602 *Grave* veroverde; vroeger had hem het lot getroffen, van bij een reis in dienst van den Staat door eenige vrijbuiters gevangen te worden. Het toeval dat hier onder drie Dortenaars waren en de tegenwoordigheid van geest redde zijne vrijheid, zoo niet zijn leven. Drie jaren voor zijn overlijden werd hij tot lid van den Hove van *Vlaanderen* benoemd. Hij was de zoon van FRANS en LIDUWY DE BEVEREN en gehuwd (1) aan JOHANNA HEYMAN, (2) aan CORNELIA VAN BEVERWIJK; bij de eerſte was hij vader van ANDRIES en JACOB DE WITT, beide gemeld.

Zie BALEN, 1087.

WITT,

WITT, (CORNELIS DE) *Burgemeester van Dordrecht, Ruwaard van Putten.* *Holland. Dordrecht.* Geb. 1623. Gest. 1672.

Wij zullen zijnen naam, om de roemruchtige verrigtingen ter Zee voor *Chattam* en elders onder de Helden nader gedenken, en melden nu alleen wegens zijne bedrijven in de Staatkundige loopbaan, dat hij zich door het wel bekleeden van verscheidene eerambten, zoo van wege *Dordrecht* als *Holland*, zeer beroemd maakte.

Hij was als het ware de regterhand van zijnen doorluchtigen broeder en van hier dat eene gelijke haat op hem viel.

Bij het oproer in *Dordrecht* tot de verheffing van den Prins van ORANGE betoonde hij veel moeds in het grootste lijfsgevaar; kort hierna volgde de beschuldiging van den beruchten TICHELAAR, als of hij denzelven zoude hebben willen omkoopen, tot het vermoorden van WILLEM III. Hij werd tegen de privilegiën van *Dordrecht* naar den *Haag* vervoerd, en voor den Hove van *Holland* te regt gesteld. De nog bewaarde processtukken zijn bijzonder mager; duidelijk is echter uit dezelve te zien, dat door geene nieuwe beschuldigingen of door eenige bekentenis, maar wel dat naar mate de Hofwind opstak en aanwakkerde, de scherpheid van het proces toenam; eerst werd hij in de kasteleinij van den Hove, toen op de gevangen poort gebragt; vervolgens ging men tot de pijnbank over en daar men volstrekt geen

geen misdaad gevonden had, konde men in het vonnis geene melding hier van maken; op herinnering van den Griffier POTS, volgde men toen het ongelukkig voorbeeld van de Regters van OLDENBARNEVELDT, die tegen UITTENBOGAERD en TRESEL insgelijks ſententiën hadden gegeven, zonder optelling van misdaden. Hij werd bij dit vonnis ontzet van zijne ambten en uit *Holland* gebannen; dit vonnis baarde veel opzigt en wordt door BURNET, *Hist.* II. 490. beoordeeld, als eerder gerigt te zijn geweest naar den ſtand der zaken, dan naar den eisch der wetten.

Hij zoude op 20 Augustus 1672 losgelaten zijn geworden, dan toen volgde zoo als over bekend is, de ſchrikkelijke moord van hem en zijnen broeder door de Haagſche burgers en de gruwelijke mishandeling der lijken door het graauw.

Zeer breedvoerig en naauwkeurig is dit alles bij onze geſchiedſchrijvers vermeld, inzonderheid bij WAGENAAR en in de *bijvoegſels* van VAN WIJN; verders bij DE CLERCQ en VAN HOVEN in *het leven en bedrijf* van J. en C. DE WITT; zijn karakter is bij CERISIER D. VII. 389. Een adres tegens hem en eene memorie voor hem door zijne bloedverwanten ingediend, zijn met het vonnis bewaard in het boek getijteld: *De oorlog der Advocaten*; bl. 219. en volg. Zie ook KLUIT *Geſchiedenis der Holl. Staatsregeling* D. III. *en bijlagen*.

Hij was de zoon van JACOB die volgt, en de

de Echtgenoot van MARIA VAN BERCKEL. Zijne afbeelding is bij WAGENAAR D. XIV.

WITT, (CORNELIS DE) *Heer van Jaarsveld, Burgemeester van Dordrecht.* *Holland. Dordrecht.* Geb. 1696. Geſt. 1769.

Was gedurende eene lange reeks van jaren een der voornaamſte Regenten van *Holland*, bekleedde de aanzienlijkſte Commisſiën van Staat met veel lof, en gedroeg zich zijner naam waardig, ook als Curator van de Leijdſche Hoogeſchool maakte hij zich verdienſtelijk.

Hij was de zoon van JOHAN JOHANSZOON en WILLEMINA DE WITT, CORNELIS dochter, en dus de kleinzoon van de twee beroemde martelaars van Staat. Hij huwde aan zijne volle nicht CATHARINA WILHELMINA VAN DEN HONERT, dochter van HERMAN en ANNA DE WITT, JOHANS dochter, bij welke hij een talrijk gezin naliet.

WITT, (JACOB DE) *Burgemeester van Dordrecht, Rekenmeester van Holland*, enz. *Holland. Dordrecht.* Geb. 1589. Geſt. 1674.

Aanzienlijk door den luister van zijn geſlacht, vermeerderde hij dezelve door eigene waarde.

Tot regeringsposten in zijne vaderſtad geroepen zag hij zich later in moeijelijker loopbaan geplaatst, door zijne benoeming als afgezant naar het Noorden.

Zijne vrijmoedige taal en de tegenſtand van den

den wil van WILLEM II., bij de vermaarde bezending in 1650, verwekte eenen bijzonderen haat van dezen Vorst tegens hem, welke dadelijk bleek toen deze hem en nog vijf andere moedige Regenten van Hollandſche ſteden op 30 *Julij* 1658 deed in hechtenis nemen en naar *Loeveſtein* vervoeren.

Het ontſlag van DE WITT uit alle posten van bewind was de voorwaarde der ſlaking uit den kerker op den 13 Augustus. Zijne zonen weigerden op deze voorwaarde tot zijn ontſlag te werken, om den ſchijn zelf van eenigen ſchuld voor te komen. Zie AITSEMA VII.; de ſlaking volgde echter. Het ambteloos leven duurde niet lang; de dood van WILLEM II. maakte hierin verandering; op den tweeden dag reeds na denzelven werd hij herſteld; hij zag zich met zijne lotgenooten erkend, voor getrouwe liefhebbers van het Vaderland, die in alle deelen aan de inzichten hunner lastgevers hadden voldaan.

De benoeming tot gezant naar *Lubeck*, om den vrede tusſchen *Polen* en *Zweden* te bewerken, ſtrekte tot een blijk van het herſteld vertrouwen, later de benoeming als Raad en Meester der Rekeningen der Domeinen van *Holland*; dit woog de haat rijkelijk op van het graauw, waar van hij nu en dan blijken zag.

Hij beleefde vervolgens den luister en de rampſpoed van zijn Huis; na den moord zijner zonen verliet hij den *Haag* en woonde ambteloos te *Dordrecht*, tot zijnen ſterfdag in 1674.

Men

Men vindt van hem gemeld, dat hij het gebeurde in 1650 niet vergeten konde, en dat de geſtadige herinnering aan *Loeveſtein* een prikkel was tot de tegenkanting zijner zonen aan de pogingen tot de verheffing van den Prins VAN ORANGE. Wij zullen hem later wegens zijne nagelatene werken onder de dichters vermelden.

Zijne echtgenoote was ANNA VAN DEN CORNPUT.

Zie verders WAGENAAR D. XI. XII. XIV. BALEN *Beſchr. van Dordrecht.*

WITT, (JOHAN DE) JOHANSZOON, *Schepen en Raad van Dordrecht.* *Holland. Dordrecht.* Geb. 1618. Geſt. 1676.

Zoon van JOHAN en BELIA STOKMANS, was gedurende eenen langen tijd een aanzienlijk Regent in zijne geboorteſtad, en hier door benoemd in de voornaamſte Collegiën van ſtaat en in binnenlandſche bezendingen. In het jaar 1665 bekleedde hij een gezantſchap aan den Keurvorst van *Brandenburg*; vervolgens bij de Koningen van *Denemarken* en van *Polen*. Hij volvoerde dezelve met lof. Hij ſtierf in 1676. Bij den val van de voornaamſten zijner familie werd hij medegeſleept en ſedert in geene ſtaatsbedieningen gebruikt. Hij was gehuwd (1) aan PETRONELLA GIJSBERTA VAN WOUW, (2) aan CATHARINA VAN BEAUMONT, dochter van HERBERT, Secretaris van de Staten van *Holland*.

Holland. Raadpenſion: Geb. 1625. Geſl. 1672.

WITT, (JOHAN DE) *Raadpenſionaris van Holland.*

Zoon van JACOB die voorgaat. Wij vinden in de geſchiedenis van ons Vaderland geen man over wiens verrigtingen, lot, inzigten en karakter meer geſchreven is dan over dezen. Wij zullen derhalven alleen eenige aanwijzing doen van de voornaamſte ſchrijvers, bij wien de weetgierige onderzoeker de voldoening zijner weetlust kan erlangen. Nopens de *verrigtingen* in de eerſte jaren van zijn bewind zijn belangrijke berigten bij AITSEMA en in BRANDT's *leven van* DE RUYTER; nopens hem en zijn *lot* bij de CLERCQ, CERISIER en WAGENAAR. VAN WIJN heeft ten dezen gewigtige bijvoegſels gehecht aan het werk van den laatſten. Zijne *inzigten* zijn het beste opengelegd door DE WITT zelf in zijne *Brieven*, en verders is er veel lichts verſpreid in de gedenkſchriften van D'ESTRADES, TEMPLE, D'AVAUX en BURNET, bij gemelde ſchrijvers aangehaald. Wij kunnen hier nog bijvoegen VOLTAIRE, *Siecle de* LOUIS XIV., *Tom.* I. 160 en 197.

Bij WAGENAAR D. XIV. 182 en volg. wordt eene met zeer veel wijsheid en ſchranderheid geſtelde karakterſchets (*) gevonden; bekend is het, dat

(*) Onlangs hadden wij gelegenheid om eenen meesterlijk geſchrevenen brief van O. Z. VAN HAREN te lezen, over het karakter van JOHAN DE WITT. Ons beſtek gedoogt geene ge-

dat dit ſtuk, zoo dra dit deel in het licht verſcheen, op eene onbeſcheidene wijze in vele tegenſchriften is aangevallen, dan, zoo als het meestal gaat, de waarheid won er bij, en de juistheid der beoordeeling bleek als in het vuur beproefd te beter. Het uitmuntend Latijnsch dichtſtuk van J. DE GROOT, *tegen de lasteraars van de ſchimmen van* OL-

geheele inlasſching en daar wij in alles met hem niet inſtemden, nog minder eene wederlegging. Deze beklaagde zich bijzonder, dat bij den brand van het huis te *St. Anna* een brief van WILLEM VAN HAREN verloren was, waar in zeer vele kleine bijzonderheden aangaande DE WITT's leef- en handelwijze gevonden werden. VAN HAREN herinnerde zich nog eenige. Vastheid om bij een opgevat voornemen te blijven, was de hoofdtrek van dit karakter, en hiertoe dienden hem vele ſtelregels; gevraagd hoe het mogelijk was: dat hij zoo veel konde verrigten? gaf hij tot antwoord: dat hij aan alles dadelijk eene beſtemde plaats gaf, nimmer iets zonder bijzondere reden tot den dag van morgen uitſtelde, en maat hield in ſpijs, drank, beweging en rust. Hij was zeer bezorgd voor zijne gezondheid, weinig bezorgd voor zijn leven. Zie hier over ook *Briefe über die neueste Litteratur*, XIII. 56. De Matheſis en deszelfs toepaſſing op alle bedrijven was zijn ſtokpaardje als het ware; diepe algebraiſche berekening was uitſpanning voor hem. In gezelſchappen was hij hoog en koel, en hier door bij velen, zelfs in den vriendenkring, meer ontzien dan bemind. Ook wordt in dezen brief vermeld, dat hij werk van de dichtkunst maakte; hij prees aan jonge vrienden ſteeds de beoefening aan van de werken van HOOFT en CATS te gelijk, om de overmaat van kracht bij den eenen door de woordenrijkheid van den anderen te leenigen, en omgekeerd. HORATIUS was vooral zijn lieveling, doorgaans droeg hij een Exemplaar der *Poëmata* bij zich. Zie ook O. Z. VAN HAREN, *Geuzen* 354.

OLDENBARNEVELDT en DE WITT, en de meesterlijke Nederduitsche vertalingen van J. DE KRUIJFF en LUBLINK DE JONGE maakten een einde aan dezen twist.

Men erkent hem nu als den Man, wiens alles omvattende wijsheid, stoute en vaste staatkunde, verstaalde trouw, onkreukbaare eerlijkheid en onvermoeide werkzaamheid (*) buiten tegenspraak en bij-

(*) Van deze *werkzaamheid* strekt zeker het volgende ten sterksprekende bewijze.

Op 19 Julij 1668 werd ter vergadering der Staten van *Holland* voorstel gedaan, om aan den Raadpensionaris eenig dedomagement of beloning voor zijne buitengewone diensten toeteleggen, en Gecommitteerde Raden verzocht, om deze *extraordinaire moeite*, *diensten* en *lasten* natespeuren, gedurende deszelfs vijftienjarigen dienst. Deze legden bij hun rapport, op 27 Julij daar aan volgende, eene wijdlopige Memorie over, waar in dit alles naauwkeurig ontwikkeld wordt. Wij kunnen dezelve hier niet plaatsen, maar raden een ieder die daar toe gelegenheid heeft, de lezing van dezelve aan, en zullen dit hoogstbelangrijk stuk, zoo wij immer eenig Geschiedkundig mengelwerk uitgeven, zeer zeker plaatsen. De slotsom is, dat had DE WITT voor het meerder en buitengewoon werk, boven het verrigte door andere Advocaten of Raadpensionarisen, en voor den, later aan hem opgelegden, last van briefwisseling met de Ministers van den Staat, mogen rekenen, als de meest discrete Advocaat — had hij ontvangen het welk zijne voorzaten volgens de gebruiken van den lande met voorkennis hunner Meesters erlangden — en had hij zijn eigenbelang niet achter gezet aan dat van den Staat, ook niet in zulke zaken waar van zijne voorgangers voordeel trokken, Hem voor die 15 jaren, bij eene zeer gematigde begrooting de verbazende somme van *f* 567 500:—: — wettig zoude toekomen.

De

bijna zonder voorbeeld zijn; als den held, die de helden van zijnen tijd voorging, die door zijne zeldzame bekwaamheden, het Vaderland uit den meest vernederden toeſtand bij den oorlog met CROMWEL in weinig jaren tot het hoogſte toppunt van magt en aanzien bragt; die bij den tweeden Engelſchen oorlog alles bezorgde, alles bezielde, vlooten van alles voorzien bij herhaling toerustte, den krijg met kracht voerdde, en met eer ten einde bragt; die inmiddels de geldmiddelen van *Holland* herſtelde, en door een eerlijk en ſpaarzaam gebruik van dezelve, behalven het verſchaffen van andere groote voordeelen, de last der rentbetaling van 1653 tot 1668 met ontheffing van meer dan elf tonnen gouds 's jaars verminderde. Het wonderbare van dit alles vermeerdert, wanneer men overweegt met hoe veel tegenſtand hij te worſtelen had, bij buitenlandſche oorlogen en binnenlandſche twisten, terwijl een listig Hof, alle eigenbelangzoekers en vele heethoofdige kerkelijken, door

De berigten van het werkvermogen van DE WITT zijn hier in met daadzaken bewezen; tot kleine ſtaaltjes dienen: De Notulen van *Holland* bedroegen van 1588 tot 1653, 23475 bladen, van 1653 tot 1667, 22191; de Rapporten door vorige Raadpenſionarisſen in gemeld tijdvak gedaan waren 85, door DE WITT 534; het loon van de klerken, wegens het affchrijven der brieven van DE WITT aan Ministers, bedroeg alleen *f* 4902 enz. enz. De Hoogleeraar KLUIT maakt van dit ſtuk eenige melding in de *Historie der Staatsregering van Holland*, D. III. bl. 338.

Digitized by Google

door laster, niets onbeproefd lieten om het volk optehitſen en aan alle zijne pogingen tegenſtand te bieden.

Nu beſchouwt een ieder den afgrijſelijken moord van den Raadpenſionaris en zijnen broeder, als eene der ergſte vlekken in onze geſchiedenis; zijne vijanden zelf hebben zijnen roem geſtaafd, en misſchien is het alleen de overmaat van ſtandvastigheid, die in hem was afkeuren, en dat hij te veel uit het belang der Vorsten tot hunne handelingen beſloot.

Zijne echtgenoote was WENDELA BICKER JANS dochter, die voor den moord was overleden. Wij zullen hem bij volgende kaarten, zoo wij hopen als *Wiskundige* en *Uitvinder* leeren kennen. Zeer vele afbeeldingen zijn er van zijn gelaat; de beste is voor de uitgaaf der Brieven, door HOUBRAKEN, gemaakt naar het origineel ſchilderij, van C. NETSCHER. Door de benoeming van het *Jan de Witt's Diep* in *Texel*, door welkers ontdekking het uit- en inkomen van ſchepen zoo zeer bevorderd is, en waar bij hij zoo veel belangeloze Vaderlandsliefde betoonde, is zijne gedachtenis ook nog bij velen in geheugen.

Zeeland. Raadpenſion: Geb. 15... Geſt. 16...

WITTE, (BOUDEWIJN DE) *Raadpenſionaris van Zeeland.*

Was de zoon van JACOB DE WITTE, Bailjuw van *Goes* en van deszelfs tweede vrouw ELISABETH VAN DER MYLE. Na verſchillende amb-

ambten in en van wege *Zeeland* bekleed te hebben werd hij in 1625 Secretaris der Staten, in plaats van JOHAN BOREEL, en volgde in 1630 dezen geleerden Staatsman als Raadpensionaris. Hij diende den Staat eerlijk en naarstig, nam het ambt van Vertegenwoordiger van den eersten Edelen waar, toen de lastbrief van MANMAKER als vervallen beschouwd werd, en is op 23 Maart 1641 op zijn verzoek ontslagen, met behoud van tractement en vrijlating om de vergadering bij te wonen, het geen hij ook deed.

De tijd van zijn overlijden is ons onbekend gebleven. Hij sterf ongehuwd.

Zie *lijst der Gecomm. Raden* en *Ministers* 27, 31. HOOFT, *Brieven*, No. 230. Hier wordt hij genoemd, „ een bekwaam persoon, maar genegen tot het maken van goede sier, enz."

WITSEN, (NICOLAAS) *Burgemeester van Amsterdam.* *Holland. Amsterdam.* Geb. 164.. Gest. 1717.

Deze beroemde Staatsman en Geleerde geraakte in 1671 voor het eerst in Stedelijk bewind en bleef vervolgens in groot gezag en hooge achting.

Wegens binnenlandsche bedrijven vinden wij aangeteekend, dat hij een groot deel had in het ontwerpen der vredewetten voor den kerkenraad te *Amsterdam* bij de zorgelijke verschillen der *Voetiaanen* en *Coccejaanen*, in het toezigt op den ontvangst der Fransche vlugtelingen, en in het verschil over de werving van de 16000 man in 1683.

Vervolgens was hij een van de drie Burgemeesters van *Amſterdam*, aan wie de Prins deszelfs geheime oogmerken openbaarde ten opzigte van *Engeland*. De aanteekeningen van WITSEN zoo naauwkeurig, volgens eigene verzekering, als of hij ze met eede zoude bevestigen, hebben WAGENAAR in ſtaat geſteld om deze gewigtige handelingen zeer volledig te vermelden. Zie D. XV. bl. 426.

Zoo hield hij ook een bijzonder verhaal van de bezending door hem na het gelukken van de onderneming van WILLEM III. in *Engeland* bekleed, ten einde de voldoening der gemaakte kosten te vragen. Hij was voornamelijk tot dezen last benoemd op verzoek van den Koning, ten einde zegt hij, eenige vertooning te maken van eensgezindheid tusſchen denzelven en *Amſterdam*. Een zeer nuttig gebruik van dit verhaal is gemaakt bij WAGENAAR D. XVI, bl. 20 en volg.

WITSEN zorgde bij deze gelegenheid uitſtekend voor de eer en het belang van den Staat, zoo zelfs dat hij des Konings ongenoegen zich hier mede op den hals haalde. Terwijl de Graaf van NASSAU ODIJK, een der afgezanten, zich *den wil des Konings tot een wet* ſtelde, hieldt hij *de eer van den Staat voor de parel aan zijne kroon*.

Hij werd kort hier na buitengewoon Ambasſadeur tot het ſluiten van een beſchadigend en verwerend verbond. Edel was zijn vaderlandsliefde en de zorg voor 's Lands belangen, moeijelijk de werk-

kring

kring voor den man met zulk een verſtand en hart als WITSEN had. Hij teekende dit verdrag met eene zichtbaar bevende hand, zegt hij zelf. Zoo werd dan het lot van *Nederland* meer dan ooit aan dat van *Engeland* verknocht, welke vereeniging FREDRIK DE GROOTE zoo eigenaartig vergeleek bij die van een kleine boot aan een groot ſchip.

Hartelijk verlangde hij huiswaarts te keeren; hij weigerde zoo wel den tijtel van *Baron* aantenemen als eene andere aanbieding uit 's Konings naam door den Graaf van PORTLAND gedaan, te weten om hem Curator te maken van de *Leydſche* Hoogeſchool, alwaar hij tegen BEVERNINCK, die de bevorderaar der *Coccejaanen* was, het hoofd der *Voetiaanen* zoude zijn.

In de verſchillen in 1690 over het zenden van de nominatie der Schepenen, diende hij ter bemiddeling.

In de ſucceſſie oorlog vinden wij hem nog geraadpleegd over een voorloopig plan van vrede, doch na dien tijd is niets verders van hem vermeld; waarſchijnlijk is het, dat zijn gezag door het afnemen zijner vermogens bij hoogen ouderdom verminderde. Hij ſtierf in 1717.

Hij was de zoon van CORNELIS WITSEN en CATHARINA OPSIE, en de echtgenoot van CATHARINA DE HOCHEPIED bij welke hij vier dochters verwekte; alle jong geſtorven. Behalven door Staatsverrigtingen verwierf hij zich

veel roems, door geleerdheid in wiskundige wetenſchappen, nader te vermelden. Inzonderheid was hij hierom bemind bij PETER DEN GROOTEN, Keizer van *Rusland*. Ook gaf hij het prachtig werk over *Noord en Oost Tartarijen*. Het Vaderland had groote verpligting aan hem, door het nuttig gebruik en de toepaſſing van deze wis- en werktuigkundige wetenſchappen. Het belangrijk vak der pilotagie werd door hem benoorden de *Maas* geregeld. Hij was hier toe Commisſaris.

Eene goede en volledige levensbeſchrijving van dezen beroemden Nederlander, zoude een dierbaar geſchenk zijn voor elken vriend van deugd, geleerdheid en het Vaderland.

Zie verders WAGENAAR *Vad. Hist.* D. XV. XVI. XVII. *Amſt.* D. VI. en XI. Zijne afbeelding in eerstgemeld werk. D. XVI. 20.

Utrecht. Geb. 1719. Geſt. 1769.

WOERTMAN. (DIRK)

Sints 1744 Raad der Vroedſchap zijnde en wegens dezelve Gecommitteerde ter Staten Generaal liet hij in beide betrekkingen zijne ervarenheid en ſchranderheid blijken.

Na het overlijden van DIEDERIK VAN LOCHORST, Heer van *Ter Meer*, voerde hij het meeste gezag in de Staatsvergadering, en behield hetzelve tot 1765, zoo al niet tot zijn overlijden in 1769. In eerstgemeld jaar werd hij Secretaris der Financiën van het Sticht, en in 1767 adjunct Secretaris van Staat. Hij bleef ongehuwd.

WOLFF,

Digitized by Google

WOLFF (HENDRIK DE) VAN WESTERRODE, *Schildknaap*, *Heer van Potegem* en *Eertbrugge*, *Burgemeester te Kampen*. *Overyssel.* Geb. 152.. Gest. 1589.

Kwam in 1547 in den Raad en was sedert een der voornaamsten in de meeste en gewigtigste commissiën, bij REVIUS geboekt, die echter zijnen naam verkeerdelijk opgeeft, namelijk HENRICUS DIJE WOLPHIUS. Zeer dikwijls vergezelde hij AREND THO BOECOP, trok verscheidene malen naar den Graaf van AREMBERG, verwelkomde ALVA bij zijne komst te *Kampen*, handelde met den Inquisiteur QUARRE, bewaarde de burgers voor vervolging bij vreemde regters, en weerde den regtsdwang van Kanselier en Raden over *Kampen*.

Bij den aanval van den Graaf VAN DEN BERG op de stad handelde hij met de eerste afgezondenen, later na de verovering met den Graaf zelven; in alles erlangde hij den roem wegens vaderlandsliefde en wijsheid.

Hij stierf in 1589. Zijn vader JOHAN DE WOLFF, werd door Bisschop FREDRIK VAN BADEN verlijd met de Heerlijkheid van *Westerrode*, waarom hij en zijne nakomelingen sedert deze tijtel bij hun naam voegden. Zijne moeder was HENRICA VAN STENGELEN. Zijne echtgenoote FRANÇOISE JANSEN, gezegd MASTAING, brágt hem de Heerlijkheden *Potegem* en *Eertbrugge* ten huwelijk, doch hij werd niet voor 1580 hiermede verlijd.

Zie

Zie REVIUS *Dav. ill.* op vele plaatſen. FERWERDA, *Wapenboek* D. II. geneal. DE WOLFF gen, 6.

Friesland. Geb. 1617. Geſt. 1659.

WIJCKEL. (HANS VAN)

Afgevaardigd ten landsdage bekleedde hij wegens *Friesland* de voornaamſte Commisſiën in den *Haag*. In 1651 werd hij lid van den Raad van State; bijzonder in gunst en vertrouwen bij Vorst WILLEM FREDRIK, Stadhouder van *Friesland*, werd hij tot de voornaamſte zaken door dezen gebruikt. Hij had hier door deel aan vele gebeurtenisſen van dien tijd. Uit een handſchrift van een zeer aanzienlijk Overysſelſche Regent is ons gebleken, dat hij voor den Stadhouder van *Friesland* in 1654, ten tijde der beroerten naar *Overysſel*, in geheime zending geweest is, ook bij FERWERDA, Wapenboek, WIJCKEL gen. 4. blijkt van dit vertrouwen. Ten tijde van het gezantſchap van BEVERNINGK, NIEUWPOORT, VAN DE PERRE, en JONGESTAL naar *Londen* en de latere raadplegingen over de acte van ſecluſie, liet hij zich ter vergadering der Staten Generaal bijzonder ſterk tegens de Hollandſche Regenten hooren, zoo zelfs, dat er klagten tegen hem werden gedaan van grieven en beledigingen; de Staten van *Friesland* handhaafden hem later. Hij had veel invloeds in *Friesland* en ſtierf in den bloei des levens op 23 Octob. 1659. JAIJKE SAEKMA, dochter van JOHAN SAEKMA was zijne echtge-

genoote en bij hem moeder van negen kinderen. Een zoon van hem werd Secretaris van het Collegie van Gedeputeerde Staten van *Friesland*, en noemde zich JOHANNES SAECKMA VAN WIJCKEL.

WIJNBERGEN, (JOHAN VAN) *Lid der Ridderſchap van Gelderland.* *Gelderland.* Geb. 15... Geſt. 1602.

Hij diende zoo wel in krijgs- als in ſtaatszaken, was Kapitein en Gouverneur van *'s Gravenweert*, en tevens Gecommitteerde ter vergadering der Staten Generaal.

De Staten van *Gelderland* trokken destijds eenigzins de partij van LEYCESTER; VAN WIJNBERGEN had ingeſtemd tot het afzenden van den ſcherpen brief aan den Landvoogd, wegens de overgaaf van *Deventer* door de Engelſchen aan de Spanjaarden. Zie BOR XXII. 65. De Staten van *Utrecht* destijds afhankelijk van den Graaf, beſtuurd door PROUNINCK, over den ſcherpen toon gebelgd, ſchreven hier over aan het Hof van *Gelderland* en eischten niets minder dan eene terugroeping van VAN WIJNBERGEN. Het Hof voldeed aan dit laatſte op 20 April. VAN DEN SANDE ſtelde eenen brief aan Lord BUKHORST, dan de Staten Generaal verzetten zich hier ernſtig tegen, zoo wel als VAN WIJNBERGEN zelf, en wisten door ſtoute taal, het zoo ver te brengen, dat het beſluit wierd ingetrokken, en VAN GENT *van Meinerswijk*, benevens VAN WIJNBERGEN af-

afgezonden. Zie deze merkwaardige ſtukken bij BOR *l. c.* bl. 76—78. Hij is te *Oſtende* in 1602 kinderloos overleden, na gehuwd te zijn geweest aan MACHTELD VAN DOORNICK, die in 1603 hertrouwde aan DIRK RIPPERBAND. Zijne ouders waren WICHMAN en CHRISTINA MARISSEN PANNEKOEK.

Wij hebben door de heuschheid van Mr. G. VAN HASSELT gelegenheid gehad, om uit eenen brief, geſchreven 16 Febr. 1587. aan den Burgemeeſter JOHAN VAN DANTZ, over den toenmaligen ſtaat der zaken, VAN WIJNBERGEN van eene zeer gunſtige zijde te leeren kennen. Het beſtek gedoogt de plaatſing niet; voor uittrekſel is de brief niet geſchikt.

Bijzonder werd hier door bevestigd de uitſpraak van HOOFT „ dat zijne werken uitweezen, dat „ hij den Vaderlande getrouw, onbeſmet van „ Staatzucht, een verfoeijer van ſcheurmaking, „ voorſtander van orde en eene loflijke telg van de „ edele ſtamme van WIJNBERGEN was."

Zeeland. Geb. 1723. Geſt. 1790. WIJNCKELMAN, (ISAAC) *Burgemeeſter van Vliſſingen.*

Muntte zoo wel door het bekleeden van zeer aanzienlijke ambten uit, als door zucht ter bevordering der wetenſchappen.

In 1748 ſloot hij op last van WILLEM IV. een verdrag over het uitwisſelen der krijgsgevangenen op zee gemaakt, en bezorgde met lof ſommige za-

zaken wegens genomene ſchepen. Algemeen waren zijne bekwaamheden, waar van hij gedurende vele jaren het beste gebruik maakte, en in regeringszaken en als *Commis Generaal* bij de Admiraliteit in *Zeeland*. Hij was een der ſtichters en langen tijd Voorzitter van het Zeeuwsch genootſchap te *Vliſſingen* en had hetzelve ingewijd met eene redevoering over den voortgang der wetenſchappen in de 18de eeuw. Hij ſtierf in 1790. Hij was twee maal gehuwd (1) met MAGDALENA JOHANNA SCHORER, (2) met SUSANNA JOHANNA DE CHUY. Zijne ouders waren JACOB en MARIA HURGRONJE.

Zie verders het geſlachtregister bij FERWERDA, D. II. Dr. A. DRIJFHOUT, Predik. te *Middelburg*, heeft in het Zeeuwsch genootſchap eene lofrede op WIJNCKELMAN gedaan, die ongedrukt is gebleven, en bij uitgave veel licht zoude verſpreiden over deszelfs leven en karakter.

WIJNGAARDEN, (DANIEL OEM VAN) *Heer van Werkendam*, enz. *Lid der Ridderſchap van Holland*. enz. *Holland. Edelen.* Geb. 1619. Geſt. 1688.

Was de zoon van JOHAN OEM VAN WIJNGAARDEN Preſident van den Hove en van JACOMINA DE WIT, en bekleedde zeer vele gewigtige ambten. Niet voor 1666 werd hij in de Ridderſchap beſchreven; na dien tijd werd hij lid der vergadering van de Staten Generaal, en van wege dezelve in verſcheidene Commisſiën en be-

zen-

Digitized by Google

zendingen gebruikt. Men had hem in 1669 naar *Frankryk* willen zenden, dan hij verzocht van de reeds op hem uitgebragte keus ontslagen te worden; later in 1672 vertrok hij naar *Denemarken*. In 1684 sloot hij benevens anderen een verdrag met *Frankryk*, zoo het scheen ter bevordering van de rust van *Europa*.

Na den dood van zijnen neef KAREL OEM VAN WIJNGAARDEN erfde hij vele heerlijkheden in *Holland*; hier door zoo wel als door het huwelijk met CATHARINA VAN ZUIDLAND, erfdochter van RENESSE enz. was hij een der rijkste ingezetenen van *Holland*. Hij stierf in 1688.

Zie WAGENAAR D. XV. *bijv.* XIII.

Holland. Dordrecht, Geb. 14... *Gest.* 153..

WIJNGAARDEN, (FLORIS OEM VAN) *Pensionaris van Dordrecht.*

Hij was de zoon van JAN en CATHARINA VAN EGMOND *IJsselstein*, en een moedig voorstander van 's Stads regten, vooral gebleken bij de twist over het stapelregt. Hij haalde door zijnen moed te doen blijken, zich den haat van velen op den hals, inzonderheid van den Advocaat van *Holland*, ALBRECHT VAN LOO, die tevens Raad was van den Vorst. Op vele beschuldigingen ten Hove aangebragt, werd hij afgezet en uit *Dordrecht* gebannen. Hij was vroeger in ongunst geraakt bij den Stadhouder van *Holland*, Graaf

HEN-

HENDRIK VAN NASSAU aan wiens wrok hij dit leed konde toeſchrijven.

Hij erlangde echter eenen magtigen voorſpraak in ADRIAAN FLORISZOON, naderhand Paus ADRIAAN VI. hier door werd hij eerlang in eere herſteld. Hij werd in 1521 weder ter dagvaart gezonden en was tot Raad in den Hove bevorderd. Hij wordt dikwijls bij de ſchrijvers verward met FLORIS OEM VAN WIJNGAARDEN, Heer van *Ysſelmonde*.

Hij was een vinnig tegenſtander der hervorming, beweerende dat men het vuur in den beginne dempen moeste; geen wonder derhalve dat zijne ballingſchap bij vele volgers van de leer van LUTHER, die destijds ſterk in getal toenamen, blijdſchap verwekte. Zijne echtgenoote was ARNOLDINA VAN DUVENVOORDE. Hij ſtierf voor den jare 1540.

Zie WAGENAAR D. IV. bl. 413. en *Nalezingen*, 219. 220. BALEN D. I. II. VAN DE WALL, *Handv. van Dordrecht*. bl. 858.

WIJNGAERDEN, (JACOB OEM VAN) *Lid der Ridderſchap van Holland*. *Holland. Edelen.* Geb. 1525. Geſt. 1604.

Was de zoon van FLORIS OEM en van OTTELINE VAN DEN COULSTER, gezegd ALKEMADE, en omhelsde tijdig de leer der hervormden. Dit deed hem deel nemen aan het verbond der Edelen en had beſchuldigingen voor den Bloedraad en een banvonnis ten gevolge; dit

laatſte zweeg van de verbeurd verklaring zijner goederen; deze volgde echter.

Hij bleef de zaak der vrijheid getrouw, hield briefwisſeling met WILLEM I., verſcheen in 1772 te *Dordrecht* wegens de Ridderſchap ter eerſte Staatsvergadering en was ſedert bij den vredehandel te *Breda*, en tot de opdragt der Grafelijkheid aan den Prins van ORANGE, waar toe hij namens de Edelen de acte teekende. Van de zoogenaamde algemeene vergiffenis in 1574 was hij met name uitgeſloten; in het volgend jaar werd hem *Engeland* verboden, en toen ontmoette hij ook onäangenaamheden in *Gouda*, alwaar hij in 1574 en 1575 Gouverneur was. Hij ſtierf in 1604. Driemaal was hij gehuwd geweest, (1) met HESSEL MULERT, (2) met JOHANNA VAN ZUYLEN VAN NIJEVELT, (3) met N. VAN SCHWARTSENBERG.

Zie TE WATER, *Verbond der Edelen*, D. III. 387.

Holland. Edelen. Geb. 15... Geſt. 1650. WIJNGAERDEN, (JACOB OEM VAN) *Heer van Benthuiſen*, *Wijngaerden*, enz. Zoon van GERARD en SANDRINA KROESINCK.

Werd in het jaar 1613 het eerst beſchreven in de Ridderſchap van *Holland* en bekleedde vervolgens tot aan zijn overlijden de gewigtigſte Commisſiën van Staat.

In 1621 was hij de eerstbenoemde van dat belang-

langrijk gezantſchap het welk naar *Engeland* vertrok om op nieuw een verbond met dat Rijk te ſluiten.

Hij ſtierf in 1650 en liet bij zijne echtgenoote ANNA VAN DEN RYNE kinderen na.

Zie WAGENAAR, D. X. 426.

WYTHAMA, (JELLE SYBES VAN) *Burgemeester te Leeuwarden.* *Friesland.* Geb. 154. Geſt. 15..

Was te *Sybrandabuuren* gezeten en in 1579 in gemelde waardigheid en tevens Gedeputeerde Staat zijnde, werd hij met BAERTE IDSAERDA naar *Utrecht* gezonden, om namens *Friesland* de Ratificatie der nadere Unie over te brengen, welke hij ook geteekend heeft. Hij was in 1580 een der afgevaardigden namens het lid der Steden, die het innemen en ſlechten der Blokhuizen te *Leeuwarden* en te *Harlingen* op de beſte wijze bezorgden. In het geſlachtregister van KRONENBURG bij FERWERDA wordt hij beſchreven als een Man „ die „ in alles bleek een ijverig Patriot te zijn, van „ groote deugden, verſtand en courage, dewelke „ in de zeer gevaarlijke troebelen en beginſelen der „ veranderingen in den ſtaat der Regering des „ Lands, niet heeft gevreesd, zijn goed en bloed „ in het uiterſte gevaar en zwarigheid te ſtellen „ voor het gemeene beste."

Hij was gehuwd aan ANNA VAN CRONENBURG, weduw van JAN CROEN VAN KEULEN, en dochter van JAN CRONENBURG en

BAUK ADELEN, wier zoon de naam van beide geſlachten voerde.

Zie WINSEMIUS.

Y.

Friesland. Geb. 15... Geſt. 16...

YSBRANDS (EKO) of YSBRANDI. *Secretaris der Staten van Friesland.*

Was geboortig en gegoed te *Jelſum* en hoe zeer hij onder de eigenërfden in *Friesland* behoorde, nam hij echter deel in het verbond der Edelen, en was gehaat bij de Spanjaarden en Spaanschgezinden, bemind bij de voorſtanders der vrijheid en bij den Prins. Graaf JOOST VAN SCHOUWENBURG hield hem vooral in vertrouwen, en benoemde hem tot lid van het nieuwe Hof te *Franeker*. Later werd hij Secretaris van Gedeputeerden, vervolgens van de Staten van *Friesland*, en was in alles een man van groote bekwaamheid en bedrijve. Hij had groot deel aan het veroveren en ſlechten der Blokhuizen, en ſpeelde ook eene voorname rol in de bekende en bij WINSEMIUS geboekte twisten in *Friesland*, die in het laatst der 16de eeuwe eene ſcheuring der Staten, en de vergadering van een deel van dezelve te *Franeker* ten gevolge had. KAREL ROORDA was zijn vriend en ſchreef op 23 Maart 1593 den vermaarden ſcherpen brief over Graaf WILLEM LODEWIJK aan hem. Hij gaf zich met vier leden van het Collegie, JOHAN VAN HOTTINGA, HAJO ROUS-

ROUSSEL, KEMPO SJOERDS WIARDA en EPO ANDRIES naar *Franeker*, en ſchreef aldaar den Landsdag uit. WIJTZE VAN CAMMINGA was hun medehelper in den *Haag*. YSBRANDS werd afgezet, dan na dat de verſchillen eenigzins waren bijgelegd is hij herſteld en bleef tot aan zijn overlijden bemind en in groot gezag en aanzien bij zijne vrienden, en ontzien om zijne bekwaamheden bij de Nasſau's gezinden. Bij deze bekwaamheden voegde hij nederigheid, blijkbaar uit de afkeuring van den te uitbundigen lof door SIBRANDUS LUBBERTI, die hem den voorrang onder de verdeedigers van het Vaderland toekende.

Zie TE WATER, *Verh. der Ed.* II. 485.

YSBRANDS. (JOHANNES) *Groningen.* Geb. 1621. Geſt. 1679.

Zijn vader HIERONIMUS YSBRANDS, was insgelijks een man van gezag, dan ſtierf in den bloei des levens na verſcheidene bezendingen met lof bekleed te hebben. Zijne moeder HYLKJE NOORDHOORN, hertrouwde met TOBIAS IDDEKINGHE en hij vond in dezen eenen voortreffelijken verzorger; door vlijt trok hij het meeste nut van de wijze lesſen van deze en van zijne meesters, en verwierf ſpoedig letterroem. Te *Groningen* werd hij tot Leeraar der wijsbegeerte, te *Orleans* tot Leeraar der regten bevorderd, en weldra zag hij zich na zijne terugkomst tot ambten geroepen; de meeste Stads en Staatscommisſiën werden opvolgelijk door hem bekleed; het meest blonk zijne be-

kwaamheid uit in de vergadering der Staten Generaal, het welk ten gevolge had, dat de neteligſte zoo wel als de belangrijkſte zaken aan hem werden toevertrouwd, en dat hij dagelijks in achting ſteeg bij JOHAN DE WITT. In 1656 trok hij met VAN DORP, GOVERD VAN SLINGELANDT en DE HUYBERT naar het Noorden, en hielp aldaar den vrede ſluiten; hij trok vervolgens alleen naar den Keurvorst van *Brandenburg*, en keerde in 1659 terug. Na eene buitengewone zending aan den Koning van *Zweden* in 1665 bekleed te hebben zag hij zich in 1667 gebruikt tot den handel over het drievoudig verbond.

In 1673 trok hij met VAN BEVERNINGK, NASSAU ODIJK en VAN HAREN naar *Keulen* om tot vrede te handelen, hij zette dezen handel later, doch ook vruchteloos te *Nymegen* voort. Vervolgens werd hij tot gewestelijke ambten geroepen, en bleef dezelve met lof van trouw en wijsheid waarnemen tot aan zijn overlijden in April 1679. Zijne echtgenoote was ANNA STAAKMANS.

Als geleerd bevorderaar der geleerden en ijverig bezorger van de Groninger Akademie wordt hij bijzonder geprezen in een fraai Programma door den Hoogleeraar HENRICUS EIJSSONIUS uitgegeven; tevens wordt hij hier bij voorgedragen als zoo beminnelijk om zedelijke hoedanigheden, als roemwaardig om het nuttig gebruik van zijne uitſtekende verſtandelijke vermogens.

Z.

Digitized by Google

Z.

ZUNIGA (LOUIS DE) DE REQUESENS, *Ridder, Groot Commandeur van Castiliën, Algemeen Landvoogd.* *Algem. Landvoogd.* Geb. 1526. Geſt. 1576.

Beroemd door zijne gematigdheid en dapperheid en aangeprezen door HOPPERS, ſcheen hij den man, die in ſtaat zoude zijn, om de zaken door de wreedheid van ALVA verloopen, met zachtzinnigheid te herſtellen en werd derhalven in 1573 door velen met vreugde ontvangen.

ALVA was niet onledig om REQUESENS zijne voetſtappen te doen volgen, en deed hem omringen door VARGAS, FREDRIK VAN TOLEDO, RODA en anderen, van hier misſchien dat de Bloedraad nog eenigen tijd in wezen bleef.

De Landvoogd beproefde later vele middelen vergeefs, om de landzaten voor *Spanje* weder te winnen; waren ze vroeger aangewend misſchien was men geſlaagd. Het geluk liep hem ſomtijds mede, zoo als door den nederlaag van Graaf LODEWIJK VAN NASSAU op de *Mookerheide*, en bij de beroemde onderneming op *Duiveland* en *Schouwen*, dan nimmer konde hij gebruik maken van deze voordeelen, door den geldeloozen toeſtand der Spanjaarden, waar door het krijgsvolk aan het muiten ſloeg, en waar door onze voorouders dikwijls bij de grootſte benaauwdheid verademing erlangden. REQUESENS had in 1576 groote,

veruitziende en voor 's lands Vrijheid zorgelijke voornemens, dan gelukkig werd de Staat gered door zijn onverwacht overlijden in 1576.

HOOFT zegt van hem: „ kloekheid had hij „ eer te onder, dan te over tot het vervullen van „ zijn ambt; zachter was hij van zeden, be„ vallijker van aantaal, hebbelijker in het ſchikken „ en in 't verzorgen, en beter afgericht op het be„ leid van hoofſche zaken, dan den Hartog van „ ALBA; maar mogt bij hem niet in krijgskunde „ haalen."

Nuttig in de gevolgen was het bevel van REQUESENS, om den zoogenaamden ſtijl van den Hove, in het jaar met Paaſchen en niet met 1 Jan. te beginnen, afteſchaffen; dit beval hij in 1575; hierdoor werden vele verwarringen en duisterheden voorgekomen.

Zie over hem de meeste geſchiedſchrijvers. Zijne afbeelding is bij BOR en HOOFT.

Holland. Edelen. Geb. 1538. Geſt. 1688.

ZUYLEN, (WILLEM VAN) VAN NYEVELT, *Heer van Berg Ambacht en Aertsbergen*, *Lid der Ridderſchap van Holland.* enz.

Zoon van WILLEM en AGNES FOEIJT.

Deelgenoot van het Verbond der Edelen, bleef hij aan hetzelve getrouw ten koste van zijne vrijheid en bezittingen. Hij werd in 1568 op vele beſchuldigingen door ALVA en den Raad der beroerten gebannen. Hij ſchuilde te *Wezel* en te *Emmerik*, en op de laatſte plaats met boekbinden de kost winnende, ſpaarde hij zijnen tijd uit om voor de

de wetenſchappen te werken. Hij bewerkte aldaar de vertaling van de *Chronyk* van CARIO vermeerderd en vervolgd door MELANCHTON en PEUCERUS; de oudſte berijming der Pſalmen bekend met den naam van *ſouter liedekens* worden met meerdere waarſchijnlijkheid aan zijnen vader dan aan hem toegeſchreven.

Hij was de vriend van WILLEM I. en werd door dezen tot de gewigtigſte bezendingen, onder anderen in 1572 naar *Engeland*, gebruikt. Hij werd om deze dienſten door de Spanjaarden buiten de algemeene vergiffenis geſloten.

Later tot lid der Hollandſche Ridderſchap benoemd, teekende hij de nadere Unie tusſchen die van *Holland* en *Zeeland* in 1576; was afgevaardigd tot den vredehandel te *Breda*, en hielp de Gentſche bevrediging ſluiten; onafgebroken bleef hij verders tot de belangrijkſte verrigtingen gekozen, bij den Hoogleeraar TE WATER naauwkeurig gemeld. Zijne wijsheid en trouw wekten de aandacht van LEYCESTER; deze dacht hem zoo wel als zijnen zoon gevangen te nemen, dan ZUYLEN door het vangen van dezen met reden op zijne hoede, en tevens aangevuurd, zocht *Naarden* voor de Staten te verzekeren; dit mislukte, doch het ſpoedig vertrek van den Graaf, maakte het onnoodig voor zich en het Vaderland nieuwe pogingen aantewenden.

Behalven in andere handelingen vinden wij ook zijnen naam bij die bijëenkomst van voorname

Staatsmannen in 1602, alwaar over de verheffing van Prins MAURITS geſproken werd. Zie VAN WIJN, *nalezingen* I. 317.

Hij was Drost van *Muiden* en kreeg na zijn overlijden in 1608, den beroemden PIETER CORNELISZOON HOOFT tot opvolger. Hij bleef zich zelf ten allen tijde gelijk, en was een van die weinige Edelen, die eenmaal voor het Vaderland en derzelver Vrijheid alles opgeöfferd hebbende, naderhand in luister herſteld, eenige vruchten erlangden van hunne verdienſtelijke pogingen. Hij was gehuwd geweest (1) aan CATHARINA RAM, (2) aan AGATHA BOOTH, (3) aan AGNES TSERAARTS.

Zie TE WATER, *Verbond der Edelen* D. III. pag. 179—194 en IV. p. 309–315 en de daar bij aangehaalde ſchrijvers. Ook VAN DE WALL, *Priv. van Dordrecht.* VII afd. bl. 1666.

Utrecht. Geb. 13.. Geſt. 143..

ZWEDER VAN CULEMBORG, *Biſchop van Utrecht.*

Hij was de zoon van GERRIT Heer van *Culemborg* en van BARTHA VAN EGMOND.

Proost van het Kapittel van den Dom zijnde was hij na den dood van FREDRIK VAN BLANCKENHEIM, een der vele mededingers naar den Biſchoplijken zetel, die door den eenen of anderen Vorst gedreven werden.

RUDOLPH VAN DIEPHOLT werd gekozen, dan hoe zeer ZWEDER zelf zijne ſtem aan dezen had gegeven, konde hij zijne begeerte tot den

den mijter niet vergeten en beproefde allerleije middelen ter bereiking van zijne oogmerken. Eene nieuwe keus werd door eenige Kanunniken op hem gedaan en federt vestigde hij zich met geweld, bij openlijke scheuring, na de goedkeuring van den Paus, op de benoeming van hem, voor geld verworven te hebben.

In 1424 overweldigde hij *Utrecht*, verjoeg RUDOLPH, vermoorde velen en zat vervolgens tien maanden aldaar op den Bisschoplijken stoel, in welken tijd hij wekelijks zijnen mededinger, onder het gebrom der Domklok plegtig vloekte en in den ban deedt.

Deze nam naderhand de kans waar, en overweldigde *Utrecht* op nieuw. Alle regtsgebied werd aan ZWEDER ontzegt; en deze zworf federt met eenige Kanunniken naar verschillende plaatsen, vestigde zijnen gewaanden zetel te *Dordrecht*, vereenigde zich met PHILIPS VAN BOURGONDIEN, doch regtte niets uit voor zich zelf.

Hij had op het laatst het verdriet van den vrede tusschen PHILIPS en RUDOLPH gesloten en den laatsten door den Paus als Bisschop bevestigd te zien. ZWEDER ongezind zich aan deze uitspraak te onderwerpen, beriep zich op de Kerkvergadering van *Bazel*, en stierf aldaar intusschen in 1433 of 34.

Zie *Tegenw. staat van Utrecht.* BALEN, *Gesch. van Dordrecht. Characterkunde der Vad. Gesch.* D. II. bl. 80.

ZYL,

Holland. Edelen. Geb. 13... Geſt. 1463.

ZYL, (GERRIT VAN) *Ridder*, *Raad*, enz. Geboren uit een adelijk geſlacht te *Leyden*, was hij zeer in gunst van Hertog WILLEM VI., die hem tot vele ambten verhief. Hij bleef aan desſelfs dochter JACOBA getrouw, werd door haar als Kapitein in *Rotterdam* geſteld, en na de zoen van JACOBA met PHILIPS, is hij in 1427 door haar onder de negen Raden, die de zaken zouden beſturen, benoemd. Zijne getrouwheid aan de Gravin was oorzaak, dat hij van JAN VAN BEIJEREN geene opdragt van de bekomene heerlijkheid van *Purmerende* wilde vragen. Deze edele getrouwheid was misſchien ook de reden, dat hij niet voor 1434 onder de regering van PHILIPS in ambten geplaatst wierd, toen bekwam hij zijne heerlijkheden te rug, en werd Raad en Kamerling van den Vorst; tot 1453 wordt hij onder de Raden in den Hove vermeld. Hij leefde tot 1463 wanneer hij een verwarden boedel naliet.

Zijne echtgenoote was ALEIT EGGAERT, de heerlijkheid *Purmerend* verkocht hij aan JAN VAN MONTFOORT. Zie verders GOUDHOEVEN, bl. 215., deze heeft de ſterftijd van VAN ZYL ten onregte opgegeven, zoo als aan de RIEMER uit 's Hofs Registers was gebleken.

AAN-

AANHANGZEL.

A.

AEMSTEL, (AMELIS VAN) *van Mijnden, Lid van den Hoogen Raad van Holland.* *Utrecht.* Geb. 1531. Geft. 1593.

Zoon van JACOB en PHILIPPOTE VAN UITENENG.

Hij was Raad in den Hove van *Gelderland*, toen hij in 1582 tot lid gekozen werd van den Hoogen Raad in *Holland*. In 1585 was hij wegens *Utrecht*, lid van dat belangrijk gezantſchap het welk naar *Frankryk* vertrok, om het hoog bewind aan den Koning op te dragen. Hij ſtierf in 1593 na gehuwd te zijn geweest (1) met N. N. geboortig van *Leuven*, (2) met MARIA VAN SCHERPENSEEL.

Zie WAGENAAR, D. VI. VII.

ALBERDA, (EDZARD REIJNT VAN) *Heer van Bloemersma en Faan.* *Groningen.* Geb. 1708. Geft. 1775.

Was de zoon van ONNO TAMMINGA VAN ALBERDA en JOSINA PETRONELLA VAN CLANT.

Na 't genot eener geleerde opvoeding en het te rug keren van buitenlandſche reizen, werd hij ſpoedig tot bewind geroepen. In 1748 had hij het vertrouwen van den Stadhouder; ſteeg in de aanzienlijkſte ambten en waardigheden en had een groot aandeel in het beſtuur van zaken. Hij verwierf hier door vrienden en vijanden, dan zoo wel om zijne zedelijke hoedanigheden, als om zijnen ijver voor de regten en belangen van de ingezetenen der Ommelanden, is zijne nagedachtenis nog bij velen in zegening. Na zijn overlijden in Januarij 1775 is zijn lof naar waarde verkondigd door den beroemden Hoogleeraar J. DE RHOER, ter gelegenheid van het Programma te *Groningen* gewoonlijk wordende uitgegeven bij den dood van eenen Curator der Akademie. ALBERDA had zich bijzonder verdienſtelijk gemaakt jegens die Hoogeſchool. Hij was gehuwd geweest aan ADRIANA SOPHIA GOCKINGA, dochter van SCATO LUDOLPH, insgelijks vermeld en liet een talrijk geſlacht na.

ALBERDA. (EGBERT)

Groningen. Geb. 1566. Geſt. 1604.

Was de zoon van REIJNT die volgt, ondervond ballingſchap en vervolging in zijne eerſte jeugd, verloor zijnen waardigen vader, zag het verlies van denzelven eenigzins vergoed door de trouw en liefde van zijnen oom, FREDRIK COENDERS *van Helpen* en moet door het onderwijs van beiden, en in de ſchool van tegenſpoed, veel

veel wijsheid en achting hebben opgedaan, zoo dat men hem dadelijk bij de terugbrenging van *Groningen* tot de Unie in 1594, tot een der vier eerſte Staatsgezinde Burgemeesters benoemde.

Weldra werd hij afgevaardigd tot de vergadering der Staten Generaal, en trok namens dezelve in 1600 met Prins MAURITS naar *Vlaanderen*, ter bevordering van krijgszaken. Zie FLEMING *beleg van Oſtende* bl. 19; waarſchijnlijk bekleedde hij meerdere bezendingen, vermits zijn graffchrift in de Martini kerk te *Groningen* hem vermeld als: *Legationibus Collegii ejusdem, nomine pluries cum laude defunctus.* Hij was bijzonder gezien bij EMMIUS, die het 51ſte boek zijner *Frieſche Historiën* aan hem opdroeg en hem noemde: Een man uitmuntend door de voortreffelijkſte gaven van geluk, ligchaam en geest.

Hij ſtierf op 16 September 1604, erlangde ABEL COENDERS VAN HELPEN tot opvolger in de Staten Generaal, en liet eenen zoon na, SNELGER genaamd, verwekt bij zijne tweede echtgenoote GEPKE BENINGA *tot Grimerſum*, die later Heer van *Grimerſum* is geworden, aan AGNES BENTINCK gehuwd zich naar *Oostfriesland* met der woon begaf, en bij de langdurige twisten tuſſchen den Graaf en de Stenden de zijde van den eerſten koos. Zijn naam wordt dikwijls vermeld bij WIARDA in deszelfs *Oostfrieſche Historiën.*

Digitized by Google

Groningen. Geb. 15.. Geſt. 1589. ALBERDA, (REIJNT) *Burgemeester van Groningen.*

Omhelsde reeds vroegtijdig de leer der hervormden, en hier door blootgeſteld aan de vervolging van den Bloedraad, vlugtte hij en werd later bij vonnis gebannen. (Zie *Sententiën van* ALVA bl. 217.) Hij hield zich toen te *Steinfurt* op; na de Gentſche bevrediging teruggekeerd, werd hij ſpoedig in ambten geſteld, hij had groot gezag in de Stad en had een voornaam deel in het vatten der Ommelander Regenten. Toen ENTENS gewapenderhand pogingen aanwendde tot de verlosſing deed hij eene aanſpraak aan de vergaderde menigte in de Stad, die de driften te meer opzette. Hij mogt zich niet lang over het vreedzaam verblijf in zijn vaderſtad verheugen. Hij was Burgemeester ten tijde van den verraderlijken aanſlag van RENNENBERG, en werd destijds met eenigen der voornaamſte Gereformeerden gevangen genomen. (*) Op den 8ſten Mei 1582 werd hij ontſlagen en zworf ſedert op nieuw balling 's lands met zijne echtgenoote WILMKE COENDERS en met zijne kinde-

(*) De namen dezer gevangenen zijn ons in geen gedrukt werk voorgekomen; het waren volgens een geloofwaardig geſchrift van dien tijd; DERK SCHAFFER en REYNT ALBERDA, Burgemeesteren, WILLEM UBBENA, Hoofdman, HENDRIK BUTTEL. REMMERT ENTENS, BEREND HUNDEBEKE, Taalmannen, EGBERT COENINCK, LAMBERT VAN VALLEN, HAICO DOENGE, GOVERT EVERTS, JOHAN YSBRANDI, JOHAN EGBERDES, JOHAN BRUYNS, *de Olde* en JOHAN CLOOT *de Olde*.

Digitized by Google

deren, die na zijn overlijden in 1589 te *Leer* in *Oostfriesland* beſchermd en bijgeſtaan werden door haren broeder FREDRIK COENDERS insgelijks vermeld.

Groot was de roem zijner geleerdheid. EMMIUS droeg het 41ſte boek zijner *Frieſche Historiën* aan hem op, en noemt hem p. 360 de bekwaamſte van den Adeldom in dat gewest. JOHAN HUNINGA verkondigt op vele plaatſen van de ſchoone lijkrede op gemelden FREDRIK COENDERS, zijnen lof en ſchrijft hem eene bijzondere bedrevenheid in de Latijnſche en Griekſche talen toe.

ALBLAS, (WILLEM VAN) *Ambachtsheer van den Mijl, Dubbeldam*, enz. *Hollana. Dordrecht.* Geb. 14... Geſt. 1502.

Was de zoon van JAN en MARIA HALLINGK, en wordt bij BALEN vermeld als een Regent van belang. Hij was Burgemeester in 1494 en in 1502. Vroeger was hij Schepen geweest.

In 1502 werd hij op ſtraat vermoord door eenen Priester SIMON VAN DER DOES genaamd. Dit ongeluk had ten gevolge, dat de Burgemeesters van *Dordrecht* later een ſoort van Lictores in hunnen dienst hielden, om hun op ſtraat te vergezellen, het welk nog tot 1673 in gebruik bleef.

Hij trad in den echt met MARIA VAN DRENKWAART, en liet kinderen na.

Zie BALEN.

Groningen. ALTING, (JOACHIM) *Burgemeester te*
Geb. 15...
Gest. 1615. *Groningen.*

Was de zoon van EGBERT, die Secretaris van gemelde Stad en afgevaardigde was geweest naar het Hof te *Brusfel.* Hij werd Burgemeester bij de reductie van *Groningen.* Zijn naam is vooral vermaard geworden in de hevige twisten om den jare 1600 tusschen de Staten Generaal en die Stad, over de voldoening en invordering der algemeene belastingen, waaromtrent het beste berigt te vinden is in het werk: *Tegenwoordige Staat van Stad en Lande*, D. II. bl. 15 en volg. ALTING was een der voornaamsten, die zich tegen de handelwijze van de Staten Generaal en van den Raad van State verzetteden; eene handelwijze door HUGO DE GROOT *Ned. Hist.* boek 9. bl. 407., bestempeld met den naam van *bitter* en *onder vrije volken ongewoon.*

Toen de afgevaardigden van den Raad van State zagen, dat de gemoederen van Regering en Burgerij even stijf en onbuigzaam bleven, en het houden van eene zware bezetting aldaar den Staat lastig viel, besloot men tot het bouwen van een kasteel ten bedwang van de burgerij. Om de ijverigsten buiten de Regering te houden, dagvaarde men dezen naar den *Haag*, ten einde zich voor de Algemeene Staten te verantwoorden. JOACHIM ALTING was de eerste van hun en vertrok benevens den Raadsheer JOOST VAN CLEVE en den Syndicus JOHAN HOEFLIN DE LA FAILLE.

LERIE derwaarts. De Stadsregering deed wel tegenbetuigingen, als houdende dit opontbod ſtrijdig met hun privilegie: *de non evocando*, doch de Burgemeester verklaarde in den vollen Raad, voor niets beſchroomd te zijn, wijl hij in dezen zijn leven en zijne wandel aldus beſtuurd had, dat hij deswegen een gerust geweten bezat.

In den *Haag* werden zij op eenen ſcherpen toon behandeld, bij wijze van gijzeling aldaar gehouden van 15 Mei 1600 tot 26 Maart 1601.

Het kasteel werd inmiddels volbouwd en ALTING en VAN CLEVE werden in 1602 van de Regering geheel ontzet.

Vervolgens ſchikten zich de zaken tot gematigdheid, zoo dat het kasteel in 1611 wederom geſlecht is.

ALTING kwam ook naderhand in 1612 op nieuw in de Regering. Hij ſtierf kinderloos in Maart 1625. De beroemde Hoogleeraar WILLEM MACKDOWEL verëerde zijne nagedachtenis met eene deftige lijkrede, waar in vele levensberigten, en veel over zijne geleerdheid en zucht tot bevordering van den bloei der wetenſchappen zoude gevonden worden, doch wij hebben vergeefſche moeite aangewend om dezelve te bekomen. Hij was een der ſtichters en de eerſte Curator der Hoogeſchool te *Groningen*. De geleerde RAVENSPERGER getuigt van hem, dat eene zeldzame wijsheid in zaken te ondernemen en naar wensch ten einde te brengen, bij geleerdheid, def-

tigheid en moed, zoo wel in zijnen hoogen ouderdom als in mannelijken leeftijd zijn deel was. *Elog.* F. COENDERS.

B.

Holland. ynorn. Ambt. Geb. 17... Geſt. 1766.

BACK, (JAN DE)

Diende ſedert 1729 het Huis van ORANGE als Secretaris en Griffier van deszelfs Raad, en werd in 1747 door WILLEM IV. tot deszelfs Geheim-Secretaris aangeſteld. Gebruikt tot de behandeling der gewigtigſte zaken, had hij geen gering aandeel aan het bewerken van de omwenteling, en veel invloed op het lot van dezen Staat en vorderde alzoo melding. Ook bij des Vorſten weduw bleef hij in vertrouwen tot weinig tijds voor haar overlijden; op 15 September 1758 werd hij zeer onverwacht van alle zijne bedieningen ontſlagen, en voor de dienſten aan het Huis van ORANGE bewezen bedankt.

Hij overleed op den 1 Julij 1766, en liet bij HENRIETTE ANNA VAN SCHINNE kinderen na.

Holland. Noordholl. Geb. 1638. Geſt. 1698.

BAERT, (ADRIAAN) *Penſionaris van Alkmaar en Delft.*

Was de zoon van JACOB BAERT en CATHARINA KESSEL, en werd in 1674 tot ſtedelijke ambten geroepen. In 1682 werd hij Penſionaris en verſcheen meestal ter Dagvaart. Hier deed hij

hij zijne bekwaamheden loflijk gelden en werd in gewigtige zaken gebruikt. Behalven bij de Commisfie tot het verzegelen der papieren van *Amfterdam*, ten tijde van den hevigen twist met den Stadhouder in 1684, vonden wij ook zijnen naam in 1689 op de nominatie tot Raadpenfionaris na den dood van FAGEL en TEN HOVE, met HEINSIUS en BURGERSDYK; de eerfte verkoren zijnde volgde hij denzelven op als Penfionaris van *Delft*. Hij trad tweemaal in 't huwelijk, (1) met BARTA VAN WOUW, en (2) met MARGARETHA VAN HOGENHOUCK, en ftierf 28 Junij 1698, alleen kinderen nalatende uit het eerfte huwelijk.

BASSECOUR, (JAN DE LA) *Thefaurier Generaal.* *Holland. voorn. Ambt.*

Was Advocaat van de West-Indifche Compagnie, toen hij, door bekwaamheid beroemd geworden, gekozen werd tot Penfionaris van *Amfterdam*. Geb. 1696. Geft. 1753.

Zijne gefchiktheid tot behandeling van Financiëele zaken, gebleken bij de belangrijke commisfie tot nafpeuring en redres der geldmiddelen van *Holland* in 1727, waar van het fchoon rapport, te vinden in het 2de deel van het Financiëel rapport van GOLDBERG, bl. 389 en volg: het gevolg was ,veroorzaakte, dat hij in 1738 aangefteld werd tot Raad en Thefaurier Generaal der Unie. In 1746 werd hij in plaats van Mr. JACOB GILLES tot tweeden Griffier van de Staten Generaal

gekozen, dan in 1750 trad hij op nieuw na het overlijden van den Thesaurier Generaal VAN DER DOES in zijne vorige bediening, en verwierf gelijken lof van deskundigen en de goedkeuring van zijne meesters.

Hij stierf aan eene bezetting op de borst, op 21 Julij 1753 en liet eenen goeden naam na zoo wegens trouw en kunde, als wegens heuschheid en zeden.

Friesland. Geb. 1681. Gest. 1753.

BLAU, (HYERONIMUS DE) *Burgemeester te Sneek.*

Was de zoon van QUIRIJN en ELISABETH VAN ADIUS, verwierf reeds in zijne jeugd roem door geleerdheid, en steeg spoedig tot verschillende ambten. Lid der Stadsregering van *Leeuwarden* zijnde werd hij tot Secretaris van de Provintiale Rekenkamer gekozen, welk ambt hij in 1733 neerlag, hij was toen reeds lid der Vroedschap van *Sneek*, vervolgens verscheen hij namens deze Stad ten Landsdage en bekleedde sedert de meeste en voornaamste Staatscommisiën, zoo te *Leeuwarden* als in *den Haag*. Hij had door zijne bekwaamheid veel gezag en een groot deel aan het bestuur der zaken. In 1743 verkoos hij de rust, leefde vervolgens te *Leeuwarden*, en overleed aldaar op 26 Januarij 1753.

Bij MARIA JOHANNA VAN BRUNSVELD was hij vader van twee zonen, QUIRIJN beroemd Raads-

Raadsheer in *Friesland* geſtorven in 1780, en THEODORUS BRUNSVELD vermaard Predikant te *Groningen*.

BLEIJSWYK, (HENDRIK VAN) *Burgemeester te Delft*. *Holland. Delft.* Geb. 1640. Geſt. 1703.

Was de zoon van EWOUD en MARIA JOOSTEN gezegd VAN DER MEER, en een waardig Regent zijner geboorteſtad. Meestendeels bleef hij in de behandeling van Stads zaken, doch in het laatst van zijn leven werd hij tot de beſtuuring der gewestelijke en der algemeene Staatszaken afgevaardigd. In 1700 was hij lid der vergadering der Staten Generaal, en is toen benoemd tot den handel met den Franſchen Gezant D'AVAUX, ten einde te beproeven of de oorlog over de Spaanſche ſucceſſie niet konde voorgekomen worden.

Hij werd Curator der Leijdſche Akademie, Bewindhebber der Oost-Indiſche Compagnie, en een beroemd beoefenaar van de Vaderlandſche geſchiedenis en oudheden, zoo als blijkt uit de opdragt van het tweede deel der eerſte uitgaaf van de *Analecta Vet. ævi monumenta*, door A. MATHÆUS.

BOECKHOLT, (ARNOLD VAN) *Burgemeester te Deventer*. *Overyſſel.* Geb. 16... Geſt. 1691.

Wij vinden bij DUMBAR *Kerkelijk* en *Wereldlijk Deventer*, zijnen naam veelmalen op de Regeringslijsten vermeld. Deze is het meest be-

kend geworden bij de zoo veel gerüchts makende overgave van *Deventer* in 1672, welke hij tragtte voor te komen.

Ongelukkig is het, dat dit donker punt der Vaderlandſche Geſchiedenis niet door eenen Schrijver van erkende trouw is ontwikkeld; nu moeten wij in dezen op de berichten van VALCKENIER en SYLVIUS in het vervolg op AITSEMA, afgaan, en volgens dezelve was BOECKHOLT de eenigſte man, die zijn vermoeden, dat er verraad ſchuilde rondelijk mededeelde, de onderhandeling zoo lang tegenhield als hij konde, de ſtad wilde verdedigen, moedig ſprak in de vergadering van de regering, zelf wilde voorgaan en burgerij en krijgsvolk tot dapperheid bezwoer, dan niets konde het door hem verlangde tewegebrengen.

De Regenten van de tegenovergeſtelde denkwijze, aan wiens hoofd destijds HENDRIK NYLAND was, hebben zich tegen de beſchuldigingen van verraad ten allen tijde moedig verdedigd en derhalven is het moeilijk te beſliſſen of en hoe ver de gemelde ſchrijvers ook in dezen aan hunne bekende partijgeest hebben toegegeven. SYLVIUS deelt D. I. bl. 281 en 282. eenen brief van BOECKHOLT mede over zijn gedrag bij de overgaaf.

Hij bleef ſedert onafgebroken in de regering en ſchijnt in 1691 geſtorven te zijn.

BRUY-

BRUYNINCX, (J. J. HAMEL) *Envoijé van den Staat te Wenen.* *Holland. Gen. Ambt.* Geb. 1661. Geft. 1738.

Na het ſtellen en afdrukken van het levensberigt van den vader zijn ons eenige bouwſtoffen voor eene levensſchets van den zoon voorgekomen, die ons verpligt hebben om ook van denzelven eene afzonderlijke melding te maken.

Hij trok van het onderwijs van zijnen vader zeer veel nut, en moet reeds in zijne jeugd zich bij diplomatiſche handelingen zeer beroemd gemaakt hebben, door dien de zoo ervarene Ambasſadeurs van dezen Staat tot den vredehandel te *Ryswyk*, VAN HAREN, VAN WEEDE en HEINSIUS. hem als hunnen Secretaris benoemden. In 1700 werd hij tot Extraordinaris Envoijé aan het Hof te *Wenen* benoemd, destijds eene zending van groot belang, daar men het Oostenrijksch Hof ten tijde van de Succesſie-oorlog en later als het vereenigingspunt van de Bondgenooten tegen *Frankryk* konde aanmerken. Aan hem werden aldaar verſcheidene openingen van belang gedaan en hij behartigde de belangen van den Staat met grooten vlijt en voorzigtigheid, verworf hier door niet alleen het vertrouwen zijner meesters, maar door beſchaafdheid en gemakkelijkheid van voorſtel was hij ook zeer gezien aan het Keizerlijk Hof.

Hij bleef aldaar tot aan zijn overlijden op 27 Febr. 1738. Eene borstkwaal had hem veel doen lijden; hij werd met groote rouwpracht op het Kerkhof der Proteſtanten begraven.

BARTHELD DOUMA VAN BURMANIA was zijn opvolger.

Zie WAGENAAR, D. XVIII. 417. VAN WIJN *bijv.* D. XVIII. 94—96 XIX. 35. *nalezingen* 428.

Holland. Gen. Ambt. Geb. 1699. Geſt. 1770.

BUIJS, (ABRAHAM) *Penſionaris van Amſterdam* en *Secretaris van de Generaliteits Rekenkamer.*

Was de zoon van WILLEM BUIJS en ELISABETH LESTEVENON. Aan zijnen vader had hij den besten leermeester in Staatszaken; van deze lesſen maakte hij een voortreffelijk gebruik en verwierf veel roem in de bediening van Penſionaris van *Amſterdam.* Zijne geſchiktheid en lust voor Financiëele zaken bleken weldra, en dit had ten gevolge, dat men hem in 1737 tot Secretaris der Generaliteits Rekenkamer benoemde, waar in hij tot zijn overlijden bleef het welk voorviel in 1770. Door de eenvormigheid van zijnen werkkring is er ook eene eentoonigheid in zijne levensberigten. Tijdgenooten en nakomelingen komen er in overeen, dat hij een der kundigſte, ijverigſte en eerlijkſte ambtenaren geweest is, die aan den Staat ten opzigte der geldmiddelen de aanzienlijkſte dienſten heeft bewezen.

Hij was gehuwd aan ANTHONIA DIERKENS, en bij deze, vader van eene dochter, gehuwd aan den beroemden en geleerden Staatsman GERRIT MEERMAN.

D.

Digitized by Google

D.

DORP, (CAREL PHILIPS VAN) *Heer van Maasdam*, enz. *Lid der Ridderſchap van Holland.* *Holland. Edelen.* Geb. 1659. Geſt. 1726.

Was de zoon van FREDRIK, D. I. bl. 291. vermeld, en van EGIDIA VAN TEYLINGEN, en werd in 1682 Raad in den Hove van *Holland*, welk ambt hij tot 1723 met grooten lof bediende.

In dit jaar ter Dagvaart beſchreven, werd hij gewoon lid der vergadering van de Staten Generaal en namens dezelve tot de voornaamſte verrigtingen gebruikt; vroeger in 1722 was hij afgevaardigd geweest naar *Utrecht* en *Overyſſel* om de Staten van gemelde gewesten te rug te houden, van het voorbeeld van die van *Gelderland* ter verkiezing van WILLEM IV. tot Stadhouder te volgen. In alle Collegiën, waar in hij zitting had, behield hij veel invloed, door ervarenheid en trouw. Zijn onverwacht overlijden op 14 Julij 1726, aan eene beroerte, gaf destijds veel rouw onder de Staatsgezinde Regenten. Hij was in den echt verbonden geweest aan ANNA ELISABETH DE HUYBERT en liet eene dochter na, gehuwd aan ADAM ADRIAAN VAN DER DUIJN, waar door zijne aanzienlijke heerlijkheden in dat geſlacht overgingen.

Zie WAGENAAR D. XVIII. 244.

E.

Digitized by Google

E.

Friesland. Geb. 14... Geſt. 1534.

EBLES, (LYKLE) *Grietman van Stellingwerf, Oost en Westeinde.*

Was bezitter van een ſterk bemuurd Slot *Friesberg* te *Nyeholt* gelegen, het welk door de Gelderſchen ingenomen en uitgeplonderd is. Ter vergoeding der ſchade, werd door Keizer KAREL V. aan hem Commisſie verleehd op de helft van *Stellingwerf* en de geheele Grieteuij van *Schoterland* in 1517, en in 1524 is zulks erfelijk aan zijn geſlacht verklaard. Hij was een man van groot gezag. Zie WINSEMIUS *Chron.* 13. B. bl. 414. Hij was getrouwd aan JOHANNA . . . . . en de Stamvader van het aanzienlijk geſlacht LIJCKLAMA A NYEHOLT, het welk als nog in verſcheidene takken aanwezig is. Hij ſtierf vermoedelijk in 1534. Zijn zoon LUBBERT LYCKLES volgde hem op.

Stadhouders van Gelderland. Geb. 1412. Geſt. 1584.

EGMOND, (WILLEM VAN) *Ridder, Heer van Yſelſtein, Leerdam*, enz. *Stadhouder van Gelderland.*

Was de tweede zoon van JAN VAN EGMOND en MARIA VAN ARKEL en de broeder van Hertog ARNOLD.

Na dat *Gelderland* door den laatſten verkocht of verpand was aan Hertog KAREL VAN BOURGON-

GONDIEN, werd hij door dezen als Stadhouder derwaarts gezonden.

Hij had vroeger over de aanzienlijke goederen uit den Huize van *Arkel* en van zijnen oom WILLEM VAN IJSSELSTEIN op hem en zijnen broeder verërfd, eene ſcheiding getroffen en was bezitter gebleven der meeste Hollandſche heerlijkheden.

Bij de twisten tusſchen den Hertog van *Gelder* en zijn zoon ADOLPH koos hij de zijde van den eerſten, en zag zich door den laatſten gehoond en in zijn regten verkort. Toen ARNOLD zijne vrijheid erlangde werd het geleden nadeel rijkelijk vergoed door de gifte van verſcheidene heerlijkheden en tollen.

Als Stadhouder bevorderde hij de belangen van het Huis van BOURGONDIEN. Hij wilde zijne nicht CATHARINA niet erkennen als voogdes over de kinderen van ADOLPH, zocht *Arnhem* en andere ſteden aan zijne zijde te krijgen. In alles bleek hij een man van groot belang te zijn geweest voor de Gelderſche geſchiedenis.

Hij ſtierf op 19 Januarij 1483 en begeerde bij zijnen broeder begraven te worden. Hij was gehuwd aan WALBURG, Gravin VAN MEURS, en liet drie zonen na, waar van JAN, de eerſte Graaf VAN EGMOND, meest vermaard is geworden. Door SLICHTENHORST wordt hij beſchreven als bijzonder genegen tot jok en boert, tevens als zeer bekwaam in de krijgskunde.

Zie

Zie gemelden Geſchiedſchrijver 232, 271, 287. MAURICE *Toiſon d'or.* 89.

Groningen. ENTENS (BARTEL) VAN MENTHEDA, Geb. 15... Geſt. 1580. *Jonker tot Middelſtum.*

BARTHOLD ENTENS, die met HIDDE ONSTA *Groningen* opdroeg aan KAREL V. was waarſchijnlijk zijn vader. Hij maakte zich zeer vermaard in het behartigen van de zaak der vrijheid bij den opſtand tegens den Koning van *Spanje.* Hier door wel lofwaardig, bezoedelde hij echter zijnen roem door buitenſporigheden.

Hij had in 1566 deel genomen aan het verbond der Edelen, werd hierom gebannen met verbeurd verklaring zijner goederen; deze waren zoo zeer met ſchulden bezwaard, dat men er niets van haalde; verders niets te verliezen, alles te hopen hebbende, liet hij geene poging onbeproefd om ALVA af breuk te doen. Hij was een der voornaamſten bij de verovering van den *Briel* en bij verdere ondernemingen; bij deze ten minſten onbezonnen drift, zoo geene woestheid en wreedheid gebruikende, werd hij gevangen gezet. Dit werd door velen, zoo als het in tijden van verdeeldheid gaat, voor wreedheid uitgekreten; later werd hij ontſlagen, en op nieuw in dienst van den Prins geraakt, bleef zijn naam twijfelachtig; hij liet zich bijzonder zien ter verlosſing van de gevangene Ommelander Regenten in 1578, werd door die van de Stad op nieuw gevangen, en geraakte in geen ge-

gering gevaar om zijn leven bij de woede der partijſchap te verliezen; DIRK SCHAFFER bewaarde hem. Veelvuldig waren zijne krijgsverrigtingen. Zich met moed beijverende om *Groningen* aan den verraderlijken RENNENBERG te ontweldigen, ſneuvelde hij in 1580.

Zeer verſchillend is het oordeel der geſchiedſchrijvers over zijn karakter. De geleerde TE WATER (die in het werk *Verbond der Edelen* D. II. p. 378. eene naauwkeurige levensſchets geeft, met aanhaling van vele ſchrijvers) beſchrijft hem, met reden als een vernuftig krijgsbouwkundige, een heldhaftig bevelhebber, een ſtout zeeman, een vriend van zijn Vaderland, een verdediger der vrijheid, doch woest in aart en zeden, in voorſpoed losbandig, wreed in rampſpoed en als één der verbondene Edelen, die niet onder de Heiligen te ſtellen is. Zijne zinſpreuk was: *Vrolijk met eeren*, zoo als blijkt uit de afbeelding van hem, thans nog op het huis te *Farmſum* bewaard.

Hij was gehuwd aan EMERENTIANA VAN HOLDINGA; een zoon van hem huwde aan BAUK MARTENA, de dochter van den beroemden DUCO MARTENA. Het adelijk geſlacht ENTENS is in 1716 uitgeſtorven.

EVERSDIJK, (MATTHEUS) *Burgemeester van Goes.* *Zeeland.* Geb. 16... Geſt. 17...

Was afkomſtig uit een aanzienlijk Zeeuwsch geſlacht, het welk zijnen oorſprong rekende uit de Vlaamſche

ſche Graven van EVERGEM; zijn naam is meest bekend geworden in de vermaarde twisten te *Goes* in 1691, van welke wij op het art. ADOLPH VAN WESTERWIJK reeds eenig berigt hebben gegeven. Hij ſtelde zich tegen de begrippen van Prins WILLEM III. en vond in zijnen neef CORNELIS EVERSDIJK eenen heftigen tegenſtander. Hij was tot Rentmeester gekozen, door WESTERWIJK en de zijnen, deze keus was het voorwendſel der geſchillen, dezelve werd betwist; hij had het recht op zijne zijde, dan de anderen bedienden zich van de magt des Konings; men trok van wederzijden zijne ſtrengen ſterk aan; het krijgsvolk van den ſtaat werd gebruikt ter beſliſſing, en natuurlijk moesten dus EVERSDIJK en zijne vrienden het onderſpit delven. Geen bewijsſchriften en tegenverklaringen hielpen iets, en hoe moedig ook de houding der Regering was, de ſtad werd bezet, zij gevangen genomen, en hunne tegenſtanders als Regters over hun geſteld. EVERSDIJK is kort hier na veroordeeld om met het zwaard over het hoofd geſtraft en gebannen te worden, met verbeurdverklaring van zijne goederen.

Het vonnis werd naar *Engeland* gezonden, op bijzonder bevel van den Koning bleef de ſchavotſtraf en verbeurdverklaring onuitgevoerd en hij werd alleen gebannen. Bij de vervoering van den Burgemeester uit de ſtad had een aandoenlijk tooneel plaats, door de genegendheid der burgerij. Hij werd naar *Bergen op den Zoom* gevoerd, hier na een jaar gevangen ge-

gehouden, dan verwierf eerlang verlof van den Prins om naar *Goes* terug te komen.

Na den dood van den Stadhouder werd hij weder in eere herſteld, kwam op nieuw in de Regering, doch hoe lang hij leefde is ons, zoo wel als zijne geboorte tijd, ouders, huwelijk enz. in weerwil van alle naſporing, onbekend gebleven.

Zie over de gebeurtenisſen te *Goes*, WAGENAAR D. XVI. 203—230.

F.

FABRICIUS, (ALBERT) *Heer van Almkerk, Penſionaris van Haarlem, later Secretaris van de Staten van Holland.* *Holland.* Geb. 1676. Geſt. 1736.

Met grooten lof van bekwaamheid en trouw had hij het eerſte ambt bediend, en door het zelve ter Dagvaart verſchijnend verſcheidene gewigtige Commisſiën namens de Staten van *Holland* bekleed, onder anderen die in 1720 tot naſpeuring van den Staat der Financiën en derzelver redres, en in 1722 naar *Utrecht* en *Overyſſel* met VAN DORP *van Maasdam* en anderen, om den voortgang van de verheffing van WILLEM IV. zoo niet te beletten, ten minſten afteraden.

De roem hier bij verworven gaf aanleiding, dat toen de Staten van *Holland* in 1726 twee Secretarisſen aanſtelden, in plaats van den overledenen SIMON VAN BEAUMONT, hij benevens den

beroemden WILLEM BUIJS hier toe geſteld werd; de jongſte zijnde werd hij aan den dienst van Gecommitteerde Raden bijzonder verknocht.

Hij trad in het huwelijk met HENRIETTA CHRISTINA DE WITT, en ſtierf op 10 April 1736, kinderen nalatende.

Zie WAGENAAR, XVIII. 244.

Biſchoppen van Utrecht. Geb. 1342. Geſt. 1423.

FREDRIK VAN BLANCKENHEIM, *Biſchop van Utrecht.*

Was Biſchop van *Straatsburg*, toen hij in 1393 in plaats van FLORIS VAN WEVELINGHOVEN gekozen werd, op aandrang van den Hertog VAN GELDER. De Stad *Deventer* werkte bijzonder voor hem, zoo door bijzondere gezanten als door een ſmeekſchrift aan den Paus, bewaard gebleven bij DUMBAR, *Kerkelijk en Wereldl: Deventer*, bl. 623.

De tegenſtand van den Graaf van *Holland* en de drift tot opſtand bij eenige magtige Heeren, wikkelden hem in verſcheidene binnenlandſche oorlogen; hij bragt ze meestal met lof en voordeel ten einde, en in het midden der beroerten in naburige Staten bevorderde hij den bloei van het Sticht, zoo dat de inwoonders nimmer zulke heilrijke dagen beleefd hadden.

Hij ſchonk aan de Overysſelſche ſteden verſcheidene voorregten voor hunne dienſten tegen den Heer van *Coeverden*, ſloot een verbond met de Frieſen,

te

te vinden in het Charterboek van SCHWARTZENBERG, D. I. 254. kocht de heerlijkheid van de *Kuinder*, belegerde *Groningen*, ſtelde orde op het lijfſtraffelijk gerigt in *Overyſſel*, en dempte den Arkelſchen opſtand.

Hij behield tot aan zijn overlijden alle de vermogens eener ziele vol van de geweldigſte driften en een ligchaam altijd werkzaam in het beſchikken zijner zaken of in krijgsverrigtingen.

Hij ſtierf op 9 October 1423 op het ſlot te *Vollenhoven*, en is te *Utrecht* in de Domkerk begraven. Zijne wijsheid voorzag de ſcheuring in Kerk en Staat die namaals plaats vond.

G.

GOUDA, (JOHAN DE) *Ridder, Syndicus van Groningen.* *Groningen.* Geb. 15... Geſt. 1593.

Was een man van groote bekwaamheid, dan tevens zeer driftig, zoo als vooral blijkt uit zijne handelingen tegens de gevangene Ommelander Regenten in 1578, die hij heftiglijk van vele misdaden beſchuldigde, zie BOR, I. 912. In 1579 trok hij in gezantſchap naar de algemeene Staten om tot de Unie te handelen; de lastbrief is bij WICHERS, over de *Reductie*, I. 142; na het Rennenbergsch verraad bleef hij den Koning aanhangen en toonde in alles een man van grooten bedrijve te zijn; behalven meer bezendingen bediende hij éene

aan den Koning naar *Madrid* in 1581, ten einde het gezag der Stad over de Ommelanden en de voorregtbrieven aangaande het ſtapelregt bevestigd te krijgen. Hij erlangde toen de vermaarde voorregtsbrief, insgelijks bij WICHERS, bl. 158. ingelascht. Hij werd bij deze verrigtingen door den Koning tot Ridder geſlagen. In 1586 werd hij des Konings Lieutenant of eerſte Hoofdman en lag toen het ambt van Sijndicus neder. Zijne werkzaamheid en ijver deden later verſcheidene pogingen om *Groningen* aan de Staatsgezinden te brengen, mislukken; hier door geraakte hij natuurlijk in haat bij de voorſtanders der vrijheid, waar van in dien tijd eenige blijken gezien werden. Hij ſtierf op 4 October 1593. en beleefde dus de belegering en verovering niet, die in 1594 volgden.

Holland. Amſterdam. Geb. 16... Geſt. 1664.

GRAEFF, (CORNELIS DE) *Vryheer van Zuidpolsbroek, Burgemeester van Amſterdam.* Was de zoon van JACOB, in 1618 uit de Regering gezet, werd in 1643 Burgemeester, en bekleedde die waardigheid vervolgens nog negen malen; groot was het vertrouwen waar in hij ſtond, en van hier dat hij tot de belangrijkſte Commisſiën binnenslands gekozen werd. In 1650 was hij lid van de Commisſie aan WILLEM II. gezonden, om denzelven te bewegen tot het aftrekken van het lands krijgsvolk; vervolgens trok hij naar *Gelderland* en *Overyſſel* om de Staten te bewegen tot een-

Digitized by Google

eenſtemmigen handel met die van *Holland*; naderhand werd hij in 1655 benoemd tot beſlisſing der hooggaande geſchillen in *Overyssel*, waar bij JOHAN DE WITT zich bijzonder van zijnen raad bediende.

Hij was gehuwd (1) aan GEERTRUID OVERLANDER, (2) aan CATHARINA HOOFT, en ſtierf in 1664.

Bij VONDEL is veel tot zijnen lof, D. I. 429. 566. II. 75. Deze droeg de overzetting van VIRGILIUS aan hem op.

Zie verders WAGENAAR D. XII. Zijne afbeelding is in de nieuwe druk.

H.

HEECKEREN, (JACOB DIRK VAN) *Heer van Enghuizen*, enz., werd reeds in 1686 door WILLEM III. tot Burgemeester gekozen. In 1690 ging hij over in de Ridderſchap, en bekleedde vervolgens onafgebroken de meeste en voornaamſte Commisſiën van Staat. In 1706 werd hij Landdrost en Voorzitter der Gedeputeerde Staten. Veel invloeds verwierf hij door kunde zoo wel als ervarenis, en vele achting door braafheid en heuschheid. Meer dan een halve eeuw was hij een der voornaamſte Regenten in *Gelderland*; in 1740 deed hij afſtand van het Landdrosten ambt; in *Gelderland.* Geb. 1665. Geſt. 179.

1747 van het Voorzitterſchap. Sedert leefde hij in welverdiende rust tot op 22 April 1749, zijnde toen misſchien de oudſte Regent van de Unie. Hij liet drie zonen na, bij HEILWICH CHARLOTTA VAN LIJNDEN verwekt, waar van een door ons D. I. bl. 434. vermeld is.

Zie Jaarboeken 1749, 407.

Holland. Delft. Geb. 16... Geſt. 1740. HOOFT, (WILLEM) *Burgemeester van Delft.* Zoon van HENDRIK, D. I. bl. 477. vermeld, en werd in 1709 tot de regering van gemelde Stad geroepen. Sedert was hij een man van zeer groot gezag in *Holland*. In 1712 was hij Gedeputeerde te velde, later werd hij Bailjuw en Dijkgraaf van *Woerden*, *Delfland* enz. De tweede benoeming van hem tot Burgemeester in 1727 werd door eene keurige lierzang van POOT vermaard, te vinden D. II. bl. 137 kl. 8vo. Inzonderheid had hij invloed als Gecommitteerde Raad op binnenlandsch beſtuur.

Hij huwde aan MARIA DE WITT, jongſte dochter van den Raadpenſionaris en ſtierf in 1740.

Zeeland. Geb. 1731. Geſt. 1779. HURGRONJE, (ADRIAAN ISAAK) *Secretaris der Rekenkamer in Zeeland.* Was de zoon van JACOB HURGRONJE en ERKENRAAD SNOUCK, en werd Raad en Penſionaris van *Vliſſingen* en eerlang Secretaris van de Provintiale Rekenkamer. Hij deed in het Financiëele groote dienſten aan gemeld gewest; zijne be-

bekwaamheden in het Staatkundige werden ook erkend, en vele verwonderden zich dat hij na den dood van Mr. A. STEENGRACHT, niet tot Raadpenſionaris wierd gekozen.

Hij overleed in 1779 en liet zijne weduw MAGDALENA VAN CITTERS kinderloos na.

Hij was een voorſtander van geleerden en geleerdheid; zijne vroege dood verijdelde een door hem genomen beſluit, om een gedenkteeken in de kerk van *Weſterſouburg* op te rigten voor PHILIPS VAN MARNIX, waar mede hij zich zelf even zeer zoude vereerd hebben.

Zie TE WATER, *Verh. der Edelen*, III.

J.

JORDENS, (GERRIT DAVID) *Burgemeester van Deventer.* *Overyſſel.* Geb. 1734. Geſt. 1803.

Na aan de Hoogeſchoolen te hebben uitgemunt en roem als Advocaat te hebben verworven is hij in 1771 tot de regering van zijne geboorteſtad geroepen. Onafgebroken bleef hij in dezelve tot in 1787, wanneer hij met vele andere Regenten van *Deventer*, van hunne ambten verlaten werd. Hij had inmiddels zich zeer voordeelig leeren kennen, door ijverige pogingen voor het herſtel van ingeſlopene misbruiken en miskende regten; inzonderheid werkte hij tot de herſtelling van zijnen vriend JO-

HAN DERK VAN DER CAPELLEN TOT DEN POL. Hij was ook tot verſcheidene zeer belangrijke Commisſiën gebruikt, zoo in de Staten Generaal als elders. Hij ging in 1786 naar het *Loo*, met andere Gecommitteerden der Overysſelſche Hoofdſteden, ten einde den Stadhouder te bewegen van geen krijgsvolk te zenden naar de ſteden *Hattem* en *Elburg*.

De ſtilte waarin hij den tijd van 1787 tot 1795 doorbragt werd afgebroken, door dat men hem bij de omwenteling op nieuw tot bewind riep en naar den *Haag* zond. Hier geraakte hij toevallig in verſcheidene omſtandigheden, die zijnen naam vermaard maakten. Op 23 November 1795 moest hij als afgetreden Voorzitter ter Vergadering der Staten Generaal, den gewonen Voorzitter vervangen, en nam toen de merkwaardige concluſie, waar bij beſloten werd tot het bijëenroepen der Nationale Vergadering. Lid van dezelve geworden, was hij Voorzitter bij het overgeven van het ontwerp der Staatsregeling, en beäntwoorde toen de deftige Redevoeringen van STIJL en LUBLINK. Bij de tweede Vergadering werd hij lid van de Commisſie tot de Buitenlandſche zaken en deelde in den haat, die bijzonder tegen de leden van dezelve bleek bij de omwenteling van 22 Januarij 1798. In den vroegen morgen van dien dag gevangen genomen, werd hij later naar het Huis

Huis te *Honsholredyk* (*) gevoerd, en aldaar onder min of meer bezwarende omſtandigheden gehouden tot 14 Julij 1798, zonder dat van de ſchelklinkende beſchuldigingen van de ontwerpers der Proclamatiën van 22 Januarij en 3 Februarij 1798, immer eenige voortzetting of bewijs heeft plaats gehad. De perſonen die bij zijn ontſlag de teugels in handen hielden, zouden gaarn zijne en zijner lotgenooten onſchuld naar waarde erkend hebben, dan toevallige omſtandigheden hielden de afkondiging van eene geärresteerde en reeds gedrukte Proclamatie tegen; dit merkwaardig ſtuk is echter voor de nakomelingſchap bewaard in de *Authentieke Bijlagen tot de Omwenteling van den 22ſte Januarij* 1798, No. 83. bl. 169.

Vervolgens is hij benoemd geworden als lid der Commisſie tot de Financiën van *Overyſſel*, en zag zich

(*) In deze gevangenis ſchreef hij op een der glazen de navolgende dichtregels, die SAXE insgelijks heeft vermeld:

Heu! procul a natis laribus captivus in hisce,
Post vitae teneor taedia mille ſenex.
A Batavâ merces haec an mihi debita gente?
Num patriae tectus forſitan hostis eram?
Num mihi praescriptas tentavi frangere leges?
Num populum vanis fallere blanditiis
Non ita! Dii caveant! mens haud mihi conscia culpae,
Innocuum ferunt tela ſinistra caput.
Nil vereor; tranquillus agam; me judicet olim
Temporis attonitus, qui legit acta, nepos.

Digitized by Google

zich in 1802 gekozen tot lid van het Nationaal Geregtshof, in welken gerusten werkkring hij in Februarij van 1803 overleed, geächt door allen die hem kenden.

Hij heeft zich tevens bijzonder beroemd gemaakt door eene gelukkige behandeling van de Latijnsche lier. *Het dichtstuk Gellia* zal ten allen tijde onder de bevalligste, zijn Heldendicht, JOSEPHUS, onder de deftigste werken geteld worden. Het is wenschelijk dat alle zijne gedichten verëenigd werden uitgegeven.

Hij was de zoon van HERMAN JOHAN JORDENS Burgemeester, en RUDOLPHINA JOHANNA DAENDELS. *Hij huwde* (1) aan MARIA ELISABETH VAN HEMERT, (2) aan ELISABETH MECHTELD LOUIS, en liet kinderen na.

Men zie verders SAXE, *Onomasticon*, VIII. 256. en vooral de reeds gemelde *Bijlagen* No. 150. bl. 300, alwaar het merkwaardig antwoord is op eenen brief van J. BLAAUW, door welken JORDENS was aangeraden, om te bedanken als Lid van de Commissie tot de Buitenlandsche zaken.

S.

Groningen. Geb. 16... Gest. 16... SCHUYLENBURG, (JOHAN VAN) *Lid der Staatsvergadering van Stad en Lande.*

Het eerst dat wij van dezen man aangeteekend vonden

den is, dat hij afgevaerdigd zijnde ter vergadering van de Staten Generaal van wege *Stad* en *Lande* in 1660, tot den vrede met *Portugal* ſtemde tegen den last zijner meesters. Hij vond destijds wel eenige beſcherming bij die van *Holland*, die den vrede wenschten, dan hij werd echter afgezet als lid van gemelde Vergadering. Dit ſtak hem vreesſelijk in den krop, en van hier misſchien dat hij zich aan het hoofd ſtelde van eenige perſonen, die geweldige pogingen aanwendden tot herſtel van eenige bezwaren, volgens AITSEMA niet zonder grond, vermits eenige weinige perſonen in *Groningen* de voordeelen der regering alleen voor zich en hunne bloedverwanten behielden. Zij ſlaagden geenszins in deze pogingen; en daar de Regering naderhand meer krijgsknechten had doen inrukken en hare magt verſterkt had, zoude het zeker erg met hem zijn afgelopen, indien hij niet gevlugt was. Hij ontkwam den kerker in vrouwengewaad, ging tusſchen twee vrouwen de poort uit en begaf zich naar *Bremen*, later naar *Munſter*, alwaar de Biſchop hem in beſcherming en dienst nam.

Het proces tegen hem werd echter voortgezet; men ſtelde gedelegeerde Regters, en weldra volgde het vonnis des doods tegen hem en een der gevangenen, welke laatſte ſententie voltrokken werd; dezelve gaf destijds veel opſpraak, om dat in het vorig jaar eene acte van amnestie was gegeven: „ dit „ wierd toen overgeſtapt" (zegt AITSEMA) „ als

„ als niet gegeven uit vrije wille maar uit nood;" opmerkelijk was het dat de Regering tot deze geſtrenge handelwijze was aangezet door de Staten Generaal en zelfs door de Staten van *Holland*.

Men vindt over dit een en ander zeer aanmerkelijke berigten bij AITSEMA, D. IV. 1041. en volg.

SCHUYLENBURG, zette naderhand het zegel op het vonnis en toonde een zeer ſlecht Nederlander te zijn, door met den Biſchop van *Munſter* in 1672 tegen zijn vaderland optetrekken, en dezen in vele opzigten te dienen. Waar en wanneer hij zijn onrustig leven eindigde bleef ons onbekend.

* *
*

VER-

VERBETERINGEN

EN

BIJVOEGZELS,

OP DEEL I.

A.

AA, (WILLEM VAN DER) overleed op 18 October 1678. Zie het Lijkvaars van OUDAAN, *Ged.* D III. 478. alwaar vele berigten zijn tot zijnen lof.

5. ABLAING, (J. D. D') was de zoon van JOHAN CORNELIS, *Raad Ordinaris van Neerlands Indiën*, en ADRIANA WILHELMINA BURLAMACHI.

5. ACHELEN, (J. VAN) zoon van JACOB en CATHARINA BALCK, geb. 1534, werd in 1578 door RENNENBERG, in *Leeuwarden* gevangen genomen, vermits hij zich over den nederlaag der Staatſchen, bij *Gembloux* ſterk had uitgelaten. Zijne afbeelding is op eene fraaije penning bij VAN LOON, I. 185 en 186.

6. *Staat:* 1456, *leet:* 1465.

AERS-

Digitized by Google

Bl. 12. AERSSEN, (F. v.) zijn karakter is meesterlijk beſchreven in de vertaling van CERISIER, D. V. bl. 201, men vindt aldaar dat door den Kardinaal DE RICHELIEU, als de drie groote Staatskundigen OXENSTIERN en GUISCARD benevens hem werden aangemerkt.

16. ALBERT, *Hertog van Saxen*, was de zoon van FREDRIK II. *Keurvorst*, en MARGARETHA VAN OOSTENRIJK; hij vestigde zijne aanſpraak op *Friesland*, ook op het contract met PHILIPS *de Schoone*, die aan hem alle regten, die dezelve als Hertog van *Bourgondiën* had of voorwendde, voor *f* 240,648 had verkocht.

22. Op de kant *ſtaat:* geb. 1560, geſt. 1533, *lees:* geb. 1660, geſt. 1733.

23. ALVERINGEN, (J. VAN) was de zoon van ZEGER en MARGARETHA VAN RHOON, vroeger gehuwd aan JACOB COPPIER. Na zijn vaders dood hertrouwde zij aan EVERHARD NICOLAI geleerd Voorzitter van den Hoogen Raad te *Mechelen*, bij wien hij vervolgens is opgevoed. MARGARETHA COPPIER, de moedige vrouw van den Griffier MARTINI, van welke in de text, was zijne halfzuster.

25. Op de kant *ſtaat:* 1609, *lees:* 1709. Hare moeder was CAROLINA Prinſes van *Brandenburg-Anſpach*.

35. reg. 5. van ond. *ſtaat:* MCCCLXXIII, *moet zijn:* MCCCCLXXIII.

39. De naam van de echtgenoote van G. VAN ASSENDELFT,

DELFT, hebben wij geſteld naar de gedrukte geſlachtregisters, dan uit het proces, de ſententie van 11 April 1540, f. c. en de apostille van MARGARETHA, waar bij de ſtraf veranderd wordt, blijkt het, dat zij genaamd was CATHARYNE DECHASSOIR; zij was van *Orleans* geboortig.

B.

Bl. 56. BAECXEN, (F. V.) was gehuwd aan CORNELIA VAN ZUYLEN *van de Haer* en ſtierf in 1629, ten minſten is toen zijn zoon met de Heerlijkheid *Kersbergen* verlijd en deswegen in de Ridderſchap beſchreven.

57. BARDES, (WILLEM) zoon van DIRK en DIEWER WALIG.

62. BARLAYMONT, (KAREL *Baron* VAN) was de zoon van MICHIEL en MARIA BERAUT.

67. BATTING, (ADOLPH) *lees:* RUDOLPH of ROELF. Hij is bijzonder betrokken geweest in de geſchillen in 1600, en was een zeer ijvrig voorſtander van de regten van de Stad.

67. BEAUMONT, (DIRK VAN) was de zoon van GOVERT en MARIA VAN STARRENBURG, de echtgenoot (1) van ELISABETH N., (2) van CORNELIA VAN EGMOND, en vader van eenen zoon.

68. ——— ——— (S. V.) was de zoon van HERBERT en CORNELIA VAN SLINGELANDT.

69. ——— ——— (S. V.) de moeder van deze was ge-

genaamd, ELISABETH DE JONGE, van *Oosterland.*

Bl. 71. Regel 5. van ond. *ſtaat:* BENTHEN, *lees:* BENTHEM, hij was de zoon van ARNOLD, *Graaf van Benthem*, en van N. N. Gravin en Erfdochter van *Benthem Steinfurt.*

73. BENTINCK, (ALEXANDER) zoon van CAREL en SOPHIA VAN DER LAUWIK.

74. ——— (BEREND) zoon van HENDRIK en ELSABÉ VAN ITTERSUM.

77. ——— (JOHAN) zoon van HENDRIK en MARGARETHA HULS.

79. BERGH, (JOHAN) zijne ouders waren MATTHYS en WILHELMINA TAK.

80. Regel 6 *ſtaat: Amſterdam, lees: Rotterdam.*

83. BERG, (WILLEM *Graaf* VAN DEN) was de zoon van OSWALD II. en ELISABETH VAN DORTH.

86. BERCK, (NICOLAAS VAN) zoon van JAN en MARGARETHA VAN LOSTAD.

88 De zinſnede beginnende op reg. 4. van ond. met het woord: Waarſchijnlijk enz., behoort bij het vorig artikel; de vermelde perſonen waren broeders.

89. BERKHOUT, (ADRIAAN TEDING VAN) de naam TEDING valt hier uit; dezelve is later door zijn geſlacht aangenomen. Hij was van *Hoorn* geboortig, zoon van JAN BERKHOUT en LEVINA HUYBRECHTS VAN DUIVENDRECHT, eene dochter van hem, CORNELIA, trouwde met den

den beroemden Admiraal MAARTEN HARPERTSZOON TROMP.

Bl. 92. BEVEREN, (CORNELIS DE) zoon van WILLEM op bl. 93. vermeld.

93. ——— (WILLEM) zoon van JACOB en ELISABETH SPRINGERS.

94. BEVERNINGK. (HYERONIMUS VAN) De verdienſten van dezen man hadden eene meer beärbeidde levensſchets gevorderd. Bij eene tweede druk zullen wij dezelve geheel omwerken.

Als de voornaamſte deelen van de latere berigten melden wij thans, dat hij in 1655 zijne wijsheid en moed deed blijken, in het beletten van de aanſtelling van eenen Veldmaarſchalk; waarſchijnlijk ſtelde hij het meesterlijk vertoog van de Staten van *Holland* dezen aangaande, te vinden in de *Reſolutiën van Conſideratie*, bl. 309.

Bij de vredesönderhandelingen te *Breda* in 1667, vond hij veel onäangenaams; hij ſtemde destijds geheel en al in de gevoelens van JOHAN DE WITT en niemand der medeafgevaardigden trok met hem denzelfden lijn; hij draaide echter alles naar zijnen zin.

Hoe zeer men ook zijn gedrag in en na 1672, door zich niet aan het Vaderland in weerwil van eigen gevoel te onttrekken, moge prijzen, blijft het onverklaarbaar, hoe hij volgens verzekering van TEMPLE, aan WILLEM III. het zoude aangeraden hebben om de Hertoglijke waardigheid van *Gelderland* te aanvaarden.

Aangaande de geſchiktheid bl. 95. reg. 7. van ond. gemeld, zagen wij onlangs een alles afdoend getuigenis in eenen brief van C. VAN BEUNINGEN. Hij zegt: „BEVERNING is een zeldzaam „ man, nooit ſpreekt hij zich zelf voorbij, en als „ hij wil, geloof ik dat hij het een ijder kan laeten „ doen." Zij waren geenszins vrienden.

Het ſtout maar ſchoon gezegde van GRAEVIUS in het Graffchrift: *num quam niſi re perfectâ reverſus*, (nooit onverrigter zake te rug gekeerd) lijdt alleen uitzondering bij eene bezending naar *Keulen*.

Zijne afbeelding is bij WAGENAAR, D. XVI. 130.

Bl. 96. BEUNINGEN. (COENRAAD VAN) Ook de levensſchets van dezen nooit volpreſenen man zoude wij aanzienlijk kunnen aanvullen, vooral uit vele eigenhandige en aan hem geſchrevene brieven, aan ons op de meest verpligtende wijze verſtrekt.

Wij verzoeken alleen den lezer na het woord tegenſtand, op bl. 98. r. 7. v. o. te laten volgen.

Hoogstwaarſchijnlijk, ſchoon niet zeker, is het, dat hij het meest gewerkt heeft, om de verheffing van Prins WILLEM III. tot Hertog *van Gelder* te doen mislukken. Hij zoude ten minſten op het hooren van de tijding der opdragt zijne reis uit *Engeland* vervroegd hebben, uit hoofde dat het Vaderland in gevaar was, de Stadhouder vergat dit geenszins; eindelijk enz.

Hadden wij de *Hiſtorie der Collegianten* bl. 81 eerder over VAN BEUNINGEN nagezien, wij zou-

zouden dan na regel 3 van onderen, op bl. 96 de volgende *Noot* gezet hebben.

Hier nam hij proeven met hoe weinig geld een mensch gezond kan leven; hij bragt het zoo ver, dat hij maar vijf en twintig of dertig guldens in een rond jaar benodigd was.

Zijne afbeelding is bij WAGENAAR, D. XV. 204.

Bl. 109. BLEIJSWIJK. (PIETER VAN) Deze levensschets is een der minstgelukte en minstgelijkende. Een Schilder kan op een Pourtrait, het welk hem niet behaagt, de kwast zetten, en van nieuws af beginnen; dit is buiten de magt van den Schrijver; het zal echter den waarheidlievenden Lezer niet anders dan aangenaam kunnen zijn, dat wij hem het volgende er bij geven, het welk naar ons begrip beter gelijkt.

Holland. Raadpension. Geb. 1724. Gest. 1790. BLEIJSWIJK, (PIETER VAN) *Raadpensionaris en Grootzegelbewaarder van Holland*, enz.

Na eenigen tijd den Lande in onderscheidene betrekkingen als Advocaat gediend, en sedert 1752 eerst den post van tweede, vervolgens van eerste Pensionaris zijner Geboortestad *Delft* loffelijk bekleed te hebben, werd hij in den jare 1772 tot den gewigtigen post van Raadpensionaris geroepen, en nam denzelven in het eerst bij stille tijden met veel goedkeuring waar, dan toen de stormen van staat opstaken en alles zorgelijker werd, konde het niet missen of hij moest bij het sturen der Staatshulk in de barning der gevaren opspraak verwachten.

Daar hij, volgens CAILLARD, (*zie de Levensbeschrijving van* FREDRIK WILLEM II. door SE-

GUR *den ouden*, D. I. bl. 170.) één van die menſchen was, „die in Staatkundige verdeeldheden wel „ de eene partij willen volgen, doch zonder de „ andere te veel te beledigen, en die nooit verzuimen, om zich van alle kanten eenige uitvlugt „ voortebehouden, en de wisſelvalligheden van een „ aantal der gebeurtenisſen niet op hun zelf te doen „ te huis komen," verwierf hij goed en afkeuring bij *beide* partijen.

Na dat ontdekt was, dat hij de bekende acte van conſulentſchap geſteld had, ſloot hij zich, misſchien meer uit vrees, dan uit beginzel, nader aan de Staats- dan aan de Stadhouders-gezinden, en dit had ten gevolge, dat *hij*, na de omwenteling in 1787 van de ambten van Raadpenſionaris, Groot Zegelbewaarder en Stadhouder der Leenen, ſchijnbaar op zijn verzoek, ontſlagen wierd, en kort hier na zijn affcheid nam. In de eerſte dagen der omwenteling heeft hij bij het woeden van het graauw veel moeten lijden en zeer veel bezadigdheid en moed doen blijken.

Hij bleef tot aan zijn overlijden in 1790 Curator van 's Lands Hoogeſchool te *Leyden*, die veel verpligting aan hem heeft. Hij liet den roem na van een ijverig beoeffenaar en voorſtander van nuttige kunſten en wetenſchappen te zijn geweest. *Hij* had eene Bibliotheek verzameld, die zeker eene der rijkſte en kostbaarſte was hier te lande door een bijzonder perſoon bijëengebragt.

In zijne vroege jeugd had hij zich roem ver-

wor-

worven door eene geleerde Verhandeling over *de Dijken*. Bijzonder viel zijne lust op Wis- en Natuurkunde; dóor het toepasſen van de eerſte bij de zorg voor 's Lands geldmiddelen, erlangde de Staat veel nut van dezelve.

Hij was de eenigè zoon van ABRAHAM VAN BLEIJSWIJK, Burgemeester te *Delft*, en van MARIA GRIBIUS, en ſtierf kinderloos, na gehuwd te zijn geweest aan GEERTRUID ANTHONIA VAN BLEIJSWIJK.

Bl. 110. BLOIJS, (MAXIMILIAAN VAN) gezegd COCK VAN NEERIJNEN, dit Art. had beter op de C geſtaan. Hij was de zoon van JOHAN DE COCK VAN HEESWIJK, en van ANNA VAN DEN BERG, natuurlijke dochter van den Heer van *Zevenbergen*. Hij voerde den naam van BLOIJS als zullende afkomſtig zijn uit den Huize van CASTILLON, Graven *van Bloijs;* hij bleef ongehuwd.

111. BLYENBURG, (ADRIAAN VAN) *Heer van Schobbeland*, zoon van ADRIAAN en KLARA BOGAART.

112. ——— (ADRIAAN VAN) zoon van ADRIAAN en CAROLINA DE BEVEREN, was niet alleen tegenwoordig bij den Slag van *Senef*, maar bewaarde en redde door bijzonder beleid de Krijgskas.

116. BOECOP, (AREND THOE) was tweemaal gehuwd (1) aan GEESJE THOE BOECOP, (2) aan AGNES MORRHE. Zijne ſpreuk was: *Tout est a Dieu.*

116. BOEY, (CORNELIS) was de zoon van CORNE-

LIS en ANNA MARIA VAN DER HOEVEN, en echtgenoot van ANGELICA VAN SCHOONHOVEN.

Bl. 119. BOETSELAAR, (JACOB GODEFROY VAN zoon van KAREL en ANNA TERENS, wordt bij CHESTERFIELD *Brieven* D. XII. bl. 10. Fr. Dr., voorgedragen als met HALEWIJN *van Abbenbroek* en WASSENAAR *Twickel*, de voornaamſten (de Chefs) te zijn geweest van de Regenten die de verheffing van Prins WILLEM IV. tot Stadhouder tegenhielden.

122. ——— (WESSEL VAN) zoon van RUTGER en BARTHA VAN ARKEL, teekende niet met drie, maar met vier zonen het Verbond der Edelen, te weten met FLORIS, RUTGER, OTTO en LODEWIJK.

126. BOREEL, (JACOB) was tweemaal gehuwd (1) aan MARIA PASSCHIERS, (2) aan MARIA GREMMINK.

132. BORSSELE, (ADOLPH VAN) zoon van WOLPHERT en MARTINA VAN BORSSELE *van der Hooge*.

134. ——— (ADRIAAN) zoon van JACOB en ANNA VAN HENNIN.

136. ——— (ADRIAAN) zoon van JACOB, op bl. 141.

137. ——— (FRANK) zoon van FLORIS en ODA VAN BAUTERSHEM.

139. ——— (HENDRIK) zoon van WOLPHERT en HADEWICH VAN BORSSELE.

Bl. 41.

Digitized by Google

Bl. 141. BORSSELE, (JACOB VAN) zoon van JOOST en CORNELIA VAN DER DUSSEN.

142. ——— (JAN VAN) Tot opheldering van het berigt aangaande de Pillegift op bl. 143. dient, dat de Vader, eene aangebodene Lijfrenthe of een ander kostbaar geſchenk om den bekrompen ſtaat van de gewestelijke geldmiddelen heuſchelijk had geweigerd.

145. BOTNIA, (JULIUS VAN) was de zoon van FREDRIK en MARIA ABSALONS uit *Brusſel*. Bij eene der tochten in 1580. was hij zeer ongelukkig, door de val van zijn paard brak hij zijn been, werd gevangen, doch kort hier na gelost. Het verlies van de acte aan het Tjeukemeer in 1581 werd aan zijne ontijdige vlugt toegeſchreven, en hij verdacht wegens gebrek aan moed. Hij ging toen uit den krijgsdienst. Bij JEL VAN HOTTINGA liet hij kinderen na.

147. Leès op de kant *Friesland*, Geb. 14... Geſt. 1533.

149. BOUCKHORST, (NICOLAAS VAN DEN) was de zoon van AMELIS, Raadsheer in den Hoogen Raad, en van ALIJD VAN DERDUIJN.

154. BOURGONDIEN, (MAXIMILIAAN VAN) zoon van ADOLPH, op bl. 150. was de laatſte Heer van *Veere* en *Vliſſingen* uit dezen Huize; vermits zijne boedel door den benoemden erfgenaam MAXIMILIAAN VAN HENNIN, Graaf van *Boſſu*, werd verzaakt, zijn deze Heerlijkheden verkocht en geraakten zij alzoo aan den Huize van NASSAU ORANGE.

Bl. 157. BRANDE, (JAN PIETER VAN DEN) Zoon van CORNELIS en MARIA DE MEIJER.

159 BRASSER, (GOVERT) zoon van DIRK en ADRIANA VAN YLEMBURG.

160. BRAUW, (JACOB DE) zoon van JAN en MARTINA HUYSSEN.

165. BREDERODE, (HENDRIK VAN) in plaats van de eerſte regels aldus te leezen:

Zoon van REYNOUT, die zijnen afkomst uit den Grafelijken Huize van *Holland* manmoedig verdedigde, en van PHILIPPOTE VAN DER MARCK, door welke hij vele Heerlijkheden erfde. Geboorte en rijkdom gaven hem derhalve zoo wel als moed en ijver den voorrang bij het Verbond der Edelen in 1566.

Behalven de zinſpreuk op bl. 166. vermeld, voerde hij tot Devis, een Zwijnshoofd met vuurvlammen, waaronder twee brandende laurierſtokken, met de ſpreuk: *Etsi mortuus urit*, (hoewel dood brandt hij) Dit devis is ook te vinden op de Legpenningen van 1565 en 1566 voor *Vianen*, (*) op welkers voorzijde de hand van MUTIUS SCAEVOLA, en het opſchrift: *Agi aut pati fortiora* (*doen of nog meer lijden.*) Zie VAN LOON, D. I. 74.

167. Op de kant ſtaat *Zeeland*, lees *Holland*.

BRE-

(*) Wij vonden onlangs in eenen brief van VAN BEUNINGEN aan PIDAAN, dat deze Legpenningen door de voorſtanders der vrijheid, in en om 1566 zouden gedragen zijn, en hij meent dat hier van afteleiden is, dat men toen in vele plaatzen als eene leus voor de vrijheidsgezinden, het uithangbord *het Zwijnshoofd* voor vele herbergen hong; als nog zijn er vele overig.

Digitized by Google

BREDERODE, (JOHAN WOLPHERT VAN) was de zoon van FLORIS en DOROTHEA VAN ASTEN.

Bl. 168. ——— (LANCELOT VAN) zijne moeder heette ANNA VAN DER LAEN.

170. ——— (REINOUD VAN) was de zoon van WALRAVEN en MARGARETHA VAN BORSSELE.

171. ——— (REINOUD VAN) ADRIANA VAN TRESLONG was zijne Moeder.

Regel 15. ſtaat, ADRIANA, lees GEERTRUID.

178. BRONCKHORST, (OTTO VAN) zoon van OTTO en HADEWICH VAN TEKELENBURG.

179. BRUGGE, (LODEWYK VAN) zoon van JAN en MARGARETHA VAN STEENHUIZEN.

191. BURMANIA, (EPO SJUK VAN) ook deze levensſchets zouden wij uit eigenhandige aanteekeningen bijzonder veel kunnen uitbreiden.

Hij bedong in 1738. bij het aannemen van Regeringsposten, dat de Stadhouder hem nooit onverhoord veroordeelen zoude.

Zijn goede naam werd ook naderhand door Prins WILLEM V. geſtaafd, en daar het tot eer van 's Vorſten hart verſtrekt, melden wij, dat hij niet alleen in 1773 aan BURMANIA betuigde, dat hij door kwaaden raad was misleid geweest, maar antwoordde zelfs op de bekendmaking van het overlijden van denzelven: „ Ik kan niet zonder aan-
„ doening denken aan de fatale omſtandigheden, die

„ mij voor een tijd van Z. H. W. G., die een waar
„ vriend van mijn vader, moeder en grootmoeder is
„ geweest, een eerlijk man en een kundig regent,
„ hadden gealieneerd;" enz.

Bl. 194. BURMANIA, (GEMMO VAN) zoon van DOUWE en SAAPK VAN ITSMA.

195. ——— (GEMMO ONUPHRIUS VAN) zoon van IDSERD en ANNA DOED VAN SCHWARTZENBERG.

196. ——— (RIENK) zoon van UPCO en JETS GRATINGA.

198. Onder aan op de kant, *staat:* gest. 1750, *lees:* 1730.

199. Reg. 3 van ond. *staat:* 1520, *lees:* 1730.
Reg 2 van ond. *staat:* WELNELT, *lees:* WELVELDE.

200. ——— (TJAARD VAN) zoon van RIENK en ACK VAN BURMANIA.

202. ——— (UPKO VAN) zoon van HERO en EMKE GLINS.

209. BYE, (AREND DE) zoon van ARNOLD en MARGARETHA VAN AEMSTEL.

210. —— (JORIS DE) zoon van HEER DE BYE en GEERTRUID VAN SWIETEN. Hij nam vele en zeer gewigtige bezendingen waar, onder anderen eene in 1617 naar *Zeeland* met VERVOU ter veréffening van de geschillen over de Quotas.

C.

212. CALKOEN. (CORNELIS) In 1763 is hij benoemd als Ambassadeur bij den Turkschen Keizer, in plaats van DE HOCHEPIED, doch deze keus had door zijn overlijden geen gevolg. Hij was de zoon

zoon van NICOLAAS CALKOEN en AGATHA VAN LOON en bleef ongehuwd.

Bl. 214. CAMMINGA, (WIJTSE VAN) had een groot aaandeel in de gebeurtenisſen, die *Friesland* in 1600 ſchokten; hij bevorderde in den *Haag* de belangen van de misnoegden, en trok vooral partij voor hun, die zich tegen de buitenboorlingen verklaarden en zich bijzonder voor 's Lands regten in de breſ ſtelden.

Volgens aanteekeningen door FREDRIK VAN VERVOU is hij in 1605 met andere Gecommitteerden naar *Oostfriesland* gezonden. Hij ſtierf aldaar zeer onverwacht. De Magiſtraat gaf op 12 November een affcheidsmaal; men vond CAMMINGA des morgens dood in zijn bed. Deze ſchrijver geeft eene ongunſtige beoordeeling van zijnen aard, hij zoude bitter van nature, zich en de zijnen alleen groot achtende geweest zijn.

216. CANIS. (JACOB) In zijnen jeugdigen leeftijd diende hij Hertog KAREL VAN LOTHARINGEN, en was tevens Gouverneur over deszelfs zonen, vele aanzienlijke bezendingen bediende hij voor denzelven, dan keerde eerlang naar zijn geboorteſtad te rug. Zijne ouders waren THIERRIJ CANIS uit den Huize van BLOIJS VAN ISENDOORN en WENDEL VAN VISSER of BERG, hij was gehuwd (1) aan GELLEKE VAN HOUWENINGEN, (2) aan JACQUELINE VAN RIEMSDIJK.

217. Op de kant *ſtaat:* 1604, *lees:* 1595.

CAN-

Bl. 219. CANTER, (DIRK) was afkomſtig uit de Leeuwardertak van dit geſlacht. Zijn vader LAMBERT was Raadsheer te *Groningen*, vertrok met der woon naar *Utrecht*, en ſtierf aldaar in den bloei des levens; zijne moeder was JACOBA VAN WYCK.

Hij verwierf op en na buitenlandſche reizen veel letterroem en werd in 1575 als Schepen benoemd.

222. CAPELLEN. (ALEXANDER VAN DER) Na het woord loopbaan in te voegen. In den beginne toonde hij diep doorzigt te hebben in de gevolgen van de handelwijze van Prins MAURITS en over de nadeelen van de te groote magt van den Huize van NASSAU.

227. Op de kant en reg. 10 van ond. *ſtaat:* 1759, *lees:* 1754,

228. Op de kant *ſtaat:* 1536, *lees:* 1516.

229. CAPELLEN, (JOHAN DERK VAN DER) zoon van FREDRIK JACOB DERK en ANNA ELISABETH VAN BASSENN.

232. CARBASIUS, (HENDRIK) zoon van NICOLAAS en LUCIA TER BEEK.

234. CASEMBROOT, (JAN) zoon van LEONARD en MARIA REYVART.

235. ——— ——— (LEONARD) halfbroeder van den voorigen, zijne moeder was GODELIEVE BREST.

237. CASTRICUM, (PANCRAS VAN) ſchreef zich PANCRAS CASTRICHOM, was gehuwd aan JO-

JOHANNA WELIJ, zijne kinderen noemden zich VAN WEENT, gezegd VAN CASTRICUM.

Bl. 242. Na regel 9 volgt. Men leze ook over 's mans zedelijke en dichterlijke waarde het 38ſte Vertoog van den *Hollandſchen Spectator*, door VAN EFFEN. D. I. 423.

248. CITTERS (WILHEM VAN) na reg. 9 volgt. In 1742 deed hij het voorſtel aan de Staten van *Zeeland*, om den Prins VAN ORANGE tot Stadhouder te verheffen, en gaf van dit voorſtel, het welk opzigt baarde en tegenſtand vondt, de wijze reden, dat men destijds nog den Stadhouder zoude kunnen krijgen op voorwaarden, die men aan hem voorſchreef, terwijl men misſchien in het vervolg den Stadhouder zoude moeten ontvangen zoo als deze wilde.

251. CLANT, (EGBERT) zoon van EILCO en MARGARETHA ADDING.

257. COENDERS, (FREDRIK) uit de ſchoone Lijkrede van den geleerden HUNINGA, ons later ter hand gekomen, is deze levensſchets in velen aan te vullen.

Na de Gentſche bevrediging was hij terug gekomen uit de ballingſchap, dan door het Rennenbergsch verraad moest hij een gelijk leed op nieuw met zijn geſlacht ſmaken. Familierampen vermeerderden dit leed. Hij verloor toen vader, ſtiefmoeder, zuster en zwager; hij was de hulp en ſteun van alle ballingen. Bij de overgang van *Groningen* tot de Unie werd hij Hoofdman, later Lid

der

Digitized by Google

der gedeputeerde Staten, en is naar *Oostfriesland* gezonden ter demping van de geſchillen tusſchen den Graaf en de Stenden. Bij de twisten tusſchen de Algemeene Staten en die van *Groningen* trok hij naar den *Haag*, om ter vereeniging te werken. Vervolgens was hij beurtelings Burgemeester of Hoofdman en ſtuurde meerendeels de zaken te *Groningen* naar zijnen wil.

Van zijne bekwaamheid, ervarenis, ſtandvastigheid en trouw worden veele bewijzen bijgebragt. Zijn burgerlijk en huisfelijk gedrag bevestigde den lof, dien hij algemeen verworven had.

IOUKJE GAIKINGA was zijne moeder, REGNERUS PRÆDINIUS zijn leermeester, UBBO EMMIUS zijn boezemvriend; ABEL COENDERS en EGBERT ALBERDA werden door hem onderwezen.

Bl. 262. COORNHERT. (DIRK VOLKERTSZOON)

Op reg. 16 na het woord moeder, intevoegen, met NEELTJE SIMONS, eene jonge dochter wel met ſchoonheid, maar niet met middelen begaafd.

Op bl. 264. reg. 1. na het woord graffchrift: om zijne vrije en gematigde gevoelens in het godsdienſtige had hij te worstelen met vele Godgeleerden en zoo wel verſchillende van CALVYN en BEZA als van de Roomschgezinden ſtelden zich bijna alle tegen hem.

HOOFT

Digitized by Google

HOOFT vereerde zijne afbeelding met het bijschrift:

'k Ontving te Amsterdam, *ik gaf* Ter Gouw *mijn geest,*
Wiens strijd voor zeden, schrift en vrijheid is geweest.

COORNHERTS zinspreuk was: *Verkiezen doet — verliezen.*

Bl. 264. Op de kant *staat:* 1765, *lees:* 1756.

CORVER, (GERRIT) was de zoon van NICOLAAS en AGNES HASSELAER.

267. CROIJ, (PHILIPS VAN) zoon van PHILIPS en ANNA AGNES VAN CHIMAY.

268. ——— (WILLEM VAN) *Ridder*, zoon van PHILIPS en JACOBA VAN LUXEMBURG, hij was gehuwd aan MARIA MAGDALENA VAN HAMALE, die hem vele heerlijkheden aanbragt.

Hij stierf op 28 Meij 1521, niet zonder vermoeden van vergeven te zijn.

270. CRUININGEN, (JAN VAN) zoon van ADRIAAN en MARGARETHA VAN VILAIN.

271. ——————— (MAXIMILIAAN VAN) zoon van JAN *Burggraaf van Zeeland* en JACOBA VAN BOURGONDIEN.

D.

276. DAM, (WILLEM VAN) zoon van PIETER insgelijks Burgemeester en DIGNA VAN DE LEEMPUTTE.

285. DOES, (JOHAN VAN DER) zoon van JOHAN en ANNA VAN NYENRODE. Zijne afbeelding

ding en die van den gedenkpenning aan hem vereerd is bij WAGENAAR, D. VI. 483 en 498, er is ook een penning bij VAN LOON D. I. met de ſpreuk boven een zwaard en een boek, *Utroque clarescere rarum.*

Bl. 288. DONIA, (KEMPO VAN) zoon van FRANS en *TJEEMK GERBRONDA.*

289. DORP, (AREND VAN) zoon van ADRIAAN en JOSINA VAN WIJBORG.

300. DUMBAR, (GERRIT) zijne moeder was N. HAGEDOORN.

303. DUSSEN, (EWOUD VAN DER) zoon van JACOB en *ALIDA VAN HOGENHOUCK.*

304. DUVENVOORDE, (AREND VAN) de naam van WASSENAER is hier bij tweemaal verkeerd geſteld; zijne ſtamgenooten namen dezelven niet voor 1590 aan.

Op reg, 5 van ond. volgt achter het woord *Dordrecht*, als gelastigde van den Graaf VAN DER MARK, wiens belangen hij met ijver voorſtond.

305. ———————— (GYSBERT VAN) ook deze trok bijzonder partij voor de belangen van gemelden Graaf en bragt zich eenigzins in leed, door het dragen van gouden boeitjes ter gedachtenis van deszelfs hechtenis. Hij was de zoon van JACOB en GEERTRUID VAN LIJERE.

———————— (JACOB VAN) zoon van JAN en MARIA VAN MATHENES.

DUYCK,

Digitized by Google

Bl. 307. DUYCK, (ADRIAAN) *Heer van Oudkarspel*, was de zoon van ADRIAAN en ALYD VAN THOL.

308. ——— (ANTHONIJ) zoon van ADRIAAN en CLARA VAN BERGHEM.

309. DUYN, (JACOB VAN DER) zoon van ADAM en ALYD VAN DER MEYE.

310. ——— (REINIER VAN DER) zoon van ADAM en HADEWICH PIJNSEN VAN DER AA.

311. DUYST (JAN) VAN VOORHOUT; volgens aanteekeningen van RUIJL, was hij de eerſte die ontſlagen werd; zijne hooge jaren en de wijze costumen van *Delft*, volgens welke de Regenten aldaar op hun zeventigst jaar ontſlagen werden, dienden tot redenen van het rekwest, en dit voorbeeld van verzoeken moesten de andere volgen.

Zijne eer werd door eene openlijke verklaring zijner mederegenten geſtaafd. Hij bleef tot 1652 in de regering.

E.

313. EDSARD, *Graaf van Oostfriesland*, was de zoon van ULRICH SIRCSENA, die zich van rijk Edelman tot Graaf wist te doen verheffen, en van DEDT UKEN, dochter van FOCKE.

314. EECK, (JOHANNES) was de zoon van TJAARD EECK, voornaam koopman in hout te *Farmſum*, en JOHANNA BERNARDS.

Bl. 317. EGMOND, (ADRIAAN VAN) zijne moeder was CATHARINA VAN RAAPHORST.

318. ——— (DIEDERIK VAN, VAN DER NYENBURG, was de zoon van JAN en MAGDALENA BASJES VAN DER HOOLCK.

321. ——— (JAN, *Graaf van*) zoon van WILLEM en WALBURG *Gravin van Meurs*, trok in *zijne* vroege jeugd naar het Heilig land en werd Ridder van *Jeruzalem*. Hij nam *Hoorn* en *Dordrecht* in voor de *Kabeljaauwschen*.

322. ——— (JOHAN AEGIDIUS VAN) *Heer van Egmond*, enz. Geb. 1693, zoon van CORNELIS, Raad en Schepen van *Alkmaar* en CATHARINA VAN PANHUIS.

——— (LAMORAAL, *Graaf van*) was de zoon van JAN en FRANÇOISE VAN LUXEMBURG.

Zijne afbeelding is bij HOOFT, D. I. en bij WAGENAAR, D. VI. 248. n. d.

326. Volgt na reg. 7. De Staten Generaal vereerden de nagedachtenis hier van in 1648 door dezen dag uitdrukkelijk, om de tegenſtelling te kiezen tot de afkondiging van de erkende onafhanglijkheid van dezen Staat, bij de vrede van *Munſter*. In 1806 is dezelven weder zeer merkwaardig geworden door de groote omwenteling als toen voorgevallen.

328. ——— (OTTO VAN) zoon van ADRIAAN, op bl. 317 vermeld.

330. EMANUEL PHILIBERT, *Hertog van Savoyen*, *Ridder*, was bijgenaamd: *IJzeren Hoofd*. Zijne

ouders waren KAREL II. en BEATRIX, *Prinſes van Portugal.*

Bl. 331. ENGELBERT, *Graaf van Naſſau*, zoon van JOHAN II. Graaf van *Naſſau Dillenburg*, Gouverneur van *Braband* en MARIA Gravin van *Loon*, Erfdochter van *Heynsbergen.*

332. ERNST CASIMIER, *Graaf van Naſſau*, zoon van Graaf JOHAN, Stadhouder van *Gelderland*, en halfbroeder van Graaf WILLEM LODEWYK.

Hij had in 1618 bijzonder voor Prins MAURITS geijverd; voor de diensten te *Utrecht* bewezen, erlangde hij een geſchenk van veertig duizend guldens.

336. Reg. 2 volgt achter het woord: vader, MAARTEN EYBEN.

338. EYSSINGA, (TJALLING) was de zoon van EDO en TJED JUCKEMA.

F.

344. FAGEL, (FRANÇOIS) zijne afbeelding is bij WAGENAAR, D. XIX. 476. men heeft een in 4to. van TANJÉ, het welk zeer ſchoon van gravure is, pronkende met een deftig opſchrift.

347. Reg. 2. achter het woord geplaatst, dus te lezen: een korte lofrede, die waardig is gekend te worden, en den geprezenen en den ſchrijver, den geleerden FRANCOIS HEMSTERHUIS tot eer verſtrekt.

347. Reg. 9 FAGEL, (HENDRIK) zoon van FRANÇOIS en MARIA ROSA, halfbroeder van den Griffier,

was Raad in den Hove van *Braband* tot in 1672.

Bl. 349. FEYTSMA, (JELGER VAN) zijne ouders waren HESSEL VAN FEYTSMA en LUTS MELLEMA.

350. FOREEST, (JAN VAN) zijne moeder was MARIA VAN EGMOND VAN DER NYENBURG.

350. ——— (NANNING VAN) was de zoon van JASPAR of JORDAN en MARGARETHA BEIJERS.

353. FRANKEN. (FRANÇOIS)
Reg. 12 Dit meesterlijk vertoog is ook bij HOOFT; het is te zamen getrokken en hier door tevens als een meesterſtuk van ſtijl aan te merken.

355. Reg. 4. *na* het woord vereenigen; bij den voortgang der kerkelijke twisten koos hij meer openlijk de zijde der Contra-Remonſtranten.

357. FREDRIKS; (WILLEM) aangaande dezen te weinig bekenden man hebben wij meerdere berigten gevonden.

Hij was ook Doctor in de Medicijnen en Meester der vrije kunsten. In 1489 werd werd hij Kerkheer in plaats van HERMANNUS ELDERWOLDIUS, insgelijks een vermaard Priester. Hij was tegenwoordig bij het ſluiten van den vrede tuſſchen HERO OMKEN VAN ESENS en de Stad *Groningen*, in 1490.

359. Reg. 3. In plaats van deze zinſnede: uit enz. te lezen.
De ſtoute en klemmende taal, die hij in het klooster *ter Horn* voerde, klonk den gezant van den Keizer, KONINGSTEIN, bij deszelfs poging om de twisten tus-

tusſchen den Hertog GEORG VAN SAXEN, den Graaf van *Oostfriesland* en die van *Groningen* bij te leggen, zoo in de ooren, dat men hem gelastte om die taal voor den Hertog zelf te *Leeuwarden* te herhalen. Hij vroeg vrijgeleide, bekwam zulks en ſprak toen aldaar met gelijke waardigheid en vrijmoedigheid.

Zie EMMIUS *Lib.* XLV. 702.

Hij was ook als geleerde bekend; vele brieven wisſelde hij met ERASMUS. Hij ſchonk aan dezen een gouden kop. Zie *Epist.* ERASMI, XVI. p. 517. L. XVIII. 737. Hij ſtierf in 1525 en vermaakte zijne bibliotheek aan de Kerk van St. Maarten, van waar ze later in die der Akademie verplaatst is.

Volgens CORNELIS KEMPIUS, de *Orig. Friſ.* 157. heeft hij eenen zoon nagelaten, HYERONIMUS FREDERICUS J. U. Dr., die zeer loffelijk beſchreven wordt bij REGNERUS PRÆDINIUS, in zijne uitlegging op 1 *Cor.* XVI. 15. als een man, die Godvruchtig en zeer liefderijk jegens de vervolgden om het geloof was; zijn huis was dikwijls vervuld met ballingen. Zie ook GARBEMA *Epist. Cent.* I. No 68.

G.

Bl. 360. GAESBEEK, (JACOB VAN) Dit artikel had op de A. moeten ſtaan; zijn naam is JACOB VAN ABKOUDE, *Heer van Gaesbeek*, blijkens het geſlacht-

ſlachtregister door den Archivarius VAN WIJN bezorgd en reeds in den tekst aangehaald.

De meeste geſchiedſchrijvers dwalen hier in en noemen hem doorgaans GAESBEEK of Heer van *Abkoude*. Hij was de zoon van ZWEDER VAN ABKOUDE en ANNA VAN LEININGEN, en de laatſte mannelijke telg van zijn geſlacht.

Bl. 361. GALAMA, (SEERP) was de zoon van GALO en FOECK HOXWIER.

365. GENT, (BARTHOLD VAN) zoon van CORNELIS, die volgt, en niet zoo als in den tekst ſtaat.

372. GLIMES, (JOHAN VAN) zoon van ANTHONY en JAQUELINE VAN CROIJ.

382. GOCKINGA, (SCATO LUDOLPHI) zijne moeder was de halfzuster van den beroemden JOHANNES IJSBRANDS, die hem in zijne kindschheid en jeugd geleidde; hij werd ſpoedig na buitenlandſche reizen, die hij met zijnen boezemvriend HAMEL BRUIJNINX, den zoon, volbragt, in posten geſteld.

Later werd hij ook aangezocht om naar het Congres van *Soiſſons* te gaan.

384. GORIS, (MARTEN)

Lees op de kant, *Gelderland*, geb. 15... geſt. 1632.

Door dat hij bij andere ſchrijvers, dan wij geraadpleegd hebben, MARTINUS GREGORIUS of GREGORII genoemd wordt, hebben wij verſcheide bedrijven van denzelven voorbij gezien.

Hij ſtond in algemeene achting van geleerdheid; in den jare 1610 was hij bijzonder ijverig, in het opdelven van donkere deelen van 's Lands geſchiedenis,

nis, vooral betrekkelijk de regten van *Gelderland* op Kleeffche ſteden, blijkens *Landſchaps Reces* van 8 Jan. 1611.

Bij de Kerktwisten koos hij de zijde van de Contra-Remonſtranten en van Prins MAURITS Hij was in 1617 Lid van de bezending van *Gelderland*, aan de Staten van *Overyſſel*, om dezelve tot de toeſtemming in het houden van het Nationaal Sijnode overtehalen. Het was aan hem, dat HENRICUS ARNOLDUS, Predikant te *Delft*, dien merkwaardigen vertrouwelijken brief op 4 Sept. 1618 afzond, die bij BRANDT, *Hist. der Ref.* D. II. bl. 848. bewaard is, en ten bewijze dient van het geen men toen reeds met de drie gevangenen, zes dagen vroeger in hechtenis genomen, voorhad, en hoe diep de Kerkelijken in de geheimen deelden. Het ging weldra naar hun gisſen en wenſchen.

GREGORIUS werd tot het Sijnode Nationaal afgevaardigd en was aldaar de eerſte der Politieke Gecommitteerden. Hij liet zich dikwijls gelden, doch meestal met bitterheid en ſcherpheid, waarvan vele blijken zijn bij BRANDT D. III. Hij opende de Vergadering op 13 November 1618. met een gebed, waar bij de handelingen van de Sijnode bijzonder affteken, en ſloot ook de Vergadering in de zoo merkwaardige laatſte zitting op 9 Mei 1619 met eene dankzegging en aanſpraak.

Bl. 389. GRAEFF, (ANDRIES DE) Geb. 1612, was de zoon van JACOB en AALTJE LOEN, gezegt BOELENS.

Bl. 390. GRASWINCKEL, (DIRK) was de zoon van JAN en N. BASIUS en werd in 1653 tot Griffier der *Chambre mipartie* gekozen.

391. Reg. 11 *ſtaat:* onwetendheid, *lees:* lulheid.

392. GROOT, (HUGO DE) *Penſionaris van Rotterdam*, was de zoon van den geleerden JAN DE GROOT, Burgemeester van *Delft* en ALIDA VAN OVERSCHIE.

In plaats van de eerſte zinſnede leze men als volgt:

Bijna *alle* onze kaarten zullen, zoo wij hopen, pralen met den naam van dezen man, den doorluchtigſten voorſtander der Hollandſche Vrijheid, wiens doorzigtig verſtand, alles omvattende geleerdheid, adeldom des gemoeds, vroome inborst en ongeveinsde liefde tot zijn ondankbaar Vaderland, hem tot den meest beroemden Nederlander maakten, waar van geen ander volk een evenbeeld kan aantoonen.

393. Voor de zinſnede beginnende bl. 393. reg. 8 van ond. tot bl. 394. reg. 2 dus te lezen:

en werd in 1608 tot den gewigtigen post van Fiscaal van *Holland* geroepen, aan welk ambt toen zoo wel het toezigt op de Gemeenelands-Middelen, als het waken tegen en ter ſtraffe vorderen van lijfſtraffelijke misdaden verknocht was. Deze bediening rees door hem in luister, en de roem hier bij voor zich zelf verworven was oorzaak, dat hij na het overlijden van ELIAS VAN OLDENBARNEVELDT, in 1613 tot Penſionaris van *Rotterdam* gekozen wierd.

In

In deze bediening had hij den meesten invloed op het beſtuur van zaken; gezonden naar *Engeland*, bevorderde hij de belangen van de Oost-Indiſche Maatſchappij; als Gecommitteerde Raad werkte hij tot vrede, rust en beſcheidenheid, en om de wettelijke regering van *Holland* te handhaven.

Wat het gevolg van dit alles was toen Prins MAURITS in 1618 magt voor regt liet gelden? Welk loon hij ontving? is over bekend. Dit is enz.

Bl. 395. Voor de zinſnede beginnende reg. 9 *Het* enz. te lezen:

Hij kwam in 1631 toen hij zag dat men in vele opzigte met meer gematigdheid handelde, herwaarts dan, hoe vele pogingen de Regering van *Rotterdam*, gerugſteund door die van *Amſterdam*, *Delft* en de Ridderſchap ook aanwendde, het Vaderland verſtiet hem ten tweedenmale en men zette tweeduizend Guldens op zijn hoofd. Nimmer heeft hetzelve getracht, het gedaan onregt door het oprigten van eenig gedenkteeken van eer na zijn overlijden eenigzins te vergoeden.

De Graftombe enz.

396. Reg. 8 van ond. na het woord CATTENBURGH intevoegen; de verkorte uitgaaf van dit werk, 1771, verdient ook aanprijzing.

397. Na reg. 7.

Er zijn vele afbeeldingen van zijn ſchoon en helder gelaat, de beste is in het aangehaald werk van BRANDT. Zijn handſchrift is onlangs door ons bekend gemaakt in het maandſchrift: *de Schouwburg*.

1805. No. V. zijne zinſpreuk was *Ruit hora.* (*de tijd verloopt.*)

Bl. 399. Na reg. 12 van ond. De ſchoone mannelijke brieven destijds geſchreven, zijn bewaard bij SIJLVIUS, D. I. 375.

400. GROVESTINS, (WIJBE SJOERDS THO) zijne moeder was REMKE MOIKEMA.

402. In plaats van reg. 2—5 dus te lezen: en gaf aanleiding tot een ſpreekwoord in *Friesland*, alwaar men om een man aanteduiden, die in uiterſten van goed en ſlecht valt, nog zegt: *het is een man als* SCHERNE WYBE, *onvoeg of niemendal.*

H.

407. Reg. 9 bijtevoegen: en het artikel SWAAFKEN (GERRIT)

419. Reg. 6 achter bewindslieden, zie CHESTERFIELDS *Brieven*, alwaar hij gerekend wordt als een der hoofden (Chefs) van de Gemeenebestgezinde partij.

420. HALEWIJN. (SIMON VAN) na reg 16.

De wijze van zijne ontvlugting van *Loeveſtein* is bij niemand onzer geſchiedſchrijvers vermeld. Het meest waarſchijnlijke der overlevering, op gemeld kasteel en elders door ons nageſpoord, is dat hij, die opgeſloten was in het vertrek naast de kamer van DE GROOT het welk boven de kerk uit komt, de vloer heeft doorgebrand met eene ijzere gordijnsroede, en zich door het gemaakt gat langs

langs gebreide netten heeft laten nederzakken tot in de kerk, alwaar hij door de beſchikking van een Onderofficier, militaire kleding vond, en verders buiten het Slot geholpen naar *Rotterdam* en van daar naar *Surinamen* vertrok. Op *Loeveſtein* zijn nog blijken van de gemaakte opening in de vloer.

Bl. 421. HALLINCK, (SCREVEL) zoon van OCKER en MARIA VAN VLIET.

424. HAREN, (WILLEM VAN) was de broeder van ONNO ZWIER. Hij muntte ook bijzonder uit als Schrijver in proſa; zijn ſtijl is te kennen in de meesterlijk geſchrevene deductiën van denzelven. Zijne uiterlijke welſprekendheid wordt ook geroemd. VOLTAIRE, die een fraai dichtſtuk aan hem zond noemd hem: *de* DEMOSTHENES *in den Raad, de* PINDARUS *op den zangberg*. Waren zijne zeden en zijnen ijver ten goede overeenkomſtig geweest aan zijne bekwaamheden, hij zoude zeker als een der ſterren van de eerſte grootte hebben uitblonken.

Men heeft eene afbeelding van hem door TANJÉ.

427. HARINXMA, (BOCKO VAN) de zoon van FEICO en LIEUTS OENEMA.

429. HARTAING, (DANIEL DE) ſtierf in 1631. Hij was gehuwd (1) aan CORNELIA VAN DER MYLE, (2) aan LEONORA DE HENNIN, dochter van den Graaf van *Bosſu*.

432. Reg. 12 *ſtaat:* 1693, *lees:* 1673 te *Hoorn*.
Reg. 5 van ond. na het woord zending. Hij hield de teekening van het tractaat eenigen tijd op, vermits

mits hij hetzelve nadeeliger beſchouwde dan het ontwerp te *Breda* op het papier gebragt.

Bl. 438. Reg. 3 *ſtaat:* JOHANNA, *lees:* JOSINA.

442. HEIM, (ANTHONY VAN DER) was de zoon van ANTHONY Rekenmeester der Domeinen van *Holland* en CATHARINA HEINSIUS, zuster van den Raadpenſionaris, die volgt.

Reg. 4. van ond. *ſtaat:* dezer, *lees:* December.

443. HEINSIUS, (ANTHONY) was de zoon van ADRIAAN Schepen en Raad van *Delft* en van MARIA DEDEL.

Zijne afbeelding is bij VAN WIJN, XVIII. 77. vervaardigd naar eene Schilderij in zijne jeugd gemaakt.

448. HEMMEMA, (DOEKE) zoon van HETTE en EAUCK VAN GRATINGA.

450. HENDRIK VAN BEIJEREN.

Reg. 14 van ond. lees aldus: Hij ſtierf op 11 Julij 1525 na dat hij het Bisdom *Freiſingen*, volgens anderen ook dat van *Worms* had bediend.

452. HENDRIK, *Graaf van Naſſau*, *Ridder*, *Heer van Breda*, oudſte zoon van JOHAN III. *Graaf van Naſſau Dietz* en ELISABETH VAN HESSEN. Hij ſtierf 14 September 1538.

455. HENNIN, (MAXIMILIAAN DE) *Graaf van Boſſu*; zijne ouders waren JOHAN DE HENNIN en ANNA VAN BOURGONDIEN. Zijne echtgenoote was CHARLOTTE VAN WERCHIN.

456. Volgt na reg. 9 in plaats van de 2 volgende.

Hij werd, zegt HOOFT, langzaam vergeten om de

de achtbaarheid zijner deugden, betreurende de gemeene man niet min het verlies van zijne zedigheid en aanminnigheid, dan de Prins van ORANGE en andere voortreffelijke Regeerders, dat van zijne dapperheid en ervarenis.

Bl. 458. Na reg. 13 bij te voegen, na gehuwd te zijn geweest aan JACOBA CORNELIA ARMANDINA LANSMAN.

460. Op de kant *ſtaat:* 1585, moet zijn 1580.

HILLEBRANDS, (JACOB) deelde in 1567 in de vervolging om het geloof en vlugtte naar *Oostfriesland*.

465. HOGERBEETS, (ROMBOUT) Ook deze levensſchets zoude wij aanzienlijk kunnen aanvullen; grootendeels uit eigenhandige ſchriften van den eerbiedwaardigen man. Wij hebben een affchrift van de aanteekeningen, op bl. 466. reg. 13 vermeld, bekomen; deze hopen wij eens met meer zeer aanmerkelijke *Analecta* in het licht te geven.

Wij hebben gedwaald in den naam van zijnen vader. Dezelve was DIRK HOGERBEETS HENDRIKSZOON, Burgemeester en Geneesheer te *Hoorn*, beide met grooten lof van wijsheid en vroomheid. PIETER HOGERBEETS, van wien in den tekst was zijn volle neef. Zijne moeder was de dochter van ROMBOUT STEYNEMOLEN, eerst Secretaris van het Hof van *Holland*, later Rector te *Hoorn*, door geleerdheid zeer beroemd en bij ERASMUS zeer gezien.

466. Reg. 11 na het woord aannam. In 1613 had men hem

Digitized by Google

hem het ambt van Penſionaris van *Rotterdam*, na het overlijden van ELIAS VAN OLDENBARNEVELDT aangeboden, dan hij bedankte.

Bl. 467. Reg. 11 van ond. na het woord WENSSENS, wier overlijden door 's mans lotgenoot DE GROOT vereerd werd met een graffchrift, het welk zeker onder de meest treffende behoort welke bekend zijn, het is bij VELIUS N. D. bl. 651.

472. HONERT, (ROCHUS VAN DEN) *Ridder*. Was de zoon van THOMAS VAN WESEL, die naar den eigendom van zeker landgoed den naam: VAN DEN HONERT, aannam en van IDA DE JONGE. Hij vereenigde beider wapens, en voerde de Zweedſche Kroon tot dekſchild.

Van zijne beſcheidenheid zijn vele blijken bij BRANDT *Hist. der Ref.* D. III. ook van zijne opregtheid en geleerdheid. Hij verſcheen in het eerst weinig op het Sijnode te *Dordrecht*; miskenning van zijnen rang als Lid van den Hoogen Raad gaf hem hier toe eene geoorloofde aanleiding. De twist hier over ſchijnt bijgelegd te zijn en hij verſcheen in 1619 in meer zittingen, wanneer hij zich ten allen tijde waardiglijk gedroeg.

476. HOOFT, (GERRIT) was de zoon van HENDRIK die volgt en AACHIE HASSELAAR.

Na reg. 3 van ond. volgt:

Een groot deel van de eer destijds voor *Amſterdam* verworven, door aan de aangroeijende magt van Prins WILLEM III. en van FAGEL wederſtand te bieden kwam aan hem en HOP toe. OU-

DAAN

DAAN noemde *Amſterdam* destijds, (*Poeſij* II. 382.)

Het gematigd evenwigt van 't Vorſtelijk Regeren.

Bl. 477. HOOFT. (HENDRIK) In BRANDTS *Levensbeſchrijving van* PIETER CORNELISZOON HOOFT, bl. 2. wordt hij gehouden voor een der grootſte vernuften en welſprekendſte mannen zijner eeuwe. In 1669 werd hij genoodigd om als gezant naar *Polen* te gaan, doch hij bedankte.

478. HOOFT, (HENDRIK) DANIELSZOON. Zijne moeder was SOPHIA MARIA REAEL. De beste afbeelding van hem uit de groote menigte, is die van DE LELIJ, in plano uitgegeven, te gelijk met die van zijnen vriend A. W. VAN PALLANDT *tot Zuithem.*

482. Op de kant *lees:* geb. 1598.

485. Reg. 8 van ond. *ſtaat:* waarop, *lees:* waarop de hulken van

486. Na 1727. Zijne echtgenoote SUSANNA THIELENUS, is na hem kinderloos overleden.

488. HOP, (JACOB) hij was de zoon van CORNELIS HOP, Raadsheer in den Hoogen Raad, en van ANTONIA KLOEK.

494. HOPPERS. (JOACHIM)

Na reg. 3. Zijne ouders waren SJOERD HOPPERS en RIGTJE PIERSMA.

Zijne zinſpreuk was: *Sincerum pectus apertum*, doelende op zijn geſlachtwapen, zijnde de fabel van den pellikaan.

Hu-

HUBER. (HERMANNUS)

Bl. 501. Na reg. 2. Hij ſtond in zeer hooge achting bij SIMON VAN SLINGELANDT en FRANÇOIS FAGEL, en onderhield met hun eene geſtadige briefwisſel over ſtaatkundige en geleerde zaken. SICCO VAN GOSLINGA was zijn boezemvriend.

501. HUCHTENBROEK. (ALBRECHT VAN)

Lees op reg. 13 na het woord oorzaken, waarom hij door BREDERODE en LODEWIJK VAN NASSAU gezonden werd naar *Friesland*, ten einde de Edelen aldaar te overtuigen van de goede oogmerken der voornaamſte misnoegden; zijne redenen vonden ingang; vele Friezen namen deel in *het verbond*.

504. HUYGENS, (CONSTANTYN) was de zoon van CHRISTIAAN HUYGENS, Secretaris en vriend van WILLEM I. later Secretaris van den Raad van State; die om vele loffelijke verrigtingen insgelijks melding verdiend had, en van SUSANNA HOEFNAGEL. 's Mans afbeelding ſtaat voor zijne korenbloemen. Zijne zinſpreuk was *Conſtanter*.

512. HUYBERT. (PIETER DE)

Wij zijn door een waardig nakomeling van den grooten Man inſtaat geſteld om het berigt in de zinſnede beginnende op bl. 512. reg. 3. van ond. en eindigende bl. 513. reg. 3 aldus te verbeteren:

Men droeg het ambt van vast Lid van den Raad van State aan hem in 1687 op. Hem wel van de hand willende hebben, als Raadpenſionaris ontzag men hem echter te veel, om de verwijdering van hem

Digitized by Google

hem op eene onheuſche wijze doortedringen; men dwong hem zachtkens om zijn ontſlag zelf te verzoeken; dit volgde, en hij ontving tevens van de zijde der Staten de ſterkſprekendſte blijken van goedkeuring over de getrouwe dienſten aan *Zeeland* bewezen; hij vertrok naar den *Haag* en overleed aldaar den 7 Januarij 1696.

Bl. 513. Na reg. 17: bij SAMSON *Hist. du Guillaume* III. wordt hij vermeld, als een man van uitſtekende verdienſte, van eene ongemeene bevatting en als een van die verhevene verſtanden, die zich naar den tijd kunnen ſchikken. Zijne afbeelding is bij WAGENAAR D. XV. bl. 212.

515. HUYGENS, (RUTGER) zijne ouders waren WILHELM en WILHELMINA TULLEKEN.

516. HUIJSSEN, (JOHAN) zijne moeder was ELISABETH HANNEMAN.

518. Reg. 13 *ſtaat:* JOHAN VAN GAASBEEK, *leest:* JACOB VAN ABKOUDE, *Heer van Gaesbeek.*

J.

521. JAN VAN BEYEREN, *eerst* gekozen *Biſchop*, enz. zoon van Hertog AELBRECHT en broeder van Hertog WILLEM VI.

524. JAN VAN OOSTENRIJK, zijne moeder was niet genaamd VAN PLOMBES, zoo als HOOFT heeft, maar BARBARA VAN BLOMBERG.

Bl. 525. Na reg. 12 van ond. Het ſcheen zelfs dat hij oogmerken voedde, om hier eene eigene mogendheid op te rigten, hier van trachtte Prins WILLEM I. zich door LEONINUS meesterlijk te bedienen.

HOOFT geeft D. II. bl. 600 en volg. zeer belangrijke berigten hem aangaande.

528. IDDEKINGHE, (ANTHONIJ ADRIAAN VAN) was gehuwd geweest aan QUIRINA JACOBA VAN PERSYN.

529. ——— ——— (PIETER REMBT VAN) was de zoon van REMBT, insgelijks Burgemeester en MARIA VERUCIUS.

530. IDSAERDA, (BAERTE VAN) zoon van HAICKO MEINES en IMCK ROMMERTS.

534. Op reg. 12 van ond., na het woord gelden. De Staten van *Holland* die den grooten rijkdom van den Huize van NASSAU DIETZ niet dan met leede oogen konden aanzien, ſtelden zich weinig tegen den aanſpraak van deze Vorſten.

543. JUNIUS. (ADRIAAN)

Na reg. 9. In 1600 was hij mede afgezonden ter demping der geſchillen te *Groningen*. Aldaar maakte hij zich weinig bemind, het ſpreukje:

Toen Junius kwam voor Melj,
Was te Groningen *groot geſchreij.*

ſtrekt hier van ten bewijze.

Zie de *Tegenwoordige ſtaat van Groningen.*

Na

Na reg. 9 van ond.

Volgens het verhaal van BRANDT, in de *Historie der Rechtspleging*, had hij ten allen tijde nog diep berouw van zich in deze roeping te hebben doen gebruiken.

Op de kant *staat: Hoorn, lees: Holland. Noordholl.*

K.

Bl. 555. KEERSSEMAAKER. (LIEVEN) In een eigenhandig berigt aangaande zijn geslacht, gevoegd achter eene Latijnsche Almanak van 1513, waarin zijn vader Mr. LIEVEN JAN GILLISZOON, die insgelijks Burgemeester was, eene reis naar *Jeruzalem* beschreef, noemde hij zich Mr. LIEVEN JANSSON BOOM, in andere geschriften KAARSSEMAKER.

561. KIES, (PIETER) eene afbeelding van hem is bij WAGENAAR, N. D. D. VI. 412.

563. KIEVIT, (JOHAN) *Ridder*, was de zoon van NICOLAAS en DIEUWERTJE PAUW.

✲

DEEL II.

L.

Bl. 2. Op den kant *ſtaat:* 147. *lees:* 1480.

LALAING, (ANTHONIJ VAN) werd in 1515 door KAREL V. gemagtigd om *Friesland* van den Hertog van SAXEN voor denzelven als Hertog van *Bourgondiën* over te nemen.

5. LALAING, (GEORG VAN) *Graaf van Rennenberg.*

Na reg. 9 van ond. In *Overyſſel* beliefde hij vooral de Drosten en de Ridderſchap, door het afſtellen van Kanſelier en Raden, door den Koning te *Vollenhoven* geplaatst.

8. —— —— (JOOST VAN) zoon van SIMON *Heer van Montigny* en N. ESCORNAIX.

9. —— —— (PHILIPS VAN) zijne moeder was JACOBA VAN LUXEMBURG.

10. —— —— (WILLEM VAN) was de zoon van OTTO en JOLENTE DE BARBENÇON.

11. LAMMERTS. (ADTJE)

Hij was van zijn tweeëntwintigſte jaar af Burgemeester en omhelsde vroegtijdig enz.

Op den kant *ſtaat: Leeuwarden, lees: Friesland.*

12. LAMPSINS, (CORNELIS) zijne moeder was JEANNE VELTERS. Zijn grootvader CORNE-

LIS

1715 had zich van *Oostende* naar *Vlissingen* begeven en was aldaar in de Regering geroepen. Hun geslacht was afkomstig van *Gent* en aldaar van oudsher in aanzien.

Hij werd in 1652 aangezocht om eene ambassade aan de Hanzesteden te bekleeden, dan hij bedankte.

Wij hebben de overdragt van *Tabago* aan BOON c. s. gemeld op gezag van DE LA RUE, dan blijkens het als nog ter Secretarie van *Amsterdam* voorhanden zijnde Nationaal Contract van 19 Mei 1676 is de eigendom van dit eiland, met alle regten door de erfgenamen van LAMPSINS formeel overgedragen aan de Staten van *Holland* en *Westfriesland*.

Na reg. 1 van ond. Deze tijtel is bij diploma van den laatsten Koning van *Frankryk* in Febr. 1788 bevestigd, ten behoeve van zijn meer achter kleinzoon Mr. APOLLONIUS JAN CORNELIS LAMPSINS, destijds Schepen en Raad van *Amsterdam*.

Bl. 14. LANGE, (CORNELIS DE) zoon van CORNELIS en MARIA THOENSE VAN SOUBURG.

16. ——— (DANIEL DE) zoon van CORNELIS en MARIA ELSEVIER.

17. ——— (GERARD DE) zoon van CORNELIS op bl. 14 vermeld.

19. LANNOIJ, (HUGO VAN) zijne ouders waren GUILLEBERT DE LANNOIJ en CATHARINE DE MOLEMBAIS, zijne echtgenoote was MARGUERITHE DE BONCOURT.

In zijnen vroegen leeftijd ontving hij de orde van *Jeruzalem*, en trok tegen de Turken te velde, later is hij bij de krijgstochten in *Frankrijk* vermaard geworden.

LANNOIJ, (JAN VAN) zoon van JAN en MARIA DE CRAON, werd eens door Hertog PHILIPS naar *Engeland* gezonden om den Koning tot vrede overtehalen.

Bl. 20. Reg. 10 *staat:* POIX, moet zijn: FOIX.

LEDENBERG. (GILLIS VAN)

Wij hebben in de berigten aangaande de handelwijze met het lijk van dezen ongelukkigen Staatsman, de opgaaf gevolgd van onze geschiedschrijvers, BRANDT, WAGENAAR enz. dan onlangs vonden wij in het meermalen aangehaald H. S. van FREDRIK VAN VERVOU berigten, die hier van verschillen. VERVOU was destijds Lid van de Vergadering der Staten Generaal, en konde dus de ware toedragt naauwkeurig weten. Wij geven het letterlijk.

„ Op 5 Junij (1619) 's avonds omtrent 10 uur
„ is deur bevel van de Staten Generaal, CAREL
„ NYS Geweldige Generaal, gegaan buiten den
„ *Haege* op de plaetse, alwaar het doode lic-
„ chaem mette kist van GIELIS VAN LEDEN-
„ BERGH hinge en heeft deze kist afgenomen
„ ende tot *Voorburg* gebragt, alwaar dit licchaem
„ op het groot verfoeck van de weduw en kinde-
„ ren des voorsc. LEDENBERGHS aan de noord-
„ zij-

„ zijde van de Kerk begraven is. Het licchaem „ heeft aan de galg gehangen 21 dagen."

„ Des nachts na deze begravenisse hebben eenij- „ ge jonge luijden tot *Voorburgh* het licchaem op- „ gegraven en in een drooge sloot geworpen, waar „ over men het licchaem den volgenden nacht we- „ derom in het zelve graff heeft doen begraven, „ ende heeft het Hof van *Holland* haren Fiscaal „ KINSCHOT naar *Voorburg* gezonden, om „ hem hierop te informeren, met verbod van het „ lijk weer op te graven."

Dezelfde schrijver geeft ook een zeer omstandig verhaal van het gebeurde bij den dood van denzelven en prijst deszelfs bekwaamheid. Hij zegt van denzelven. „ Deze man was van kleinen afkom- „ ste en is zijne vader, een metzelaer geweest van „ zijn handtwerk. Hij is oijck in zijne jeugd een „ Munnick geweest, maar eene leeck en geene Pries- „ ter. Hij hadde een goed leven geleijdet en badt „ God de Heere menigmaal."

Bl. 23. Reg. 6 van ond. *staat:* LEMTER, *lees:* LEMKER, gest. 1715.

24. LEONINUS, (ELBERTUS) *Kanselier*, enz. Lees reg. 3 van ond. aldus:

Was te *Zaltbommel* geboren van ouders van middelbaar vermogen, had MACROPEDIUS en BREDENBACH tot Leermeesters, verwierf reeds enz.

25. Na reg. 2. De geheimen en raadslagen werden van wederzijde aan hem toevertrouwd; dikwijls kwam

hij kwade gevolgen voor, door verſtandige tusſchenſpraak; dikwijls ſlaagde hij niet in zijne edele pogingen, door den onderlingen haat.

Reg. 4 na het woord getrouwelijk.

Vele pogingen wendde hij destijds aan tot verzoening tusſchen den Koning en den Prins van ORANGE, volgens VAN REIJDT B. I. Op het einde zoude hij, die voornamentlijk met Graaf GUNTHER *van Schwartzenberg*, des Keizers gelastigde en des Prinſen zwager, handelde en den Prins van ORANGE, de Staten van *Holland*, AARSCHOT, BARLAYMONT en D'ASSONVILLE gewonnen had, geſlaagd zijn, indien REQUESENS, RODA en RASSINGEN het niet hadden gekeerd.

Na reg. 13. van ond.

In 1578 bekleedde hij voor den Prins, volgens HOOFT en VAN REIJDT, den gewigtigen last om bij Don JAN nategaan, of deze lust had aan de vestiging van eigen mogendheid met aanbod van middelen; dit werd noch aan- noch euvel genomen.

Bl. 28, Na reg. 13.

Hij trouwde aan BARBE DE HAZE, dochter van JOHAN HASIUS Hoogleeraar der Regten te *Leuven*. Zijn geſlachtnaam was niet VAN LEEUWEN, maar DE LEEUW.

Gelukkig zoude het zijn, indien zijne aanteekeningen over het gebeurde in die tijden, waar van hij op het einde van zijne eigene levensbeſchrijving melding maakt, niet verloren waren geraakt en in het

het licht gegeven wierden. Hij zegt zelf dat ze zouden kunnen dienen tot beter verſtand van de geſchiedenis. Zie ALCIATUS *Tract. contra vit. Mon.* door MATTHAEUS uitgegeven met eenige brieven van geleerde mannen.

Bl. 37. LOCKHORST, (DIEDERIK VAN) zijne moeder was MARIA CATHARINA HOEUFT, zijne echtgenoote was MARIA CATHARINA VAN TUYLL VAN SEROOSKERKE.

M.

51. MALDEREE, (JACOB VAN) *Ridder, Heer van Heyes.*

Bij BRANDT en anderen wordt hij vermeld als een der voornaamſte Raadslieden van Prins MAURITS, die denzelven tot driftige ondernemingen bij de Kerk- en Staats-twisten aanſpoorden. Hij had zich volgens CERISIER, D. V. 225. in den *Haag* laten verluiden, dat men zeven of acht Remonſtranten aan de galg moest knopen, en dat dan de zaak zich wel ſchikken zoude.

58. *Staat:* op de kant 1588, *lees:* 1586.

62. MARIA LOUISA, *Prinſes van Heſſen Kaſſel*, was de dochter van den Landgraaf KAREL en MARIA AMELIA *Prinſes van Courland.*

64. Op reg. 16 doe uit 1795.

65. Op reg. 9 *ſtaat:* EECKHOUT, *lees:* WICHERLINCK.

MARNIX, (PHILIPS VAN) *Heer van Mont, St. Aldegonde*, enz.

Een der voornaamſte Vaderlandſche Geleerden heeft ons de eer bewezen, om over deze levensſchets eenen zeer uitgewerkten brief te ſchrijven. Bijzonder hier mede verheugd, vermits aanmerkingen voor den beginnenden ſchrijver nuttiger zijn dan goedkeuring, hebben wij denzelven breedvoerig beantwoord, en openhartig deszelfs beoordeeling erkend, dat deze levensſchets meer op den toon van den warmen lofredenaar, dan op dien van den koelen geſchiedſchrijver geſtemd is. Wij hebben ons door de algemeen gunſtige berigten omtrent 's *Mans hooge* waarde misſchien een weinig te veel laten medeſlepen, en vinden ons nu uit waarheidsliefde verpligt, om van de twee voornaamſte aanmerkingen op het gedrag van MARNIX ook voor onze lezers eenige melding te maken.

De eerſte is aangaande de overgifte van *Antwerpen* in 1585 en den handel met PARMA. De tweede is op zijn karakter, over de meermalen door hem betoonde ſcherpheid tegen de Onroomſchen, die van hem in begrippen verſchilden, en door hem *Geestdrijvers* en *Libertijnen* genoemd werden.

Omtrent het eerſte zijn onze Geſchiedſchrijvers het niet eens, en wij die nog zoo veel verder van den tijd waar in dit gebeurdde, verwijderd zijn, kunnen het nog minder beſliſſen. Veel is er onzes inziens ter verſchooning van hem. De dood van WILLEM I. had vele pogingen om ontzet te bezor-

zorgen verlamd; de moed, kunde en magt van PARMA hadden de vrees bij de belegerden doen rijzen; oproeren ontſtonden hier uit, bij welke MARNIX heftiglijk bedreigd werd; hij en de overige Regenten boden wel tegenſtand, dan daar het beloofd ontzet wegbleef en er eindelijk nog drie maanden geduld door CALUART gevergd wierd, bleek alle troost te krank te zijn, en na te vergeefs pogingen te hebben aangewend om voor den Staat te handelen, moest men eindelijk wel trachten alleen voor de Stad tot vergelijk te komen. Veel bedenkelijks blijft er met dit alles ten opzigte van MARNIX; de langdurige geheime geſprekken met PARMA bij de eerſte onderhandeling, de onbepaalde vrijlating aan hem om zijne onroerende goederen te verkoopen, daar aan de andere Burgers maar vier jaren tijds gegeven was, de brieven waarin PARMA's deugden en *Spanjes* magt zoo verheven, het vermogen der vrijheidsgezinden zoo verlaagd, en de verzoening als *alleen* heilrijk werd voorgeſteld, eindelijk zijne verdediging zelfs, die in vele opzigten meer over PARMA dan over hem liep, mogen vermoeden gegeven hebben, dat hij naar *Spanje* helde, en het gedrag van die van *Zeeland* tot omzigtigheid wettigen, dan dit alles in verband beſchouwd met zijn voorig leven en bedrijf is naar ons begrip nog niet genoeg, om hem die zoo veel deed en leed voor de vrijheid, kwade oogmerken toe te ſchrijven; wij maken ook zwarigheid om ons zegel te hechten aan

de

de redeneering van CERISIER, die hem, zie D. IV. bl. 50, onder die mannen ſchijnt te tellen van de tweede grootte, die bij vele bekwaamheden eene beſturende hand noodig hebben; deze zoude hier de hand van WILLEM I. geweest zijn, en zoo dra deze was weggevallen, had men MARNIX niet meer in MARNIX gekend. Onzes inziens wordt dit tegengeſproken door vele vroegere daadzaken waar MARNIX geheel op zich zelven ſtond en handelde.

De andere aanmerking moet door ons erkend worden, als zijnde ten duidelijkſten op de waarheid gegrond. In zijne *onderzoeking en wederlegging van de Geestdrijverſche leere* durfde hij zelfs de Staten aanraden om de belijders van dezelve *met den dood* te ſtraffen. Deze hardigheid werd ook toen reeds in druk tegengeſproken. Men zie BRANDT *Hist. der Ref.* D. I. 799. 843; wij verzoeken derhalven onze lezers op bl. 71. achter reg. 16 te ſtellen: alleen was het een vlek op zijn karakter, dat hij ſomtijds tegen perſonen, die hoewel onroomsch, zich niet met de begrippen der Hervormden vereenigden, veel ſcherpheid deed blijken.

Bl. 79. MARTENA, (HESSEL)

Na reg. 12 van ond., na het woord Hof. In 1516 trok hij naar den Koning van *Spanje* om denzelven den deerlijken toeſtand van *Friesland* onder he. oog te brengen.

MA.

Bl. 81. MATHENES, (ADRIAAN VAN)

Reg. 15. van ond., na het woord partijſchap.

Zijn moed en zijne Vaderlandsliefde bleken dikwijls. Toen het vatten van OLDENBARNEVELDT, DE GROOT en HOGERBEETS, op 29 Augustus werd bekend gemaakt en alle leden diep getroffen ſtilzwegen, brak hij uit in deze gedenkwaardige woorden: „ Gij hebt ons hoofd, „ tong en hand ontnomen, gij kunt derhalve van „ ons niets verwachten dan ſtilte en verbaasdheid."

Toen Prins MAURITS, HERTAING en VAN AERSSEN in de Ridderſchap wilde brengen, kantte hij er zich tegen en deed bij de overſtemming de ernſtigſte tegenbetuigingen. Zie CERISIER V. 281. 383.

84. ——— ——— (JOHAN VAN)

Na reg. 84. Hij betrad het voetſpoor van zijnen vader, en verklaarde zich als den vriend en voorſtander van eene gematigde handelwijze in kerkelijke zaken. Toen DE GROOT in 1631 in het Vaderland te rug was gekomen, was hij een der ijverigſten, om denzelven te beveiligen, en ware het mogelijk deszelfs zaak eene gunſtige uitſlag te doen erlangen.

87. MAURICIUS, (JAN JACOB) liet bij zijne echtgenoote JOHANNA MARIA WREEDE, kinderen na.

Een keurige afbeelding van hem, door TANJÉ geſneden, is voor zijne dichtwerken.

ME-

Bl. 92. MEDINA CELI, (JOHAN DE LA CERDA, *Hertog van*) *Ridder*, geſt. 1607.

Dit artikel had op de C. moeten geplaatst worden, op de Familienaam DE LA CERDA. Zijne ouders waren LOUIS DE LA CERDA en ISABELLA DE ARRAGON. Hij huwde (1) aan ANNA DE LA CUEVA D'ALBUQUERQUE, (2) aan ANTOINETTA DE TOLEDO, en liet kinderen na, wier nakomelingen als nog Grandes van *Spanje* van den eerſten rang, in den grootſten luister leven.

100. Reg. 3. van ond. *ſtaat:* OPTIMONUM, *lees:* OPTIMORUM.

Reg. 2 van ond. *ſtaat:* ANTE, *lees:* ANTEA.

102. MEERMAN, (JOHAN) zijne afbeelding is bij WAGENAAR, D. XIII. 278.

MEETKERKE, (ADOLPH VAN)

Reg. 3. van ond., na het woord vergezellen. In 1584 was hij namens *Vlaanderen* Lid van de Staten Generaal in den *Haag*, en Voorzitter op den 10 Julij, wanneer WILLEM I. vermoord werd. Hij gedroeg zich destijds moedig en loffelijk.

107. MEPSCHE. (JOHAN DE)

Reg. 10 van ond., na het woord leed. Men moest hetzelve verkroppen om dat men vreesde, dat *Delfzyl* tot een Stad zoude worden gemaakt. Deze redenen zijn gedeeltelijk bij HOOFT, 188.

MEPSCHE was door dit een en ander bij den Hertog wel gezien, zoo dat dezelve veel betrouwen op hem ſtelde. Hij werd in 1570 afgezonden naar den Rijksdag te *Spiers*, om aldaar te klagen, over

over de beſcherming, die de Watergeuzen en met name BARTHELD ENTENS van Duitſche Vorſten, vooral van den Graaf van *Oostfriesland* erlangden.

Bl. 117. Reg. 2 en 1 van ond. *ſtaat:* om bekende redenen; *lees:* om redenen vermeld in de *Narratio de rebus Academiæ Lugduno Batavæ*, door den geleerden TE WATER, pag. 72.

119. Op de kant *ſtaat: Holland*, *lees*: *Stadhouders Edelen v. Holland.*

123. MONTMORENCIJ, (PHILIPS VAN) *Graaf van Hoorn* Was de zoon van JOSEPH en ANNA VAN EGMOND *Ysſelſtein*, welke het Graafſchap *Heorn*, bij een vroeger huwelijk met JAN *Graaf van Hoorn* had behuwlijkt. Zijne afbeelding is bij HOOFT en bij WAGENAAR; de oorſpronkelijke ſchilderijën van hem en zijne vrouw, gelijk ook de Geuſenap, Geuſeketting en verſcheidene andere kleinodiën aan hem toebehoord hebbende, worden nog bewaard in het Kabinet van den Graaf VAN BENTHEM, *te Steinfurth*, die nakomeling is van een zijner erfgenamen.

N.

145. NAERDEN, (MARTEN VAN)

Na reg. 2. Vooral bleek deze gematigheid in de regering te *Groningen*, alwaar hij zich tegen JOHAN DE MEPSCHE en andere drijvers van geweldige maatregelen zoo ſterk liet hooren, dat deze hem door zij-

ne

ne aanhangelingen met gevaar des levens uit de Stad liet jagen.

Bl. 146. NASSAU, (LODEWYK VAN) *Heer van Beverwaard.*

Reg. 10. Hij toonde tevens veel belang te ſtellen in het lot der zes gevangene Heeren, zoo als ons uit het handſchrift van RUIJL is gebleken, hier door wordt derhalven de giſſing van den geleerden VAN WIJN, *bijv.* XII. ten vollen bevestigd.

O.

155. OLDENBARNEVELDT, (ELIAS VAN) was niet gehuwd aan N. VANKRIMPEN, zoo als ontleend was uit het geſlachtregister van VAN DER DUSSEN, bij FERWERDA, maar volgens de Grafzerk te *Rotterdam*, (1) aan JOHANNA DE CERF, (2) aan PETRONELLA VAN GROOTVELT.

158. ——— ——— ——— ——— (JOHAN VAN)

Na Reg. 5. te doen volgen.

Hij ging met onbeteuterde kloekmoedigheid en Christenlijke gerustheid ter dood. Niet alleen betuigde hij zijn onſchuld aan de Predikanten, die men hem toevoegde, maar hij had kracht van geest genoeg, om den ſchoonen brief aan zijne vrouw en kinderen te ſchrijven, die bewaard is bij BRANDT *Hist. der Rechtsplegiug* bl. 138, en kort en klaar geſteld en met eene vaste hand geſchreven, tot de beste apologie voor hem verſtrekt. Op het

ſcha-

ſchavot ſprak hij met luider ſtemme de zoo opmerkelijke woorden: *Mannen gelooft het niet, dat ik een landverrader ben; ik heb opregt en vroom gehandeld als een goed Patriot en die zal ik ſterven.*

Bl. 159. OMMEREN, (RUDOLPH VAN) zoon van JOHAN en ANNEKEN BUDDINGH.

Na reg. 3 van ond. (en III. 85) „ een Heer van „ goede ſtudie *et quod caput est* van goede „ maximes en inclinatiën."

P.

167. PALLANDT, (FLORIS I. VAN) *Graaf van Culemborg.*

Reg. 13 *ſtaat: Libertas auro carior*, moet zijn: *Libertas vitâ carior.* (De vrijheid is dierbaarder dan het leven.)

169. PALUDANUS, (RUTGERUS) zoon van THEODORUS, Predikant te *Zype*, later te *Capelle aan den Yſſel*, en van AGATHA JOHANNA VAN ROEVERIJ. Hij werd in 1786 voorgeſchikt als Curator van de Akademie te *Leyden*, waar van men veel goeds verwachtte, dan *Haarlem* ging voor *Alkmaar* en van hier dat de benoeming van een ander volgde.

175. Reg 7 van ond. *ſtaat: Pritate, lees: Probitate.*

179. PERRENOT, (ANTHONIJ) *Kardinaal van Granvelle.* Zijne moeder was NICOLE BONVALOT, dochter van JACOB BONVALOT, Ridder en MARGERITE MERCERET. De Kardinaal was de oudſte van elf kinderen, uit dit huwelijk geſproten.

Eene fraaije afbeelding is bij HOOFT; er zijn ook eenige penningen met zijn borstbeeld. Zie VAN LOON, D. I.

Bl. 183. PERRE. (PAULUS VAN DE) Zijne moeder was ADRIANA HAYMAN of VAN DER HAYMAN. Hij trad tweemaal in het huwelijk, (1) met LOUISE LE FEVRE, wed. van THOMAS SIX, (2) met CLARA TEELLINCK.

189. PHILIPS VAN BOURGONDIEN.

Na reg. 13 van ond. Dat het Hof van *Holland* door hem in 1428 zoude ingesteld zijn, hebben wij gemeld, op het berigt van andere Geschiedschrijvers. In de voortreffelijke Verhandeling van Mr. H. S. VAN SON, *over de Natuur en oorsprong van het Hof van Holland onder de Graven*, is het volledig betoogd, dat de Graven zich vroeger van eenen Raad bedienden, en dat de aanstelling van de negen Heeren in 1428, om 's Lands zaken te bestieren, zeer veel verschilt van het eigenlijk Geregtshof, zoo dat wij ons verpligt vinden om het gegeven berigt intetrekken.

203. POUS, (BONIFACIUS MATHIAS)

Reg. 14 van ond. na het woord: worden, uitgenomen die van Bewindhebber der O. I. Compagnie, in welke betrekking hij zeer groote verdiensten had.

R.

Digitized by Google

R.

Bl. 214. Reg. 7 van ond. doe uit den naam van de tweede vrouw.

215. RAS, (EMANUEL) was getrouwd aan JOHANNA TER HIMPEL.

233. RENDORP, (JOACHIM) De bekwaamheid van dezen man is vooral bekend geworden door zijn werk *over de Militaire Jurisdictie*, en de daar bijgevoegde zeer aanmerkelijke voorrede, gelijk ook door de verhandeling *over het regt van de jagt*.

De vermaarde PIETER PAULUS heeft zijn voortreffelijk werk *over de Unie van Uerecht*, aan RENDORP opgedragen, en bij deze gelegenheid deszelfs lof wegens geleerdheid naar verdienſte vermeld; deze is later keurig geſchetst door den geleerden TE WATER, in deszelfs aanſpraak bij het openen der Vergadering van de Maatſchappij der Nederduitſche Letterkunde te *Leyden* in 1793, van welke Maatſchappij RENDORP een verdienſtelijk lid was.

241. RENGERS, (EDSARD) Geſt. 1580.

Lees in plaats van reg. 12 en 13.

Na het Rennenbergsch verraad verliet hij het gewest, dan ſtierf weinig weken hier na te *Embden*. Zijn vader JOHAN was ook een man van bedrijve geweest en meermalen in gezantſchappen gebruikt; zijne moeder was GREATS VAN CAMMINGA.

Bl. 242. RENGERS, (JOHAN) *ten Post.*

Bij eene herlezing van de meermalen aangehaalde Chronijcke van dezen man hebben wij nog gevonden, dat hij de voornaamſte was, die het werk van de vlugt der Ommelander Regenten uit de gevangenis te *Groningen* beleidde, en de eerſte was die ontkwam.

Voor zijne vlugt bij het verraad van RENNENBERG, had hij *Appingadam* en *Delfzyl* nog helpen verſterken. In *Oostfriesland* was hij een der ijverigſten om bijëenkomſten te houden met de voornaamſte vlugtelingen en de Ommelander Regenten, ten einde de zaken aan den gang te houden en het landſchap van de Spanjaards te doen ruimen.

Bij zijne Chronijcke is nog gevoegd eene *Oratie over 's Lands zaken*, welke zeer belangrijk is; zoo hij zelf zegt geſteld: „ſlecht en regt, der waarheid na, in goeder conscientie."

250. ROBLES. (CASPAR DE) Wij vonden onlangs in een oud ſtuk over de Frieſche zeedijken zeer aanmerkelijke verhalen aangaande 's Mans voortreffelijk gedrag in en na de verſchrikkelijke Allerheiligen vloed in 1570. Hij was destijds te *Groningen*. Hij zond niet alleen de bevelhebbers van zijn Regiment en alle ſchuitevoerders uit, om ware het mogelijk menſchen te redden, maar hij ging zelf voor in het grootst levensgevaar. Hij dwong alle onwilligen en wees dezen op eigen voorbeeld.

Hij bragt te *Bruſſel* niet alleen te wege, dat de lee-

leening zijner Soldaten van daar bezorgd wierd, maar wist ook om de geledene rampen en ſchade zijne Landvoogdij voor een geheel jaar te bevrijden van toelage voor en onderhoud van de vreemde knechten.

Hij werd in 1581 bij de belegering van *Doornik* gekwetst.

Bl. 260. ROORDA (KAREL) reg. 14 na 1601. Inmiddels had hij in de hevige twisten in 1600 mede deelgenomen; de Nasſausgezinden beſchuldigen hem met niets minder, dan dat hij zoude benoogd hebben om Potestaat van *Friesland* te worden. H. S. VAN VERVOU.

262. ROUKENS, (JOHAN MICHIEL) zoon van THEODORUS en CATHARINA VAN DER NOEN.

263. ——— (WILLEM) ook als Dichter te gedenken, was de zoon van DIRK ROUKENS, als Burger-Hopman in eenen oploop in 1566 doodelijk gekwetst en van METGEN ROEST.

——— (WILLEM) zoon van JOHAN en ANNA VAN ANSOM. Hij bleef ongehuwd.

268. RUIJL, (AELBRECHT)

In plaats van reg. 16—20 dus te lezen.

De Regering van *Haarlem* beproefde gedurende den tijd van de hechtenis alle mogelijke middelen om het ontſlag van hem en van den Burgemeester DE WAEL te bewerken, nam de meestverzeerende beſluiten voor hunnen goeden naam, en ſloot eindelijk met den Prins een ſoort van verdrag, waar bij het

ontſlag van hun uit alle ambten en bedieningen als een voorwaarde werd geſteld van de opheffing der hechtenis.

Na zelf insgelijks eene acte geteekend te hebben, werd hij op 13 Augustus ontſlagen.

Wij hebben gelegenheid gehad om vele eigenhandige aanteekeningen van hem te zien, waar in zeer vele kleine bijzonderheden omtrent het gevangen nemen van hem, en het vervoer naar, verblijf op, en ontſlag van *Loeveſtein*.

Men had hem en zijne lotgenooten aldaar beangst gemaakt voor het ſtellen van gedelegeerde Regters over hun; met reden hier voor, na het gebeurde in *1619*, *beducht ſchikten zij zich* om het ontſlag van hunne ambten te nemen.

Hij beklaagde zich bijzonder over het verlies van ruim vierduizend guldens aan inkomen en kwam derhalve reeds op 24 Augustus bij den Stadhouder. In deze bijeenkomst, waar van hij de gevoerde redenen zeer naauwkeurig heeft opgeteekend, ſprak hij eene veel zachtere taal, dan men zoude verwacht hebben en *zocht zich breedvoerig in* des Prinſen oogen te verontſchuldigen.

Dezelve betuigde hem wel perſoonlijke genegenheid, dan hij bleef ambteloos tot na het overlijden van den Prins, wanneer hij ſpoedig herſteld werd.

Hij was gehuwd aan BEATRIX WIJNTGES,

S.

S.

Bl. 373. SAECKMA, (JOHANNES) De Notulen van *Gelderland* dragen blijken, dat hij zich bijzonder beijverd heeft om uit de Gelderſche Staatspapieren en uit die van den Huize van *Buren* zulke ſtukken uit te zoeken, die tot de Frieſche Geſchiedenis betrekking hadden. Zie VAN HASSELT, *Gelderſche Oudheden*, D. I. 53.

300. Reg. 1 en 2 *ſtaat:* de Graaf, *lees:* deze grief.

330. SPIEGEL, (LAURENS PIETER VAN DE) was niet te *Goes*, maar te *Middelburg* geboren, en liet elf kinderen na.

340. Reg. 15 *ſtaat:* inhebber, *lees:* Beſchermheer.

349. SWIETEN, (ADRIAAN VAN) Geb. 1532. Zijne zinſpreuk was: *Diligite juſtitiam*, (bemint de geregtigheid.)

V.

379. VALCKE, (JACOB) was de zoon van JAN CORNELISZOON en VOLKJE VAN DUVENEE.

400. VERHEIJE, (JACOB) zijne afbeelding is bij WAGENAAR *Vad. Hist.* D. XVI. 1.

422. Staat op de kant 1499, moet zijn 1507.

W.

465. WERFF, (PIETER VAN DE) zijne moeder was CLARA CLAASDOCHTER.

Bl. 467. Reg. 4 van ond. *ſtaat:* laagenis, *lees:* ſaagenis.

470. Na reg. 4. Eerlang zal elk beminnaar van de Vaderlandſche Geſchiedenis verheugd worden met meerdere onbekende berigten aangaande dezen grooten man, vermits de Hoogleeraar TE WATER deszelfs onvermoeide naſporingen, gedurende vele jaren gedaan, zal mededeelen.

471. WESTERWIJK, (ADOLPH VAN) Geb. 1647. Geſt. 1719. was de zoon van LAURENS en MARIA BOONS, en de echtgenoot van MARIA BOONE.

Z.

521. ZUNIGA, (LOUIS DE) DE REQUESENS.
Dit artikel had op de R. moeten ſtaan, vermits de naam van REQUESENS zijn geſlachtnaam, ZUNIGA, die van zijne moeder, was.

AANHANGSEL.

E.

545. EVERSDIJK, (MATTHEUS) Geb. 1648. Geſt. 1714. zoon van NICOLAAS, oud Burgemeester, die tot Rentemeester was gekozen, en JOHANNA VERBERG. Hij is in 1705. Gecommitteerde Raad van *Zeeland* geworden; zijne echtgenoote was ISABELLA LEIJDEKKER.

Einde van het Tweede en laatſte Deel.

BLAD-

Digitized by Google

BLADWIJZER. (*)

VORSTEN.

HERTOGEN VAN GELDER.

	D.	bl.
Reynoud van Gulik IV.,	II.	244.
Arnold van Egmond of Egmont,	I.	33.
Jan, ——— (Voogd)	I.	523.
Adolph, ———	I.	6.
Catharina, ——— (Voogdes)	I.	242.
Karel, ———	I.	551.
Willem van Cleve,	II.	479.

GRAVEN VAN HOLLAND.

Aelbrecht van Beijeren,	I.	20.
Willem VI., ———	II.	478.
Jacoba, ———	I.	517.
Jan, ——— (Ruwaart) I. 521.	II.	595.
Jan, Hertog van Braband,	I.	522.
Humphreij, Hertog van Glochester,	I.	507.

Phi-

(*) Wij hebben de namen in deze bladwijzer met de meeste naauwkeurigheid, zoo veel zijn konde, naar de eigene ſpelling der benoemde perſonen geſteld; indien de opmerkende lezer eenig onderſcheid met die in den text of op den kaart mogt bevinden, verzoeken wij die namen naar deze opgaaf te veranderen.

De levensſchets is te vinden op het woord het welk curſijf gedrukt is.

Digitized by Google

D. bl.

Philips I. van Bourgondiën, (de Goede) II. 186. 612.
Karel, I., ——— (de Stoute) I. 546.
Maria, ——— . . II. 59.
Maximiliaan van Oostenrijk, . II. 89.
Philips II., ——— (de Schoone) II. 190.
Karel II., ——— als Keizer V., I. 548.
Philips III., —— als Koning van Spanje II., II. 192.

BISSCHOPPEN VAN UTRECHT, *met wereldlijk gebied.*

Fredrik van Blanckenheim, . II. 548.
Zweder van Culemborg, . . II. 524.
Rudolph van Diepholt, . . II. 266.
Gysbrecht van Brederode, . . I. 403.
David, Bastaard van Bourgondiën, . I. 278.
Fredrik van Baden, . . . I. 355.
Philips, Bastaard van Bourgondiën, . II. 196.
Hendrik van Beijeren, . I. 449. II. 590.

ERFHEEREN VAN FRIESLAND.

Albert, Hertog van Saxen, . I. 16. II. 560.
Hendrik, ——— . . I. 451.
Georg, ——— . . I. 369.

HEER VAN GRONINGEN.

Edsard, Graaf van Oostfriesland, I. 313. II. 579.

AL-

Digitized by Google

ALGEMEENE LANDVOOGDEN EN STADHOUDERS.

ALGEMEENE LANDVOOGDEN.

	D.	bl.
Isabelle, (ook Elisabeth) van Portugal,	I.	545.
Engelbert, Graaf van Nassau, Heer van Breda, . . .	I. 331.	II. 581.
Willem van *Croij*, Heer van Chievres en Aarschot, . .	I. 269.	II. 577.
Margaretha van Oostenrijk, .		II. 57.
Maria ———, Koningin van Hungarijën, . . .		II. 61.
Emanuël Philibert, Hertog van Savoije,	I. 330.	II. 508.
Margaretha van Oostenrijk, Hertogin van Parma, ...		II. 58.
Ferdinand Alvares van *Toledo*, Hertog van Alva, . . .		II. 369.
Johan de la Cerda, Hertog van *Medina* Celi, . . .	II. 92.	608.
Louis de *Zuniga* de Requesens,	II. 521.	618.
Jan van Oostenrijk,	I. 524.	II. 595.
Alexander *Farnese*, Hertog van Parma,		348.
Matthias, Aartshertog van Oostenrijk,		II. 85.
François de *Valois*, Hertog van Alencon en Anjou, . . .		II. 384.
Robbert *Dudleij*, Graaf van Leijcester,	I.	298.

STAD-

Digitized by Google

STADHOUDERS VAN GELDERLAND.

	D.	bl.
Willem van *Egmond* IJsfelſtein, .	II.	542.
Vincent, Graaf van *Meurs*, .	II.	114.
Adolph, Graaf van Nasſau, .	I.	7.
Rene van Nasſau Chalons, onder die van Holland op de kaart geſteld.		
Philips van *Lalaing*, Graaf van Hoogſtraten, ...	II.	9. 598.
Philips van *Montmorencij*, Graaf van Hoorn, ...	II.	123. 609.
Karel van *Brimeu*, Graaf van Megen,	I.	177.
Gilles van *Barlaymont*, Heer van Hierges, ...	I.	60.
Johan, Graaf van Nasſau, . .	I.	532.
Willem, Graaf van den *Berg*, I. 83.	II.	562.
Adolph, Graaf van *Nieuwenaar* en Meurs, ...	II.	152.

STADHOUDERS VAN HOLLAND.

Walraven van *Brederode*, . .	I.	172.
Jacob van Abkoude van *Gaesbeek*, I. 360.	II.	583.
Jan van *Montfoort*, . . .	II.	119.
Franck van *Borsſele*, . I. 137.	II.	568.
Roeland van *Uijtkercke*, . .	II.	414.
Philips van *Borsſele*, . . .	I.	143.
Floris van *Borsſele*, . . .	I.	137.
Hugo van *Lanney*, van Santes, .	II.	19. 599.

Digitized by Google

	D.	bl.
Willem van *Lalaing*, van Binguicourt,	II. 9.	598.
Gozewyn de *Wilde*, . . .	II.	477.
Jan van *Lannoij*, ...	II. 19.	600.
Lodewyk van *Brugge*, van Gruijthuizen, . .	I. 179. II.	571.
Wolfaart van *Borsfele*, . . .	I.	145.
Joost van *Lalaing*, . .	II. 8.	598.
Jan, Graaf van *Egmond*, . .	I 321. II.	580.
Adriaan van *Egmond*, Kenenburg, (Lieutenant) . .	I. 317. II.	580.
Hendrik, Graaf van Nasfau, Heer van Breda, ...	I. 452. II.	590.
Anthonij van *Lalaing*, Graaf van Hoogstraaten, ...	II. 2.	598.
Jacob van *Thiennes*, Heer van Castres, (Lieutenant) . . .	II.	364.
René van Nasfau Chalons, Prins van Orange, ...	II.	234.
Lodewyk van *Vlaanderen*, Heer van Praat, ...	II.	420.
Maximiliaan van *Bourgondiën*, Heer van Veere, ...	I. 154. II.	569.
Willem I., Prins van Orange, Graaf van Nasfau, ...	II.	480.
Willem, Graaf van der *Mark*, Heer van Lumeij, (Lieutenant) . .	II.	54.
Diederick van *Sonoij*, (Lieutenant) .	II.	327.
Maximiliaan van *Hennin*, Graaf van Bosfu, ...	I. 455. II.	590.

	D.	bl.
Maurits, Prins van Orange,	II.	88.
Fredrik Hendrik, ———	I.	356.
Willem II., ———	II.	484.
Willem Hendrik III., ———	II.	487.
Willem Carel Hendrik Friso, (Willem IV.),	II.	489.
Anna, Prinses van Engeland, (Voogdes)	I.	25.

STADHOUDERS VAN ZEELAND.

Anthonis van *Bourgondiën*, Heer van Wacken,	I.	152.
Christoffel *Mondragon*,	II.	118.

STADHOUDER VAN UTRECHT.

Joost de *Soete*, van Villers,	II.	324.

STADHOUDERS VAN FRIESLAND.

Willibrord van *Schomburg*,	II.	298.
Hugo, Burggraaf van *Leyfenich*,	II.	32.
Hendrik, Graaf van *Stolberg*,	II.	340.
Everwyn, Graaf van *Bentheim*, II. 71.	II.	562.
Floris van *Egmond*, IJsfelstein, Graaf van Buren,	I.	319.
Willem, Baron van *Roggendorf*,	II.	254.
Georg *Schenck* van Toutenburg,	II.	292.
Maximiliaan van *Egmond*, Graaf van Buren,	I.	326.
Johan de *Ligne*, Graaf van Aremberg,	II.	35.

Digitized by Google

D. bl.

Karel van *Brimeu*, Graaf van Megen
Gilles van *Barlaymont*, Heer van Hierges. Beide bij Gelderland gefteld.
Caspar de *Robles*, Heer van Billij. . II. 250. 614.
Georg van *Lalaing*, Graaf van Rennenberg, ... II. 5. 598.
Joost, Graaf van *Schouwenburg*, . II. 300.
Bernard van *Merode*, Heer van Rummen, Lieutenant van Willem I. . . II. 109.
Willem Lodewijk, Graaf van Nasfau, II. 482.
Ernst Caſimier, ——— I. 332. II. 581.
Hendrik Caſimier I. ——— I. 453.
Willem Fredrik, Prins van Nasfau, II. 485.
Albertine Agnes, Prinfes van Orange, (Voogdes) . . . . . I. 19.
Hendrik Caſimier II., Prins van Nasfau, I. 454.
Amelia, Prinfes van Anhalt, . . . I. 24.
Johan Willem Friſo, Prins van Orange I. 534. II. 596.
Maria Louiſa, Prinfes van Hesfen Casfel, (Voogdes) . . . . II. 62. 603.

STADHOUDERS VAN GRONINGEN.

Udo van den *Coldenborgh*, . . . I. 258.
Christoffel, Graaf van *Meurs*, . II. 112.
Jaspar van *Merwick*, ... II. 110.
Karel (Bastaard) van *Gelder*, . . I. 364.
Ludolph *Coenders*, ... I. 257.
François *Verdugo*, Heer van Schenge, II. 393.

RE-

REGENTEN, AMBTENAREN EN ANDERE PERSONEN, IN DE STAATKUNDIGE GESCHIEDENIS VERMAARD.

GELDERSCHEN.

	D.	bl.
Gysbert van *Randwijk*, . .	II.	213.
Otto van *Bronckhorst*, . I. 178.	II.	571.
Alphert *Schimmelpenninck*, . .	II.	295.
Pelgrim de *Vos* van Steenwijk, van Putten, ...	II.	429.
Hendrik van *Wisch*, . . .	II.	44.
Derk van *Lijnden*, . . .	II	491.
Johan *Bentinck* van Berrinkhuizen, I. 77.	II.	562.
Herman *Cruser*, . . .	I.	273.
Berndt van *Hackfort*, . I. 406.	II.	588.
Jacob *Canis* . . I. 216.	II.	573.
Floris I. van *Pallandt*, Graaf van Culemborg, . . . II. 165.		611.
Maximiliaan van *Bloijs*, gezegd de Cocq van Neerijnen, . I. 110.	II.	567.
Alexander *Bentinck*, . . .	I.	72.
Sander van *Tellicht*, . .	II.	358.
Rutger van *Haersolte*, . .	I.	409.
Johan van *Wijnbergen*, . .	II.	511.
Jacob *Schimmelpenninck* van der Ooije,	II.	297.
Hendrik van der *Capellen*, tot Rijsfelt,	I.	228.
Johan van *Gent*, van Ooijen. .	I.	367.
Cornelis van *Gent*, van Loenen, .	I	366.

Hen-

	D.	bl.
Hendrik van *Brienen*, van Sinderen,	I.	175.
Christoffel *Biesman*,	I.	104.
Willem *Roukens*,	II.	263. 615.
Floris II. van *Pallandt*, Graaf van Culemborg,	II.	167.
Hendrik van *Brienen*, van den Lathmer,	I.	175.
Fredrik van den *Sande*,	II.	275.
Hendrik van *Esfen*,	I.	333.
Arnold van *Randwijck*,	II.	212.
Arend de *Bye*, van Waijeſtein,	I. 209.	II. 572.
Alexander van der *Capellen*, tot Aartsbergen,	I. 221.	II. 574.
Johan van *Someren*,	II.	325.
Barthold van *Gent*, van Loenen en Meinertswijk,	I.	365.
Johan van *Gent*, van Oosterweede,	I.	368.
Gerhard Caſyn van der *Hell*,	I.	447.
Rudolph van *Ommeren*,	II.	159. 611.
Rutger *Huyghens*,	I. 515.	II. 595.
Adolph Hendrik van *Ripperda*, tot Beurſe,	II.	246.
Jacob *Schimmelpenninck* van der Ooije,	II.	298.
Alexander *Bentinck* van Aller,	I. 73.	II. 562.
Alexander *Schimmelpennink* van der Ooije, van Engelenburg,	II.	294.
Walraven van *Heeckeren* van Nettelhorst,	I.	434.
Willem *Roukens*,	II.	264. 615.
Derck Reynier van *Baſſenn*,	I.	65.
Jacob van *Randwijck* van Beek,	II.	214.

	D.	bl.
Johan van *Arnhem* tot Harſeloe, Heer van Roſendaal,	I.	31.
Caſyn van der *Hell*, tot den Wildbaan,	I.	446.
Johan van *Brienen*,	I	176.
Johan van *Welderen* van Ubbergen,	II.	464.
Johan Derck van *Heeckeren* tot Enghuizen,	II.	551.
Coenraad *Piek* van Portengen,	II.	197.
Bernard, Graaf van *Welderen*,	II.	463.
Johan Michiel *Roukens*,	II. 262.	615.
Andries *Schimmelpenninck* van der Ooije tot de beide Pollen,	II.	296.
Frans Jan van *Heeckeren* tot Enghuizen,	I.	434.
Henrick Willem *Brantzen*,	I.	158.
Godart Philip Cornelis van der *Capellen* tot Dorth,	I.	227.
Willem van *Haerſolte* tot Yrst,	I.	412.
Bernard Joost *Verſtege*,	II.	405.
Herman Hendrik *Vitringa*,	II.	415.

Kanſeliers.

Willem van der *Meer*, genaamd van Alkmaar,	II.	96.
Joost *Sasbout*,	II.	277.
Adriaan Marius *Nicolai*,	II.	149.
Arend *Sasbout*,	II.	276.
Boudewyn van *Rhoon*,	II.	258.
Elbertus *Leoninus*,	II. 24.	601.
Gerhardt *Vooth*,	II.	424.

Ger-

Digitized by Google

	D.	bl.
Gerlach van der *Capellen*, .	I.	224.
Martin *Goris*, ook Martinus Gregorius of Gregorii, . . I. 384.	II.	584.

HOLLANDERS.

Edelen.

Jan van *Arkel*, . . .	I.	30.
Philips van *Wasfenaer*, . .	II.	452.
Jacob van der *Duijn*, . I. 309.	II.	579.
Willem van *Brederode*, . .	I.	174.
Boudewyn van *Swieten*, .	II.	351.
Willem van *Egmond*, . .	I.	328.
Gerrit van *Zijl*, .	II.	526.
Willem Bastaard van *Beijeren*, Schagen,	I.	101.
Reynout van *Brederode*, .	I.	169.
Philips van *Spangen*, . .	II.	329.
Jan van *Naaldwijk*, . .	II.	142.
Frans van *Brederode*, . .	I.	164.
Philips van *Wasfenaer*, van Voorburg,	II.	452.
Jan van *Wasfenaer*, . .	II.	450.
Gerrit van *Asfendelft*, . I. 38.	II.	560.
Reynout van *Brederode*, . I. 170.	II.	571.
Wesfel van *Boetzelaer* van Langerak, I. 122.	II.	568.
Lamoraal, Graaf van *Egmond*, I. 323.	II.	580.
Hendrik van *Brederode*, . I. 165.	II.	570.
Otto van *Egmond* van Kenenburg, I. 328.	II.	580.
Jacob Oem van *Wyngaerden*, .	II.	515.
Arend van *Duvenvoorde*, . I. 304.	II.	578.

D. bl.
Reynier van der *Duijn*, . I. 310. II. 579.
Rutger van *Boetzelaer* van Asperen, . I. 120.
Diederick van *Egmond* van der Nyenburg,
I. 318. II. 580.
Johan van *Mathenes*, . . II. 82.
Willem van *Zuylen* van Nijevelt, . II. 522.
Josua van *Alveringen*, van Hofwegen, I. 23. II. 560.
Jacob van der *Does* van Noordwijk, . I. 284.
Adriaan van *Swieten*, . . II. 349. 618.
Jacob van *Duvenvoorde*, van Warmont,
I. 305. II. 578.
Cornelis van *Asfendelft*, . . I. 37.
Gysbert van *Duvenvoorde*, van Obdam,
I. 305. II. 578.
Gerrit van *Poelgeest*, . . II. 200.
Jan van *Beijeren* van Schagen, . II. 103.
Johan van der *Does*, van Noordwijk,
I. 285. II. 577.
Lancelot van *Brederode*, I. 168. II. 571.
Jan van *Duvenvoorde*, van Warmont, . I. 306.
Reynout van *Brederode* van Veenhuizen,
I. 171. II. 571.
Rutger Wesfel van *Boetzelaer* van Asperen, I. 121.
Gideon van *Boetzelaer* van Langerak, I. 118.
Adriaan van *Mathenes*, . . II. 81. 607.
Walraven van *Brederode*, . . . I. 173.
Françoijs *Aersfens*, van Sommelsdijk,
I. 9. II. 569.

Digitized by Google

	D	bl.
Daniël de *Hertaing* van Marquette,	I. 429.	II. 589.
Cornelis van der *Myle*,		II. 140.
Jan van Wasfenaer van *Duvenvoorde*,		II. 451.
Albert van *Beijeren* van Schagen,		I. 102.
Jacob Oem van *Wijngaerden*, van Bentbuizen,		II. 516.
Johan van *Mathenes*,	II. 84.	607.
Johan van *Merode*,		II. 110.
Lodewyk van *Nasfau*, Heer van Beverweerd,		II. 145.
Johan Wolphert van *Brederode*,	I. 167.	II. 571.
Nicolaas van den *Bouckhorst*, van Noordwyk,	I. 149.	II. 569.
Fredrik van *Dorp* van Maasdam,		I. 291.
Jacob van *Wasfenaer* van Obdam,		II. 447.
Amelis van den *Bouckhorst* van Wimmenum,		I. 149.
Daniël Oem van *Wijngaerden*, van Werkendam,		II. 513.
Jacob, Graaf van *Wasfenaer*, Obdam,		II. 449.
Fredrik van *Reede* van Renswoude, van Lier,		II. 224.
Hans Willem *Bentinck*, Graaf van Portland,		I. 75.
Willem van *Wasfenaer*, van Starrenburg,		II. 453.
Arend van *Wasfenaer*, van Duvenvoorde,		II. 444.
Jacob Godefroij van *Boetzelaar*, van Nieuwveen,	I. 119.	II. 568.
Carel Philips van *Dorp*, van Maasdam,		II. 541.

	D.	bl.
Fredrik Hendrik van *Wasfenaer* van Katwyk,	II.	446.
Unico Willem, Graaf van *Wasfenaer* van Twickel,	II.	454.
Willem, Graaf *Bentinck* van Rhoon,	I.	78.
Carel Georg, Graaf van *Wasfenaer* van Twickel,	II.	445.

Dordrecht.

Dirk van *Beaumont*,	I. 67.	II.	561.
Adriaan *Westfalinck*,		II.	473.
Willem van *Alblas*,		II.	531.
Willem de *Beveren*,		I.	92.
Floris Oem van *Wijngaerden*,		II.	514.
Joost *Bets*,		I.	90.
Screvel *Hallinck*,	I. 421.	II.	589.
Arend van der *Mijle*,		II.	139.
Cornelis de *Beveren*,		I.	91.
Adriaan van *Blijenburg*,	I. 111.	II.	567.
Adriaan van der *Mijle*,		II.	137.
Jacob *Muijs* van Holij,		II.	135.
Joost de *Menijn*,		II.	104.
Cornelis de *Witt*,		II.	494.
Willem de *Beveren*,	I. 93.	II.	563.
Johan *Berk*,		I.	79.
Rochus van den *Honert*,	I. 472.	II.	592.
Hugo *Muijs* van Holij,		II.	134.
Cornelis van *Terestein*,		II.	360.
Jacob de *Witt*,		II.	497.

Cor-

Digitized by Google

	D.	bl.
Cornelis de *Beveren* van Strevelshoek,	I. 92.	II. 563.
Johan van den *Honert*,		I. 472.
Govert van *Slingelandt*,		II. 313.
Nicolaas *Vivien*,		II. 417.
Johan de *Witt*, Johanszoon,		II. 499.
Johan *Hallinck*,		I. 420.
Cornelis de *Witt*,		II. 495.
Adriaan van *Blijenburg*,	I. 112.	II. 567.
Arend *Muijs* van Holij,		II. 132.
Simon van *Halewijn*, van Abbenbroek,	I. 419.	II. 588.
Cornelis Terestein van *Halewijn*,		I. 416.
Herman van den *Honert*,		I. 471.
François Terestein van *Halewijn*,	I. 419.	II. 588.
Cornelis de *Witt*, van Jaersveld,		II. 497.

Haarlem.

Claas van *Ruyven*,		II. 269.
Quiryn Dirkszoon *Taleſius*,		II. 356.
Gerrit van *Berkenroode*,		I. 87.
Adriaan van *Berkenroode*,		I. 87.
Nicolaas van der *Laen*,		II. 1.
Johan van Woerden van *Vliet*,		II. 421.
Pieter *Kies*,	I. 561.	II. 597.
Arend Meinertszoon *Fabricius*,		I. 339.
Johan de *Haan*,		I. 404.
Gilles de *Glarges*,		I. 373.

Digitized by Google

	D.	bl.
Albert *Ruyl*,	II.	268. 615.
Jan de *Waal*,	II.	440.
Michiel ten *Hove*,	I.	498.
Adolph *Visscher*,	II.	412.
Cornelis *Sylvius*,	II.	352.

Delft.

Claas *Duyst*,	I.	311.
Adriaan van *Leyden*,	II.	30.
Hugo van *Groeneweeghen*,	I.	391.
Govert *Brasser*,	I.	158.
Pieter van der *Meer*,	II.	94.
Leonard de *Vooght*,	II.	426.
Willem *Criep*,	I.	266.
Dirk *Meerman*,	II.	97.
Ewoud van der *Dussen*, I. 303.	II.	578.
Jacob *Kamerling*,	I.	546.
Nicolaas van *Kinschot*,	I.	564.
Jan *Duyst* van Voorhout, I. 311.	II.	579.
Dirk *Meerman*, van Molenaarsgraaf,	II.	98.
Hendrik van *Bleijswijk*,	II.	537.
Willem *Hooft*,	II.	552.
Adriaan Jacobszoon van *Vredenburg*,	II.	433.

Leyden.

Gerard Ameliszoon van *Hoogeveen*,	I.	481.
Willem Jan Reijerszoon van *Heemskerck*,	I.	439.

Pie-

Digitized by Google

	D.	bl.
Pieter Adriaanszoon van der *Werff*,	II.	464. 617.
Jan van *Hout*,	I.	495.
Rombout *Hogerbeets*, I. 464.	II.	591.
Johan *Meerman*,	II.	100. 608.
Diederik van *Leyden* van Leeuwen,	II.	31.
Pieter *Burgersdijck*,	I.	185.
Daniël van *Alphen*,	I.	22.
Frans van der *Meer*,	II.	93.
Johan van den *Bergh*, I. 79.	II.	562.
Johan Ægidius van *Egmond* van der Nyenburg,	I.	322.

Amsterdam.

Pieter *Kolijn*,	I.	260.
Gosen *Recalf*,	II	220.
Willem Dirkszoon *Bardes*, I. 57.	II.	561.
Hendrik *Dirkszoon*,	I.	283.
Joost *Buyk*,	I.	184.
Adriaan Reynierszoon *Kromhout*,	I.	570.
Reynier *Cant*,	I.	217.
Willem *Bardes*,	I.	58.
Laurens *Reael* Jacobszoon,	II.	216.
Claas Symonszoon van *Heemskerck*, I. 437.	II.	590.
Nicasius de *Sille*,	II.	310.
Pieter Corneliszoon *Boom*,	I.	124.
Cornelis Pieterszoon *Hooft*,	I.	474.
Sebastiaan *Egbertszoon*,	I.	315.
Ellert de *Veer*,	II.	387.

	D.	bl.
Herman van der *Poll*,	II.	200.
Reinier *Pauw*,	II.	177.
Dirk *Bas*,	I.	63.
Geurt Dirkszoon van *Beuningen*,	I.	99.
Albert Coenraadszoon *Burgh*,	I.	186.
Cornelis de *Graaf*,	II.	550.
Anthonij Oetgens van Waveren,	II.	456.
Laurens *Reael*,	II.	218.
Nicolaas *Tulp*,	II.	377.
Willem *Boreel*, van Duinbeek,	I.	130.
Andries *Bicker*,	I.	105.
Cornelis *Bicker*, van Swieten,	I.	107.
Frans *Banning* Kock,	I.	569.
Gerard *Schaep* Simonszoon, van Kortenhoef,	II.	282.
Gerard *Schaep* Pieterszoon,	II.	281.
Johan *Huijdecoper* van Maersseveen,	I.	513.
Pieter *Vogelzangh*,	II.	425.
Coenraad *Burgh*,	I.	187.
Simon van *Hoorn*,	I.	484.
Lambert *Reynst*,	II.	245.
Gerard *Hasselaer*, I. 431.	II.	589.
Jan van der *Poll*,	II.	202.
Coenraad van *Beuningen*, I. 96.	II.	564.
Hendrik *Hooft*, I. 477.	II.	593.
Gilles *Valckenier*,	II.	382.
Andries de *Graaf*, I. 389.	II.	585.
Cornelis *Geelvinck*,	I.	362.
Gerard Bors van *Waveren*,	II.	457.
Dirk *Schaep*,	II.	280.

Jo-

	D.	bl.
Johan *Corver*,	I.	265.
Johan *Hudde*,	I.	502.
Coenraad van *Heemskerck*,	I.	435.
Nicolaas *Witsen*,	II.	505.
Jean *Appelman*,	I.	29.
Gerrit *Hooft*,	I. 476. II.	592.
Jacob *Hop*,	I. 488. II.	593.
Jacob *Boreel*, van Duinbeek,	I.	127.
Ferdinand van *Collen*,	I.	260.
Johan *Six*,	II.	312.
Willem *Boreel*,	I.	132.
Hendrik *Hop*,	I.	487.
Cornelis *Hop*,	I.	486.
Ægidius van den *Bempden*,	I.	70.
Gerrit *Corver*,	I. 264. II.	564.
Nicolaas *Geelvinck*,	I.	363.
Gerard Arnoud *Hasselaer*,	I.	432.
Johannes *Staal*,	II.	333.
Egbert de Vry *Temminck*,	II.	359.
Daniël de *Dieu*,	I.	282.
Jacob *Boreel*,	I.	128.
Cornelis *Calkoen*,	I. 212. II.	572.
Abraham *Buys*,	II.	540.
Matthys *Lestevenon* van Berkenroode,	II.	28.
Hendrik *Hooft* Daniëlszoon,	I. 478. II.	593.
Engelbert François van *Berckel*,	I.	80.
Joachim *Rendorp*,	II. 233.	613.
Willem Gerrit *Dedel* Salomonszoon,	I.	280.
Carel Wouter *Visscher*,	II.	413.

Gou-

Digitized by Google

Gouda.

	D.	bl.
Reynier *Snoij*,	II.	323.
Cornelis Corneliszoon de *Lange*,	II. 14.	599.
Gerrit Franszoon *Keegeling*,	I.	558.
Jan Jacobszoon van *Roosendaal*,	II.	261.
Dirk Janszoon *Lonck*.	II.	39.
François *Franken*,	I. 352. II.	582.
Gerard de *Lange*,	II. 17.	599.
Jacob van der *Tocht*,	II.	367.
Hieronijmus van *Beverningk*,	I. 94. II.	563.
Bruno van der *Dussen*,	I.	302.
Daniël de *Lange*,	II. 16.	599.
Johan de *Lange*,	II.	18.

Rotterdam.

Elias van *Oldenbarneveldt*,	II. 155.	610.	
Simon van *Beaumont*,	I. 68. II.	561.	
Hugo de *Groot*,	I. 392. II.	586.	
Pieter de *Groot*,	I.	397.	
Willem van der *Aa*,	I. 1. II.	559.	
Johan *Pesser*,	II.	184.	
Adriaan *Paets*,	II.	161.	
Johan *Kievit*,	I. 563. II.	595.	
Jacob de *Brauw*,	I. 160. II.	570.	
Willem Bastiaanszoon *Schepers*,	II.	294.	
Cornelis *Boeij*,	I. 116. II.	567.	
Gerard *Meerman*,	II. 98.	608.	
Pieter Johan van *Berckel*,	I.	81.	

Gor-

Digitized by Google

Gornichem.

	D.	bl.
Sebastiaan *Loozen*,	II.	40.
Abraham van *Hoeij*,	I.	463.

Schiedam.

Cornelis *Haga*,	I.	415.
Willem *Nieuwpoort*,	II.	150.

Brielle.

Adriaan van *Almonde*,	I.	21.
Cornelis *Nieuſtad*,	II.	154.

Schoonhoven.

Willem van *Lijere*,	II.	34.

NOORDHOLLAND.

Alkmaar.

Claas van *Bosohhuyzen*, gezegd Korf,	I.	145.
Floris van *Teylingen*,	II.	362.
Nanning van *Foreest*,	I.	350.
Jacob *Cabeljaauw*,	I.	211.
Adriaan *Anthoniszoon*,	I.	28.
Jan van *Foreest*, I. 350.	II.	582.
Nanning van *Foreest*, I. 350.	II.	582.
Simon Willemszoon van *Veen*,	II.	387.
Adriaan *Baert*,	II.	534.

Ni-

D. bl.

Nicolaas *Kien*, . . . I. 560.
Emanuël *Ras*, . . . II. 215. 613.
Rutgerus *Paludanus*, . . II. 169. 611.

Enkhuizen.

François *Maelſon*, . . . II. 45.
Dirk *Brouwer* Janszoon, . . I. 178.
Pieter Luitgens *Buyskens*. . I. 208.
Albrecht *Bruijnink*, . . . I. 181.

Hoorn.

Dirk *Banjaert*, . . . I. 56.
Marten *Veelaer*, . . . II. 390.
Petrus *Junius*, . . . I. 543.
Gerbrand Gerbrandszoon *Verduijn*, II. 394.
Olphert *Barends*, . . . I. 59.
Albert *Sonck*, . . . II. 327.
Nanning *Kaiſer*, . . . I. 553.
François van *Bredehoff*, . . I. 163.
Hendrik *Carbaßus*, . I. 232. II. 574.
Johan Abbekerk *Crap*, . . I. 266.
Jan Mosſel van *Stralen*, . II. 342.

Medemblik.

Benjaert *Scei*, . . . II. 278.
Nicolaas *Stellingwerff*, . . II. 335.

Pur-

Purmerende.

	D.	bl.
Willem *Eggert*,	I.	316.
François *Ricçen*,	II.	245.
Jan Jacob *Mauriçius*,	II.	87. 607.

Monnickendam.

Adriaan *Berkhout*,	I. 89.	II. 562.

Raadpenſionariſſen.

Albrecht van *Loo*,	II.	38.
Frans *Coebel*,	I.	253.
Aert van der *Goes*,	I.	382.
Adriaan van der *Goes*,	I.	384.
Jacob van der *Eynde*,	I.	336.
Paulus *Buys*,	I.	203.
Johan van *Oldenbarneveldt*,	II.	156. 610.
Andries de *Witt*,	II.	493.
Anthony *Duyck*,	I. 308.	II. 579.
Adriaan *Pauw*,	II.	173.
Jacob *Cats*,	I.	239.
Johan de *Witt*,	II.	500.
Gaspar *Fagel*,	I.	340.
Anthony *Heinſius*,	I. 443.	II. 590.
Iſaac van *Hoornbeek*,	I. 484.	II. 593.
Simon van *Slingelandt*,	II.	315.
Anthony van der *Heim*,	I. 442.	II. 590.
Jacob *Gilles*,	I.	371.
Pieter *Steyn*,	II.	337.

Pie-

Digitized by Google

	D.	bl.
Pieter van *Bleijswijk*,	I. 109.	II. 565.
Laurens Pieter van de *Spiegel*,	II 330.	617.

Voorname Hollandſche Ambtenaren.

Nicolaas *Everhardi*,	I.	334.
Cornelis *Suys*,	II.	345.
Aart *Coebel*,	I.	252.
Dirk Volkertzoon *Coornhert*,	I. 262. II.	576.
Leonard *Caſembroot*,	I. 235. II.	574.
Adriaan *Junius*,	I. 542. II.	596.
Adriaan *Duyck*,	I. 390. II.	586.
Dirk *Graswinckel*,	I. 390. II.	586.
Simon van *Beaumont*,	I. 69. II.	561.
Albert *Fabricius*,	II.	547.
Willem *Buys*,	I.	206.

Generaliteits Ambtenaren.

Cornelis *Aersſens* van Spyk,	I.	8.
Johan van *Goch*,	I.	377.
Cornelis *Musch*,	II.	129.
Nicolaas *Ruysch*,	II.	270.
Hendrik *Fagel*,	I.	374.
François *Fagel*,	I. 344. II.	581.
Hendrik *Fagel*,	I. 347. II.	581.
François *Fagel*,	I. 346. II.	581.
Vinçent van *Myerop*,	II.	136.
Joris de *Bije*,	I. 210. II.	572.
Govert *Braſſer*,	I. 159. II.	570.

Digitized by Google

	D.	bl.
Jan de la *Basſecour*, . . .	II.	535.
Johan *Hop*, ...	I.	491.
Pieter *Paulus*, ...	II.	172.
Jan David *Pasteur*, . . .	II.	170.

Ambasſadeurs, Reſidenten, enz.

Joachim *Ortell*, . . .	II.	160.
Noël de *Caron* van Schonewal, .	I.	233.
Cornelis *Pynacker*, . . .	II.	207.
Nicolaas *Heinſius*, . . .	I.	445.
Willem van *Lyere* van Oosterwijk, .	II.	33.
Gerrit Hamel *Bruyningx*, .	I.	182.
Pieter *Valckenier*, . . .	II.	383.
Franciscus van *Schoonenberg*, .	II.	299.
Alexander *Coljer*, . . .	I.	259.
J. J. Hamel *Bruyningx*, . .	II.	539.

Ministers van Vorſten en Stadhouders.

Pieter van *St. Pieter*. . .	II.	198.
Johan *Baſius*, . . .	I.	64.
Nicolaas *Bruyningx*, . .	I.	183.
Conſtantyn *Huygens*, . I. 504.	II.	594.
Cornelis *Pauw*, . . .	II.	176.
Jan de *Back*, . . .	II.	534.

ZEEUWEN.

Vertegenwoordigers van den Eersten Edelen.

	D.	bl.
Arend van *Dorp*, . . I. 289.	II.	280.
Pieter de *Rycke*, . .	II.	271.
Jacob van *Malderéé*, . . II. 51.		603.
Adriaan van *Manmaaker*, .	II.	53.
Johan de *Knuyt*, . . .	I.	565.
Willem, Graaf van *Nassau*, Heer van Odijk,	II.	147.
Jan van *Borssele*, . . I. 142.	II.	569.
Wilhem van *Citters*, . .	I.	249.
Johan Adriaan van de *Perre*, van Nieuwwerve, ... II. 182.		612.

Regenten, enz.

Hendrik van *Borssele* van Veere, I. 139.	II.	568.
Adriaan van *Borssele* van Brigdamme, I. 134.	II.	568.
Pieter *Tuyll* van Serooskerke, .	II.	377.
Jacob van *Cats*, . . .	I.	238.
Jan van *Cruyningen*, . . I. 270.	II.	577.
Adolph van *Bourgondiën*, . .	I.	150.
Jan *Huybert*, ...	I.	508.
Lieven *Huybert*, . . .	I.	511.
Jeronimus *Tuyll* van Serooskerke, .	II.	375.
Philibert van *Tuyll* van Serooskerke,	II.	376.
Hugo de *Bonte*, . . .	I.	124.

Adolph

	D.	bl.
Adolph van *Borsfele* van Spreeuweſtein,	I. 133.	II. 568.
Maximiliaan van *Cruyningen*,	I. 271.	II. 577.
Pieter *Haeck*,		I. 408.
Jan van *Kuijk*, Heer van Herpt,		I. 571.
Nicolaas *Blancx*,		I. 108.
Lieven Janszoon *Kaersſemaker*,	I. 555.	II. 597.
Caspar van *Vosbergen*,		II. 431.
Jacob *Valcke*,		II. 379.
Jan van den *Brande*,	I. 156.	II. 570.
Joost *Teellinck*,		II. 358.
Jacob *Campe*,		I. 215.
Jacob *Scotte*,		II. 204.
Jacob *Boreel*,	I. 125.	II. 568.
Johan *Huysſen*,	I. 515.	II. 595.
Jan Lambrechtzen *Coolen*,		I. 261.
Jacob *Magnus*,		II. 48.
Albert *Joachimi*,		I. 531.
Hendrik van *Tuyll* van Serooskerke,		II. 374.
Caspar van *Vosbergen*,		II. 432.
Hendrik *Thibaut*,		II. 363.
Paulus van de *Perre*,	II. 183.	612.
Cornelis *Lampſins*,	II. 12.	598.
Michiel van *Gogh*,		I. 377.
Jan *Boreel* van Westhove,		I. 129.
Jacob van *Borsfele* van der Hooge,	I. 141.	II. 569.
Justus de *Huybert*,		I. 510.
Michiel *Michielzon*,		II. 115.
Jan Pieter van den *Brande*,		I. 157.

	D.	bl.
Alexander de *Muincq*, . .	II.	127.
Philips Jacob van *Borsſele* van der Hooge,	I.	144.
Adriaan van *Borsſele* van der Hooge, van Geldermalſem, . I. 136.	II.	568.
Arnoud van *Citters*, . .	I.	244.
Marinus van *Vrybergen*, . .	II.	434.
Cornelis *Versluys*, . .	II.	404.
Adolph van *Westerwyk*, . .	II.	471.
Mattheus *Eversdyk*, . .	II.	545.
Steven *Hurgronje*, . .	I.	508.
Wilhem van *Citters*, . I. 247.	II.	575.
Jan Louis *Verelst*, . . .	II.	398.
Willem Barend *Lambrechtſen*, .	II.	10.
Pieter *Mogge*, ... II. 117.		609.
Dirk Hubert, Graaf van *Verelst*, .	II.	397.
Iſaac *Winckelman*, . .	II.	512.
Adriaan Iſaac *Hurgronje*, .	II.	552.
Bonifacius Mathias *Pous*, . II. 203.		612.

Raadpenſionariſſen.

Christoffel *Roëls*, . .	II.	253.
Johan van de *Warck*, . .	II.	443.
Bonifacius de *Jonge*, . . .	II.	538.
Johan *Boreel*, . . .	I.	129.
Boudewyn de *Witte*, . .	II.	504.
Cornelis *Staefvenisſe*, . .	II.	334.
Johan de *Brune*, . . .	I.	180.
Adriaan *Veth*, . . .	II.	409.
Pieter de *Huybert*, . I. 511.	II.	594.

Ja-

Digitized by Google

	D.	bl.
Jacob *Verheye*, . .	II.	399. 617.
Caspar van *Citters*, . . .	I.	247.
Dignus *Keetlaer*, ...	I.	560.
Johan Pieter *Recxſtoot*, . .	II.	222.
Jacob du *Bon*, ...	I.	122.
Adriaan *Steengracht*, . . .	II.	335.
Johan Marinus *Chalmers*, . .	I.	243.

UTRECHTSCHEN.

Barend *Proeis* van Gerverscop, .		II.	204.
Arend van *Amerongen*, . .		I.	24.
Johan van *Renesſe* van Wulven, .		II.	237.
Georg *Rataller*, . . .		II.	215.
Hendrik van *Valckenaer*, . .		II.	381.
Goert van *Reede* van Saesfelt, .		II.	228.
Johan *Taets* van Amerongen, .		II.	356.
Johan van *Renesſe* van Wilp, .		II.	238.
Johannes *Vonck*, ...		II.	425.
Reinhardt van *Aeswyn* van Brakel, .		I.	36.
Willem van *Lamszweerde*, . .		II.	14.
Amelis van *Aemſtel*, . .		II.	527.
Floris *Thin*, ...		II.	365.
Bernt *Wteneng*, . . .		II.	435.
Albrecht van *Huchtenbroek*,	I. 501.	II.	594.
Floris van *Hermaale*, . .		I.	441.
Bartholomeüs van de *Wael* van Moersbergen,		II.	439.
Willem van *Radelant*, . .		II.	210.
Johan *Strick*, . . .		II.	343.
Johan van de *Leemputte*, . .		II.	22.

	D.	bl.
Gerard *Prouninck*, gezegd Deventer,	II.	205.
Dirk *Canter*, . . I. 219.	II.	574.
Gerard van *Renesse*, . . .	II.	236.
Nicolaas van *Berck*, . I. 86.	II.	562.
Adolph van de *Wael* van Moersbergen,	II.	437.
Justus van *Rijsenburg*, . .	II.	273.
Fredrik van *Baexen* van Koninksvrij, I. 56.	II	561.
Gilles van *Ledenberg*, . .	II. 20,	600.
Adriaan *Ploos*, . . .	II.	199.
Gysbert van den *Boetzelaer* van Ruwiel,	I.	117.
Johan *Strick* van Linschoten, .	II.	344.
Willem van *Dam*, . I. 276.	II.	577.
Johan van *Weede*, . .	II.	462.
Goderd van *Reede* van Nederhorst,	II.	225.
Hendrik *Moreelse*, . . .	II.	125.
Johan van *Reede* van Renswoude, .	II.	229.
Gysbert van der *Hoolck*, . I. 482.	II.	593.
Christiaan *Roodenburg*, . .	II.	252.
Hendrik van *Reede* van Schonauwen,	II.	228.
Goderd Adriaan van *Reede* van Amerongen,	II.	226.
Hendrik van *Merkerk*, . .	II.	108.
Lambert van *Velthuysen*, . .	II.	392.
Johan van *Someren*, . .	II.	326.
Everhard van *Weede* van Dykveld, .	II.	458.
Goderd Willem *Tuyll* van Serooskerke, van Wellant, . . .	II.	373.
Joan Carel *Smissaert*, . .	II.	322.
Fredrik Adriaan van *Reede* van Renswoude,	II.	224.

Kas-

	D.	bl.
Kaspar *Burman*, ...	I.	189.
Cornelis *Quint*, ...	II.	209.
Gerlach Fredrik van der *Capellen* tot Mydrecht, ...	I.	227.
Diederik van *Lockhorst* van ter Meer,	II.	37. 603.
Dirk *Woertman*, ...	II.	508.
Hendrik Ahaſuerus van *Wttewaell* van Stoetwegen, ...	II.	436.
Johan Daniël d'*Ablaing* van Gieſenburg,	I. 4. II.	559.
Hendrik Herman van den *Heuvel*,	I. 458. II.	591.
Jan *Pesters* van Cattenbroek, .	II.	184.
Andries Sybrand *Abbema*, .	I.	2.

FRIEZEN.

Sicco *Sjaerdema*, . . .	II.	306.
Haring *Harinxma*, . . .	I.	429.
Sjoerd *Wiarda*, . . .	II.	473.
Gerrold van *Camminga*, . .	I.	212.
Tjalling *Sijtſama*, . . .	II.	354.
Douwe *Sjaerdema*, . .	II.	305.
Wijbe Sjoerds tho *Grovestins*,	I. 400. II.	588.
Pieter *Auckema*, . .	I.	39.
Rienck van *Burmania*, .	I. 196. II.	572.
Worp *Unia*, . . .	II.	422.
Jelmer *Sijtſama*, . .	II.	363.
Juw Hettes *Dekama*, . .	I.	281.
Edo Hesſels *Jongama*, . .	I.	536.
Hesſel *Martena*, . .	II. 77.	609.

Digitized by Google

	D.	bl.
Bocko *Harinxma*, . I. 427.	II.	589.
Doeke *Hemmema*, . I. 428.	II.	590.
Bernard Bucho van *Aytta*, .	I.	48.
Sjoerd van *Aylva*, . . .	I.	42.
Gerbrand *Mockema*. . .	II.	116.
Jemme *Juuwsma*, ...	I.	544.
Tjaard van *Burmania*, . I. 200.	II.	572.
Tjalling van *Botnia*, . . .	I.	147.
Lykle *Ebles*, ...	II.	542.
Jancke *Douwema*, . . .	I.	296.
Kempo van *Martena*, . .	II.	80.
Hector van *Hoxwier*, . .	I.	499.
Upko van *Burmania*, . .	I.	201.
Rienck van *Burmania*, . .	I.	197.
Viglius van *Aytta* van Zuichem, .	I.	48.
Joachim *Hoppers*, . I. 492.	II.	593.
Igram van *Achelen*, . . I. 5.	II.	559.
Duco van *Martena*, . .	II.	62.
Gemmo van *Burmania*, . I. 194.	II.	572.
Jan *Bonga*, . . .	I.	123.
Karel *Roorda*, . . . II. 258.	615.	
Tjalling van *Eysinga*, . I. 338.	II.	581.
Seerp *Galama*, . . I. 361.	II.	584.
Sjoerd van *Beyem*, . . .	I.	100.
Homme van *Hettinga*, . .	I.	456.
Haring van *Glins*, . .	I.	375.
Pieter van *Camminga*, . . .	I.	213.
Laas *Jongama*, . . .	I.	537.
Upko van *Burmania*, . I. 202.	II.	572.

Ju-

Digitized by Google

	D.	bl.
Julius van *Botnia*,	I. 146.	II. 569.
Tjomme *Rollema*,		II. 255.
Wilco *Holdinga*,		I. 470.
Epo *Douma*,		I. 295.
Aggæus *Albada*,		I. 14.
Wijbe *Grovestins*,		I. 402.
Hesfel van *Aijsma*,		I. 45.
Adtje *Lammerts*,		II. 11. 598.
Tjerk *Walles*,		II. 442.
Eco *Ifsbrands*,		II. 518.
Feycke *Tetmans*, of Tatmans,		II. 361.
Baert *Idfaerda*,	I. 530.	II. 596.
Jelle Sijbes van *Wythama*,		II. 517.
Jelger van *Feytsma*,	I. 349.	II. 582.
Wybrand van *Aylva*,		I. 44.
Eilardus *Reynalda*,		II. 232.
Edfard *Sickinga*,		II. 308.
Wijtze van *Camminga*,	I. 214.	II. 573.
Johan van *Hottinga*,		I. 494.
Douwe van *Sytzama*,		II. 353.
Gillius *Hillema*,		I. 461.
Fredrik van *Vervou*,		II. 405.
Kempo van *Donia*,	I. 128.	II. 578.
Marcus *Lyklama* a Nyeholt,		II. 42.
Johannnes *Saeckma*,	II. 273.	617.
Douwe van *Aylva*,		I. 40.
Hector van *Bouricius*,		I. 154.
Rienck van *Burmania*,		I. 198.
Foppe van *Aitfema*,		I. 12.
Joachim *Andreæ*,		I. 26.

	D.	bl.
Epo van *Aylva*,	I.	40.
Frans van *Donia*,	I.	287.
Johan *Veldtdriel*,	I.	391.
Ulbo van *Aylva*,	I.	43.
Karel *Roorda*,	II.	261.
Allard Pieter van *Jongeſtal*,	I.	538.
Hans van *Wyckel*,	II.	510.
Matthys van *Viersſen*,	II.	411.
Dirk van *Baard*,	I.	55.
Philips Æbinga van *Humalda*,	I.	506.
Willem van *Haren*,	I.	424.
Schelte van *Hiemſtra*,	I.	459.
Johan van *Haerſolte*,	I.	408.
Ulbo van *Aylva*,	I.	43.
Sicco van *Goslinga*,	I.	385.
Sjuk Gerrolt Juckema van *Burmania*,	I.	198.
Martinus de Block van *Scheltinga*,	II.	291.
Danker de *Kempenaer*,	I.	559.
Jacobus van der *Waeijen*,	II.	441.
Hermannus *Huber*, I. 500.	II.	594.
Hieronijmus de *Blau*,	II.	536.
Duco Gerrolt Martena van *Burmania*,	I.	190.
Philip Fredrik *Vegilin* van Claerbergen,	II.	389.
Regnerus *Andringa*,	I.	27.
Martinus van *Bouricius*,	I.	156.
Michiel Onuphrius, Baron thoe *Schwartzenberg* en Hohenlandsberg,	II.	303.
Johan *Vegilin* van Claerbergen,	II.	388.
Horatius Hiddema van *Knijff*,	I.	567.
Heſſel Douwe Ernst van *Aylva*,	I.	41.

Gem-

D. bl.

Gemmo Onuphrius van *Burmania*, I. 195. II. 572.
Ulbo Aylva van *Burmania*, . I. 201.
Onno Zwier van *Haren*, . . I. 422.
Willem van *Haren*, . I. 426. II. 589.
Epo Sjuk van *Burmania*, I. 191. II. 571.
Wijbrand van *Iſma*, . . I. 540.
Tjaard van *Aylva*, . . . I. 42.
Bartold Douma van *Burmania*, . I. 190.
Tjalling Edo Hesfel Roorda van *Sixma*, II. 312.
Jetfo van *Sminia*, . . II. 322.
Adrianus *Bergsma*, . . I. 85.
Georg Fredrik, Baron thoe *Schwartzenberg* en Hohenlandsberg, . II. 302.
Simon *Stijl*, . . . II. 336.

OVERIJSSELSCHEN.

Adriaan van *Reede* van Saesfelt, II. 223.
Pieter van *Mouwick*, . . II. 126.
Gerard *Swaafken* Hendrikszoon, . II. 346.
Johan van *Breda*, . . . I. 161.
Herman *Cruſer*, . . . I. 273.
Johan van *Dotinchem*, . . I. 294.
Diederik *Scharff*, . . II. 280.
Johan van *Haerst*, . . I. 414.
Arend tho *Boecop*, . I. 112. II. 567.
Johan *Sloet* de Olde, . . . II. 320.
Johan *Dorre*, . . . I. 292.

Hen-

	D.	bl.
Hendrik de *Wolff* van Westerrode van Potegem,	II.	509.
Lubbartus *Hoenraad*,	I.	461.
Johan *Sloet* de Jonge,	II.	321.
Zweder van *Haersolte*,	I.	412.
Willem van *Ripperda* tot Hengelo,	II.	249.
Rabo Herman *Schele*,	II.	287.
Johan van *Isselmuden* tot den Rollenkate,	I.	540.
Adolph Hendrik van *Raesfeldt*,	II.	211.
Johannes van der *Beecke*,	I.	70.
Berend *Bentinck* van Schoonheete, I. 74.	II.	562.
Rutger van *Haersolte*,	I.	409.
Hiddo van *Voerst* tot Hagenvoorde,	II.	423.
Gosewyn *Hogers*,	I.	468.
Rutger van *Breda*,	I.	162.
Arnold van *Boekholt*,	II.	537.
Gysbert *Cuper*,	I.	275.
Adolph Hendrik, Graaf van *Rechteren*, Almelo,	II.	220.
Arend *Lemker*,	II	23.
Hendrik van *Isselmuden*,	I.	539.
Adolph Julius Borchard van *Huffel* tot Verburg,	I.	504.
Jan Arend Godard de *Vos* van Steenwijk,	II.	428.
Adolph Werner van *Pallandt* tot Zuithem,	II.	163.
Lucas Gysbert *Rouse*,	II.	265.
Derck van *Voerst* tot Averbergen,	II.	423.
Gerrit David *Jordens*,	II.	553.

Jo-

Digitized by Google

D. bl.

Johan Derk van der *Capellen* tot den Pol, I. 229. II. 574.
Gerrit *Dumbar*, . . I. 300. II. 578.
Gerrit Willem van *Marle*, . II. 63. 603.

GRONINGERS.

Coppen *Jarges*, . . . I. 526.
Focke *Uken*, . . . II. 418.
Eppo *Geckinga* ten Broecke, . . I. 378.
Dettmar *Rengers*, ... II. 239.
Willem *Fredriks*, . I. 357. II. 582.
Peter *Sickinghe*, . . . II. 308.
Jelmer *Canter*, . . . I. 220.
Coert *Coenders*, . . I. 256.
Gerard *Mulert*, . . II. 128.
Marten van *Naerden*, . . II. 144.
Edſard *Rengers* van Tuwinga, II. 240. 613.
Johan de *Gouda*, . . . II. 549.
Johan de *Mepſche*, . . II. 106. 608.
Jacob *Hillebrands*, . I. 460. II. 591.
Popke *Ufkens*, . . II. 410.
Bartel *Entens* van Mentheda, . II. 544.
Reynt *Alberda*, . . II. 530.
Fredrik *Coenders*, . I. 257. II. 575.
Hieronijmus *Verrucius*, . II. 400.
Eiſo *Jarges*, . . I. 527.
Egbert *Clant* van Stedum, I. 251. II. 575.
Eggerik Eggens *Phebens*, . II. 184.

Digitized by Google

	D	bl.
Hillebrand *Rolteman*,	II.	257.
Roelof *Batting*, I. 67.	II.	561.
Johan *Rengers* ten Post, II. 242.		614.
Johan *Rengers* tho Hellum,	II.	241.
Pancras van *Castricum*, I. 237.	II.	574.
Joachim *Alting*,	II.	532.
Abel Coenders van *Helpen*,	I.	253.
Egbert *Alberda*,	II.	528.
Rudolph *Wicheringe*,	II.	474.
Bernardus *Julsing*,	I.	541.
Pieter *Eysinge*,	I.	329.
Bernard *Coenders* van Helpen,	I.	255.
Bernard *Schaffer*,	II.	283.
Scato *Gockinga*,	I.	380.
Goosfen *Schaffer*,	II.	284.
Albert van Eychelenberg, gezegd *Hooftman*,	I.	480.
Hieronimus *Eyben*, I. 335.	II.	581.
Adriaan *Clant* van Stedum,	I.	250.
Johan *Wichers*,	II.	475.
Johannes *Eeck*, I. 314.	II.	579.
Johannes *IJsbrands*,	II.	519.
Scato *Gockinga*,	I.	381.
Ludolph *Tjaerda* van Starkenborgh,	II.	367.
Wicher *Wichers*,	II.	476.
Johan van *Schuijlenburg*,	II.	556.
Scato Ludolphi *Gockinga*, I. 382.	II.	584.
Cornelis *Schaaij*,	II.	279.
Johan Willem van *Ripperda*,	II.	247.

Digitized by Google

D. bl.

Paulus *Laman*, . . II. 10.
Cornelis Hendrik *Tjaden*, . II. 366.
Evert Joost *Lewe* van Aduward, . II. 29.
Eger *Tamminga*, ... II. 357.
Arend Ludolph *Wichers*, . . . II. 475.
Pieter Rembt van *Iddekinge*, I. 529. II. 596.
Edfard Reynt van *Alberda* van Bloemersma, ... II. 527.
Anton Adriaan van *Iddekinge*, I. 528. II. 596.

DRENTHERS.

Hendrik de *Vos* van Steenwyk, . II. 427.
Johan van *Echten*, . . I. 312.

BRABANDERS, VLAMINGEN, ENZ.

Jacob *Maas*, ... II. 47.
Johan *Casembroot* van Backerfeele, I. 234. II. 235.
Anthonis van *Stralen*, . . II. 341.
Anthonij van *Lalaing* Graaf van Hoogstraten, ... II. 3.
Johan van *Glimes*, Markgraaf van Bergen, I. 374. II. 584.
Floris van *Montmorencij*, Heer van Montigni, II. 121.
Jan van *Montigny*, Heer van Villers, . II. 120.
Karel, Baron van *Barlaymont*, I. 62. II. 561.
Philips van *Marnix* van Mont St. Aldegonde, . . . II. 65. 604.

Digitized by Google

D. bl.

Philips van *Croij*, Hertog van Aarſchot, I. 267. II. 577.
Anthonij *Perrenot*, Kardinaal van Granvelle, . . . II. 169. 611.
Johan *Vargas*, ... II. 386.
Jacob van *Weſembeeck*, . . II. 470.
Adolph van *Meetkercke*, . . II. 102. 608.
Jacob *Reingoudt*, ... II. 231.
Daniël de *Burggrave*, . . I. 188.
Willem *Mackdowel*, . . II. 49.

✲

Digitized by Google

LIJST

DER

INTEEKENAARS.

HET GOUVERNEMENT VAN DE BATAAFSCHE REPUBLIEK, voor de Nationale Hooge Ambtenaren en Collegiën, Departementale Beſturen, Raden van Finantie, binnenlandſche Akademiën, Illustre Scholen, Geleerde Maatchappijen en het Schoolwezen, bij Staatsbeſluit van den 10 Februarij 1806.

A.

Abbema, (J. C.) Colonel.

Abbring, (A. H.) Predikant te Burgt.

Adama, (Th.) Predikant te Koudum.

Aeneæ, (H.) A. L. M. Ph. Dr. Commisſaris Adviſeur tot Wiskundige Wetenſchappen, in den Haag.

Aeneæ, (S.) 1ſte Commis bij den Raad der West-Indiſche Zaken.

Aijelts, (D.) te Amſterdam.

Aken, (D. van) Hendrikszoon, Koopman te Amſterdam.

Alberda tot Dykſterhuis, (G. G. van) Lid v. H. H. Mog. 2 *exempl.*

Alſche, (Mr. F. R.) in leven Griffier van den Hove van Holland.

Ameshoff Hamerſter, (L.) te Amſterdam.

Andreæ, (Mr. D. H. Beuker) Drost van Ferwerderadeel en het Bild te Dronrijp.

An-

Angelkott, A. L. M. Ph. Dr. Heer van Hegge en Kanunnik van St. Marie te Utrecht.

Apostool, (J.) Secretaris van de Commisfarisfen Generaal naar Indiën.

Appelius, (Mr. J. C.) Secretaris van den Staatsraad.

Arntzenius, (Mr. J. O. J.) Jur. U. Dr. ac Profesfor te Harderwyk.

Arntzenius, (Mr. R. H.) Fiscaal der Gemeene Middelen van Holland.

Augustini, (J. L.) Boekhandelaar te Haarlem, 2 *exempl.*

Aylva, (H. W. van) Heer van Neerijnen en Waardenburg, Lid van Hun Hoog Mogende.

B.

Badon Gyben, (J) Raad van het Ministerie van Finantie.

Baelde, (Mr. R.) Prefident van den Hove van Holland.

Bannier, (Mr. Johan) Secretaris van den Raad van Finantie in het Departement Overysfel.

Barendzen, (J. L.) Jur. Utr. Stud. te Harderwyk.

Benthem, (S. van) Boekverkooper te Middelburg.

Bergsma, (Mr. W. B.) Advocaat te Leeuwarden.

Beveren, (Mr. W. A. de) voorheen Lid van het Staatsbewind.

Beyma, (Mr. C. L. van) Subst. Fiscaal der Convoijen en Licenten te Harlingen.

Bezier, (Mr A. G.) voorheen *Lid van het Staatsbewind.*

Bicker, (Mr. J. B.) voorheen Lid van het Staatsbewind.

Bisdom, (Mr. D. C. Wyckerheld) Hoofd-Officier te Leyden.

Blanken, (J.) Janszoon, Lieut. Colonel en Inspecteur Generaal over 's Lands Waterstaat.

Blusfé (A.) en Zoon, Boekhandelaars te Dordrecht, 5 *exempl.*

Blyenburgh, (G. van) Makelaar te Amsterdam.

Boecop, (L. van) Lieut. Generaal.

Boeye, (S.) Lid van het Dept. Bestuur van Zeeland.

Boer,

Digitized by Google

Boer, (Jan Willem) Koopman te Amſterdam.

Boerrigter, (Hermanus) te Amſterdam.

Bogaert, (Mr. N. C.) van Alblasſerdam, voorheen Ontvanger Generaal der Administratie te Lande, thans buitengewoon Staatsraad.

Bordes, (Mr. T. C. de) Advocaat Fiscaal Generaal der Lands Middelen.

Bosch, (B. de) Jeronimuszoon, te Amſterdam.

Bosch, (Mr. Reijer van den) Lid van de Nationale Rekenkamer.

Bosſcha, (Mr. H.) J. U. Dr. Rector der Latynſche Scholen te Amſterdam.

Bosſcha, (Mr. J.) Secretaris van het Ministerie van Buitenlandſche zaken, in den Haag.

Bouwer, (J. Hutte) Koopman te Amſterdam.

Brantzen, (Mr. H. W.) in leven Raad in den Hove van Gelderland.

Brauw, (Mr. W. M. de) Schepen te Zierikzee.

Brave, (W.) Boekverkooper te Amſterdam.

Breggen Paauw, (P. van der) Leeraar der Remonſtranten in den Haag.

Brink, (J. ten) J. U, D. Hist. Ling. Gr. & Eloq. Profeſſor te Harderwyk.

Brouwer, (C.) te Naarden.

Brouwer, (Mr. A. H.) Lid van den Raad tot de Aſiatiſche Bezittingen.

Brouwer, (P. Koumans) Predikant te Donkerbroek.

Bruggen, (J. Covyn ter) Med. Doctor in den Haag.

Buren, (Mr. P. van) Old Secretaris van Gecommitteerde Raden van Holland.

Burgerhout, Jz. (Corn,) te Schiedam.

Buwma, (A.) te Hindeloopen.

Buyn, (Anthony) Collecteur te Amſterdam.

Byland (Graaf van) van Mariënweerd, in den Haag.

Byleveld, (Mr. C v.) Raad in den Hove v. Holl. in den Haag.

C.

Canneman, (E.) Secretaris van het Ministerie van Finantie.

Capellen, (G. A. P. van der) Lid van den Raad van Finantiën, Departement Utrecht.

Capellen, (R. J. van der) tot den Marsch, voormaals beſchreven in de Ridderſchap en Lid van de Staten van Gelderland.

Carré, (*Mr.* J. J. A.) Secretaris van Schepenen in den Haag.

Cats, (Pieter) Schepen te Leeuwarden.

Chalmot, (G. A. de) Commis ter Recherge te Nymegen.

Chalmot, (H. A. de) te Kampen.

Citters, (Mr. A. P. van) te Middelburg.

Clant, (A.) Procureur bij den Hove van Holland.

Cleef, (d'Erven Iſaac van) Boekhandelaars in den Haag.

Clercq, (*Pieter* de) in leven Lid van den Raad der Stad Amſterdam.

Cloux, (Mr. P. H. du) Griffier bij de Hooge Militaire Vierſchaar.

Cock, (L. A.) van Oijen, te Utrecht.

Coevenhoven, (P. H.) J. U. D. te Leyden.

Conradi, (P. A.) Jur. Utr. Studioſus te Franeker.

Conrady, (Mr. J. W. H. v.) Fiscaal bij de Hooge Militaire Vierſchaar.

Couperus, (*Mr.* J.) Griffier van *Hun Hoog Mog.*

Cramerus, (E. W.) te Amſterdam.

Crane, (Mr. J. de) Lit. Hum. Eloq. ac Hist. Patr. Prof. te Franeker.

Crane, (Mr. W. C. de) Lid van Hun Hoog Mog.

Croiſet, (Mr. S.) Commiſſaris tot de Cyffers van Staat.

Digitized by Google

D.

Dasſevael, (S.) Griffier ter Staats-Kanſelarij.

Dedem, (F. W. van) tot de Gelder, Ambasſadeur bij den Turkſchen Keizer.

Deketh, (Mr. J.) in leven Lid van de Nationale Rekenkamer, in den Haag.

Deketh, (Mr. P.) Ontvanger der Convoijen en Licenten te Harlingen.

Dekker, (D.) Conrector te Dokkum.

Deuts, (Mr. D.) Fiscaal tot de Conv. en Licenten te Amſterdam.

Diert, (Mr. L. E.) van Melisſant, Raad in den Hove van Holland.

Doeveren, (Mr. C. E.) Ontvanger der E. Societeit in den Haag.

Donker Curtiüs, (Mr. B.) Lid van het Nationaal Geregtshof in den Haag.

Donker Curtiüs, (Mr. W. B.) Advocaat te Dordrecht.

Duyn, (F. van der) tot Benthorn, te Yſſelſtein.

E.

Eekhof, (H.) Hendrikszoon, Boekverkooper te Groningen. 2 *exempl.*

Elout, (Mr. Cornelis Theod.) onlangs Procureur Generaal bij het Nationaal Geregtshof in den Haag.

Enſchede, (J.) J. U. Stud. te Leyden.

Es, (L. van) Boekverkooper te Amſterdam.

d'Escury, (H. Collot) Contrarolleur der Conv. en Licenten te Rotterdam.

Eyken, (Anth. van) Predikant te Amſterdam.

Eyſſel, (M.) Auditeur van het District Zuidholland in den Haag.

F.

Feugen, (Hector) Commis der Gemeene Middelen te Dokkum.

Fontein, (F.) Koopman te Harlingen.

Foreest, (Mr. C. van) onlangs Lid van Hun Hoog Mog. in den Haag.

Foreest, (N. van) Lid van den Raad van Finantie van Holland.

Forsten, (Mr. J. B.) Commisfaris tot de Posterijen te Bergen op den Zoom.

Forsten, (R.) Med. Dr. ac Profesfor te Harderwyk.

François, (Dan.) Phil. ac Jur. Stud. te Leyden.

G.

Gallé, (Mr. F. J.) te Leyderdorp.

Gartman, (H.) Boekverkooper te Amfterdam. 5 *exempl.*

Geelhoed, (D.) Schoolhouder te Gouda.

Gelder, (Jb. de) Mathematicus in den Haag.

Geneeskundig (Het) Beftuur van 's Lands Armée.

Genootfchap (Het Zeeuwsch) der Wetenfchappen te Middelburg.

Geyler, (J. J.) en Comp. Boekverkoopers te Amfterdam.

Gockinga, (Mr. C. H.) onlangs Lid van het Staatsbewind, te Groningen.

Goes, (Mr. F. van der) Thefaurier van den Haag.

Goes, (Mr. *M. van der) Minister* van de Buitenlandfche Zaken.

Goes, (Mr. Th. J. van der) Secretaris van de Rekenkamer van Holland.

Gogel, (I. J. A.) Minister van Finantie.

Goldberg, (J.) Lid van den Staatsraad.

Gorkum, C. van) Boekverkooper te Sneek.

Gorter, (O. G.) Koopman te Leeuwarden.

Graaf, (D. de) Fransch Kost-Schoolhouder te Gorinchem.

Grasveld, (C. H. van) Gouverneur Generaal van Indiën.

Gra-

Digitized by Google

Gratama, (Sybr.) J. U. Stud. te Groningen.
Greeve, (D. de) Fabriekeur te Kampen. 2 *exempl.*
Griot, (D. J.) Stads Med. Doctor te Amſterdam.
Groot, (W. J. de) en Zoon, Boekverkoopers in den Haag.
Gryp, (F. J. Bennet van der) Apotheker te Zierikzee.
Guicherit, (Wed. de) in den Haag.
Gulik, (J. van) Boekverkooper te Amſterdam.

H.

Haenegraaf, (Dirk) Adjunct Inſpecteur Generaal der Gemeene Middelen in den Haag.
Haerſolte, (A. F. R. E. van) tot Staveren, Ontvanger der Conv. en Licenten te Arnhem.
Haerſolte, (A. W. C. S. van) tot den Doorn en Zuithem, Lid van het Departementaal Beſtuur van Overyſel, te Zwol.
Hahn, (Mr. J. G. H.) Commisſaris tot de Bataafſche Posterijen, in den Haag.
Hall, (A. Teyler van) Koopman te Amſterdam.
Hall, (Mr. M. C. van) Advocaat te Amſterdam.
Hamelsveld, (Mr. W. Y. van) Procureur te Amſterdam.
Hamerſter, (Mr. D. A.) Secretaris te Leeuwarden.
Hana, (H.) in leven Rector der Latynſche Scholen te Amſterdam.
Hannema, (Jan) Koopman te Harlingen.
Hartman, (Mr N. W.) Raad in den Hove van Holland.
Heeckeren, (W. R. van) tot Brantſenburg, te Utrecht.
Heeremiet, (Hidde) Boekhouder der Conv. en Licenten te Amſterdam.
Hemert, (P. van) voorheen Prof. bij de Remonſtranten te Amſterdam.
Hemert, (W. F. van) tot Dingshof, Lid van het Departementaal Beſtuur van Overyſel, te Zwol.
Hengst, (P. den) Boekverkooper te Amſterdam.

Digitized by Google

Hesselink, (G.) A. L. M. Ph. Dr. Hoogleeraar bij het Kweekschool der Doopsgezinden te Amsterdam.

Hettema, (Mr. Montanus) Lid van het Nationaal Geregtshof.

Heusde, (Mr. Ph. W. van) Eloq. ac Litt. Hum. Professor te Utrecht.

Heyting, (D.) Lid van den Raad van Finantie van Holland.

Hoedt, (J. van den) Koopman te Amsterdam.

Hogendorp, (Douariere van) Geb. van Haren, in den Haag.

Hogendorp, (Mr. D. J. van) Minister te Petersburg.

Hogewal, (H.) Lid van den Raad van Finantie van Holland.

Holtrop, (W.) Boekverkooper te Amsterdam. 3 *exempl.*

Homan, (M. J. Linthorst) Scholtus van Vries.

Honert, (J. van den) T. H. Zn. te Amsterdam.

Honcoop, (A. en J.) Boekverkoopers te Leyden.

Hooff, (Mr. J. F. R. van) Minister van Politie en Justitie.

Hooft, (Mr. Daniël) Ontvanger Generaal te Amsterdam.

Hoogendyk, (Mr. A. J. van) van Domzeler, Lid van het Ambtsbestuur in de Nederbetuwe.

Houte, (Mr. J. van den) Secretaris van het Departementaal bestuur van Zeeland.

Houtkoper, (A.) Notaris te Amsterdam.

Huber, (J. L.) *Drost van Baarderadeel*, te Weidum.

Huber, (Mr. U. J.) in leven Lid van het Nationaal Geregtshof in den Haag.

Hulshoff, (B.) te Amsterdam.

Hultman, (Mr. C. G.) onlangs Algemeene Secretaris van Staat.

I.

Jacobſon, (Mr. G. J.) Lid van den Staatsraad, in den Haag.

Jantſon, (Mr. G. J.) Advocaat te Dordrecht.

Janſens, (J. W.) Buitengewoon Staatsraad en Secretaris van het Depart. van Oorlog.

Jarges, (Mr. J.) Lid van het Departementaal Beſtuur van Stad en Lande van Groningen.

Jever, (E. van) Notaris te Amſterdam.

Jongh, (J. de) Secretaris van het Ministerie van Oorlog in den Haag.

Jordens, (Mr. G. J.) Subst. Griffier bij het Nationaal Geregtshof.

IJpey, (A.) Theol. Dr. ac Prof. te Harderwyk.

IJzendoorn, (Mr. P. van) Lid van den Raad der Aſiatiſche Bezittingen en Buitengewoon Staatsraad.

K.

Kampen. (De Stad)

Kantelaar, (Jacobus) in den Haag.

Kempenaar, (Mr. L. T. de) Lid van het Departementaal Beſtuur van Holland.

Kempenaar, (R. L. Andringa de) Lid van Hun Hoog Mog. en Buitengewoon Staatsraad.

Kemper, (Mr. J. M.) J. U. Dr. ac Profeſſor te Amſt.

Kemper, (P. H.) Koopman te Amſterdam.

Kesteren, (H. van) Boekverkooper te Amſterdam.

Kikkert, Vice-Admiraal.

Kinkee, (G. C.) Commis bij het Departement Marine in den Haag.

Kinker, (H.) aan den Overtoom.

Kinker, (Mr. J.) Advocaat te Amſterdam.

Kinsbergen, (J. H. van) Ridder, Lieut. Admiraal, te Elburg.

Kist, (Mr. W.) Lid van den Raad der Aſiatiſche Bezittingen.

Digitized by Google

Klahn, (L.) Kargadoor te Amſterdam.

Klarenbeek, (J.) te Emmerik.

Kock, (De) Advocaat te Bolsward.

Koning, (D.) Bz. Boekhandelaar te Goes.

Koog, (M. van der) Ontvanger der Conv. en Licenten te Nymegen.

Kool, (J.) 1ſte Commis tot de Hoofdelyke Betaling, in den Haag.

Koopmans, (G.) Leeraar der Doopsgezinden te Zaandam.

Koopmans, (R.) Leeraar der Doopsgezinden te Amſt.

Kops, (Jan) Commisſaris tot den Landbouw.

Krantz, (J. J.) in den Haag.

Kreet, (Mr. H. A.) in leven Griffier van den Hove van Holland.

Krook, (Willem) aan de Oude Wetering.

Kruyf, (Mr. J. de) onlangs Lid van den Raad van de Binnenlandſche Zaken.

Kuhn, (C. H.) te Amſterdam.

Kun, (van der) Oud Conſul te Bourdeaux, te Utrecht.

Kuur, (P. L. de) Procureur te St. Anna.

Kuyk, (W.) Onderwijzer der Jeugd te Gorinchem.

L.

Laar, (F. van der) Old Schepen in den Haag.

Lamberts, (G.) Boekverkooper *te Amſterdam.*

Lambrechtſen, (Mr. N. C.) Raad van de Stad Middelburg.

Lambsma, (S.) Secretaris van Barradeel, te Minnertsga.

Lamm, (J. H.) in den Haag.

Lammerts, (Waling) Ingezeten te St. Jacobs Parochie.

Lande (Jacobus de la) Koopman te Amſterdam.

Lange, (Mr. C. J. de) Heer van Wijngaarden enz. te Gouda, 2 *excmpl.*

Langerhuiſen, (A.) in leven Makelaar te Amſterdam.

Leeuw,

Leeuw, (Mr. D. C. de) onlangs Lid van het Staatsbewind.

Lely van Oudewater, (Mr. J. S. van der) te Delft.

Lelyveld, (Pieter van) Pzn. te Leyden.

Lemzon Pynacker, (A.) Med. Dr. te Rheenen.

Lennep, (Mr. D J. van) Eloq. ac Litt. Hum. Profesfor te Amfterdam.

Leyden, (Mr F. van) van Westbarendrecht, Lid van Hun Hoog Mog.

Lichtenberg, (J. C. van) in den Haag.

Loeff, (Mr. S. A Verniers van der) Raad van het Miniſterie van Finantie.

Lohman, (L. B.) Lid van het Departementaal Beſtuur van Stad en Lande van Groningen.

Loncq, (G. J.) Lid van het Departementaal Beſtuur van Holland, te Schiedam.

Loon, (E. van) Secretaris van het Bildt, te St. Anna.

Loosjes, (A.) Pszn. Boekhandelaar te Haarlem 3 *exempl.*

Lorents, (P.) Commisfaris tot den Waterſtaat, in den Haag.

Lotze, (J. A.) Theol. Dr. ejusdemque disciplinæ Prof. ord. ac conc Acad. te Franeker.

Lublink, (Johannes) de Jonge, voorheen Lid van het Wetgevend Ligchaam.

Lynden, (D. W. van) voorheen Minister van dezen Staat.

M.

Maatſchappij (De) voor Natuur- en Letter kunde: *Diligentiâ* in den Haag.

Manen, (Mr. C. T. van) Advocaat Fiscaal en Procureur Generaal van Holland.

Manen, (J. van) Adsz Hoofd-Officier te Rheenen.

Manen, (P. J. van) Med. Dr ac Profesfor te Harderwyk.

Maurik, (A. van) te Amfterdam.

Mebius, (Mr. Joh.) Old Secretaris van Menaldumadeel,

Meer-

Meerman, (Mr. J.) Heer van Dalem en Vuren, Lid van het Departementaal Beſtuur van Holland, buitengewoon Staatsraad.

Meersch, (Mr. G. van der) Advocaat Fiscaal van Holland.

Meerten, (Mr. H. E. van) Griffier van het Nationaal Geregtshof in den Haag.

Melander, (Mr. A. H. de) Schepen te Amſterdam.

Mist, (Mr. J. A. de) Buitengewoon Staatsraad, Secretaris Generaal van het Ministerie van Koophandel en Coloniën.

Modera, (Mr. J. A.) Lid van het Departementaal Geregtshof in Zeeland.

Molenburg, (Jacob) Bailjuw van Bommenede, te Sonnemaire.

Molenburg, (Johannes) Schout te Sonnemaire.

Monnié, Inſtituteur en Directeur der Academie van Opvoeding te Rotterdam.

Montagne, (J.) te Amſterdam.

Moorrees, (Mr. F. H.) Lid van de Hooge Militaire Vierſchaar in den Haag.

Moorſel, (A. van) Schoolopziener te Eindhoven.

Mortier, (D. du) Boekhandelaar te Leyden.

Munniks, (B.) Jur. U. Dr. te Groningen.

N.

Nauta, (Mr. Abrah. F. Rinia van) *Old Burgemeester* te Leeuwarden.

Nauta, (C.) te Franeker.

Neel, (J. R.) te Leyden.

Niehof, (Mr. S. J.) Rentemeester der Ommelanden.

Niels, Koopman te Amſterdam.

Nieuhoff, (B.) Philoſ. Dr. ac Profeſſor te Harderwyk.

Noort, (Mr. W. J. van) Schepen der Stad Leyden.

O.

Digitized by Google

O.

Olivier, (*G.* van) onlangs Lid van den Zeeraad in den Haag.

Ondaatje, (Mr. P. Ph. J. Quint) Raad van het Ministerie van Financie.

Ooijen, (A. Vorsterman van) Oud Ritmeester en Proprietair van eene Kompagnie Kavallerij en Lid van het Rus-Keizerlijk Oeconomisch Genootschap te Petersburg.

Optenoort, (Mr. J.) Lid van de Magistraat te Kampen.

Oudheusden, (W. van) Capt. Ingenieur te Woerden.

Oukoop, Secretaris te Breda.

P.

Palier, (H.) en Zoon, Boekhandelaarsvin den Bosch. 2 *exempl.*

Palm, (J. H. van der) Linguar. Orient. ac Eloq. Sacr. Prof. te Leyden.

Paspoort, (M. Z.) Lid van het Departementaal Bestuur van Zeeland, te Middelburg.

Pauw, (Mr. F.) in den Haag.

Peisen, (Hendrik van) te Leeuwarden.

Penninga, (J.) Predikant te Jorwert.

Perk, (C) te Amsterdam.

Perottée (J. A.) Commis bij het Dept. Marine in den Haag.

Philipse, (A. W.) Procureur Generaal en Fiscaal van Zeeland.

Plaat, (E. v. d.) Commisfaris tot de zaken der Genie bij het Dept. Oorlog in den Haag.

Pompe van Meerdervoort, (Mr. A. J.) Lid van den Raad der Amerikaansche Bezittingen.

Pyman, (G. J) Lieut. Generaal, onlangs Secretaris van Staat, Departement van Oorlog.

Q.

Digitized by Google

Q.

Quarles, (Mr. W.) onlangs Lid van het Departementaal Beſtuur van Holland.

Queiſen, (Ph. J.) Colonel bij de Guardes.

Queiſen, (Mr W.) Lid van den Staatsraad.

Quintus, (Mr. W. J.) Advocaat te Groningen.

R.

Raad (De) der Aſiatiſche Bezittingen, 2 *exempl.*

Raeber, (Mr. F H.) voorheen Secretaris van het Miniſterie van Oorlog.

Raet, (C. A. de) van Bögelskamp, in leven Minister te Kaſſel.

Ram, (P.) Boekverkooper te Westzaandam.

Rambonnet, (*Mr. F. L.*) *Secretaris der Stad Kampen.*

Rauwenhoff, (N. W.) Med. Dr. te Amſterdam.

Reepmaker, (M.) te Rotterdam.

Remmers, (J. D) te Amſterdam.

Rengers, (E. S. G. Juckema van Burmania) in leven Heer van Commingaburg en Lid van H. H. Mog.

Rengers, (B. W. van Welderen) Drost van het 8ſte District van Friesland te Ysbrechtum.

Renſing, (C.) Med. Dr. te Amſterdam.

Reyger, (Mr. A.) J. U. Dr. te *Groningen.*

Reynholdt, (J. G.) Minister van dezen Staat by de Nederſaxiſche Kreits, te Hamburg.

Rietveld, (H.) Predikant te Amſterdam.

Robbé, (A. A. de Vries) Commis van Holland.

Rochuſen, (L. C.) te Rotterdam.

Rom, (M.) Commis Generaal ad interim, te Rotterdam.

Romswinckel, (Mr. J.) Lid van het Dept. Beſtuur van Holland.

Roo (de) van Wulverhorst, te Dordrecht.

Roos, (G.) Boekverkooper te Amſterdam.

Ro-

Roſevelt, (Mr. C. A. van) Kanunnik van St. Jan te Utrecht.

Rosſen, (Mr. J. C.) in leven Lid van het Wetgevend Ligchaam.

Royen, (Mr. H. van) Lid van den Staatsraad.

Royer, (Mr. Georg) Secretaris van het Departementaal Beſtuur van Overyſel.

Rystenburg, Colonel en Capitein ter Zee.

Ryzer, (Mr. H.) Raad in den Hove van Holland.

S.

Saar, (D. du) Boekverkooper te Leyden.

Sandberg, (J. G.) Med. Dr. te Hattem.

Sandick, (O. Z. van) Lid van de Hooge Mil. Vierſchaar in den Haag.

Schaak, (Thomas van) Commis bij het Departement Marine in den Haag.

Schadée, (J. J.) Commisſaris tot de Convoyen en Licenten te Rotterdam.

Scheltema, (C.) te Zwol.

Scheltema, (Hendricus Adama van) te Amſterdam.

Scheltema, (Jan) Koopman te Amſterdam.

Scheltema, (Mr. N.) Commis op 's Lands Uitlegger, op den Abt.

Scheltema, (P. C.) Erfgezeten te Doijem bij Franeker.

Scheltema, (P. E.) Koopman te Franeker.

Scheltema, (T.) op den Huize de Bute, bij Brummen.

Scheltinga, (Allard) voorheen Lid van het Wetgevend Ligchaam, te Harlingen.

Scheltinga, (E. E. Wielinga van) Advocaat te Marſum.

Schilge, (H.) Ontvanger der Convoyen en Licenten te Amſterdam.

Schneither, (J. J.) in leven Onderwyzer te Leyden.

Scholten, (J. R.) Makelaar te Amſterdam.

Schoon, (B. H.) in den Haag.

Schoo-

Schooneveld, (M.) Boekverkooper te Amſterdam.

Schoorn, Secretaris te Schiedam.

Schorer, (Mr. J. H.) Raad der Stad Middelburg.

Schorer, (Mr. P. G.) Lid van het Dept. Beſtuur van Zeeland.

Schultz, (J.) Leeraar bij de Lutherſchen in den Haag.

Schut, (F.) te Amſterdam,

Serrurier, (H. C.) Wethouder en Raad te Amſterdam.

Siccama, Colonel en Capt. ter Zee.

Siderius, (J. G.) Colonel Directeur Ingenieur *in 's Bosch.*

Siderius, (Mr. M.) Drost van Stellingwerff op het Heerenveen.

Siegenbeek, (M.) Hoogleeraar der Nederduitſche Letterkunde en Welſprekendheid te Leyden.

Sijpeſtein, (Willem) Schout en Secretaris te Asſendelft.

Sijpkens, (Mr. U. H.) Lid van het *Nationale* Geregtshof.

Simons, (A.) V. D. M. te Thamen aan den Uithoorn.

Simons, (J. M.) Koopman te Amſterdam.

Sinderam, (Mr. N.) te Amſterdam.

Six, (Mr. C. C.) Lid van H. H. Mog. in den Haag.

Six, (Mr. W.) Lid van den Staatsraad.

Sleyden, (Mr. J. van der) Lid van den Raad van Finantie van Holland.

Slicher, (Mr. A. C. C.) Raad der Stad Middelburg.

Smisſaert, (Mr. J.) Secretaris van den Raad tot de Aſiatiſche Bezittingen.

Snouckaert, (A. J. van Schauburg) Directeur der Mil. Plans en Charters.

Sonneveld, (Cornelis) Eerſte Commis bij het Commisſariaat der Conv. en Licenten te Amſterdam.

Spijk, (Mr. J. A. van der) Adv. in den Haag.

Spoelſtra, (B.) Schoolopziener in den Haag.

Stakebrand, (Mr. J. W. A. J. van Lochteren) Lid van het Dept. Beſtuur van Overyſſel.

Stark, (A.) te Amſterdam.

Sta-

Digitized by Google

Stavorinus, (M. J.) Raad der Stad Middelburg.

Stuart, (M.) Leeraar by de Remonſtrantſche Gemeente te Amſterdam.

Styl, (S.) in leven Med. Doctor te Harlingen.

Superville, (J. W. van Dusſeldorp de) Raad van de ad Middelburg.

Suyk, (A.) Præceptor in den Haag.

Swalm, (J. A.) Boekverkooper te Amſterdam.

Swart, (N.) Leeraar bij de Remonſtranten te Gouda.

Swildens, (Mr. J. H.) Jur. Nat. Publ. ac Gentium Prof. te Franeker.

T.

Telting, (J.) Secretaris te Franeker.

Teutem, (Fred. van) Predikant bij de Remonſtranten te Utrecht.

Thierry en Menſing, Boekhandelaars in den Haag. 2 *exempl.*

Tjallingii, (Frans) Koopman te Harlingen.

Tieboel, (L.) in den Haag.

Timmer, (C.) Boekverkooper te Amſterdam.

Tinne, (J. F.) Commis van Hun Hoog Mog.

Tinne, (Ph. Fred.) Commisſaris tot de Buitenlandſche Depeches in den Haag.

Tirion, (A.) Commis ten Comptoire der Convoyen en Licenten te Amſterdam.

Tour, (A. W. du) Ontvanger der Conv. en Licenten te Alkmaar.

Trip, (Mr. H.) Advocaat op het Hoogezand.

Tuesſink, (Mr. D. Thomasſen a) Drost van Vollenhoven, op Eesveen bij Steenwyk.

Tuinhout, (Mr. H.) Commis Generaal tot de Conv. en Licenten te Harlingen.

U.

Uittewaell, (Mr. G.) Lid van den Geregte te Utrecht.

V.

Vaillant, (Mr. C. E.) Commisſaris tot de zaken der Conv. en Licenten te Amſterdam.

Valentyn, (Abraham) te Amſterdam.

Veen, (J. van der) te Leeuwarden.

Veen, (Wed. J. van ter) en Zoon, Boekverkoopers te *Utrecht.*

Veerman, (Mr. A. Senſerff) in den Haag,

Veldtman, (Mr. O. G.) Advocaat te Groningen.

Verbeek, (Mr. A. J.) Commisſaris tot de Domeinen van den Huize van Nasſau in den Haag.

Verdoren, (G.) Colonel en Capt. ter Zee.

Vermeulen, (G. H.) te Rotterdam.

Vermunt, (A. J.) Griffier bij het Departement van Ma*rine*, *in den Haag.*

Verſter, (A. G.) Koopman te Amſterdam.

Verſtolk (Mr. J. G.) van Zoelen, Lid van het Departementaal Beſtuur van Holland.

Verwey, (A.) Apotheker te Amſterdam.

Vicq, (Mr. T. de) Vryheer van Oosthuyzen, te Hoorn.

Viruly, (M.) te Rotterdam.

Vis, (D.) Boekverkooper te Rotterdam.

Viſſer, (L.) Secretaris van den Raad van Judicature over 's Lands Middelen.

Vitringa, (Mr. L. J.) Preſident van de Hooge Militaire Vierſchaar.

Vliet, (W. van) Boekverkooper te Amſterdam. 3 *exempl.*

Voort, (S. G. van der) te Amſterdam.

Vos van Steenwyk (C. de) tot den Hoogenhof, Lid van Hun Hoog Mog.

Vos van Steenwyk (J. A. de) van Nyerwal, Lid van den Staatsraad.

Vos, (Willem de) Leeraar der Doopsgezinden te Amſt.

Vri,

Vri, (J. de) Boekverkooper te Zwol.

Vries, (A. de) Leeraar der Doopsgezinden te Haarlem.

Vries, (Cornelis de) rustend Leeraar der Doopsgezinden te Haarlem.

Vries, (Evert de) te Amsterdam.

Vries, (J. van Ouwerkerk de) Cargadoor te Amsterdam.

Vries, (Jeronimo de) te Amsterdam.

Vromans, (Mr. P.) Raad in den Hove van Holland.

W.

Waarden, (M. van der) te Nymegen.

Wagner, (C.) Commis bij het Departement Marine in den Haag.

Wall, (Mr. P. H. van de) Lid van het Departementaal Bestuur van Holland.

Warnars, (G.) in leven Boekverkooper te Amsterdam.

Wasfenaer, (H. A.) Lid van het Gemeentebestuur van het Bildt.

Wasfenaer, (Jacob) Notaris te Harlingen.

Webbers, (C.) Raad van het Ministerie van Financie in den Haag.

Weers, (Mr. J.) Lid van Hun Hoog Mog.

Werkhoven, (W. van) Koopman te Amsterdam.

Wertz, (C.) Schoolopziener te Amsterdam.

Westerbaan, (C. W.) Leeraar bij de Remonstranten te Amsterdam.

Westra, (Mr. H. J.) Drost van Franekeradeel en Barradeel te Harlingen.

Wichers, (Mr. G. J.) Lid van den Raad voor de West-Indische Zaken.

Wichers, (Mr. H. L.) Lid van den Staatsraad.

Wiedekeller, (von) Lt. Colonel en Chef van het Corps Gens d'Armes te Vucht.

Wiersma, (Petrus) Buitengewoon Staatsraad, Secretaris van het Departementaal Bestuur van Friesland.

Win-

Digitized by Google

Winter Niczn, (P. van) te Amſterdam.

Woertman, (Mr. J. J.) Lid van den Geregte der Stad Utrecht.

Woestenberg, (J. van) 1ſte Lieut. en Adſiſtent op 's Lands Artilleryſchool te Groningen.

Wyck (Mr. D. van der) tot de Klincke, Raad in den Stoel van Drenthe.

Wyck, (H. van der) Ontvanger te Ommen.

Wijk Roelandszoon, (J. van) Onderwijzer te Amſt.

Wijn, (Mr. H. van) Archivarius van het Koningrijk Holland.

Wijnands, (de Wed.) Boekverkoopſter in den Haag.

Indien eenige namen door verzuim van opgaaf mogten vergeten zijn, zullen wij gaarne bij het eerſte deel van het HELDHAFTIG NEDERLAND eene lijst ter *aanvulling geven.*

Bayerische Staatsbibliothek München

Digitized by Google

STAATKUNDIG NEDERLAND.

II.

Digitized by Google

Digitized by Google

STAATKUNDIG NEDERLAND;

EEN

WOORDENBOEK

TOT DE

BIOGRAPHISCHE KAART

VAN DIEN NAAM,

DOOR

Mr. JACOBUS SCHELTEMA.

TWEEDE DEEL.

L—Z.

*

TE AMSTERDAM,
BIJ J. TEN BRINK, GERRITSZ.
1806.

Digitized by Google

Digitized by Google

1500,- (1-3)
Dez. 85

Digitized by Google